IOAN.

RAVISII TEX-TORIS NIVERNEN: DIALOGI ALIQVOT festiuissimi, studiosæ iuuentuti cum primis vtiles.

ITEM EIVSDEM

EPIGRAMMATA NON PAVCA, VT DOCTISSIMA, ITA & lepidissima.

Omnia recèns diligenter recognita & emendata.

LONDINI,
Ex officina H. Bynneman Typographi,
ANNO DOMINI. 1581.
Cum Regiæ Maiestatis Priuilegio.

46
9 4
1122
BRITISH MUSEUM

LODOVICVS FABER PARISIENSIS, IOANNI *Morino, Prætori clarissimo, S.*

OLEBAM vehemẽter me nõ posse nancisci tempus, Prætor æquissime, in quo & de beneuolentia erga me tua, & pro tot meritis in literatos, tot officiorũ atque amoris signis vnde tibi gratias egisse maximas oportuit, prolixæ & beneficæ tuæ naturæ testimonium facerem, hoc mihi somnum frequenter excutiebat, hoc me sine molestia vigilare non patiebatur. Est enim molestum homi-

ni debēti, ei de quo sit optimè meritus nullam referre gratiam, longéque alienū à memore & grato beneficia prætermittere, cum repentè oblatum hoc mihi fuit scribendi argumentum in commendationem huius opusculi, quod non tam velim animo prospicias, quàm perpetuum meum tuarum virtutum iudicium, quas nemo literis consequi potest: hoc enim agis vt omnibus nominibus apud omnes bene audias, te mirificè singularis eruditio, doctrináque, commendant: & quod in plerisque iudicibus hodie desideras ingenium velox & ad gerendā rempublicā aptissimum, nihil humile, nihil caducum, sed vnūquodque magnificū, excelsum, immortalitate dignū, consilijs mentis agitas, mentem istam tuam Morine, & te dignam, & omnibus bonarum literarum studiosis cum voluptatum præsidio futurā, & laudo & agnosco, téque ista grauitate, dignitate, doctrina virum admiror, qui si bene te cognitum habet, non sane possis, etiam vt velis, sine literis viuere, quare ad huius opusculi lectionem, quæ tibi & lectoribus incredibilem pariet voluptatem, te vel fortè currentem incito, hoc tamen pusillum non aspernabere, quamuis nescio qua nouæ editionis cupiditate, tam repentè, nec satis expunctè, calcographus in apertum protulerit, ita vt nō per-

miserit sibi doctorum diligentiumque virorum consilium limamque interponi. Si quid offensum fuerit, Henricus Laberius eruditorum hominum eloquentissimus, eloquentium eruditissimus, tibi & Bragelonijs in formando senatu Catonianis, qui & iuris & fori tui duo velut relucent lumina, intra paucos dies hoc volumen castigatissimum: longéq; maiora Textoris, & suæ fœturæ opera temerè non communicanda designauit, hic permultos, si nescis, honorifica in scribendo mẽtione ad cœlum vocauit, qui tamen, ita in votis habet, nullam putabit suis laboribus missionem tantisper impetrauisse, dum in te si non licet vt vult, saltem vt potest, fuerit exspaciatus, adeò illi atq; adeò omnibus ex integro commendandus videris. Habebit interim iuuentus hosce dialogos, quibus se oblectet, in his etenim Rauisius Textor, aureum suauitatis flumen effudit. Tu verò, vir circũspecte, quod te legentem exhilaret, & quod spem alat nostrarum vigiliarum, quarum ad quemnam potius, quàm ad te, fructũ, si quis futurus sit, detulero? Perficiam etiam omni opera, studio, assiduitate, vt me semper memorem intelligas, neque tuæ ad me amandum vnquam pœniteat voluntatis. Interim patrocinandum tibi est doctis hominibus, quos tu tam constanter coluisti quàm qui

maxime, mas delicias appellas, supparasitatrices tamen semper, vt soles, oderis obseruantias, & quos per omnem vitam adamasti vehemẽtissimè, ab iniuria fortissimè defendas. Vale.

(·:·)

HENRICI LABERII AD EVNDEM EXASTICON.

Cultor apollinei, studiose Morine laboris,
Nec minus in celebri vir numerande choro,
Ecce quod à magnis confirmet tractibus arcum:
Rugosique terat signa supercilij.
Hunc horis igitur leuibus complectere vatem,
Auribus hic fructum letitiámque paris.

DIALOGI ALIQVOT IOHANNIS RAVISII TEXTORIS

Interloquuntur
Terra, Aetas, Homo, & alij plerique.

Terra.

QVIS mihi tot linguas, quot creditur Argus ocellis
Perdius & pernox Phariam seruasse iuuencam,
Præbuerit? quis tot mihi conferet ora, quot annos
Garrula fatiloquis ascribit fama sybillis?
Quis tot præbuerit fibras, quot vana deorum
Milia primorum veteres habuisse dierum
Ascreique ferunt monumenta diserta poëtæ?
Ferrea quis dederit tot guttura, quot tibi Xerxes
Spicula fecerant stupidum tenebrescere Phœbum?
Quis tot inundantes lacrymarum det mihi riuos
Immensum, quos propter æquũ te Cyre vetustas
Audacem memorat sparsisse in flumina Gangẽ?
Quis tot verborum clamosa tonitrua massa
Suppediteț? stomacho tot flumina rauca latranti
Quot Romanorum ferales milia Cannæ

Fecistis patrio post arma carere sepulchro?
Mi dolor est? quem nec verbis æquare, nec vlla
Flere satis gemitu liceat: Phaëtonte ruinam
Perpesso, multum viduæ fleuere sorores.
Nunc quoque rugosis stillare electra feruntur
Corticibus: multum cæsis ab Apollinis arcu
Pignoribus doluit Niobe; dum corpore verso
Facta lapis, tiguit, vehemens dolor Orphea rosit,
Dum misera Eurydice calcato extincta colubro
Suauidicæ cantu citharæ exorata recessit
In furuas iterum tenebras, tibi vulnus acerbum
Cor pupugit misera Andromache, tabiésq; cruē-
Dum post occisi lacrymas fletúsq; mariti (ta,
Paruulus Astyanax patrij solamen amoris,
Aëriæ cecidit præceps è culmine turris.
Et multum doluit, multum miserabilis Aegeus,
Dum pullo, credens occisum Thesea, velo
Præbuit Aegeo nomen lacrymabile ponto,
Tormentum magni passa est Iocasta doloris,
Dum vidit cæsos alterno vulnere natos.
Aeger multa tibi traxit suspiria pulmo
Dædale, dum fictis nimium temerarius alit
Icarus, vndigenas immerso corpore pisces
Pauit: & Icareis noua nomina contulit vndis.
Conticeo Prognes gemitus post stupra mariti.
Authonoēs lachrymas laniato Acteone: fletus
Antigones cæcū Oedipodem per saxa trahentis.
Omnin si numeres æui tormenta prioris
Siue breues gyaros, seu vincula, siue reorum

Pauperiem, erumnas, tenebras, ergastula, fletus.
Siue homicidarum furcas, vilescere cuncta
Agnosces, habita nostri ratione doloris.
Nil erit attacto colubri perijsse veneno.
Nil tetricas tolerasse hyemes, nil vulnera mille,
Nil donasse cibum ieiunis in cruce coruis.
Pascenti catulos nihil occurisse leænæ.

Ætas.

Quæ dea, quæ tanto mittis suspiria luctu?

Terra.

Terra parens rerum.

Ætas.

Quid fles?

Terra.

Quid lugeo? nunquid.
Iusta datur matri misera querimonia, natos
Dum videt incerto miseros occumbere fato.

Ætas.

Iusta datur.

Terra.

Nunquid dolet immansueta leæna
Si videat catulum notæ fortasse cauernæ
Ablatum?

Ætas.

Mœret.

Terra.

Nunquid dolet aspera tygris
Si fœtum crypta nemoris fortasse latentem
Perdiderit?

Ætas.

Mœret.

Terra.

Nunquid gallina gemiſcit
Si pullum vorax raptarit ab æthere milvus?

Ætas.

Triſtatur.

Terra.

Nunquid tenerum triſtatur ovile
Si lupus errantes forſan ingulaverit agnos?

Ætas.

Mœret.

Terra.

In vmbroſis mum mugit buccula ſiluis
Si decurrentem vitulum laniaverit vrſa?

Ætas.

Mugit.

Terra.

Aper quid agit fœtum ſi perdidit vnum?

Ætas.

Clamat.

Terra.

Ego quid agam, ſi quicquid profero, quicquid
Procreo, quicquid alo, quicquid gero, quicquid in
auras
Emitto, videam ad certum decurrere finem?
Quid nónne hoc mirũ q. tandem ſylua putreſcit,
Putreſcunt frutices, Cariemq; vmbratilis arbor
Sentit, & areſcunt foliis morientibus vlmi.

Ætas.

Est mirum.

Terra.

Quid quòd salices, alnique, rubique,
Quòd quercus, quòd acer, quòd nix, quòd spina
putrescunt.

Ætas.

Fata iubent.

Terra.

Quid quòd multis fabricata diebus
Mœnia, coctilibus quòd cincta palatia muris,
Quòd turres, quòd pyramides, quòd castra, quòd
Ad finem properant? (vrbes

Ætas.

Punctarum est linea rerum.

Terra.

Dura quòd exigua rodantur marmora gutta.
Quod brevis vnda cauat lapidē q; vincula ferri,
Quòd Chalybē rubigo terat, quòd quæq; teratur
Duricies fensimq; adamas ætate fatiscat,
Non mirum est?

Ætas.

Mirum est fateor, putrere necesse est.

Terra.

Ferrea quid quòd habent sinē simulacra deorum,
Proceræ quid quòd statuæ, grandesq; Colossi,
Templaq; marmoreis multum preciosa columnis,
Porticibus spaciosa, tholis miranda sacratis,
Aurea reliquijs, exili tempore finem

Accipiunt?

Ætas.

Ita dijs placitum.

Terra.

Sententia diuûm.
Ferrea frugi para quicquid tellure creatum
Prodierit. Quicquid gremio fœcunda crearit
Terra suo. Quicquid sancto soboleſcere partu
Fecerit, in cariem verti absumiq; neceſſe eſt.

Ætas.

Expedit.

Terra.

O rabies & non ſolabilis angor.

Ætas.

Fata volunt.

Terra.

Quæ cœligenis clementia ſatis?
Nec ſatis eſt vrbes euerti, mœnia frangi,
Marmora conſumi, lapides putreſcere, turres
Excidere, in cariem ſtatuas tranſire, ruinam
Caſtra pati, abſumi carie atq; rubigine ferrum.
Amiſſiſq; prius foliis putreſcere ſylvas,
Ni pariter pereant homines, & mortè caducæ
Vaneſcant bullæ: currant q; ad ſpicula mortis.

Ætas.

Fata volunt.

Terra.

Quæ cœligenis clementia fatis?
Sed dum me varia verborum ambage moraris

Quæ dea, dic nomen.

Ætas.

Vocor ætas.

Terra.

Falsa virago.
Tu sola es, quæ cuncta rapis, quæ tempore cuncta
Destruis, & dubiæ submittis cuncta ruinæ.
Tempus edax rerum, tuq; inuidiosa virago
Omnia corrumpis.

Ætas.

Rebus finem esse caducis
Fata volunt.

Terra.

Vbi pyramides dic improba leæna,
Barbara quas longo fabricauit tẽpore Mẽphis
Artificum multis sudoribus?

Ætas.

Omnia finem accipiunt.

Terra.

Vbi nunc Pharos insula grande sepulchrum
Mausoli, est triuiæ moles speciosa Dianæ,
Dic meretrix?

Ætas.

Abiere.

Terra.

Vbi nunc tarpeia moles
Centifores Thebæ, Babilon circundata muris
Coctilibus grandis Niniue, sublime theatrum
Cæsaris, & Rhodij simulachrum informe Colossi.

Ætas.

Præuisæ superis iam succubuere ruinæ.

Terra.

Troia quid est, quid Sparta vetus, quid celsa Corynthus,
Aut enervati Salomonis nobile templum.
Dic meretrix impura?

Ætas.

Suam sensere ruinam.
Tu frustra assiduo verborum fulmine mentem
Concutis, atq; dolens querula me voce fatigas,
Terra parens oculis lachrymarum mittito rivos.
Frange tibi fauces, pulmonem rumpe, medullas
Exere, corrumpas stomachum, divellito fibras,
Non poteris certas fatorum rumpere leges.
Certus inest rerum Parcis fatalibus ordo:
Cui nequeunt vires magnorum obsistere regum,
Non bellatorum clypei, non æra potentum,
Non oratorum doctrina, aut carmina vatum.

Terra.

Saltem si tanta Parcæ fevitate trahuntur,
Tantáque cæligenas rapit inclementia divos,
Consule quid faciam.

Ætas.

Aeternis obsistere fatis,
Non potes, vt verbis desistas pluribus vti.

Terra.

Nolo igitur.

Ætas.

Mentas hominem: qui currit ad vmbras,
Qui ruit ad mortis iaculum, ne spem sibi vanis
Collocet in rebus, ne forte superbiat vlla
Doctrina, aut opibus mẽbrorũ aut viribus vllis:
Et dicas, dites, doctos, fortésquè ruinam
Iam passos.

Terra.

Quantum præbes leuimen acerbo
Mærori?

Ætas.

Nihil est aliud.

Terra.

Parebo futurum
Quicquid erit: mortalis homo.

Homo.

Qui tu?

Terra.

Tua mater.

Homo.

Quæ mater?

Terra.

Quæ? terra.

Homo.

Parens charissima salue.
Quid quæris?

Terra.

Doleo fili.

Homo.

Compesce dolorem

Mater: habes ne aliquid quo nos lenire queamus?

Terra.

Non fili.

Homo.

Quid fles igitur?

Terra.

Scis me esse parentem
Cunctorum, quæcunq; hominis sibi postulat vsus.

Homo.

Esse scio mater.

Terra.

Scis me producere siluas,
Præbere arboribus succos, educere grana,
Nutrire in gremio lapides, dare vitibus vuas,
Quercus hybernas glandes, producere pisces,
Gignere pennatas volucres, pratis dare fœnum,
Multicomas hortis violas, & gramina campo,
Ac postremo hominem lachrymoso educere partu.

Homo.

Cognosco mater.

Terra.

Doleo charissime fili.
Quòd cum tanta meo soboles fauit germina fœtu,
Tot rerum veniant species, tot corpora crescant.
Cuncta tamen rabido morsu mihi conterit ætas.
Hæc syluas perimit, cònsumit marmora, ferrum
Atterit, euertit turres, pallatia frangit,
Castra domat, muros laniat, simulachra deorum
In cineres redigit, delubra putrescere cogit.

Quodq; magis doleo, lachrymas, tormentaq; passis
Incertis, hominem ingulet, scelerata dies.
Propterea caueas fili, dulcissime fili,
Ne te ullo moueat ventosa superbia fastu:
Hoc facies fili?

Homo.

Faciam suauissima mater.

Terra.

Iamprimum ne te seducat bellica virtus
Immemoremq; tuæ reddat putredinis, audi
Heroas diuis similes, quos labilis ætas
Astrinxit, fecitq; suo succumbere ferro.

Hector.

Ne quis creisorpo fortasse superbiat vnquam
Viribus, aut genicis quòd sit validissimus armis,
Perpendat nostri fuerit quis terminus æui:
Ecce ego natorum Priami fortissimus Hector,
Vir magnus bello, quo sospite Pergama nunquam
Argolicis potuere capi ratibúsve, dolisve.
Quinq; Menœtiadem falsis Patroclon in armis
Occidi, & Græcos violento Marte furentes
Ignauæ dare terga fugæ plerunque coëgi,
Quinq; decennali Troiam obsidione grauatam
Defendi, solum quem formidauit Achilles
Succubui fatis, paruum Astianactarelinquens
Vxori viduæ. Sic omnia conteris ætas.

Achilles.

Ille ego sum genuis Troianis terror Achilles,
Olim neruosis excellens viribus, olim

Vnica spes Danaum, est cœpti fiducia belli:
Me solum timuere Phryges. Ego solus in armis
Notus eram. Solus tibi formidabilis Hector.
Languenti Priamo præstans mihi bellica virtus
Extiterat: validæ vires & nobile robur,
Horrescens facies, corpus compactile, nerui
Præstantes, fortes humeri, frons ardua. Tandem
Armiferæ supplex colerem dum sacra Mineruæ,
Ecce Paris missa traiecit arundine tergum:
Sic fortes pereunt: sic omnia deuorat ætas.

Alexander.

Vita quid est nisi res fragilis, nisi bulla, vel aura,
Vel fumus, quũ more pilæ reuolubilis, anni
Præterean, bullæq́, instar breuis hora recedat:
Temporaq́, incautis abeant inopina diebus.
Ah nihil immites potest corrumpere parcas,
Mortis & horriferæ vehemens vitare flagellum,
Si nescis nostri monstrat tibi terminus æui.
Dicor Alexander Macedo, qui solis ab ortu
Herculeæ fama transiui littora Calpes,
Gentibus hesperijs, & ëois cognitus agris:
Euerti Thebas, Persarum multa cecidi
Milia, Phœnices, Cilicas, bellacibus armis
Paphlagones, Persam magna virtute Darium
Terdomui, & validam muris Babylona subegi.
Et post auriferi traiectum flumen Idaspis,
Quatuor excelsum cubitis, palmoque, potentem
Edomui Porum, domitum pietate remisi.
Quid demum? tantis armorum laudibus actis

Ex Indis iterum repetens Babylona superbam,
Hic morbũ incurri, atq́, ibi mors mihi turbida
Abstulit, instabilis sic oĩa deuorat ætas. (vitam

Sanson.

Egregios bello proauos & marte potentes,
Heroas recolat priscorum fama dierum
Miratrix, adeat quà sol vtrunque recurrens
Aspicit oceanum, visat primordia Nili
Crescentis, penetret Garamanthas sole perustos,
Percurrat numidas, mutatoresque domorum
Sauromatas, refluæ perlustret Thetyos amplum
Circuitum, & quicquid tegit alti machina cœli,
Authorum si fortè legat monumenta priorum,
Quod conferre meis audebit viribus, vsquam
Non erit: ille ego sum robusto corpore Sanson,
Robore magnipotens, & viribus Hercule maior.
Viuenti mihi ludus erat iugulare Leones,
Ludus erat cursu volucres præuertere tigres.
Quid quòd ego parui maxilla armatus aselli,
Mille Philisteos occidi. Quid quòd & vrbis
Auulsi portas: fuit hæc in corpore virtus.
Sed nec inhumanas mortis vitare sagittas
Eualui: velox sic omnia deuorat ætas.

Terra.

Fœlix quem faciunt aliena pericula cautum.
Cognoscas fili, quòd quicquid profero, quicquid
Nutrio, tẽpus edax mihi deuorat, & breuis ætas.
Aspicis vt validus bello decesserit Hector?
Vtq́, Mycenæus vita spoliatus Achilles

Occiderit: dederitq; immũdam vermibus escam?
Cernis Alexandrum & validum Sansona, fuerũt
Robusti, periere tamen: rapit omnia tempus.
Nunc ne forte tibi fastum præstantia formæ
Afferat, aut aliæ specioso in corpore dotes.
Audi conspicuas forma ac ætate puellas,
Quas auidis tandem contriuit dentibus ætas.

Helena.

O cæcos homines quos formæ culta venustas
Erigit, & cultus corporis eximius,
Nunc video, video nimiũ, meminisse necesse est.
Membra hominũ fœdis vermibus esse epulas.
Pectimus hos crines, & torto nectimus auro.
Fasciolaq; caput cingimus aureola.
Ornamus fuco faciem, speculoq; propinquo
Informes digitis corrigimus maculas:
Arte caput tegimus, faciem deflectimus arte,
Cingimus arte comas, voluimus arte oculos,
Et tamen hi crines, hic fucus, & ista venustas
Et ceruix, pereunt more fluentis aquæ.
Ecce ego pulchra fui, tandem sum facta cadauer,
Nostra caro fœdis vermibus esca data est.
Si nescis Helena est larua hæc vmbratilis, olim
In Menelaeo rapta puella thoro.
Me iuuenem rapuit Theseus, raptamq; reliquit,
Nec mihi quid præter basia pauca tulit.
Mox Paris insidias thalamo, fraudesq; parauit,
Susceptus nostro perfidus hospitio.
Namq; mihi fraudes, & subdola verba tetendit,

Consulsit patrie nescius exicidio.
Hoc olidum corpus repetimus mille carinis
Grecia pro vili carne quot arma ferunt?
O quàm cruda fugax hoc & deforme cadauer
Monstr in Argiuis iurgia principibus.
Te ne Paris decuit patria posse tenga relicta
Nobile ventosis tradere corpus aquis!
Vt vilem carnem raperes, hoc pasme cadauer
Membra sepulchrogenis hæc data vermiculis.
Vos ne etiam Astride raptis tòt in arma carinis
Longa decennali bella parare odio.
Vt præda hæc vilis, patrios remearet ad Argos,
Præda latrinali stercore fœtidior.
Cernite quid pulchra est Helene, nihil est, nisi.
vermis:
Omnia sic ætas deuorat atque rapit.

Lais.

Si qua meretrices commendat fabula, si quis
Aut decor, aut forme gloria conspicuæ.
Inter formosas ego prima Corynthia Lais,
Prima meretricum lausq; decusq; fui.
Frons mea, vicit ebur, facies candore liguſtrum
Lumina cuncta prima candidiora nive.
Alta fuit cervix, cadum breue, nobile labrum,
Candore immixto subrubuere genæ.
Non aquilus nec simus eras mihi nasus, at omni
Parte decens, cygnis candidior facies.
Lasciuæ gemino surgebant vertice mammæ,
Hic vbi lacteolus non nisi virgo erat.

Venter erat paulum tumidus: velut esse tenellus
Pauo solet, teneris mollior agnicolis.
Hic stomachus veluti teneræ prædulce columbæ
Guttur, & exiguis se saturans epulis.
Brachia, quis credet, superabant lilia, & herbas
Quas alit Alcinoi luxuriosus ager.
Crura quis inspiceret medijs nisi vellet in vndis
Vri, vasto etiam mersus in oceano?
Quis tremulos clunes, nisi verso corpore formam
Appeteret modici pulicis in thalamo?
Cernendis pedibus quis declinaret ocellos,
Qui non suppositus quæreret esse lapis.
Et tamen hãc faciẽ, hos oculos, hæc labra genasq́,
Ceruicem, crines, tempora, & auriculas,
Hunc stomachum, hunc ventrem, cura hæc, hæc brachia, & istos
Vermibus immundis fata dedere pedes.
Disce igitur formose puer, quòd conterit ætas
Omnia, nos omnes, puluis & vmbra sumus.

Thisbe.

Illa ego sum forma excellens Babylonica Thisbe,
Nobilis, & puris candidior niuibus.
Nulla fuit toto præstans oriente pulla
Cui mea non facies inuidiosa foret.
Iratum poteram aspectu pacare Tonantem,
Et reuocare graui fulmina torta manu.
Et suspecta tibi fueram Saturnia Iuno,
Ne fierem æthereo succuba forte Ioui.
Non me vicisset candore caystrine ales,

Frons erat hæc vernis inuidiosa rosis.
Nil tamen hæc inuis facies, nil grata venustas,
Lumina nil rutilis æmula syderibus.
Quo minus immundos nutrirem corpore vermes,
Omnia sic ætas insaturata rapit.

Lucretia.

Quis diuiniloquas forma laudare Sybillas
Audeat, aut Graiam prodere Penelopen?
Aut quis conspicuæ candorem scribere Didus,
Membraq; amauticis candida Leucadiæ?
Ecce ego candidior niueis Lucretia cygnis,
Totaq; plumeolis mollior anseribus.
Et cera tractabilior, ponoq; molli
Mollior: & tenera dulcior auricula.
Hoc ego tam pulchro nutrisui corpore vermes,
Et modico capis me brevis urna loco.
Mammaq; quà vigidum flammis ardere Catonem
Prurire & castum cogeret Hyppolytum.
In cineres abijt, facta est deforme cadauer,
Tam præstans facies tam speciosa caro.
Sic quicquid sibi terra parit, mox devorat ætas,
Vna eadem cunctos meta futura manet.

Terra.

Perpendas fili formæ candore venustæ
Non hominem rèdimi: Caro splendida, putre ca-
dauer
Efficitur: cervix, facies, oculi, pectuli,
Auriculæ frõs, labra, genæ, stomachusq;, uterusq;
In cineres abeunt. Sic omnia conterit ætas.

Néve alijs homines redimi tibi forte putentur
Potibus, arrectis paulum auribus esto: docebunt
Perdocti, dites, alijq́, occumbere quicquid
Terra suo partu peperit. Nunc cõprime linguam

Virgilius.

Si quis doctrinæ causa sua cornua tollit,
Aut instar Samij pauonis forte superbit,
Insanit, peccat, fit demens, deuiat, errat,
Ille ego doctorum princeps & gloria vatum
Virgilius: quem teli potens adamabat Apollo,
Cuiq́, etiam sacræ semper fauere Camænæ,
Et cui frondicomæ dryades simul atque napeæ
Herbicomæ, violis caput ornauere decoris,
Induperatorum nitidas accitus ad aulas,
Ad metuendorum tractus conuiuia regum
Occubui: mihi fronde petas pauisse capillas,
Frugiparæ docuisse modum telluris arandæ,
Longa decennalis cantasse homicidia belli.
Quid frugis? paui vermes vt verna canopi,
Sicut ad Euphratem natus, nihil ergo poësis
Profuit, instabilis sic omnia deuorat ætas.

Xerxes.

Ne quem multarum fortasse opulentia rerum
Inflet: & insolito cristas assumere fastu
Cogat: & annosæ sibi opem præponere vitæ
Audiat, ille ego sum regum ditissimus olim
Magnipotens Xerxes, cui tanta pecunia, tanta
Nummorum farrago fuit, tam magna supellex,
Vt pastum dederim, belli stipendia tantis

Militibus, tot collectis oriente caeruis,
Innumeris quarum iaculis tenebrescere Phœbũ
Vidimus, ac te etiam multis Neptune carinis,
Perpessum pedicas, refugoq́, abijsse natatu,
Per me qui celso periebas vertice nubes
Cum velis patefactus Athos. Quid copia rerum
Profuit, aut ingens opulentia? vadimus vmbræ
Persimiles, Mecum elysus spatiatur in agris
Cræsus, Pigmalion, Priamus, Chassusq́, Mydasq́,
Quorum mors ætate rapi doce omnia, dixi.

Nero.

Si qua cruoribibas habeas modo terra tyrannos.
Si quis sit Marius, si quis Catilina, vel vllus
Contemptor diuûm viuat Mezentius, adsit,
Ille ego sum scelerũ sentina, apotheca malorum,
Sanguinis humani bibitor, Nero, cuius & ortus
Solis & occasus noscunt homicidia, cuius
Ingluuiem & venerem nili crescentis origo
Nouit, & Hesperiæ longissima littora Calpes.
Quis nescit mediæ me dissecuisse parentis
Viscera, & in media posuisse incendia Roma?
Quis nescit nostro gladio cecidisse disertos
Lucanum & Senecam truncatæ sanguine venæ?
Quis Petrum & Paulũ, quis totum pene senatũ
Ignorat crudi gladio cecidisse Neronis?
Quis tandem finis, miseri quis terminus æui?
Impatiens tandem nimiæ feritatis vterque
Sexus in arma ruit, puerique, virique, senésque,
Quam populi rabiem metuẽs calidumq́, furorem

Occubui propriæ violento vulnere dextræ,
Sic Nero mortuus est. Sic omnia devorat ætas.

Sardanapalus.

Si quem mollicies turpisque libidinis usus,
Fœmineæque mones blanda enervatio formæ,
Audiat, ille ego sim premollis Sardanapalus.
Qui quò liberiùs meretrices inter olentes
Et fœdas spurcasque lupas corrumpere corpus,
Et votis possem illicitis parere iocisque,
Fœmineas sumpsi tunicas, parulisque labellis,
Fucata facie, comptis de more capillis,
Plenos illecebris simulavi corpore gestus,
Sed tandem hoc olidis cepit brevis urna cadaver,
Omnia sic pereunt. Sic omnia devorat ætas.

Terra.

Nonne vides fili velut omnia conterat ætas?
Robusti pereunt, formosos accipit urna,
Docti abeunt, divites properant ad fata, Neronis
Occumbunt, lascivi obeunt, rapit omnia tempus.

Homo.

Quid faciam? Castus si vixero non ero salvus
Propterea, vivens si flevero, nil mihi fletus
Proderit. Et vivens si risero, nil mihi risus
Obfuerit. Nihil ergo nocet iucunda voluptas.
Quare quicquid erit corpus seu terra cinisve,
Seu vermis, vado ad choreas risusque, iocosque.

Terra.

Concludam licet incertis obnoxia fatis
Corpora & in modicos cineres abitura, caducus

Et mortalis homo: videat tamen immemor huius
Excidij, semper sequitur sibi noxia: dixi.

τέλος.

IN HOC DIALOGO INTRODVCVNTVR TRES MVNdani, mors, natura, damnatus peregrinus, veritas, duo dæmones, caro, vitium, voluptas, virtus.

Primus mundanus incipit.

QVis Boreas spirat?

Secundus mundanus.

Quæ sibilat aura?

Tertius mundanus.

Quis Eurus
Deuolat?

Primus mundanus.

Vnde venit Zephirus?

Secundus mundanus.

Quo pellitur Auster?

Tertius mundanus.

Qua Notus egreditur?

Primus mundanus.

Socij Pæana canamus.

Secundus mundanus.

Viuamus socij.

Tertius mundanus.

Curas pellamus inanes.

Primus mundanus.

Nam quid profuerit vitam consumere luctu?

Secundus mundanus.

Quid mœstis animum curis cruciasse iuuabit?

Tertius mundanus.

Quid lætis animis semper vixisse nocebit?

Primus mundanus.

Vita fugit.

Secundus mundanus.

Breue tempus abit.

Tertius mundanus.

Cita deperit hora.

Primus mundanus.

Nos rapimur.

Secundus mundanus.

Sensim morimur.

Tertius mundanus.

Mutamur in horas.

Primus mundanus.

Nunc iuuenes.

Secundus mundanus.

Nunc decrepiti.

Tertius mundanus.

Cras morte perempti.

Primus mundanus.

Quid lachrymæ prosunt?

Secundus mundanus.

Quid cura?

Tertius mundanus.

Quid anxius angor?

Primus mundanus.

Quid gemitus?

Secundus mundanus.

Quid planctus atrox?

Tertius mundanus.

Quid fletus & horror?

Primus mundanus.

Cras forsan celeres torquebunt fata sagittas.

Secundus mundanus.

Cras subitæ forsan claudetur linea vitæ.

Tertius mundanus.

Cras omnes morbum forte incurremus atrocem.

Primus mundanus.

Si breue tempus abit.

Secundus mundanus.

Si mors inopina propinquat.

Tertius mundanus.

Si lenis hora fugit.

Primus mundanus.

Si vita caduca recedit.

Secundus mundanus.

Si cadimus.

Tertius mundanus.

Tacitis si forte recedimus annis.

Primus mundanus.

Quid non lætamur?

Secundus mundanus.

Quid amaris pectora curis.

Rodimus?

Tertius mundanus.

In tanto quid prodest vivere luctu?

Primus mundanus.

Vivamus socij.

Secundus mundanus.

Curas pellamus inanes.

Tertius mundanus.

Lætemur.

Primus mundanus.

Fugit hora.

Secundus mundanus.

Dies perit.

Tertius mundanus.

Omne senescit.

Primus mundanus.

Ardua festiuo pulsemus sydera cantu.

Secundus mundanus.

Fatidico dignum cantemus Apolline carmen.

Tertius mundanus.

Ducamus volucres planta saliente choreas.

Primus mundanus.

Ducamus.

Secundus mundanus.

Placet hoc.

Tertius mundanus.

Cythara dic musice carmen.

Primus mundanus.

Quid melius risu?

Secundus mundanus.

Quid cantu suauius?

Tertius mundanus.

ut quid
ltidicis melius chareis?

Primus mundanus.

Quid ſuauius iſta
mbroſia?

Secundus mundanus.

Læti canimus.

Tertius mundanus.

elebramus amores.

Primus mundanus.

Reiecimus curas.

Secundus mundanus.

Curamus gaudia.

Tertius mundanus.

Fletum pellimus.

Primus mundanus.

Eiecimus lacrymas.

Secundus mundanus.

Nos orgia Bacchi
Delectant.

Tertius mundanus.

Hilari exercemus gaudia plauſu.

Primus mundanus.

Quid melius?

Secundus mundanus.

Quid candidius?

Tertius mundanus

Quid ſuauius exeat?

Primus mundanus.

Sobria quid nobis prodesset vita?

Secundus mundanus.

Quid inquam
Arida virginitas?

Tertius mundanus.

Quid frons caperata?

Primus mundanus.

Quid horrens
Arte supercilium?

Secundus mundanus.

Longa quid veste inuaret
Incedens grauitas?

Tertius mundanus.

Quid tanta medestia vultus?

Primus mundanus.

Quid ieiuna fames siccis contraria membris?

Secundus mundanus.

Quid vel Heracleti lachryma, Crassiq; seuera
Maiestas?

Tertius mundanus.

Modico quid oluscula vecta canistro?

Primus mundanus.

Nobis cuncta licent.

Secundus mundanus.

Nemo est qui mittere verbum
Audeat.

Tertius mundanus.

Obsequitur nostris plebecula votis.

Primus mundanus.

Possumus assiduis populum vexare tributis.

Secundus mundanus.

Possumus antiquas veterum corrumpere leges.

Tertius mundanus.

Possumus atque novas imponere.

Primus mundanus.

Possumus omnes.

Omnia.

Secundus mundanus.

Terrarum domini sumus.

Tertius mundanus.

Omnia nostro

Coguntur seruire iugo.

Primus mundanus.

Si forte seueræ

Rupero iustitiæ leges, quis mittere verbum

Audeat.

Secundus mundanus.

Et si forte hominem in gulauero, quis nam

Murmuret?

Tertius mundanus.

Agricolæ modicos si extorsero nummos,

Quis contradicat?

Primus mundanus.

Fuero si forsan adulter,

Quis verbum referat?

Secundus mundanus.

Calices si forte deorum

Aurea si magnis simulachra extorsero templis,

Quis digitum moueat?

Tertius mundanus.

Quod si percussero clerum
Aut si presbyterum cultris iugulauero, quisnam
Arguet?

Primus mundanus.

Ad pœnam tetricus si forte senatus
Me vocet, aurilegis ingentia munera tandem
Consulibus dabo, præterea dabo, deinde tribuno,
Causidicósque datis faciam rauescere nummis.

Secundus mundanus.

Si mea sacrificus carpat peccata, silebit
Præbendã obtulero pinguem dum forte latranti.
Præbendam, hoc vnico cogis pennula verbo.

Tertius mundanus.

Si populus nostræ feritatis forte reflexa
Accurrens properè famuli, qui mille sonantes
Incutient colaphos, & duro verbere plectent.

Primus mundanus.

Cum nobis scelerum sit tanta licentia.

Secundus mundanus.

Tanta
Libertas.

Tertius mundanus.

Tot opes.

Primus mundanus.

Veterum tot stemmata regum.

Secundus mundanus.

Quæ nos formides populus.

Tertius mundanus.

Plebecula adoret,

Primus mundanus.

Cuncta tremant,

Secundus mundanus.

Famuli timeant,

Tertius mundanus.

Et mundus honoret,

Primus mundanus.

Ducamus choreas,

Secundus mundanus.

Ludos venerémque colamus.

Tertius mundanus.

Fatidico dignum cantemus Appolline carmen.

Mors.

O cæcas hominum mentes & opertæ tenebris
Pectora cymerijs, ô indigna corpora multi
Hellebori, & digna anticyras sorbere meracas,
Si vobis scelerum sit tanta licentia, tanta
Libertas, tot opes, veterum tot stemmata regum,
Si vos formidet populus, plebecula adoret,
Cũcta tremẽt, famuli timeãt, & mundus honoret,
Ducatis choreas, venerem geniúmque colatis,
O cæcum mortale genus, vos ne vltima terrent
Supplicia, & longæ tormenta seucra gehennæ.

Primus mundanus.

Quæ virgo?

Secundus mundanus.

Tune illa nigri regina baratri

Perſephone?

Tertius mundanus.

An Stigijs Proſerpina eiecta colubris
Eumenidum mater?

Mors.

Mors vltima linea rerum.

Primus mundanus.

Nolsemus eſſe tui memores,

Secundus mundanus.

Meminiſſe pigeret
Funeris,

Tertius mundanus.

Incertæ vana eſt meditatio mortis.

Primus mundanus.

Si breue tempus abit,

Secundus mundanus.

Si vita caduca recedit,

Tertius mundanus.

Si cadit hora,

Primus mundanus.

Dies abeunt,

Secundus mundanus.

Peris omne,

Tertius mundanus.

Venit mors,

Primus mundanus.

Quidnam prodeſſet fati meminiſſe futuri?

Secundus mundanus.

Quidnam prodeſſet lachrymis conſumere vitam?

Tertius mundanus.

Quidnam prodesset tantis insumbere curis?

Mors.

Si breue tempus abit, si vita caduca recedit,
Si cadit hora, dies abeunt, perit omne, venit mors
Quidnam lethiferæ mortis meminisse nocebit.

Primus mundanus.

Possumus, an lachrymis inopinum euadere fatum?

Secundus mundanus.

Possumus an lachrymis aliquid deprehendere
Lucri?

Tertius mundanus.

Possumus an tetrum plorando euadere funus?

Mors.

Non.

Primus mundanus.

Igitur præstat lætam consumere vitam,
In risu & choreis, quam rupere quæstubus aurat.

Mors.

Vtilius fuerit vitæ meminisse futuræ.

Secundus mundanus.

Post mortem, vitam non credimus esse futuram.

Tertius mundanus.

Corporis atq; animæ mortem esse putamus eandē.

Mors.

O cæcum mortale genus, vos ne vltima terrent
Supplicia, esse animæ mortem ne putatis eandem
Corporis, & subiti quod bullæ more cadentis
Deperit: & tenues subito vanescit in aurat.

Primus mundanus.

Esto aliam nostræ liceat succedere vitam,
Nos reges sumus.

Mors.

Ergo suis euadere sceptris
Rex poterit? plectant eadem tormenta sepultos.

Secundus mundanus.

Nos dites sumus,

Mors.

Ergo suis euadere quenquam
Credibile est nummis, si multa pecunia dites
Eriperet, Stygias crassus non isset in Vndas.

Tertius mundanus.

Formosi sumus.

Mors.

Ergo aliquos euadere forma
Creditis? at si forma hominem, candorq; venustis
Corporis eriperet, pulcher superesset Iulus,
Fata perpercissent Helenæ, Paridiq; superbo.

Primus mundanus.

Nos iuuenes sumus,

Mors.

Ergo puer decedere acerbis
Non poterit fatis,

Secundus mundanus.

Pulchro vestimur amictu,

Mors.

Ergo solus inops lacero vestitus amictu
Occumbit fatis & morte peribit acerba?

Tertius mundanus.

Nutrimur lautis mollissima corpora mensis.

Mors.

Ergo epulæ rediment hominem, solusq; peribit
Ieiunus pauper qui præbet oluscula ventri?

Primus mundanus.

Nos fortes sumus.

Mors.

Ergo hominem tellure creatum
Corporeæ rediment vires, num Troius Hector,
Num validus periit Troiæ populator Achilles?

Secundus mundanus.

Nos agiles sumus.

Mors.

Ergo, agiles, vbi volsca Camilla,
Quæ volucres poterat cursu præuertere ventos?

Tertius mundanus.

Nos hylares sumus.

Mors.

Ergo, hylares fati esse supremi
Propterea decet immemores nigrique barathri?

Primus mundanus.

Esto procul meretrix.

Secundus mundanus.

Fugias rugosa virago.

Tertius mundanus.

Læna recede procul,

Primus mundanus.

Fugias apotheca malorum:

Secundus mundanus.

Nolumus esse nisi memores,

Tertius mundanus.

Meminisse pigebit
Interitus,

Primus mundanus.

Socij lætum Pæana canamus,

Secundus mundanus.

Cantibus argutis neglecta morte canamus.

Tertius mundanus.

Ducamus volucres planta saliente choreas.

Primus mundanus.

Ducamus,

Secundus mundanus.

Placet hoc,

Tertius mundanus.

Cythara dic musice carmen.

Mors.

Heu natura iaces? natura humana quiescis
Surge supina.

Natura.

Quis est qui me vocat.

Mors.

Vltima rerum
Linea, mors.

Natura.

Tu ne illa ferox & dira virago
Quæ gladio iugulas mortalia cuncta cruenta?

Mors.

Illa ego sum,

Natura.

Quid vis?

Mors.

Tenero dormire cubili
Tu ne quieta potes?

Natura.

Luctus quæ causa recentis.

Mors.

Tu ne tuos natos veneri genioque vacantes
Inspicis & vano miscentes otia ludo.

Natura.

Quid natis oberit ludus, quid diua voluptas?
Quid veneres, quid letitiæ, risusque iociqúe?

Mors.

Perdita quid memoras? volucrem dum clausero vitam
Perpetuæ incurrent tormenta seuera gehennæ.

Natura.

Credibile est aliquos Stygias descendere ad vmbras.

Mors.

Stulta quid ignoras, mundi pars maxima nigros
Tendit ad inferni manes, vbi luctus & iræ
Et dolor & malesuada fames & turpis egestas
Pallentésque habitant morbi, tristisqúe senectus,
Ipsa tuos omnes iugulaui cuspide natos,
Sed paucos vidi supera ad conuexa volantes.

Natura.

Tartareo nati sed quas in carcere pœnas,

Captiui tolerant?

Mors.

Quas pœnas, visne doceri?
Horresco, saliuntq́; comæ & vox faucibus hæret.
Non mihi si totidem linguis quot dicitur Argus
Gemmatis oculis Phariam seruasse iuuencam
Forte loqui dabitur, percurrere singula possem.
Quod ne forte putes vacui fantasma cerebri,
Audi damnatum furiosa voce iouantem.
Audi quas patitur latebroso in carcere pœnas.

Damnatus.

O dolor, ô rabies, ô stridor dentium, & ingens
Luctus, & inferni metuendus carceris horror,
Quas ego nunc patior pœnas, ô magna deorum
Numina, tormentis aliquas imponite metas,
Perpetua vultisne animam torquere gehenna?
Vultis in his hominem semper retinere cauernis?
O vtinam cum me materni corporis aluus
Protulit, insanæ datus essem præda leænæ.
Aut tenerum rabida suxisset fauce cruorem
Tigris, & internas lingua penetrante medullas.
Siccine natus eram, tenuésque emissus in auras,
Vt tantam rabiem paterer? clementia diuum
Talis erat, talisne deus quem secula cuncta,
Esse pium referunt? ô qua pietate gementes
Inspicit, æternæ patimur contagia pestis,
Hic incredibilis dolor est, hic maximus horror,
Nec tamen afflictos cœlestia numina cernunt.
O iniuste deus quid feci? quidue cathenis

Tam rigidis dignum vita remanente peregi?
Si genio interdum, ludis, venerique vacaui,
Propterea æternæ tolerabo incendia flammæ?
Hæc ne tua est pietas deus impie? ve tibi mater
Ve tibi cui natum talem peperisse sub auras
Contigit, ô rabies, ô stridor dentium & ingens
Luctus, & inferni metuendus carceris horror.

Natura.

Dic fili quid habes?

Damnatus.

O quam crudele flagellum
Perfero.

Natura.

Quid sentis, tua sum natura creatrix,
Impositura tuo requiem fortasse dolori.

Damnatus.

Dic Naturæ tuis natis, ne crimine corpus
Commaculēt, caueātq; istas descēdere ad vmbras
Hic vbi perpetua caligine fœtidus aër
Vallet, & obscuris horrescunt cuncta tenebris.
O dolor, ô rabies, ô stridor dentium, & ingens
Luctus, & inferni metuendus carceris horror.

Natura.

Quid pateris fili?

Damnatus.

Flammis crepitantibus vror.
Nunc mihi tartarei corrodunt membra colubri,
Perfero nunc vehemēs frigus, nunc verbere duro,
Mille cicatrices mutilatis perfero venis.

Natura.

Solus es inferno qui detentare sub orco?

Damnatus.

Solus? dij quid ais, vix mille in tartara lapsis
Vnus adit cœlum.

Natura.

Quid detinet orcus?

Damnatus.

Tot reges, populum qui corroscere tributis,
Tot quoq́, pontifices, summi quibus omnia Romæ
Sacra fuere prius venalia, tótque tribunos.
Tótque senatores quos mundi cæca libido
Frangere iustitiam, & corrumperi sacra coëgit.
Tot præceptores qui diro verbere quondam
Discipulos rigidis haud afflixere flagellis,
Vix referam paucis, tot milia captiuorum
Spirituum nigris languens detenta cauernis,
Vt nullis numerum fas sit comprehendere verbis.
Filiolos Natura mone, descendere ad istas,
Præcaueant tenebras, vbi nulla est meta dolorũ.

Mors.

Audisti natura?

Natura.

Horret formidine pectus,
Tartara dum proprijs completa intelligo natis,
Mors si consilio forsan cognoueris vllo,
Dic quid agam.

Mors.

Mittas peregrinum voce potentem,

Qui fines Asiæ, qui nigros visices Aphros,
Europámque petat, qui rauco fulmine vocis,
Peccantes carpat populos, & semina plantet
Virtutum.

Natura.

Peregrine?

Peregrinus.

Adsum.

Natura.

Percurre supremos
Oceani fines, qua sol vtrumque recurrens
Aspicit Oceanum.

Peregrinus.

Faciam natura:

Natura.

Cadentes
Corripias populos, vitiorum destrue germen.
Semina virtutum plantes.

Peregrinus.

Natura recedo.

Natura.

Siccine tartareis Herebi mea pignora claustris
Lugebunt captiua, nigraq; prementur abyssis?
Siccine naturam mihi gloria nulla futura est?

Peregrinus.

Iam redeo, Natura parens, vidi vltima terræ
Climata, & Europæ populos, Phœbiq; cadentis.

Natura.

At, quæ conditio rerum?

Peregrinus.

Male cuncta gerentur.

Natura.

Quid faciunt reges?

Peregrinus.

Quid agunt? dixisse nocebit.

Natura.

Pontifices?

Peregrinus.

Profugam Petri discurrere navim
Permittunt.

Natura.

Tetrici regimen sed quale sebauus?

Peregrinus.

Frangitur aut precibus, vel amico rumpitur auro.

Natura.

Doctores quid agunt?

Peregrinus.

Tendunt sua retia templis
Vt prædam arripiant.

Natura.

Patrumis quæ modo vita
Clamosis?

Peregrinus.

Scabra raucedine sæpe laborant,
Amissam reparare nisi chara pecunia vocem.

Natura.

Et quæ Phœbeos delectat vita poëtas?

Peregrinus.

Mille sibi voces & nomina mille requirunt.

Natura.

Vidisti Ausoniam?

Peregrinus.

Vidi.

Natura.

Quâ viuitur illic
Conditione?

Peregrinus.

Mala, Veneris sunt omnia plena
Et grauida est bello, plena est ciuilibus armis.

Natura.

Vidisti Hispanos?

Peregrinus.

Illos iactantia nutrit

Natura.

Intrasti toto diuisos orbe Brytannos?

Peregrinus.

Gens tacitis prægnans arcanis ardua tentans
Aedita tartareis mihi creditur esse tenebris,
Vt paucis referam verbis, nunc rara bonarum
Copia virtutum, vitiorum maxima crescit.

Natura.

Cur non carpsisti?

Peregrinus.

Carpsi sed litus arani:

Natura.

Summe Deûs quid agã? vel quo medicamine tãtis
Occurram pestis, natos descendere ad umbras

Perferà? & assidui lachrymosa ergastula fletus
Consule mors quid agam.

Mors.

Rigidum tibi quære flagellum
Iustitiæ, quæ mox reprimat peccata malorum.

Natura.

Consilijs parebo tuis, æquissima surge
Iustitia, vt vinclis & duro carcere natos
Crimine pollutos reprimas, germana resurgas.
Obdormit, consurge soror, regésq; ducésq;
Quos scelerum ducit vitiosa licentia, carpas.
Sopita es? consurge soror, natósq; ruentes
In barathrum scutica reuoces durisque flagellis,
Iustitia exurgas, dormit conticet, audi.
Iustitia exiguum natis, concede iuuamen.
Mortua decumbit, mors, consule quid sit agendũ,
Iustitia obdormit, vel mortua tota recumbit.

Mors.

Sacra parens tibi nunc sublimi voce petenda est.

Natura.

Matrona alma parens populo succurre cadenti
Naturâ natos releues, & crimina carpas,
Harpocratem simulat, surgat sacra anchore diuũ,
Argue natorum maculas & facta meorum,
Ne tantas animas nigro permitte barathro.
Hæc matrona silet: mors consule quid sit agendũ.

Mors.

Struteris quid agat, quibus est inclusa cauernis.

Natura.

Consi-

Consilijs parebo tuis, germana quiescis?

Veritas.

O caput, ô dentes, ô brachia, crura, cerebrum,
Frons, oculi, nares, pulmo, iecur, occiput, aures,
Lingua, oculi, fibræ, mentumq; manusque pedesq;
O quantus dolor est membris?

Natura.

Quis te dolor angit?

Veritas.

Tantus, vt ineptæ videar iam proxima morti,
Iam morior, natura parens mihi quære cadenti
Consultorem aliquem.

Natura.

Quem quæram?

Veritas.

Nescio, reges.

Natura.

Non venient:

Veritas.

Accerse duces,

Natura.

Odiosa supremis
Sola est principibus,

Veritas.

Videas an forsitan vllus
Mycrophorus veniat præsul?

Natura.

Nullum est modo veri
Præsulibus studium.

Veritas.

Perquiras si quis heremi
Cultor ieiunis qui rodat oluscula fibris,
Auditor meus esse velit.

Natura.

Reperire nequirem.
Rara auis in terris.

Veritas.

Videas si miles acerbus
Exiuerit, qui me dignetur forte fateri.

Natura.

Nec tu militibus grata es,

Veritas.

Passim ergo requiras,
Si quis verbipotens satagat me forte fateri.

Natura.

Sacra parens retinet.

Veritas.

Tetrica grauitate senatum
Inquiras.

Natura.

Bibulam numerare videbor arenam.
Nunc data purpureum frangentia dona senatum
Impediunt, ne vera canant, ne iusta loquantur.

Veritas.

Inconfessa igitur morior,

Natura.

Moriaris oportet:

Veritas.

Ergo vale Natura.

Natura.

Vale germana.

Veritas.

Recedo.

Ad superos, nulli moriens confessa recedo.

PRIMVS dæmon.

Frater surge.

SECVNDVS dæmon.

Quid est frater?

Primus dæmon.

Natura relicta est
Vnica, nec potuit modicum reperire iuuamen,
Quò miseris posset vitio interdicere natis.

Secundus dæmon.

Nunc capiendarum nobis datur ampla potestas
Spirituum.

Primus dæmon.

Cunctas animas deglubere iusto
Possumus, impediet nemo.

Secundus dæmon.

Cur nemo reluctans
Obstiterit.

Primus dæmon.

Muta est nunc, anchora sacra quiescit
Iustitia & nullo punit peccata flagello.
Veritas inconfessa abijt, nemo est qui vera fateri
Audeat, imperio potimur.

Secundus dæmon.

Reges sumus,

Primus dæmon.

Ergo
Omnia rodamus,

Secundus dæmon.

Deglubere cuncta necesse est:

Primus dæmon.

Nitamur saturos animabus reddere ventres:

Secundus dæmon.

Venatum ire decet,

Primus dæmon.

Licet ergo vocare ministros,

Secundus dæmon.

Surge caro,

Primus dæmon.

Vitium surgas,

Secundus dæmon.

Exurge voluptas:

Caro.

Surgimus,

Vitium.

Obsequimur votis.

Voluptas.

Parere magistris
Venimus,

Caro.

Ipsorum mandata capescere fas est.

Vitium.

Paremus,

Voluptas.

Me morigeram decet esse ministram.

Primus dæmon.

Ite igitur latis extendite retia campis,
Captinasq; animas firma retinete catena.

Secundus dæmon.

Ite alacres, volucri feriatis quemque sagitta,
Obstiterit nemo.

Primus dæmon.

Vocuo ieiunia ventre
Perferimus.

Secundus dæmon.

Volumus lautis accumbere mensis.

Primus dæmon.

Ite igitur.

Secundus dæmon.

Dominis suauem perquirite pastum.

Caro.

Ad fines Asiæ propero:

Vitium.

Proficiscor ad Aphros.

Voluptas.

Europæ ergo animas profligas in retia ducam.

Primus dæmon.

Inèrea hic aliquam prædam germane petamus.

Secundus dæmon.

Iam gaudere potest Stygia regina caterua.

Primus dæmon.

In nigris gestire quietæ cacodæmones antris.

Secundus dæmon.

Omnia seruibunt sceleri virtute relicta.

Primus dæmon.

Nos reges erimus,

Secundus dæmon.

Nobis famulabitur orbis.

Primus dæmon.

Frater, adest grauium numerosa caterua virorũ,
Visamus quid agant.

Secundus dæmon.

Arrectis auribus astant.

Primus dæmon.

Quæramus si forte dapes, si vina supersint.

Secundus dæmon.

Quæramus.

Primus dæmon.

Saluete patres,

Secundus dæmon.

Saluete Catones:

Primus dæmon.

Carceris inferni vos curia tota salutat,

Secundus dæmon.

Venimus ad vestræ conuiuia dulcia mensæ:

Primus dæmon.

Venimus vt toti pastum cumulemus Auerno.

Secundus dæmon.

Manibus infernis rabidum diuturna furorem
Suscitat esuries.

Primus dæmon.

Cruciat triduana magistrum
Iam Plutona fames.

Secundus dæmon.

Ieiuna Proserpina langues
Esurie.

Primus dæmon.

Nostris epulas onerate canistris.

Secundus dæmon.

Reliquias saturi nostro concedite ventri.

Primus dæmon.

Implete hos calathos epulis.

Secundus dæmon.

Onerate canistrum.

Primus dæmon.

Depressos inclino humeros,

Secundus dæmon.

Ego deprimo corpus.

Caro.

Rectores properate.

Vitium.

Alacres incumbite mensis.

Voluptas.

Afferimus pastum.

Caro.

Maiori insistere præda
Non licet.

Vitium.

Afferimus quicquid ieiunus Auernus
Postulat.

Voluptas.

Afferimus quicquid Proserpina queris.

Primus dæmon.

Heus germane veni,

Secundus dæmon.

Quid quæris?

Primus dæmon.

Adesse ministros
An ne vides,

Secundus dæmon.

Video.

Primus dæmon.

Saturando incumbere ventri
Expedit.

Secundus dæmon.

Infernis reliquas porsubimus esse
Dæmonibus.

Primus dæmon.

Iam quid referens cognoscere fas est,

Secundus dæmon.

Nunc curare licet quas iustius nostra vocavit
Iura.

Primus dæmon.

Caro,

Caro.

Princeps:

Primus dæmon.

Traxisti in retia multos
Mortales?

Caro.

Numerus bibulis non maior arenis
Illecebris multos pellexi in vincula reges,
Et Veneris perferre iugum, flammasq; coegi,
Tabidaq; intern⁹ contagia serpere venis.

Secundus dæmon.

Tu vitium nullásne animas in retia duxisti

Vitium.

Non tot pensilibus foliis Dodonia quercus,
Totá; hortis viola, vel grato vere tot herbæ,
Infaustas animas quot ego hæc in vincula traxi.
Nuli⁹ homo est, aliqua quẽ non maculauero noxa,
Sit re, sit consul, sit parui cultor agelli,
Sit nummis opulens, sit inops.

Primus dæmon.

Tu dira voluptas
Fecisti ne aliquos scelerum succumbere teipsa
Seruitio?

Voluptas.

Non tot grauidis onerantur aristis
Terra ferax æstate noua, non tot mare pisces
Enutrit, non tot stellis depingitur æther.
Non tot fœcundæ granis onerantur aristæ,
Quot secreta vagis animabus vincla tetendi.
Rarus homo cui non aliquas fabricauero technas?
Quemq; meis pedicis non irretiuero.

Caro.

Matris
Tela Dioneæ lasciuaq; semina passim

Effudi:

Vitium.

Duce me pomposa superbia multos
Inflatos.

Voluptas.

Per me dirum pertesa laborem
Segnicies multos pigro torpere veterno
Fecit, & in molli tempus consumere pluma.

Caro.

Omnibus iniecti flammas.

Vitium.

Mea tela per omnes
Europæ, atq; Asiæ populos, per & Aphrica regna
Contorsi.

Voluptas.

Nouere meæ plerique sagittæ
Quas habeant vires.

Caro.

Pleno cratere venenum
Sæpe ministrauí dicibus.

Vitium.

Peccata latentes
Inter heremicolas sparsi.

Voluptas.

Succumbere fudis
Venales feci genio stimulante puellas.

Caro.

Omnia percussi iaculis,

Vitium.

Ego cuncta venena
Perfudi,

Voluptas.

Nihil intactum, leuibusq́ reliquũ
Illesum iaculis.

Caro.

Passim mea spicula torsi.

Vitium.

Quemq́ meis repuli.

Voluptas.

Mea sub iuga cuncta vocaui.

Caro.

Rectores properi lauuis accumbite mensis.

Vitium.

Potus adest,

Voluptas.

Epulis stomachum replete labantem.

Caro.

Immundas purgate manus.

Vitium.

Iam defero peluim.

Voluptas.

Ipsa feram tonsis igitur mantilia villis.

Primus dæmon.

Fraser terga.

Secundus dæmon.

Absit.

Primus dæmon.

Quid ni?

Secundus dæmon.

Tu maior honore,

Primus dæmon.

Quid tum?

Secundus dæmon.

Tu maior, tibi me seruire liceret.

Primus dæmon.

Perge precor.

Secundus dæmon.

Non non, prior incipe,

Primus dæmon.

Gloria parua est,
Incipiam, germane lana,

Secundus dæmon.

Cito lauero frater,

Primus dæmon.

Nunc reliquas affere dapes,

Secundus dæmon.

Afferte cerebrum
Præpinguis monachi, qui religionis honorem
Spreuerit.

Caro.

Afferimus, rabido consumite morsu.

Vitium.

Sacrifici elixas doctoris rodite carnes,
Ocia qui tenero exercent ignaua rubili
Torpuit, & sacri non fudit semina verbi.

Primus dæmon.

O quàm dulce epulum frater,

Secundus dæmon.

Nil corpore pigro
Doctrinam melius,

Voluptas.

Mammas deglubite lenæ,
Ignaros iuuenes tacita quæ fraude fefellit.

Caro.

Has insanorum coctas deglubite regum,
Qui miserum exactis populum afflixere tributis

Vitium.

Vultis Pontificis carnes, qui de grege lanam
Roserit, & nulla seruarit ouilia cura.

Primus dæmon.

Da volumus, frater comedat.

Secundus dæmon.

Indulgeo ventri,
Plus satis.

Voluptas.

An ne auido vultis consumere morsu,
Hos præceptores modicis qui sæpe flagellis
Corpora læserunt iuuenum?

Primus dæmon.

Des hanc mihi prædam,
Tartareæ regina domus Proserpina quærit.

Secundus dæmon.

Est ne senatoris tibi pulmo aut consulis, aurè
Corrupti?

Caro.

Teneas, tibi pinguem præparo morsum.

Lautissima nobis,
Escæ datur.

Secundus dæmon.

Saturi vix perfero pondera ventris.

Primus dæmon.

Est mihi turgidus est venter.

Secundus dæmon.

Surgamus, eundum est,
Ieiuno quicquid reliquum est portemus averno.

Primus dæmon.

Tu caro, quod superest nostris impone canistris,

Virtus.

Siccine tartareo missi cacodæmones antro
Omnia deglubent, modicum mihi tradite pastum
Mortales; crucior ieiunum languida ventrem
Esuries.

Secundus dæmon.

Vitium, quænam hæc rugosa virago?

Vitium.

Virtus.

Primus dæmon.

Quid quæris?

Voluptas.

Pastum: sed litus arabit,
Nil erit in terris manibus quod capere possit.

Virtus.

Siccine mortales omnes deglubet abyssus?
Sic ieiuna famem patiar. Sic ibis ad umbras
Quicquid summa parens rerum Natura creauit

Vitium.

Rodite lasciui meretricis crura, pedésque,
Quæ toties se prostitui, corpúsque subactum
Venale exhibuit nummis?

Voluptas.

Deglubite rauci
Linguam hanc causidici,

Caro.

Iecur hoc mordite patroni,

Vitium.

Præsidiè has fibras, & pinguia crura voretis,

Voluptas.

Hæc est Abbatis pigri caro.

Primus dæmon.

Trade voluptas,

Caro.

Hæc mercatoris sunt crura pedésque dolosi.
Rodite. Rusticolas, ignaros sæpè fefellit
Mercurio similis.

Vitium.

Quorsùndum absumite fibras,
Qui curios simulant & bacchanalia viuunt.

Voluptas.

Præsulis hic pes est quem nil nisi turba latentium
Oblectare canum, nil præter pigra solebat
Ocia.

Secundus dæmon.

Quid memoras frater?

Primus dæmon.

Vadit ad exilium virtus,

Secundus dæmon.

Inhonora quiescit
Iustitia.

Primus dæmon.

Aethereos tenet inconfessa penates veritas.

Secundus dæmon.

Pagina sacra silet.

Primus dæmon.

Mundi nos ergo tenemus
Imperium.

Secundus dæmon.

Nostras tolerabunt omnia leges.

Primus dæmon.

Cras ergo celebrem de te natura triumphum
Ducemus.

Secundus dæmon.

Cras adueniet rex maximus orci,
Qui te lemniacis ducat per colla cathenis,

Primus dæmon.

Interea saturo iucundas venite choreas
Ducamus.

Secundus dæmon.

Placet hoc, cythara dic musice carmen.

Natura.

Cras nisi mens melior modicum mihi forte inuasit
Attulerit, de me celebrem rex ille triumphum
Accipiet, qui tartareo dominatur auerno.
Conandum est igitur, renis vellisque iacentem

Nulla igitur dabitur spatiosæ portio terræ
Cælitibus: sic cuncta rapax absumet abyssus?

Secundus dæmon.

Hanc germanæ licet meretricem expellere terris.
Hæc adimet nobis animas.

Caro.

Absiste moueri.

Vitium.

Non nisi perpetuo verborum fulmine venas
Ruperit, inueniet quidquam.

Voluptas.

Ieiuna recedet.

Virtus.

O gentem ingratam: summi vos ætheris author
Virtutisq́, pater magna bonitate creauit,
Nil tamen esuriem patienti tradere natæ
Vult: erit ne igitur lauranti totus auerno
Mundus, & ad nigros descendent omnia manes.
Virtuti saltem modicum mihi tradite pastum.
Sacrifici donate epulum, surdis cano, Reges.
Virtutem nutrite, silent. venerande senatus
Virtutem foueas, non audit. maxime consul,
Si quis es ætherei quem tangat gloria cœli,
Da modicas epulas quæso, mihi nemo ministrat.
Omnis homo modicum virtuti porrige frustum,
Omnis homo pastum virtuti denegat: ergo
Cũ mihi nemo epulas, pastũ mihi nemo ministret
Austeræ mærore famis confecta recedo.

Primus dæmon.

Vadit

Iustitiam æthereas iterum reuocare sub auras.
Pascere virtutes, Inconfessamq; fateri.
Amiss. amq; iterum tibi pagina sacra loquelam
Reddere, vel nigras populus descēdet ad vmbras.
Sic patres breuibus verbis concludo. Valete.

FINIS.

IN HOC DIALOGO ARGV-
MENTVM PRAESTAT SINISTRA *Dionysij Iunioris conditio, qui quum Syracusis prius esparetur, multis amicis & parasitis fumos inanes venditantibus, & aures verbis diuitantibus stipatus incedebat: vbi autem nouercāte fortuna ab equis (quod dicitur) ad asines deiectus, & Corinthi gregarius ludimagister factus exulauit, eorum nemo reperius est qui dominum fatis iniquis adactum tuuare, aut in exilium comitari voluerit. In hoc itidem actu, introducuntur adulatores duo, qui glorioſum diutem miris praconijs efferent, & lenocinabuntur, cum cœlitibus fœliciorem prædicabunt, ad eius nutum omnia facient. Vbi autem dissuadente ratione, voluptati, quæ hominem ipsum prosperitate maxime titillat, ipse dederit, & ab ea dimissus & vestimentis spoliatus fuerit, amicos inuocabit. Inuocati conticebunt, ac petenti suppetias denegabunt. Quinetiam ignotum sibi fingent, cuius prius famulos sese dicebant infimos, Sic fiet conclusio. Amicum in aduersis vt aurum in fornace probari.*

Primus adulator.

SI possem Boreæ stridentis tollere pennas,
Eriperem somnum domino, ne forte iacenti

Excuteret.

Secundus adulator.

Zephiris si possem tollere flatum,
Eriperem, ne forte caput crinésque iacentis
Principis excuteret.

Primus adulator.

Populi si pellere murmur
Fas esset, facerem tacitum mussare theatrum.

Secundus adulator.

Si verbosorum linguas truncare liceret,
Truncarem, ne forte iacens somnó, sepultus
Surgeret è stratis dominus.

Primus adulator.

Cohibite labellum.
Rex dormit.

Secundus adulator.

Dormit, finito e quiescere regem,
Rex dormit.

Primus adulator.

Capiti puluinum subdere fas est.
Incumbens humeris ne ceruix blanda grauetur,
Néve fatigentur venæ.

Secundus adulator.

Suppone. Sed audi,
Præcaueas tacitum manibus turbare soporem.

Primus adulator.

Dormit adhuc.

Secundus adulator.

Satis est.

Primus adulator.

Fælicibus votis
Suscipiat.

Secundus adulator.

Pylij deus illi Nestoris annos
Conferat.

Primus adulator.

Astriloquæ videas numerosa Sybillæ
Tempora,

Secundus adulator.

Sit voti compos.

Primus adulator.

Mendacia verbo
Defuerint. rex est dignus cui sydera cælo
Assurgat,

Secundus adulator.

Dignus superis accumbere mensis.

Primus adulator.

Et Saturnigenæ Iunonis adesse cubili.

Secundus adulator.

Dignus adesse Ioui.

Primus adulator.

Dignus quem præferat æther
Cæligenis,

Secundus adulator.

Dignus pariter cui victima pinguis
Decidat ante focos,

Primus adulator.

Dignus quem terra salutet.

Secundus adulator.

Et populi recolant,

Primus adulator.

Fragilis quem mundus adoret.

Secundus adulator.

Cui diſtillantis dines Panchaïa myrrhæ
Dona ferat.

Primus adulator.

Nam quid melius, vel ſuauius vnquam
Reperiet?

Secundus adulator.

Quid dulce magis?

Primus adulator.

Quid corpore pulchro
Lucidius?

Secundus adulator.

Quid mollicula cerui ce videtur
Mitius?

Primus adulator.

Et tenero quid blandius ore repertum?

Secundus adulator.

Quid digitis mage compoſitum?

Primus adulator.

Quid pulchrius ipſis
Vnguibus?

Secundus adulator.

Aſtratis quid pulchrius inde capillis
Eſſe poteſt?

Primus adulator.

Non talis erat speciosa venustas
Palladi Cecropiæ.

Secundus adulator.

Non talis forma superbæ
Tyndaridis.

Primus adulator.

Non talis erat Bryseis Achilli.

Secundus adulator.

Non talis puer Iliacus.

Primus adulator.

Non candida Thisbe.

Secundus adulator.

Si ridet, cogit lapides emittere risum.

Primus adulator.

Dum cantat, remorantur aues.

Secundus adulator.

Phylomela quiescit.

Primus adulator.

Pan silet.

Secundus adulator.

Et citharam refugit Lesbous Arion

Primus adulator.

Dulci formosæ veniunt ad cantica nymphæ.

Secundus adulator.

Dulcia & auritæ veniunt post carmina syluæ.

Primus adulator.

Si salit, innumeras motare cacumina quercus
Conspiceres, rapidumq́; Iouis contemnere fulmen.

Secundus adulator.

Si mittat lachrymas lachrimosa saucia nympha
Pectora contundens.

Primus adulator.

Si dormit, viscera blandus
Intima somniculus lænit, curásque dolorésque
Ejcit, & tacitis infundit Morphæa venis.

Secundus adulator.

Est deus.

Primus adulator.

Imo deis maior.

Secundus adulator.

Priuatus Apollo
Ambrosia Hæmonij duxit pecuaria regis
Atque tuis Amphrise fuim restrinxit in vndis,
Rex noster servule iugum non pertulit.

Primus adulator.

Ergo
Est superis maior.

Secundus adulator.

Maiorem quisque fatetur.

Primus adulator.

Quid dicis Pylades.

Secundus adulator.

Tacito sermone loquaris.

Primus adulator.

An dormit?

Secundus adulator.

Non, non.

Primus adulator.

Si dormit littus aramus,

Secundus adulator.

Si dormit nihilum nostræ præconia linguæ
Profuerint.

Primus adulator.

Igitur propius pergamus ad aures,
Vt, si dormierit surgat, stratisque supinum
Eripiat corpus, ne quicquid dicimus, auster
Sorbeat: & vacuum diuerberet aëra sermo,

Author.

Auditor si pro aliquantula, vel murmuris vel cõfabulationis interruptione liceat, istuc aures paulisper diuerte, propius q; considera, quanta sit adulatorum solertia, quàm solers astutia, qui quos vel præsentes esse, vel vigilantes dominos nouerunt: dormientes vel absentes fingunt, quo facilius illis adulentur, seq; illorum amantissimos esse persuadeant.

Secundus adulator.

Et quis, summe deûm, motare sedilia nostri
Principio est audax?

Primus adulator.

Quis amicum rumpere somnum?

Secundus adulator.

Scire decet.

Primus adulator.

Nostro facta hæc iniuria regi?

Secundus adulator.

Tetror Auernales umbras, Erebumq; Chaósque

Saturnum, & metuenda trinominis ora Diana
Si quis compulset regem, atq́, agnouero, ve, ve,
Ve tibi quisquis eris repeto.

Primus adulator.

Propius decet istud
Inspexisse.

Secundus adulator.

Mori cuperem, pro principe tanto,

Primus adulator.

Principe pro tanto mihi mors iucunda veniret,

Secundus adulator.

Hunc summo præferre Ioui, reliquisq́, deorum
Non dubitem.

Primus adulator.

Mihi stat proprijs mage charus ocellis,

Secundus adulator.

Hunc amo plus vita,

Primus adulator.

Proprijs mihi chartor extat
Visceribus,

Secundus adulator.

Somnum simulat,

Primus adulator.

Simulare sciebam.

Secundus adulator.

Pergamus nil verba nocent,

Primus adulator.

Hunc ipse medullis
Præfero.

Secundus adulator.

Tartareas si mandes, abibo sub umbras.

Dives glorioſus.

Quiſnam, dum ſomnum capio, ſermonibus iſtis
Obloquitur?

Primus adulator.

Salue magnorum ſummme deorum
Iuppiter.

Dives glorioſus.

Eſſe Iouem cenſes?

Secundus adulator.

Quin, & Ioue credo
Maiorem.

Dives glorioſus.

Quid ita?

Primus adulator.

Aeternis tibi gloria maior
Numinibus.

Dives glorioſus.

Noſti quæ ſit mihi gloria?

Secundus adulator.

Noui.

Primus adulator.

Vis aliquid princeps.

Secundus adulator.

Cœlum ſi iuſſeris ibo.

Primus adulator.

Ire ſub antroſas Erebi ſi iuſſeris, umbras,
Parebo properè.

Secundus adulator.

Quantum coma fundit odorem.

Primus adulator.

O coma diuinis fragrantior vndiq; succis
Herbarum.

Secundus adulator.

Quid ais Pylades?

Primus adulator.

Violis mihi visa est
Suauior.

Secundus adulator.

Egregiæ quales in corpore dotes.

Primus adulator.

Pulueruleuta chlamys quantas habet vndiq; plu-
(mas.

Diues glorioſus.

Fœlix cui licuit tales habuiſſe miniſtros.

Secundus adulator.

Inſpice rex, veſtis maculata eſt pulvere.

Diues glorioſus.

Totum
Excute

Secundus adulator.

Parebo.

Primus adulator.

Tibi calceus vndique cæno
Pollutus.

Secundus adulator.

Purgare decet.

Diues glorioſus.

Purgetis vterque.

Primus adulator.

Vnde ruber faciem maculas cruor?

Diues glorioſus.

Abſolue, ſi quid
Comperies.

Primus adulator.

Quid ais Pylades de principe tanto?

Secundus adulator.

Fortunata puto fœcundæ viſcera matris,
Cui tam diuino licuit ſoboleſcere partu.

Primus adulator.

Rex quid ais?

Diues glorioſus.

Mihi parta Deûm iam fauſta videtur
Proſperitas, famulis, ſi ſemper talibus vtî
Contigerit, prognatus ero felicibus annis.

Secundus adulator.

Rex quid ais?

Diues glorioſus.

Sitio.

Primus adulator.

Sitio pariter.

Diues glorioſus.

Mihi corpus
Æſtuat.

Secundus adulator.

Et valeo.

Diues glorioſus.

Mihi pes gelidissimus alget

Primus adulator.

Alget vterque mihi.

Dives gloriosus.

Geminis lux solis ocellis
Est odiosa.

Secundus adulator.

Iubar Phœbi spectare nequirem.

Dives gloriosus.

Nescio quid patior. sed vini gustus amarus
Est linguæ.

Primus adulator.

Vini pariter mihi gustus amarus.

Dives gloriosus.

Alterà iam nostris accessit passio membris:
Non sitio.

Primus adulator.

Nec ego sitio,

Dives gloriosus.

Nullum ipse calorem
Sentio,

Secundus adulator.

Non caleo,

Dives gloriosus.

Nec pes mihi frigidus extat.

Primus adulator.

Nec mihi frigidus est.

Dives gloriosus.

Phœbus delectas ocellos.

Secundus adulator.

Lux est grata mihi.

Diues glorioſus.

Nectar mihi dulce videtur.

Primus adulator.

Comperio vinum ſucco iucundius omni.

Author.

Iam vt palam est parasitis edacibus nihil magis ſubdolum, nihil magis verſutum putes, vt qui dominis gratulentur, eorumq; gratiam ſibi deuinciant: mutui, votis, ac deſideriis eorundem acquieſcunt. Ita vt ſi quid molestum illis fuerit morte ſibi magis odioſum fingant. Sed ſi quid illos delectet, id vita ſibi iucundius comminiſcantur. Clyſophum, & Chæriſophum imitantes, quorum ille claudum ſe fingebat quod Philippus Macedo crus fractum haberet. Hic videbat quum Dionyſium procul videret cum amicis inſpiceret.

Voluptas.

Salue rex.

Diues glorioſus.

Salue pariter iucunda voluptas.

Voluptas.

Rex quid ais?

Diues glorioſus.

Fidos inter delector amicos.

Voluptas.

Nónne tibi est magna opulentia, nónne metallis
Scrinia plena tument?

Dives glorioſus.

Magna eſt opulentia, nummis
Arca tumet.

Voluptas.

Et tu vituli de more marini
Indormis, tacitos perdens inglorius annos.

Dives glorioſus.

Quid facerem?

Voluptas.

Quid? ama, lude & lætare, ſuperbi,
Indulge choreis, veneri famulare, puellas
Dilige, nutrito meretrices, turpe lupanar
Inſequere, & lætis petulans incumbito ludis,
Sic vacuum deges, curis & fletibus ævum.

Dives glorioſus.

Non decet his annos fragiles conſumere ludis,

Voluptas.

Nõ decet: O vacuum ſenſu & ratione cerebrum:
Sed cur non deceat?

Dives glorioſus.

Mortis ſuprema timenda eſt
Linea.

Voluptas.

Dij quid ais, cur linea ſumma timenda eſt?

Dives glorioſus.

Tartareæ ſaltem metuenda eſt pœna gehennæ.

Voluptas.

Deterius ſemper loqueris. Quid pœna timenda eſt.
Nullum adeo deforme poteſt dirumq; parari

Flagitium, quod non superet clementia Christi,
Num peccatrici Mariæ, Paulóq; pepercit?
Furtivum nunquid venia donasse latronem
Creditur, insano dementior esse videris,
Sunt tibi diuitiæ, sunt auri larga talenta,
Nummorumq; opulens myrmecia: denique fidis
Quod melius duco, semper stiparis amicis.
Quid gelidâ raperis formidine? parce timori,
Lude, iocare, soli genio famulare, superbi,
Cum potis es requiescere, canas, incumbe choreis,
Congestas cui vis tot opes dimittere? Coruis?
Quid tibi post mortem tot opes, auriq; talentæ
Profuerint? nihil: ergo vetus formido recedat.

Dives glorioſus.

Es prius arrectos fas consuluisse ministros.

Voluptas.

Consule.

Dives glorioſus.

Vos famuli prodest ne decora voluptas?

Primus adulator.

Vtilius nihil est,

Dives glorioſus.

Prodest ne incumbere ludis?
Est ne scelus furtim niuidas rapuisse puellas?

Secundus adulator.

Quid scelus esse putas? crede, est opus hercule dignum.

Dives glorioſus.

Est ne scelus propriæ stuprum inuentasse sorori?

Primus

Primus adulator.

Quid scelus? est virtus.

Dives glorioſus.

Est ne vtilis alea?

Secundus adulator.

Quid ni?
Vtilius nihil est.

Dives glorioſus.

An prosint ociat?

Primus adulator.

Prosunt,
Quis dubitat?

Dives glorioſus.

Speciosa Venus prodest ne?

Secundus adulator.

Quis inquam
Ambigit?

Dives glorioſus.

Ergo licet placidis incumbere ludis.

Primus adulator.

Nil timeat, posita lude audaciſſimus archa.

Author.

Nunc merito parasitos domi alienæ lubentius quàm suæ sumptum facientes expellendos consulerem: qui his à quibus velut hiantes corui prædam expectant, nihil præter inhonestum, turpe dictu, & factu turpissimum suadent, virumbus dominorum commercio interdicunt? scelera vel grauissima mentibus inducunt, hinc non abs re

Antisthenes eosdem meretricibus comparabat: quæ amatoribus omnia bona exoptãt, præter mẽtem, & pudorem.

Ratio.

Sed semper tacita scelerãtos aure ministros
Audierim, nũquam ne loquar, nunquã ne reponãm?
Scribendæ nunquam satyræ se nosset Apollo
Cõferet? O hominem stultum & rationis egentem,
Ridiculum caput & nasuti fabula vulgi.

Dives glorioſus.

Mentem stultum dicis.

Ratio.

Stultum, & rationis egentem.

Dives glorioſus.

Cur stultum?

Ratio.

Quod te in pedicas & rhetia duci
Non videas.

Dives glorioſus.

Qui me in pedicas & rhetia ducunt?

Ratio.

Hi, quos perpetuo iunctos tibi credis amore.

Dives glorioſus.

Cur ducunt?

Ratio.

Suadent etenim vt vir uxore relicta
Ipse voluptatem, genium, ventremq; sequatur.

Dives glorioſus.

Quid tum si suadent?

Ratio.

Si te damnosa voluptas
Perdiderit, quosnam tunc implorabis amicos.

Diues glorioſus.

Hi mihi ſubſidium tradent.

Ratio.

O perdite, neſcis
Quid referas, ventis ſi te fortuna ſiniſtris
Opprimeret. Si deſtrueret damnoſa voluptas,
Diffugerent, neuterque tuis ſuccurrere, vellet
Erumnis.

Diues glorioſus.

Verum ne refers?

Ratio.

Verum eſſe putato.

Diues glorioſus.

Quæ dea?

Ratio.

Conſiliis opulens, præſaga futuri,
Appellor Ratio.

Diues glorioſus.

Nunc experiemur amicos:
Hem famuli.

Primus adulator.

Quid ais princeps?

Diues glorioſus.

Dominum ne ſiniſtris
Caſibus oppreſſum, & magna pietate redactum
Fortunam in miſeram, veſtrum releuaret vterq;

Secundus adulator.

Quis dubitat?

Diues glorioſus.

Negat hoc ratio.

Primus adulator.

Putri ne veterno
Cofecta m hãc audis vetulam? quæ nil niſi nugas,
Nil præter gerras, ſimulat áque ſomnia nouit.
Pro te mille hyemes paterer.

Secundus adulator.

Pro te volo fatis
Immergi.

Primus adulator.

Pro te vitam committere ventis
Non dubitem.

Secundus adulator.

Pro te Zancleam intrabo Charybdin.

Primus adulator.

Infeſtum profugis intrabo capharea nautis.

Secundus adulator.

Pro te perpeterer morbi contagia mille.

Primus adulator.

Pro te centimani flammas tolerare gigantis,
Optarem.

Secundus adulator.

Pro te ruerem per tela per ignes,

Primus adulator.

Pro te conficerer gladio,

Secundus adulator.

Pro te mihi nares
Euelli paterer,

Primus adulator.

Paterer mihi viscera raptim
Discerpi,

Secundus adulator.

Pro te paterer niueos mihi dentes
Euelli,

Primus adulator.

Pro te vellem vitalibus auris
Priuari.

Secundus adulator.

Pro te paterer me mille sagittis
Consumi.

Primus adulator.

Pro te subitis immergerer vndis.

Secundus adulator.

Pro te (quo periit Laurentius igne) perirem.

Primus adulator.

Pro te qua periit nece (Bartholomæus) obirem.

Secundus adulator.

Pro te perpeterer vermes mihi rodere corpus.

Primus adulator.

Pro te pulicibus comedenda hæc viscera vellem
Tradere,

Secundus adulator.

Marmarico vellem certare leoni,

Primus adulator.

Pro te immansuetis certarem tygribus,

Secundus adulator.

Viſos
Aggrederer.

Primus adulator.

Rodenda lupis hæc membra pararem.

Secundus adulator.

Pro te phaſiacis biberem medicata venenis
Pocula.

Primus adulator.

Boletum pro te quem Claudius edit,
Acciperem.

Secundus adulator.

Vellem Socratis potare cicutam.

Primus adulator.

Pro te me propriæ iugularem vulnere dextræ.

Secundus adulator.

Pro te Phœbeo patiens conſumerer æſtu.

Primus adulator.

Pro te conficerer iaculis.

Secundus adulator.

Pro te mihi collum
Truncari paterer.

Primus adulator.

Paterer mihi brachia rumpi.

Secundus adulator.

Oſſa mihi frangi.

Primus adulator.

Mihi mollia crura revelli.

Diues glorioſus.

Quid dicis Ratio? famuli mihi mira relatu,
Promittunt.

Ratio.

Facile est promittere mira relatu,
Sed dare difficile est, pariet lapidosus olympus,
Ridiculum tanto in partu consurgere murem
Aspicies: vsu contingere sæpe videmus,
Multidicis vt qui promittunt plurima verbis,
Vel nihilum donent, vel saltem paucula præstent.

Primus adulator.

Neglige rex vetulæ nugas.

Secundus adulator.

Hæc vana repellas
Somnia.

Primus adulator.

Me semper fidum experiaris amicum,

Secundus adulator.

Et tibi me famulum, crede, experire fidelem.

Diues gloriosus.

Discedas igitur ratio, mihi diua voluptas
Assistet comes, & nostris requiescet in vlnis.

Ratio.

Consilijs nostris non audiuisse pigebit.

Diues gloriosus.

Et pigeat.

Ratio.

Pigeat? verba hæc dixisse pigebit,
Tempus erit, quo te perdet laruata voluptas,
Quum præsens magno tibi forte optaueris auro.

Consilium. Sed nil potes turpia facta inuitabis
Pœnituisse.

Diues glorioſus.

Procul fugias.

Ratio.

Spreuiſſe pigebis
Consilium.

Diues glorioſus.

Pigeat soli mihi pœna futura est:
Iam placidis ludis licet indulgere voluptas.

Voluptas.

Quis te delectat ludus?

Diues glorioſus.

Placet alea.

Voluptas.

Grata est
Et mihi.

Diues glorioſus.

Ludamus.

Voluptas.

Depromas mille talenta.

Diues glorioſus.

Deprompsi, ludas igitur.

Voluptas.

Prior incipe.

Diues glorioſus.

Ludo.

Voluptas.

Subsequor.

Diues glorioſus.

Amiſi.

Voluptas.

Simili vis ludere ludo.

Diues glorioſus.

Non renuo.

Voluptas.

Ludat,

Diues glorioſus.

Ludo.

Voluptas.

Tria ſunt tibi puncta,
Quinq́, mihi lucror.
Totidem vis ludere nummis.

Diues glorioſus.

Ludamus totidem nummis,

Voluptas.

Prior incipe.

Diues glorioſus.

Luſi.

Voluptas.

Subſequor.

Diues glorioſus.

Amiſi, fatis me credo ſiniſtris
Progenitum, amitto quicquid deprome, reponam
Quicquid nummorũ ſupereſt, vtcũq́, ſequatur.

Voluptas.

Perdis adhuc.

Diues glorioſus.

Quid agam? iam nulla pecunia restat.

Voluptas.

Mille auri drachmas depromo, porrige vestem.

Dives glorioſus.

Exuo, ludamus.

Voluptas.

Luſi.

Dives glorioſus.

Seqior, omnia perdo.
Sum miſer, infausto me ſuſpicor Hercule natum
Abſumptis opibus nudum me dia voluptas
Deſtituit, Quo diua fugis? nudumne relinquis?
Saltem mile mihi miſero concede Philippos
Ter centena tibi ſuperabunt milia. Surda eſt,
Nunc video quid fraudis habet dãnoſa voluptas
Cùm nummis hominem incautũ ſpoliauit & auro,
Aufugit, atq́, opibus vacuum ſcelerata reliquit,
Expedit vt veteres nunc implorẽmus amicos:
Heus ſocÿ.

Primus adulator.

Quis tu?

Dives glorioſus.

Non noſtis? veſter Oreſtes.
Subdola quem tanta decepit fraude voluptas,
Hei me deſtituit nudum: nunc ſi quid amoris
Antiqui vos pungit adhuc, præſtate iuuamen.

Secundus adulator.

Neſcio quid referas.

Primus adulator.

Nunquam te nouimus.

Diues glorioſus.

Is ſum
Quem Ioue maiorem (dum felix aura faueret)
Dixiſtis.

Secundus adulator.

Nunquam te vidimus.

Diues glorioſus.

Hæccine veſtræ
Vincula ſunt fidei?

Primus adulator.

Nunquam te nouimus.

Diues glorioſus.

Is ſum
Pro quo tanta pati vos velle pericula quondam
Dixiſtis, nudo modicos nunc traditе nummos,
Pauca peto, Saltem lacerum concedite pannum,
Quo nudum hyberno defendam à frigore corpus.

Secundus adulator.

Non mihi notior es, quam barbarus accola nili,

Diues glorioſus.

Sic promiſſa fides periit?

Primus adulator.

Peregrine recedas.
Barbarus es, tu furciferi fortaſſe Latronis
More rapis quæcunque potes.

Diues glorioſus.

Num viuere furto
Diciuis? O noſtræ vanos ætatis amicos.

Pollicitifuerant se mille pericula mortis,
Pro me passuros, Quo nunc fortuna siniſtra
Me pepulit Zephyris, ignotum me sibi fingunt,
Vinere quinetiam scelerati more latronis,
O stultus qui consilium Rationis, & æqui,
Sprenerit, & blando quæ traxerit ore voluptas.

Ratio.

Celebre est adagium, Sero phryges sapere i. stultos & inconsultos nunquam nisi vbi siniſtrum aliquid attulerit fortuna prudentes fieri: Munerum te sæpenumero stultissime, vt horum blandimentorum lenocinia respueres, palpum retruderes, voluptatemq; detestareris. Verba tamen ludibrio tibi & neglectui fuere, fore videbam quicquid contigit. Solent enim nostri sæculi mortales si ad perpinguem fortunam sublimentur, multis amicis subdolis tamen & prædam expectantibus stipari. At si satis vrgentibus siniſtrum aliquid incurrant, neminem reperiunt, qui egentibus subsidio velint adesse. Meritò igitur cum elegiographo Nasone concluserimus:

Prospera si fuerint multos numerabis amicos
Tempora si fuerint nubila, solus eris,
Scilicet vt fulvum spectatur in ignibus aurum:
Tempore sic duro est inspicienda fides.

FINIS.

COMOEDIAE PERSONAE SVNT, IVVENIS, PATER, VXOR IVVENIS.

AMabo pater, agesis quid agendum mihi siet, quo minus vitam hãc breuiusculam & bulla fragiliorem in erumnis degere.

Pater.

Quid inquam tibi est animi? gauderem si quid facerem quod tibi non esset molestum.

Iuuenis.

Verùm ego te eam ob rem consultum volui, quoniam iam ex ephœbis excessi, vt mihi ætatis prouectæ aperires, quod mihi factu videres vtile.

Pater.

Nihil fili magis in rem tuam esse conspicio, quàm vt ludum sequare literarium.

Iuuenis.

Non sic clamando medius crepueris, istud in animum inducas meum pater.

Pater.

Quid ni induxero?

Iuuenis.

Pol, literis nihil vnquam magis odiosum mihi visum est.

Pater.

Quid ita?

Iuuenis.

Vt enim opulento homini seruitus dura est. Ita delicato corpori, odiosa scholaris disciplina.

Pater.

Odiosa!

Iuuenis.

Odiosa ædipol.

Pater.

Quod eius rei fecisti periculum?

Iuuenis.

Ex alijs hercle periculum feci, atq; ijs potissimum qui in pedotribarum carceribus & molestinis aliquandiu fuêre relicti.

Pater.

Illic ne miseriarum aliquid esse dicunt?

Iuuenis

Quin ipsam esse miseriam dicunt.

Pater.

Ain verum?

Iuuenis.

Aio enimuero.

Pater.

Quid causæ est?

Iuuenis.

Aiunt autem mollicella corpuscula, noctes & dies flagris illic contundi, cruscula ipsa pedum tenus detunicari.

Pater.

Aiunt ne ullum veniæ locum?

Iuuenis.

Nullum hercle, sed quotidie morbos augificari, puerulorum scapulis undantes sanguinis rivos

vberrim elici dicunt, ipsosq; interdum non prius eiulantes relinqui, quàm spiritum pene emiserint.

Pater.

Istud probæ indolis adolescentibus fieri nõ dicũt.

Iuuenis.

Nullũ sane discrimen asserunt, eadẽ est præceptorũ in omnes toruitas, Idem furor, eadem violẽtia.

Pater.

Erras si credis fili.

Iuuenis.

Aedepol, & credo pater.

Pater.

Hoccine credibile est quenquam esse tantæ feritatis ludimagistrum, qui infantulos ad mortem vsque verberitet?

Iuuenis.

Credibile non putassem pater, nisi nuper vnũ plagis pessimè confectum, protinus inhumari vidissẽ.

Pater.

Morbo fortassẽ laborabat, & ægritudini succubuerat.

Iuuenis.

Nullum medius fidius morbi contagium senserat.

Pater.

Quonam igitur modo periisse dicunt?

Iuuenis.

Dicunt, à leoninæ torũitatis sanguinario præceptore flagris primo cruentatum, demũ pedibus misere turbulentatum, postremo in parietes, dicta-

horrendum, impetuose iaculi more consortium.

Pater.

Erras inquam si credis fili.

Iuuenis.

Ne erro ædepol, & credo pater.

Pater.

Aliter tibi persuadeas velim.

Iuuenis.

Pol nõ si Demosthenes & Tullius suaserint mihi vnquam persuaserint.

Pater.

Saltem id patris vel mandato, vel precibus condones.

Iuuenis.

Pater quicquid aliud voles impera, mandatis tuis stetero, sed quod scholas ingrediar, & ferulæ me submittam, non, si me pugnis interficias, obediam.

Pater.

Hei fili.

Iuuenis.

Tuus hercle filius, sed pater non esses, si in eum me compelleres priſtinum, vbi me minuatim discerpendum conspicias.

Pater.

Discerpendũ conspicerem? istuc nunquam velim excogitare.

Iuuenis.

Missa istec faciamus velim pater, siquidem mihi

nauseam

nauseam excitant.

Pater.

Quid igitur aliud feceris, quo tibi victum quaerites? vis militiam sequendo Troianorum vel Romanorum numero conscribi?

Iuuenis.

Deterius loqueris, nullum officij genus mihi gratum est quod plagis & vulneribus sit obnoxium.

Pater.

Aliquid agas oportet, vis instar eorum qui latrinas exhauriunt inhonesto victitare lucro?

Iuuenis.

Te ne tui puderet, qui filium eo deprimi velles?

Pater.

Eo deprimi nolim. Quoniam tamen scriptũ est qui non laborat, non manducet: aliquid agas expedit.

Iuuenis.

Pater vis verba in pauca tibi conferam, quid est quod me titillet maximè?

Pater.

Volo.

Iuuenis.

Votis meis non acquiesces.

Pater.

Forsitan.

Iuuenis.

Sed dic bona fide quaeso, acquiesces?

Pater.

Si factu iustum fuerit quod petiueris.

Iuuenis.

Iustum putes factu, & licitum.

Pater.

Nunc igitur petas.

Iuuenis.

Quum sim forma adeò venusta & liberali vi nihil supra, vxorem velim ducere.

Pater.

Pape! quid audio?

Iuuenis.

Hoccine acquiescendi primordium?

Pater.

Hei iuuenem delirum.

Iuuenis.

Nescio quid factuus sim, quod stomachum tuum delectet.

Pater.

Vxorem quæris miserrime nigot? Quid aliud est quam iugum & onus appetere?

Iuuenis.

Si onus, esto, ducam tamen si permittas.

Pater.

Id meo non fiet consilio.

Iuuenis.

Saltem non reluctaberis.

Pater.

Non reluctabor, sed si stultitiæ tuæ te pœnitebit: neminem præter te vnum arguas.

Iuuenis.

Neminem arguam, vale pater.

Pater.

Bene vale fili.

Iuuenis.

Mea Camilla sopiti ne quiescunt antiqui amores nostri?

Vxor.

Meus quotidie augescit.

Iuuenis.

Et meus incrementum suscipit, iam vt aliquando his quæ amantes duriter excruciant finem imponamus ad connubia descendamus.

Vxor.

Perplacet.

Iuuenis.

Hunc ego annulum in amoris perpetui pignus offero.

Vxor.

Hoc egomet fidei xenium tibi præsto.

Iuuenis.

Iam iam vt moris est presbyterum adeamus, qui nos indissolubili vinculo copulet.

Vxor.

Adeamus: valete spectatores tantisper dum è templo redierimus.

Pater.

O perdeliram iuuenum vecordiam. O inopes consilij animos, qui patribus inuitis ad protogamiam, seu primas nuptias accedunt, miseriarum & fa-

ctionum ignari, quas affert coniugalis thalamus. Laborum inexpertes, quos nutriendorum liberorum sumptus expetit: impendiorum nescij: quæ domestica necessitas exigit. Hinc vxor oblatrat, hinc in cunabulis vagiunt filij. Hinc aliquanto prouectiores coruorum more cibum appetũt. Hinc nundinæ maritum ad quæstum vocant. voluit tamen fatuellus meus filius dissuadente frustra parente vxorem ducere, putans lætitiam illam, quæ primo nuptiarum die titillat, perpetuam fore. Verùm experietur quod scripsit Hyponactes, duos tantum dies vxoris esse dulcissimos, nuptiarum videlicet & mortis. Experietur inquam verum, diem videlicet nuptiarum multorum malorum initium. Aderitque, vt opinor, tempus quo sibi accidisse vellet quod Eupolidi & vxori contigisse asserit Ouidius, quos prima nuptiarum nocte, ruina lecti interfectos his asserit versibus.

Sit tibi coniugij nox prima, nouissima vitæ,
Eupolis hoc perijt, & noua nupta modo.

Sed adesse video meum vxorium fatuellum cum sponsa. Ego igitur hic tantisper quiescam, donec videro quo more vnà vixerint.

Iuuenis.

Vxor mea?

Vxor.

Mi marite.

Iuuenis.

Quanta est in coniugio voluptas?

Vxor.

Quam vehemens & suauis amor.

Iuuenis.

Quot concharum oscula?

Vxor.

Quot risus?

Iuuenis.

Maritus cum vxore oblectatur.

Vxor.

Vxor cum marito ridet.

Iuuenis.

Vna computant.

Vxor.

Vna comedunt.

Iuuenis.

Quis igitur nuptias vituperet?

Vxor.

Quis Aristoteli non condescendat in Ethicis scribenti, viro politico ducendum esse vxorem, non solum liberorum sed victus & auxilij causa?

Iuuenis.

Quis cum Heracleo non fateatur genus hominis sociale esse, ipsius autem societatis principium esse coniugium, sine quo neq; ciuitates consistere, neq; domus perfecta esse potest?

Vxor.

Pythagoras, Socrates, Crates etiam qui tenui supellectile fuit, vt à maioribus meis accepi. vxorē

duxerunt, eisq́, cohabitauere, nec impedimẽto esse philosophiæ putauerunt.

Iuuenis.

Quid quæso secundum naturam magis est quàm vxorem ducere?

Vxor.

Facessant igitur, qui nuptias, velut periculosum aliquid respuunt.

Iuuenis.

Facessant qui ducendam non esse vxorem dicunt.

Vxor.

Sed heus marite hoc nuptiarũ die lautè, & genua liter viuimus, quid vero die crastino comedemus?

Iuuenis.

Iam quæ futura sunt prospicijs?

Vxor.

Nisi id in rem meã fore conspicerem, quæ futura sunt non contẽplarer. Opus est igitur vt tete operi accingas, quo nostrum vtriq; victum quærites.

Iuuenis.

Mẽn discruciare iam quæritas?

Vxor.

Quid discruciare? sed nostræ duorũ vtilitati cõsulere velim, properè igitur, quicquam feceris:

Iuuenis.

Aliquandiu saltem adhuc requiescere permittas.

Vxor.

Vis nos inædia consumi?

Iuuenis.

Nolim.

Vxor.

Propera igitur inquã, secus ignaviam tuam mihi non placere periculum aberis.

Iuuenis.

Marito molesta esse iam incipis?

Vxor.

Quid hic verborum est? satis ne tibi videor ebloquuta miserrime.

Iuuenis.

Heu voluptas, vt nunquam es perpetuo bona.

Vxor.

Nullis ergo mãdatis meis locũ reliqueris? vapula.

Iuuenis.

Hei mea vxor, ne tam diriter in me fœviat, quicquid voles exequar propere.

Vxor.

Has clitellas humeris superpone, ac lignum venale compitatim deferas, quo nostrum vtriq; victum quærites. Perge nigot.

Iuuenis.

O quam miseri sunt qui vxoribus suis nubunt, miseri inquam, quibus vxores imperant, verũ nunc experior quod mihi pater prædixerat, multas in matrimonio esse miserias, miserum me, quid agã. Si domum nummis vacuus rediero sævanica illa mulierecula diriter me iugulabit. Heus tu, qui propinquus hic astas, hoc me exoneres ligno, stipemq; aliquã mihi cõferas, secus hodie postremum

me vides. Nunc parta pecunia ad vxorem redeo. Hem vxor, adest diurnum lucrum.

Vxor.

Id tantum nobis comparasti, sceleratissime nigot? vapula, vapula.

Iuuenis.

Pol ego plura non perferam.

Vxor.

Insurgis in me nephariet? ego sane faciem unguibus tibi deformabo.

Iuuenis.

Hei vxor sit saltem veniæ locus, nunquam in flagitia reuerti mihi contigerit.

Vxor.

Surge igitur.

Iuuenis.

Faciam quicquid iusseris.

Vxor.

Aquam situlis exantlatum propera.

Iuuenis.

Dicto citius pareo. Hei quam miseri sunt qui vxoribus suis nubunt. vellem primo nuptiarum die, me subitanea morte consumptum fuisse. Hei misero mihi, quid faciam? redeo vxor, aquam affero.

Vxor.

Hem quid hic lachrymarum est?

Iuuenis.

Non lugeo.

Vxor.

Non si sapis. Telam hanc ad rivum lauatum propera.

Iuuenis.

Ne vxor pareo.

Vxor.

Properes inquam.

Iuuenis.

O infortunatam maritorum conditionem: vellem me terra absorptum, quũ mater me peperit. Quid faciam? Quo me vertam? miserum me qui hanc mulierculam in vxorem duxerim, redeo vxor, mundam refero.

Vxor.

Scelestè quid labeculam hanc non abluisti? vapula. Tu me tantisper dum rure rediero, domi remane, ac ibidem opperire, & caue si pedem commutaueris.

Iuuenis.

Ah pater, pater.

Pater.

Ha fili, fili.

Iuuenis.

Verum nunc experior quod esse prædixerat.

Pater.

Quid illud?

Iuuenis.

Permultas in matrimonio esse miserias.

Pater.

Periculum fecisti?

Iuuenis.

Plus satis expertus sum, Sathanica vxor mea scapulas flagris mihi mutilauit, neque magis mutilare licet, si lapideus essem. Suis mandatis parere cogor. vellem me primo nuptiarum die, terra fuisse absorptum.

Pater.

Tu quoniam consilio meo acquiescere recusasti perpetere quicquid meritò pateris. Nam quod pertulisti nihil est, longe plura passurus es. Quòd si soli id contingere cogitas, audi turbulentam Socratis Xantippen. Audi quibus conuicijs maritum insectetur obtundere.

FINIS.

SEQVENTIS DIALOGI INTERLOQVVTORES SVNT, *Sapiens, Iuuenis, Senex. Sapiens loquitur:*

Dic elate puer, tumida quid fronte superbis?
Quid rigido caperas ora supercilio?

Iuuenis.

Quod Pactolinis sit turgida bursa metallis
Quodq; Corinthææ sunt mihi diuitiæ?

Sapiens.

Si tibi diuitiæ fuerint quas alua Corynthus,
Quasq; opulens habuit diuitis arca Mydæ.
Et quicquid pariter vomit auri lydius Hermus,
Et croceis quicquid Thracius Hebrus aquis.

Quid tũ? nunquid opes abeunt fragilesq; recedit
Diuitiæ? Crœsi diruta regna probant.
Diuitis inspicias vbi nunc opulentia Crœsi,
Aut vbi thesaurus dis Cleopatra tuus?
Pygmalioneis vbi sunt turgentia nummis
Scrinia. vbi gazæ rex Lodoice tuæ?
Dic elate puer tumida quid fronte superbis?
Quid rigido caperas ore supercilio?

Iuuenis.

Quod mihi diuinum terra impartitur honorem
Et populus curuo poplite dicat aue.

Sapiens.

Si tibi perpetuos populus decernat honores,
Et te Semideum vanula turba vocet.
An tamen erecta debes procedere crista?
Et turgere tuis pauo superbe oculis?
Augustum innumeri saluum fecere triumphi?
An tibi profuerit gloria magne Cato?
Téne redemit honos elatis Scipio pennis?
Vos gemini eripuit gloria Scipiadæ?
Dic elate puer tumida quid fronte superbis?
Quid rigido caperas ora supercilio?

Iuuenis.

Quod mihi lucentis fuerit præstantia forma,
Multos & in croceo fulgeat ore lepos.

Sapiens.

Nónne velut lapso moribunda papauera collo
Intereunt, homines forma caduca perit?
Quid nineam iunit species formosa Lacenam,

Profuit aut nymphis gloria sydereis?
Et quid Cæsaries te pendula iuuit Adonis
Mansisti croceis flaua Iocasta comis?
Corporis an splendor Ganymedē ā morte redemit?
Thyodamanteum forma redemit Hylam?
Quum subitis igitur flaccescant membra diebus,
Et subito fragilis tempore forma cadat.
Dic elate puer tumida quid fronte superbis
Quid rigido caperas ora supercilio?

Iuuenis.

Quod mihi sit claræ resonans argutia vocis
Argutóque canat lingua diserta sono.

Sapiens.

Seruari arguto syrenas carmine censes?
Quòdq; suis nautas cantibus alliciant?
Falleris: ergo puer tumida quid fronte superbis
Quid rigido caperas ora supercilio?

Iuuenis.

Quòd sum fatidico clarissimus ore poëta
Oráque Pyerio mersa liquore geram.

Sapiens.

Captū oculis præstans an musa redemit Homerū
Qui Danaa celebrat Pergama rupta manu?
Nū cythara resonans Eagrius occidit Orpheus?
Num docto vidua est Mantua Virgilio?
Corduba Lucanum, nunquid Verona Catullum
Perdidit? implicitum Gallus & Ausonium?
Nunquid ad infernas descēdit Horatius umbras,
Peligni vatis gloria nonne iacet?

Si vates igitur nequeat seruare poëtis,
Ergo quid elata fronte superbus tumes?

Iuuenis.

Sum bonus orator.

Sapiens.

Fueris licet, inspice Crispum
Romanæ princeps qui fuit historiæ,
Dic vbi sit Latij sermonis buccina Marcus
Tullius: inclusum per breuis vrna tegit.

Iuuenis.

Prævalidæ mihi sunt nerueso in corpore vires.

Sapiens.

Viribus Herculeis saluus abire putas?
Bellica robustum virtus non iuuit Achillem,
Armiferóque nihil profuit Aeacidæ.

Iuuenis.

Sum claris prognatus auis?

Sapiens.

Virtutis auitæ
Conspicui nullos eripiunt tituli,

Iuuenis.

Aurea candidulum velant redimicula corpus.

Sapiens.

Non redimit summos purpura tincta duces?
Dic igitur tumida quid adhuc nunc fronte superbis
Quid rigido caperas ora supercilio?

Iuuenis.

Vis mihi surgentis fastum contundere vultus,
Elatum animum vincere? dic quid agam,

Sapiens.

Virtutem perquire vias.

Iuuenis.

Metiris arenam.

Viruti herebo dum capularis ero.

Senex.

Nescio si canus superuenturus ad annos.

Ne referas igitur dum capularis ero.

Iustitiæ incumbas.

Iuuenis.

Dum veneris vltima vitæ

Linea.

Sapiens.

Sis iustus.

Iuuenis.

Dum capularis ero.

Sapiens.

Ætatem venient tibi numina forte senilem.

Ne dicas igitur dum capularis ero.

Tu nudos operi.

Iuuenis.

Faciam dum venerit ætas

Vltima.

Sapiens.

Pasce inopes.

Iuuenis.

Dum capularis ero.

Sapiens.

Fortige mendicis partum.

Iuuenis.

Dum venerit ætas.
Vltima.

Sapiens.

Sis humilis.

Iuuenis.

Dum capularis ero.

Sapiens.

Longa viris plerumq; nocet dilatio pigris
Ne referas igitur dum capularis ero,
Virtutes imitare.

Iuuenis.

Sequar dum grandior ætas
Venerit, at pueros alea sola decet.

Sapiens.

In superos supplex summo famulare conatu,
Diuinæq; colas relligionis opus.

Iuuenis.

Quando senex fuero ducar virtutis amore,
Sed ludos ætas iam puerilis amat.

Sapiens.

Sic iuuenum præceps semperq; volubilis ætas
Virtutum studijs est inimica bonis.
Nil nisi læta refert iuuenili congrua verba.
Cuncta sed incurvum mœsta decere senem.
Sic fore perpetuæ sese virtutis amicum
Promittit iuuenis dum capularis erit.
Sed perit ignotis occulta volatibus ætas,
Sic cito decrepitus qui puer ante fuit.

Et quum decrepitis anni venere seniles
Nil agis imbelli cuncta senecta manu,
Experiar si decrepitum virtutis amantem
Reddidero. Pueris sis ne senex mulier.
Salue annose pater.

Senex.

Salue charissime fili
Quis tu? iam miserum lumina deficiunt,
Noscere te nequeo, referas quod sit tibi nomen,
Iam sensus omnes cuncta senecta hebetat.

Sapiens.

Sum sapiens.

Senex.

Quid ais fili? non audio. Clama.

Sapiens.

Sum sapiens.

Senex.

Sapiens? sit tibi fausta salus
O fili fili puerilis decidit aetas
Et subitò primi deperiere dies.
Nunc careo neruis. nullasq; in corpore vires
Sentio: ficca suo robore membra carent.
Quid queris fili?

Sapiens.

Tibi famem ferre inuamen
Consilij, & modicas tradere suppetias,
Vt quum fatalem tibi finiet Atropos amitam,
In cœlum faciles dent tibi fata vias.

Senex.

Porrige consilium fili.

Sapiens.

Pater optime nutri
Mendicos: Paſtum porrige pauperibus
Et nudos operi, ſitienti vina propines.

Senex.

Ah quid ais, nullæ ſunt mihi diuitiæ.
Vix habeo quo decrepitum nutriuero corpus
Quid dabo mendicis? deſine littus aras.

Sapiens.

Auditor videas, ſemper creſcentibus annis
Inſanæ ſtimulus creſcit auaritiæ.
Multa iuuentutis ſepelit peccata ſenectus,
Iuuiſam pueris auget auaritiam.
Ergo pater veterate Deo famulare.

Senex.

Nequirem:
Flaccida proſtratis viribus oſſa cadunt.
Vix poſſim geminas orans coniungere palmas,
Vix poſſum verbum fundere. ſed quid agam?

Sapiens.

Templa ſubi.

Senex.

Subeam? pedibus ſubſiſtere firmis
Non poſſum. Quid agam? decrepitus metior.

Sapiens.

Aegrotis fer ſuppetias.

Senex.

Quid ferre velebo.

Externis egeam quum miser obsequijs.

Sapiens.

Tu viduis igitur præstes solatia.

Senex.

Præstem?

Membra gero assiduis saucia vulneribus
Præstabone alijs quod non mihi præsto iuuamen?
Ah quantis plena est tarda senecta malis,
Ah quantos generat morbos miseranda senectus,
Quanta decrepitos anxietate grauat.
Caligant oculi, ceruix adiuncta cerebro
Palpitat & tremulis lingua cadit labijs,
Curuãturq; humeri: vẽter labat: intima languent
Viscera: & exhaustis viribus ossa cadunt:
Deficiunt sensus: & languida crura putrescunt,
Sic humana caro vertitur in cineres.
Sic morimur: sic vita hominis peritura recedit,
Sic viles vmbris soluimus inferias.
Filioli dum prima nouæ lanuginis ætas
Regnat: & in croceo plurimus ore decor
Virtutis captare vias: virtutibus vti
Viribus exhaustis mœsta senecta nequit.

Sapiens.

Ne lædat patulas versus prolixior aures
Iam clausus modico carmine finis erit,
Virtutem renuunt iuuenes: virtutibus vti
Viribus exhaustis mœsta senecta nequit.
Apta igitur nulla est sacris virtutibus ætas:
Carminis hæc summa est linea: finis adest.

FINIS.

IN HOC DIALOGO INTERloquuntur pleræq; personæ quarum numerus coligi poterit quàm facillimè.

Mundus incipit.

SIcut in Euboica puppis vaga fluctuat unda.
Quam varijs circum verberat aura nothis,
Vt tremulis nutat folijs agitabilis arbos
Quam premis oppositis Aeole spiritibus.
Sic animus semper dubio mihi pendulus hæret,
Qua viuens possim tutius ire via.
Quum deus ex nihilo diuersa elementa creauit
Atque damasceno corpora prima luto.
Contulit & refugis habitandas piscibus undas,
Aeraq; exiguis præbuit alitibus,
Libera tunc homini infusa est & prona voluntas
Vt proprio liber viueret arbitrio.
Vtq; vel hoc sequeretur iter vel caperet illud,
Aut hac, aut illa, posset vt ire via.
Eligeretq; sacris mallet virtutibus vti,
An scelerum turpi se maculare luto,
Sic vtriusq; viæ quoniam datur optio nobis,
Alterutrum liceat carpere, sum dubius.
Si virtutis ero vestigia forte secutus,
Visceribus nostris inferet arma caro.
Me titillabit porrecto melle voluptas
Cor mihi Cecropijs tinget & ora fauis.
Hinc Venus aligeri pruritum inducet amoris
Me premet Aethneo non minor igne calor.
Hinc mihi fulgentē ostēdet meretricula vultum,

Et me prominulis attrahet uberibus.
Verbaq; compositis finget peramœna labellis,
Irato fulmen depositura Ioui.
Diriget arte pedes & vinciet arte capillos,
Proferet arte manus, diriget arte oculos.
Siq; propinatum mens suxerit ægra venenum
Obiectasque calens ebibat illecebras.
Nullius virtutis amor reuocare furentem
Tunc poterit sensum, quin ruat in furias.
Si contra illecebris animam comisero, virtus
Tartareæ obijciet verbera Persephones.
Offeret armatam colubris flammisq; Megæram
Anguigeras oculis præferet Eumenides.
Armatum horrisonis finget Plutona flagellis,
Qui velit incautas illaqueare animas.
Et mihi perplexo quia agendum nescio, pectus
Fluctuat: & dubijs vota ruunt Zephiris.
Te deus humanis socium coniunxit, vt illuc
Aut huc ancipitem dirigeres animum.
Dic igitur quas ire vias, quas ire per vndas,
Quaque licet vitæ conditione frui.

Liberum arbitrium.

Quis tu cui tantæ versant præcordia curæ
Cui mens Aeolijs est leuior Zephiris?

Mundus.

Mũdus ad illecebras, & ad ocia pronus, & omnes
Delicias scelerum defluus in maculas.

Liberum arbitrium.

Quid petis?

Mundus.

Irritat stomachum mellita voluptas,
Subdola visceribus præparat arma caro.
Hinc mihi molliculum prætentant ocia somnum,
Assidua stimulis prouocat ossa quies.
Hinc mihi pro Venere amplexus tactusq; iocosq;
Basiaq; ostendit luxuriosus amor.
Hinc atram iecori parat indignatio bilem
Intimaq; obscœno viscera felle tumens.
Aemulus hinc tenebrata grauat præcordia liuor,
Lumine & obliquo nascitur inuidia.
Suscitat hinc tetricos animosa superbia fastus,
Despiciens toruo quenque supercilio
Dic igitur quid agam?

Liberum arbitrium.

Laxum tibi præbeo frenum
Et quacunq; voles tu potes ire via.

Mundus.

Sed quas ire vias deceat, mihi consule.

Liberum arbitrium.

Nauim
Dirige, quà ventus traxerit Aeolius.
Quicquid amas facito, laxas præbemus habenas.
Et quocunque voles dirige remigium.

Mundus.

Si mihi turgentem fortasse superbia fastum
Suppeditet, stimulis obsequar illicitis.
Si rugas fronti caperata forte seueras
Afferat & tetrici signa supercilij.

Vel superbificis aspernam quenque loquelis
Et tumeam cauda pauo superbe tua,
Parebo: ancipiti mihi consule. Prona voluntas
Obscœnum ne mens cornuat in vicium
Consule quid faciam.

Liberum arbitrium.

Quid ages? potes esse superbus
Et non elati tu potes esse animi
Alterutrum fecisse potes.

Mundus.

Si pectora forsan
Insane stimulus pungat auaritiæ,
Vrgenti si sacra fames ac dira libido
Compungat stimulo. Consule tunc quid agam.

Liberum arbitrium.

Aut nummis inhiare potes, vel spernere nummos.
Alterutrum facias, eligo, nanque potes.
Nec tibi præsigno metas votisque resisto.
Secura tamen est tutius ire via.

Mundus.

Si mihi pruritum attuleris mellita voluptas,
Suaueas aut teneris incubuisse iocis,
Obsequar?

Liberum arbitrium.

Alterutrum perfeceris, eligo: metas
Non statuo: duplici tu potes ire via.
Monstrat iter geminum tibi littera lata vetusti
Pythagoræ, est votis optio certa tuis,
Aut seruire potes veneri, aut præcingere lumbos,

Elige: virginitas & vernat ante oculos.

Mundus.

Nil aliud suades?

Liberum arbitrium.

Animis est nata voluptas
Libera stat votis optio certa tuis.
Elige nam scelerum patefacta est semita cunctis.
Virtutisq; itidem semper aperta via est.

Mundus.

Quum mihi nil aliud referas, virtute relicta
Hæreb' vitijs.

Liberum arbitrium.

Elige iam quid agas.

Mundus.

Este procul lachrymæ. procul hinc procul ite dolores,
Sit procul & tetrici ruga supercilij.
Lætaq; pullatas deponant corpora vestes.
Exornet bene olens aurea læta crocus.
Splẽdida nũc Paphia decorent mea limina myrto
Pestanis halent tecta superba rosis.
Hortulus hinc virides mittat pheacius herbas
Melliferos mittat fertilis hybla fauos.
Indulgete animis Pueri, concessa voluntas
Libera, Pythagoræ littera læta docet.

Mors.

Surgite fatales parcæ.

Clotho.

Paremus.

Mors.

Adeste.

Lachesis.

Adsumus.

Mors.

Arrectis atribus este.

Atropos.

Sumus.

Mors.

Sensibus humanis quondam est infusa quietis
Libera: quod primum mentibus arbitrium,
In scelerum maculas nullis desinens habenis
Mundus, & innumeras fluxit in illecebras.
Nec videt incertæ pereuntia tempora vitæ.
Nec quæ sit miseris, pœna futura videt,
Nec nigras metuit tenebrosi carceris umbras,
Nec paradisiacas quærit anhelus opes.
Ite igitur famulæ volucres q; revolvite fusos,
Ducatisq; agili tradita pensa manu.
Vt perfecta colos vacuus cum stamina linquent
Et fragilis vitæ lubrica finis erit.
Quæq; hominis iugulet cunctisq; venena propinet.

Clotho.

Paremus votis.

Lachesis.

Vadimus.

Atropos.

Sequimur.

Clotho.

Si mundus saperet, pereuntes cerneret annos,
Quamq; ruas leuibus lubrica vita rotis.

Lachesis.

Si mundus saperet, periturum cerneret ænum,
Prospiceretq; leues ocyus ire dies.

Atropos.

Si mundus saperet, vitæ fortasse futuræ
Consuleret: tacitis tutus in excubijs.

Clotho.

Si mundus saperet, non venaretur honores,
Deuia nec quicquid suggerit ambitio.

Lachesis.

Si mundus saperet, nunquam virtute relicta
Pollueret spurcis corpora flagitijs.

Atropos.

Si mundus saperet, non exarderet in iras,
Nec faceret siccum bile tumere iecur.

Clotho.

Si mundus saperet, Veneris fomenta malignæ
Sperneret: & vanas corporis illecebras.

Lachesis.

Si mundus saperet, rebus fortasse futuris
Consuleret, miseræ prospiciens animæ.

Atropos.

Si mundus saperet, lusus rixasq; iocosq;
Basia & amplexus sperneret & choreas.

Clotho.

Si mundus saperet, rabidum Plutonis timeret,
Et serpentigeræ verbera Persephones.

Lachesis.

Si mundus saperes stellati gaudia cœli
Prospiceres: lœti nunc numen Elysij.

Atropos.

Si mundus saperes rapuæ virtutis amore
Polleres obscœnum corpore flagitium.

Clotho.

Munde fugax quid agis?

Mundus.

Lætis indulgeo indiv.

Lachesis.

Munde fugax quid agis?

Mundus.

Respuo tristitiam.

Atropos.

Munde fugax quid agis?

Mundus.

Quicquid caro blandula suadet

Clotho.

Munde fugax quid agis?

Mundus.

Ocia lenta sequor.

Lachesis.

Stulte quid insequeris?

Mundus.

Quicquid Venus alma ministrat.

Atropos.

Stulte quid insequeris?

Mundus.

Quod das amœna cæca.

Clotho.

Perdite quo tendis?

Mundus.

Quo me via ducit eunti.

Lachesis.

Perdite quo tendis?

Mundus.

Quò meus error agit.

Atropos.

Perdite quo tendis?

Mundus.

Quo ducit amica voluptas
Quoque vocat mentem deliciosus amor.

Clotho.

An nos non nosti?

Mundus.

Quid cognouisse iuuaret?

Lachesis.

Prodesset miseræ proxima mors animæ.

Atropos.

Fatales mortis nos noueris esse ministras.

Mundus.

Esto feræ mortis spicula non timeo.

Clotho.

Humanam subito metimur stamina vitam.

Mundus.

Non curo tereti stamina tracta manu.

Lachesis.

Nos facimus miseris inopinum accedere fatum.

Mundus.

Aspernor dubij funeris exequias.

Atropos.

Nos facimus dubijs hominem discedere morbis,
Qui nunc incolumi corpore sanus erat.

Mundus.

Tanta nec incutiũt modicũ mihi verba timorem,
Et morbi & mortis dememinisse velim.

Clotho.

Viuere perpetuis nullum permittimus annis.

Mundus.

Cognosco vitæ tempus abire meæ.

Lachesis.

Pauci adeunt cælos.

Mundus.

Cælorum gaudia sperno.

Atropos.

In tenebris abeunt maxima pars hominum.

Mundus.

Pars hominum in tenebras descendit maximæ
quid tum?
Nec mihi de cælo cura nec atro herebo.

Clotho.

Quid factu comites nunc creditis vtile?

Lachesis.

Eamus,
Nos surdo canimus.

Atropos.

Nos numeramus aquas.

Clotho.

Festinus teretes & dulci pollice fusos,
Traximus: atq; alacri tradita pensa manu,
Nunc dominæ mortis responsa referre necesse est,
Quo maculet mundus corpora flagitio.

Lachesis.

Vadamus, siquidem refluum nunc littus aramus e

Atropos.

Mittimus Aeolijs irrita verba Notbis.

Clotho.

Mors, tua contemnit fugitiuus vulnera mundus,
Hunc nihil anguiferi territat ira canis.

Mors.

Ostendam quantas habeat mea dextera vires,
Et quo percussos vulnere damnificet.
Nunc eo tortilibus iactura hastilia nervis
Vibratura arcu spicula sarmatico.
Munde tuæ vecors renuis meminisse salutis,
Nec gelidæ mortis vulnera dira times,
Contemnas vtcunque voles, tamen esse timendis
Ostendam, & stygij carceris omne chaos.
Nunc virosa tuis immittam spicula nervis,
Vt discant miseræ flebile mortis onus.
Tu qui naturæ natos excellis in orbe
Papa veni.

Papa.

Quo mors me vocat?

Mors.

ad choreas.

Papa.

Ad choreas! quales choreas mihi trina corona?
Nummam profuerit?

Mors.

Nil tibi profuerit.
Expedit hac omneis homines decedere vita.
Da cultris iugulum papa ſeuere meis.
Induperator ades.

Imperator.

Quis me vocat?

Mors.

Vltima rerum
Linea, mors.

Imperator.

Quo mors me vocat?

Mors.

Ad choreas!

Imperator.

Ad choreas! quales choreas?

Mors.

Accedere fas eſt.

Imperator.

Nil mihi ſubſidio lucidus enſis erit?

Mors.

Nil tibi profuerit.

Imperator.

Mundi ne fuiſſe Monarcham?

Mors.

Nil dyadema tui proderit imperij.
Expedit hac omneis homines decedere vita
Da cultris iugulum tumida bulla meis
Rex propera.

Rex.

Quis tu?

Mors.

Mors vltima linea rerum.

Rex.

Quo mors me ducis?

Mors.

Te voco ad choreas.

Rex.

Ad choreas! quales choreas?

Mors.

Decedere fas est.

Rex.

Nihil mihi profuerint lilia, nil aquila,
Nil crux alba, nil pariter me rubra iuuabit,
Nil terri domini ruga supercilij?

Mors.

Nil tibi profuerit moriendum est, accipe vultus
Da cultro iugulum tumida bulla meo.
Miles ades.

Miles.

Venio, quid vis?

Mors.

Nunc arma relinquas.
Exue loricam, reijcias clypeum,

Miles.

Cur me ferratis tandem exarmabo sagittis,
Cur arma abijciam?

Mors.

Mors furiosa iubet.

Miles.

Mors furiosa iubet, quid me sudasse iuuabit
Quid rabidam toties sustinuisse famem?

Mors.

Nil tibi profueris moriendum est, accipe vulnus,
Da gladio fauces vmbra caduca meo.
Surge potens iudex vilem nunc indue pannum,
Tollaturq́, humeris purpura rubra tuis.

Iudex.

Quis tu qui lacero vis cingere corpus amictu,
Vestimentum humeris tollere purpureum?

Mors.

Mors.

Iudex.

Quid ais, quid vis?

Mors.

Fragilem tibi claudere vitam.

Iudex.

Nil ne mihi grauitas tetrica profuerit?

Mors.

Nil tibi profuerit grauitas, occumbere fas est:
Da gladio fauces vmbra caduca meo.
Cauſidice exurgas.

Cauſidicus.

Quis

Quis me vocat?

Mors.

Vltima rerum
Linea, mors.

Causidicus.

Quid vult?

Mors.

Te vocat ad choreas.

Causidicus.

Ad choreas, quales choreas?

Mors.

Decedere fas est.

Causidicus.

Auxilij ne aliquid lingua diserta feres?

Mors.

Nil tibi rauciſonæ clamoſa tonitrua vocis
Profuerint: noſtro da iugulum gladio.
Doctor ades.

Doctor.

Quid vis?

Mors.

Agilem tibi claudere vitam.

Doctor.

Nil doctrina iuuat?

Mors.

Nil iuuat, intereas.
Vos præceptores duo ſurgite.

Primus præceptor.

Quis mihi ſomnum?

I.

Rumpit?

Secundus præceptor.

Quis tacito me vocat è thalamo?

Mors.

Mors: quæ cuncta rapit, quæ nulli parcere nouit.

Primus præceptor.

Sudaui in studijs.

Secundus præceptor.

Discipulos docui.

Mors.

In studijs sudasse bonum, sed abire necesse est:
Nunc cultro iugulum detis vterque meo.
Dispensator ades.

Dispensator.

Quis tu?

Mors.

Mors vltima rerum
Linea.

Dispensator.

Mors, quid vis?

Mors.

Te trahere ad choreas.

Dispensator.

Ad choreas, quales choreæ?

Mors.

Decedere fas est.
Da cultro iugulum bulla caduca meo.
Surge Coce & pingui cesses seruire culinæ.
Mors inopina vocat.

Coquus.

Quo vocas?

Mors.

Ad choreas.

Coquus.

Me ne mori fas est?

Mors.

Moriendum est, accipe vulnus
Hoc tibi traÿciam saucia membra vera.
Ambitiose veni, laudis sitibunde poëta.

Poëta.

Quid vis?

Mors.

Te cultro nunc iugulare meo.

Poëta.

Me?

Mors.

Te.

Poëta.

Me æternum peperit cui nomen Apollo?
Quem molli gremio Calliopea fouet?

Mors.

Nil tibi profuerint musæ, nil augur Apollo,
Nil docti princeps Calliopeia chori:
Da iugulum cultris, moriendum est, accipe vulnus
Intereas iaculis vmbra caduca meis:
Ebrie consurgas.

Ebrius.

Quid vis?

Mors.

Te tradere morti.

Ebrius.

Tradere me morti?

Mors.

Tradere, surge iterum.

Ebrius.

Vos ne ergo vites delectæ & pocula Bacchi
Deseruam: & nunquam vina Falerna bibam?

Mors.

Da iugulum.

Ebrius.

Tradam, tamen ante brevissimus haustus
Sit mihi concessus.

Mors.

Iam bibe.

Ebrius.

Bacche vale.
Mors: quod me subita liceat decedere vita
Atque alio dubiam protinus ire animus:
Hic saltem requiem præstes ubi dulcibus unis
Et dulci vino floreat almus ager.

Mors.

Nunc morere.

Ebrius.

Hunc haustum saltem concede secundum,
Bacche vale, valeas, optime Bacche vale.

Mors.

Surge puella virens & plenis nubilis annis

Puella.

Quis?

Mors.

Mors.

Puella.

Quid quæris?

Mors.

Te trahere ad choreas.

Puella.

Nil mihi profuerit nitidæ præstantia formæ?

Mors.

Inspice Tyndaridi profuerit ne Helena.

Puella.

Nil tumidæ mammæ?

Mors.

Nihil.

Puella.

Et nihil æmula gemmis
Lumina.

Mors.

Nec gemmis æmula profuerint.

Puella.

Amplexus ne aliquid?

Mors.

Nihil.

Puella.

Et nihil oscula vernis
Vel mage amœnæ rosis?

Mors.

Fidite nunc formæ iuuenes.

Mors.

Occumbe puella.

Da gladijs fauces pulchra puella meis.

Deseriæ properes tu sobrie cultor Heremi.

Heremita.

Quis?

Mors.

Mors.

Heremita.

Quid quæris?

Mors.

Te trahere ad choreas.

Heremita.

Nil mihi sobrietas, ieiunia nil mihi quicquam
Profuerint?

Mors.

Prodest sobria vita animæ,
Non tamen eripiet corpus, decedere fas est.
Hic igitur mortis vulnera susciptas.
Lixa, veni.

Lixa.

Quisiu?

Mors.

Mors verum linea.

Lixa.

Quid vis?

Mors.

Dispositas cunctis te trahere ad choreas

Da iugulum cultro, moriendum est, accipe vultum:
Te vacuis umbris mittimus inferias.
Nunc quoniã nostris clades patet ampla stygiis
Extremum fas est addere inditium.
Arbiter incorrupte veni Rhadamanthe.

Rhadamantus.

Quid optas?
Surgo tuis semper deditus obsequijs.

Mors.

En mundi pueros & casa cadauera passim.
Ad tetricum fontes nunc trahe inditium.
Pollutas animas nigris includ baratri
Carceribus: sanctas mitte per elysium.

Rhadamantus.

Incipiam, Clotho.

Clotho.

Iudex.

Rhadamantus.

Quid Papa pairanisti?

Clotho.

Venales venias & sacra proposuit.

Rhadamantus.

Ad stygij nigras ducatur carceris undas.

Papa.

Hei Rhadamante inopis nunc miserere mei.

Rhadamantus.

Hunc rapiat Pluto.

Pluto.

Rapiam flammisque perurram

Infligam rigidis vulnera verberibus.

Rhadamantus.

Perge, inquam Clotho, quid miles criminis egit
Dic, tetricum fas est claudere iuditium.

Clotho.

Agricolas rosit violenti principis instar,
Gallinas rapuit, par feritate lupis.

Rhadamantus.

Rodendus patulo tibi cerbere detur hiatu,
Qui nudum viuens roserit agricolam.

Miles.

Hei iudex.

Rhadamantus.

Stygias inquam tradatur ad vmbras.
Hic vbi perpetuo cuncta dolore gemunt.
Quid fecit Iudex Lachesis?

Lachesis.

Cupidissimus auri
Extitit, & fluxas semper amauit opes.
Corruptus nummis, flauo corruptus & auro
Non timuit sacram frangere iustitiam,
Donauit coruis veniam: laqueisque columbas
Implicuit.

Rhadamantus.

Nigro langueat in baratro.

Iudex.

Hei Rhadamante animæ profugæ miserere.

Rhadamantus.

Trahatur

Quo iubeo nigras languidus in tenebras.
Quidnam Causidicus fecit famula Atropos?

Atropos.

Olim
Extitit insane fervens auaritiæ
Quique etiam causas non agnouere forenses
Hos propriis fallax implicuit pedicis.

Rhadamantus.

Ducatur rapidè in flammas in tecta Chimeræ.

Causidicus.

Hei Rhadamante inopis nunc miserere mei.

Rhadamantus.

Perge, inquam, Clotho, quid doctor criminis egit?

Clótho.

Fastosi cupidus semper honoris erat.
Primos accubitus petijt, per sanctus haberi
Optauit: viuens ambitiosus erat.

Rhadamantus.

Anguifera præceps rapiatur in antra Megeræ
Hic vbi flat Sicvlo non minor igne calor.

Doctor.

Hei Rhadamante animæ profugæ miserere.

Rhadamantus.

Trahatur,
Hic vbi perpetuus flat sine fine calor.
En adsunt Lachesis præceptores duo.

Lachesis.

Verum est.
Sed tamen haud similis vita virusque fuit.

Rhadamantus.

Quid prior hic sceleris fecit?

Lachesis.

Deforme relatu.
Afflixit rigidis corpora verberibus.
Hic iuuenum scapulas mutilauit & ossa, flagellis.
Elicuit riuos sanguinis ex humeris.
Nec timuit pedibus pueros calcare tenellos.
Nec croceam manibus vellere cæsariem.

Rhadamantus.

Vera refers?

Lachesis.

Ego vera cano.

Rhadamantus.

Præbete cathenas.
Ferrea tradantur vincula, lictor ero.

Primus præceptor.

Hei Rhadamante animæ profugæ miserere.

Rhadamantus.

Sceleste.
Audebis veniam quærere? perge miser.
Clausus in obscura baratri fornace latebis,
Fœda veneniferi membra trahent colubri.
Persephone hunc rapias tortorem, ac igne perurat
Verbera quæ pueris intulit, ipse ferat.
Quidnam posterior præceptor criminis egit
Atropos?

Atropos.

Est fœdis criminibus vacuus.

Hic nunquam pueris inflixit verbera, nunquam
Calcauit pedibus, perculit aut manibus,
Horruit unguiculis pexos dinellere crines,
Quin nunquam rigidas hic tetigit ferulas,
Discipulos placido clemens incumbere ludo
Sustulit: & lautis viuere delicijs.

Rhadamantus.

Ironia.
Inter semideos igitur requiesces, & altos
Heroas viridi latus in Elysio:
Perge igitur: Tua te in pueros clementia saluum
Reddit, & aeternis persimilem superis.
Ambrosia vines & amicum nectar habebis,
Et Ganymedea vina parata manu.
Hic tu tantisper nitido requiesce sedili,
Dum rectum & tetricum clausero iuditium.
Dic Clotho quodnam dispensator scelus egit?

Clotho.

O fera Tartareum pascere digna canem?
Quid sceleris fecit? non totum tolleret aequor
Non totus maculas tergeret Oceanus.
Vina propinauit pueris, sed aquatica vel qua
Nec sitiens vnquam Tantalus ebiberet.

Rhadamantus.

Ergo sit inclusus cum praeceptore maligno,
Et lateat stygijs obrutus in colubris.

Dispensator.

Heu Rhadamanthe anime profuge miserere.

Rhadamantus.

Trahatur

Ad metuenda nigræ verbera Perſephones.

Quid fecit Coquus hic Lacheſis?

Lacheſis.

Macram dedit offam

Cui nec erat ſapidi parvula mica ſalis.

Et nummis parcens nullas immiſcuit herbas,

Sæpe etiam tetigit fumida flamma cibum.

Præbuit & carnes crudas, & ſanguine plenas

Piſa dedit ſtyrce non tribuenda ſui.

Rhadamantus.

Diſpenſatorem ſtygia comitatur in antro

Et medios inter langueat hic colubros.

Coquus.

Hei Rhadamanthe anima profugæ miſerere.

Rhadamantus.

Trahatur.

Quo nulla eſt miſeris gloria, nulla quies.

Atropos, & quodnam fecit ſcelus iſte poëta?

Atropos.

Hic laudis cupiens ambitioſus erat

Sæque ſuperbifica iactabat voce diſertum.

Qui reſonum poſſet vincere Virgilium.

Rhadamantus.

Cum reliquis igitur fuluas mittatur ad umbras

Ad Proſerpineæ regna cruenta domus.

Poëta.

Grandiloqui Rhadamanthe pater miſerere poëtæ.

Rhadamantus.

Nec Stygios flectunt carminis docta deos.
Ebrius hic etiam reliquos comitetur amnes,
Multi hunc esse liquet participem sceleris.

Ebrius.

Hei Rhadamante animæ profugæ miserere.

Rhadamantus.

Trahatur
Ad serpentigeræ verbera Persephones.
Quid sceleris fecit Clotho speciosa puella?

Clotho.

Diffinxit croceam pectine cæsariem,
Turgida pertenui velauit & ubera lino,
Fucauit faciem, lenis & arte genas,
Vereor vt tali puerorum corda veneno.

Rhadamantus.

Tartareas igitur rapta sit in tenebras.
Quid fecit vastæ patiens habitator, Herynes?

Lachesis.

Nil sceleris

Rhadamantus.

Saluus pergat in elysium.
Atropos hausror aquæ quid fecit Lixa?

Atropos.

Paranit
Qua dispensator vina refudit aquis.

Rhadamantus.

Dispensatoris Stygias comes esto per umbras
Vt videat quid sit tingere nectar aquis.
Fatales parcæ iam pars abit vna laborum

Perfecta est nostri linea iudicij.
Vado igitur domine dicturus singula morti:
Mors nostrum properè clausimus arbitrium.

Mors.

Quot sunt quos Erebus rapuisti?

Rhadamantus.

Tot millia.

Mors.

Quot sunt
Qui campis gaudent suauiter Elysijs?

Rhadamantus.

Inter tot populos, tot millia, vix duo salui
Millibus è tantis vix duo ad astra volant.

Mors.

Qui sapit ille sua studeat memor esse salutis.

Rhadamantus.

Qui sapit incertæ consulat ergo animæ.

FINIS.

DIALOGI PERSONAE SVNT, MALVS RVMOR, Concordia, Bonum commune, Gallia, Hymen, Anglia, Prædo.

Prædo.

CVr modo non serpunt veteris contagia belli
Augusti ne dies redeunt. an prima quieti
Sæcula Saturni? Quid agunt furor, ira, feroxq;
Impietas, Martis comites, vbi tela, sagittæ,
Mucrones, Clypei, cur inquam pace quiescunt
Omnia? & Europæ regio sine sanguine dormit.
Et quod præteriit nutrice incendia belli
Gallia dest iterit, quodq; Anglia morte relicta
Venerit ad pacem subit admiratio maior.
Quam si blanda lupo colluderes agna, lepusq;
Ieiuno sua terga cani committeret, ahe
Et quid id est? pol quicquid inops plebecula dicat
Quicquid & affirment homines! ego strepitus omnes.
Armorum & belli non credo quiescere motus,
Quin damnosa aliquas diuiserit ira faucillas.
Propterea dum rest at adhuc scintilla furoris,
Expedit iratis dare belli cornua Gallis.
Et stimulos Anglis, ne pacis fœdera iungant.
Gallia cur dormis? tibi præparat Anglia fraudes,

Anglia cur dormis? fallax tibi Gallia multas
Præparat insidias. Quid agis stulta Anglia? Galli
Sceptra tui penitus satagunt euertere regni:
Gallia stulta iaces? Angli iam carbasa tendunt
Vt vicina tuæ populentur mœnia gentis.
Gallia iũge tibi Heluetios, habet Anglia Mauros,
Anglia habet Turcas, iunxit sibi Gallia Persas,
Gallia centum equitum, sunt Anglis millia, fas est
Vt quingenta tibi peditum sint millia. Surgas
Anglia nam Galli venient, tua templa domosq́;
Funditus euertent nulli sua proderit ætas.
Gallia surge, adsunt multis cum millibus Angli,
Vt populum interimant, rapiant æraria, diuûm
Relliquias spolient, sacraria & omnia furto.
Et furiosorum frendentes more leonum,
His certum est abolere tuæ templa omnia terræ:
Mortem decrepitis, intendere stupra puellis,
Omnia vel flammis aut omnia perdere ferro,
Heu nimis imprudens & talpa cæcior omni
Gallia, quid recubas, Angli tua lilia quærunt,
Te probris lacerant, genuino vulnere rodunt
Esuriúntque tuæ gentis potare cruorem.
Nec tamen vlcisci curas, vlciscere demens.

Concordia.

Vade malis auibus fallax & pessime rumor.
Dijq; deæq́; omnes subito te fulmine perdant.
Nonne vides commune bonum, quæ semina litis,
Quæ commenta malus rumor, quas cogitet artes,
Dum venit ad Gallos fallacem prædicat Anglum

Dum

Dum comes eſt Anglis de Gallo turpia cantat.
Vt vanis populus verbis animatus vterque
In bellum redeat, nec pacis fœdera curet.

Bonum commune.

Fœlices, & iure ſoror concordia, reges
Dixero, quum vanis populi rumoribus aures
Occludunt.

Concordia.

Rumor populi malus omnia fingit.

Bonum commune.

Omnia mentitur.

Concordia.

Reges impellit ad iram.

Bonum commune.

Suſcitat arma.

Concordia.

Odium conflat.

Bonum commune.

Belli inuenit artes.

Concordia.

Ingenerat rabiem ducibus.

Bonum commune.

Regna omnia terret.

Concordia.

Non patitur dormire duces.

Bonum commune.

Non creſcere regum
Diuitias.

Concordia.

Vadit.

Bonum commune.

Remeat.

Concordia.

Phantaſmata fingit.

Bonum commune.

Nunc dicit.

Concordia.

Modo dicta negat.

Bonum commune.

Nunc verba recantat.

Concordia.

Fœlices igitur reges quos rumor iniquus
Non mouet, & ſemper clamoſi murmura vulgi.

Bonum commune.

Dum reges in pace manent, rumor petit arma.

Concordia.

Et dum bella mouent commendat tempora pacis.

Bonum commune.

Dum pax cuncta fouet dicit torpeſcere reges.

Concordia.

Si gladios arment, ait ambitione moueri.

Bonum commune.

Heu populum incautum.

Concordia.

Populum ratione carentem.

Bonum commune.

Pace quid vtilius?

Concordia.

Miseris quid durius armis?

Bonum commune.

Pace vigent vrbes.

Concordia.

Rumpuntur mœnia bello.

Bonum commune.

Pace augentur opes.

Concordia.

Minuuntur tempore belli.

Bonum commune.

Pax homines nutrit.

Concordia.

Quod pax alit, arma trucidant.

Bonum commune.

Pace ferax terra est.

Concordia.

Sterilescit tempore belli.

Bonum commune.

Organa pace sonant.

Concordia.

Et classica tempore belli.

Bonum commune.

Pax manet in cantu.

Concordia.

Bellorum tempora planctu.

Bonum commune.

Pax alitur risu.

Concordia.

Pascunt suspiria bellum.

Bonum commune.

Gaudia pace sonant, & tristia pace recedunt.

Concordia.

Bella madent Lachrymis & bello tristia surgunt.

Bonum commune.

Pax nutrit segetes.

Concordia.

Messis non crescit in armis.

Bonum commune.

Pax onerat terram populis.

Concordia.

Et bella sepulchris.

Bonum commune.

Nullus pace timor.

Concordia.

Timor vndique tempore belli.

Bonum commune.

Pax est fraudis inops.

Concordia.

Fraus est comes vnica belli.

Bonum commune.

Dum pax est populis tunc crescit copia rerum.

Concordia.

Dum bellum est populis oritur penuria rerum.

Bonum commune.

Pace vigente casas habitat securus arator.

Concordia.

Nemo est in castris securus tempore belli.

Bonum commune.

Quid Babyloniæ opes auxit? Concordia.

Concordia.

Demum

Quid Babyloniæ opes fregit? Discordia.

Bonum commune.

Romæ

Quid tot subiecit populos? Concordia.

Concordia.

Romam

Quid tot magnificis potuit spoliare triumphis?

Bonum commune.

Factio.

Quid Troiam excoluit? Concordia.

Concordia.

Troiam

Quid pariter rupit? violenti femina belli.

Bonum commune.

Fœlices igitur populi qui pace fruuntur.

Concordia.

Et miseros itidem populos quos arma fatigent.

Bonum commune.

Dic ergo germana mihi concordia, nunquid
Terq; quaterq; etiam fœlix foret Anglia, fœlix
Gallia, si gentem pax firma ligaret vtramq;

Concordia.

Fœlix alme Deus, fœlix foret Anglia, fœlix
Gallia.

Bonum commune.

Nos igitur populum studeamus vtrumque

Iungere, & ad solum studium connectere pacis,
Gallia liligera salue redimita corona.

Gallia.

Tu salue Commune bonum, Concordia salue.

Concordia.

Gallia dic quid habes animi?

Bonum commune.

Quid mente volutas?

Gallia.

Dum mecum ærumnas, strages, homicidia, fletus
Bellorum meditor, dum quanta in Marte furores,
Quanta sit armorum feritas, tota ardeo, tota
Distillo in lachrymas, & corpora tanta, tot inquam.
Cernices gladio pereant, & fulmine belli.
Tot videam resupina cadauera defunctorum.

Concordia.

Expedit vt regno pacem populoq; reducas.

Gallia.

Quæro etiam regno populoq; reducere pacem,
Sed quo more?

Bonum commune.

Habeas vicinos semper amicos.

Gallia.

Quos?

Concordia.

Anglos.

Bonum commune.

Gallis si iunxerit Anglia fœdus
Et semper populum pax firma ligaris virtinq;

Vtraque gens omnes poterit componere leges.

Gallia.

Hoc mihi consiliũ gratũ est, nunc scire iuuabit
Quis modus, aut ratio Gallis coniunxerit Anglos
Et Gallos Anglis.

Concordia.

Crescit tibi paruulus infans,
Anglorum regi est & parua puella, Britanna.
Fas est infantem Gallum sociare puellæ,
Sic coalescet amor patribus, vincloq́; futuri
Coniugij crescent diuturnæ fœdera pacis.

Gallia.

Vtile consilium, sed quis mihi nuncius?

Bonum commune.

Hymen,
Hic solus firmos nouit coniungere nexus
Connubij? & solus tedas vincire iugales.

Gallia.

Vade ergo genialis hymen, gentemq́, potentem
Anglorum nostra iucundus voce salutes.
Quære velit ne meo paruam sociare puellam
Francisco vt regno pax longa insurgat vtriq́,
Nec timeat ne nostra fides mutata recedat.
Nam prius hoc corpus terræ deglubat hiatu
Quàm semel acceptæ violem data fœdera pacis.

Hymen.

Vado igitur, salue eximijs præclara triumphis,
Anglia, diuitijs opulens, aptissima bellis,
Nobilis argento, prædonum ignara luporum,

Frugifera, sylvis umbrosa & stridula ramis
Plena bonis lanis, locuples & fertilis auro.
Gallia mater opum, frugum suauissima nutrix.
Iustitiæ columen, veræ pietatis asylum.
Copia cunctarum rerum, clarissima lampas
Virtutum, rosa terrarum, dea diuitiarum,
Altera frumentis Libia, prædives oliuis.
Persia aromatibus, præcioso Tænarus ostro,
Hybla fauis, Erimanthus apris, Gorthina sagittis,
Argos equis, Babylon auleis, Corsica gemmis.
Aegyptus calamis, costo India, & Ida cupressis.
Fictilibus vasis Ephire: Maurusia citro
Floribus Aethna, herbis Epirus, Eritra lapillis,
Marmore Taigetus, nucibus Thasos, Ilua metallis.
Cunctarumq; parens rerum te voce salutat?

Anglia.

Gallia cur quæso fausta me voce salutat?

Concordia.

Vult tecum æternæ connectere fœdera pacis.

Anglia.

Et quod pacis erit vinculum?

Hymen.

Rogat, vt tua præstans
Filia? quæ Veneris digitos Helenæq; capillos
Et faciem auroræ superat, risumq; Dianæ
Franciſco nubat Delphino, copula tanti
Connubij regno diuturnum fœdus virinq;
Afferet, & longa populos in pace tenebit.

Anglia.

Et cur nobiscum vult Gallia iungere fœdus?

Concordia.

Cui varia est ratio: prima est vicinia regni.

Bonum commune.

Vos brevis à nostra seiungit portio terræ,
Separat & modicus limes.

Hymen.

Duo regna propinqua
Si certant odijs, quid barbara, quidue remota
Efficient?

Concordia.

Nos præterea morum populi,
Impellet paritas.

Bonum commune.

Itali sunt corpore macro
Et gestu pleni.

Hymen.

Germani corpore longo,
Extensisque humeris.

Concordia.

Tumefacto ventre bibaces
Helvecij.

Bonum commune.

Nigra facie nigroque capillo
Hispani.

Hymen.

Gallis albus color, usque Britannis
Membrorumque decens modus.

Concordia.

Est charissima Gallis
Relligio.

Bonum commune.

Est etiam vicinis chara Britannis.

Hymen.

Proditione carent Galli.

Concordia.

Simul atq; Britanni.

Bonum commune.

Galli venatu gaudent.

Hymen.

Itidemq; Britanni.

Concordia.

Gallis Rex iuuenis, regno tamen aptus & armis.

Bonum commune.

Anglis rex iuuenis, prudẽ, tamẽ. & bonus armis.

Hymen.

Gallia in occasum vergit.

Concordia.

Simul anglia.

Bonum commune.

Galli, sunt homines vacui fuco.

Hymen.

Caret Anglia fuco.

Concordia.

Gallia alit multas segetes.

Bonum commune.

Alit Anglia fruges.

Hymen.

Gallia habet lunas.

Concordia.

Preciosas Anglia lunas.

Bonum commune.

Hæc plena est herbis.

Hymen.

Illa est viridissima pratis.

Concordia.

Parturit hæc flores.

Bonum commune.

Violas habet illa decoras.

Hymen.

Exultant choreis Galli.

Concordia.

Lætantur & Angli.

Bonum commune.

Vtuntur Galli iaculis.

Hymen.

Vtuntur & Angli.

Concordia.

Francia terra potens armis.

Bonum commune.

Valet Anglia bello.

Hymen.

Gallis forma decens.

Concordia.

Clara est & forma Britannis.

Bonum commune.

Hæc duo perpetuo si fœdere regna quiescunt.

Quis dominus, quis rex, quis princeps dicere verbum.
Audeat, & tumidas aliquantum tollere cristas?

Hymen.

Anglia nunc igitur meditare quid utile factu
Esse putes, regi vt celeres tua dicta feramus.

Anglia.

Ite, & liligero regi gratum mihi fœdus
Dicite, & vt regno socialis nexus vtrique
Aeternam parias pacem, mea filia vestro
Nubat Delphino, sic pax coalescit, vtrinque
Accedet. Sic pax populum seruabit vtrunque.

Hymen.

Gallia te nostris verbis formosa salutat
Anglia, lætaturq́, tui de fœdere pacti,
Promittitq́, fidem qualem nec sæcula norint
Prima, nec ætatis venturæ postera noscent.

Gallia.

Clamet iô populus.

Bonum commune.

Plebs verberet aera cantu.

Concordia.

Pax redijt populis Galliæ
Nunc omnia regna quiescunt.

Prædo.

Ah prædo quid agã, me bella antiqua fouebant,
Gallica dum signis certabant signa Britannis
Pascebantq́, meas aquilas furta, atq́, rapinæ:
Nũc quia pax redijt, quia bella antiqua recedũt

Laurenti esuriens pastor ieiunia ventre.

FINIS.

HVIVS DALOGI INTERLOQVVTORES SVNT

Tres Epicuri, Morbus, Dæmon, Angelus, & Mundus.

Incipit Secundus Epicurus.

VNde fit vt brevibus pereant ingẽtia causis
Attritisq́; cadant mœnia marmoribus?

Tertius.

Vnde fit vt quondam cœloq́; Iouiq́; propinquas
Verna ruinosas nunc tegat herba domos?

Secundus Epicurus.

Vnde fit vt subitæ Babylon subiecta ruinæ
In modicos cineres iam resoluta cadat?

Tertius Epicurus.

Vnde fit vt refluo Memphis contermina Nilo
Præcipitis casum viderit exitij?

Secundus Epicurus.

Vnde fit vt Pharij turris prænuntia portus
Decidit, & Danais Troia perusta rogis?

Tertius Epicurus.

Vnde fit vt Niniuem cariosa attriuerit ætas,
Abstulerint Lybicam tempora metropolim?

Secundus Epicurus.

Vnde fit vt factas lyrico modulamine Thebas
Temporis annosi ruperit vna dies?

Tertius Epicurus.

Cur doctis Pallas prodesse nequiuit Athenis?
Cur non Dardaniæ profuit alma Venus?

Secundus Epicurus.

Cur non Iuno suæ tuuit Carthaginis arces
Ne Didonis opus Scipio dirueret?

Tertius Epicurus.

Vnde fit vt tacitas laceraris tempus Amicas.
Aut quid Sparta suis legibus orba lacet?

Secundus Epicurus.

Dic Epicure.

Tertius Epicurus.

Tuæ referas mihi scrinia mentis.

Secundus Epicurus

Quid pereunt rapidis omnia temporibus?

Tertius Epicurus.

Cur homo diuitijs spoliatur frondibus arbos?

Secundus Epicurus.

Torrida ramosis vinea palmitibus?

Primus Epicurus.

Nam corruptibilis quicquid natura creauit,
Materiæ subitum corrit ad interitum.
Materiæ corruptibilis sunt infima rerum
Corpora, sic sensim deperitura cadunt. (uer
Nã quid hæc est animæ incertũ, nisi putre cada-
Quod cito ieiunis vermibus esca datur.
Quidue humana caro nisi quædam terrea moles
Quæ fugiente anima mortua tota cadit?
Hoc caput, hi crines, hæc frons, cervixq; manusq;
Hæ miseri partes corporis intereunt.

Secundus Epicurus.

Ast mortem quid homo est?

Tertius Epicurus.

Nil est nisi terrea moles.
Terrea, quæ bullæ more tumentis abit.

Secundus Epicurus.

Ergo Philoctete lachrymas quid fudere prodest,
Et gemuli questum spargere in ora viri?

Epicurus.

Nil prodest.

Tertius.

Dubijs quid rodere pectora curis?

Epicurus.

Nil iuuat.

Secundus.

Effusas dilaniasse comas?

Epicurus.

Nil seruit.

Tertius.

Faciem manibus rapuisse cruentis
Et miseris visus tollere luminibus?

Epicurus.

Nil itidem prodest.

Secundus.

Homini quid credis agendum.
Si lachrymis studeas parcere, quid faciat?

Epicurus.

Aeolijs pereat cum vitæ rapacior Euris
Et Iouis irati fulminis instar erat.

Consulerem æterno vitam consumere ludo,
Et madidis lachrymas eripuisse genis.
Assiduasq; graui noctes transire Falerno,
Spargereq; immissis dulce cubile rosis.
Consulerem redimire comas, implere capillos
Vnguento, & niueis comere pectinibus.
Consulerem niueas digitis imponere gemmas
Assiduisq; gulam pascere delicijs.
Suaderem celebrare iocos, seruire puellis
Et lateri dominæ composuisse latus.

Secundus.

Quid sublime bonum tibi cernitur esse?

Epicurus.

Voluptas.

Tertius.

Vtilius ne aliquid?

Epicurus.

Nil reor vtilius.

Secundus.

Cum nihil ergo iuuet mentem consumere curis
Et manibus fusas dilaniare comas.
Nec prosit stomachum rudibus contũdere pugnis
Aut gemulas lachrymis immaduisse genas?
Quid non ergo iocis, vino, ludisq; vacamus
Concutimusq; nouis aera carminibus?

Tertius Epicurus.

Cum vaga syluifragis sit vita rapacior Euris
Et Iouis irati fulminis instar erat?
Quid non Orpheis concentibus aura redundat

Quod perit, hoc vacuum flentibus esse decet.

Secundus.

Quidnam discipulis suades Epicure?

Epicurus.

Canamus,
Mobilibus digitis organa tacta sonent.

Cantus.

Audi Bacche pater, famuli tibi vina propinant,
Argutisque tibi cantibus aula sonat.

Epicurus.

Quid Indo melius?

Tertius.

Quid risu suavius unquam
Extitit, aut hilari nobilius genio?

Secundus.

Qui gaudet, spernit dubiæ contagia mortis,
Nec timor extremi hunc percutit exitij.

Epicurus.

Qui flet, inexhaustis rodit præcordia curis,
Inferniſque parat manibus inferiat.

Tertius.

Qui ridet, spernit crebri discrimina belli,
Clangere tortilibus non pauet arma tubis.

Secundus.

Qui luget semper, lachrymis humectat ocellos,
Nec speciosa vagi lumina solis amat.

Epicurus.

Qui ridet, tacitus pulsis agit ocia curis,
Tempora perpetuæ grata quietis habet.

L

Tertius.

Qui dolet, inuisæ mœstissima tædia vitæ
Sustinet, & miseræ vulnera mortis amat.

Secundus.

Qui canit, expertes mœroris perficit annos
Risibilisq; tenet gaudia Democriti.

Epicurus.

Ergo licet subinum ludis absumere corpus.

Tertius.

Ergo licet lautis viuere delitijs.

Secundus.

Ergo animum curis qui vexat inanibus, errat.
Tutius est lætis incubuisse iocis.
Quidnam discipulis suades Epicure?

Epicurus.

Canamus.
Mobilibus digitis organa tacta sonent.
Flet Boreas.

Tertius.

Spiret Zephirus.

Secundus.

Sua fulmina mittat
Iuppiter.

Epicurus.

Aërium inculis persereat Olympum.

Tertius.

Aeolijs Zephiros patiatur abire cauernis
Hippotades.

Secundus.

Agitent: concussi Nerea venti
Bibi Dei tumeant.

Epicurus.

Neque enim lætissima turba
Curamus summumue Iouem diuosque beatos.

Tertius.

Porrectis pedibus dormimus.

Secundus.

Pectora curis
Immunita vacant.

Epicurus.

Facimus tricterica Baccho.

Tertius.

Tranquilli canimus, læti quoque viuimus.

Secundus.

Omnes
Viuimus expertes famis, & sitis.

Tertius.

Ocia semper
Ducimus.

Secundus.

Ac hyemes contemnimus.

Epicurus.

Et Iouis iras
Spernimus.

Tertius.

Inuernas nam quid cruciare medullas
Profuerit curis?

Secundus.

Stomachum quid rumpere pugno?
Dic Epicure parens, nunquid speciosa voluptas
Est homini sublime bonum?

Epicurus.

Sublimius vllum
Esse nequit: Nam cum subitis peritura diebus
Vita fugit, ituba tq; annis pereuntibus ætas,
Et mortalis homo nihil est nisi terrea moles,
Terrea, quæ tandem vermi datur esca supino,
Quid querulo tempus subitum consumere luctu
Proderit, aut fibras miseris absumere curis?

Tertius.

Quídnam discipulis suades Epicure?

Epicurus.

Canamus,
Mobilibus digitis organa tacta sonent.

Morbus.

Turba relinque iocos & nullis organa pulsent
Cantibus, indultum satis est ludísque, iocísque,
Sat Veneri genioq; datum, nocturna Lyei
Orgia prætereant, alys libamina fas est
Ponere numinibus, reliquasque frequentius aras
Excolere, & veteris mores expellere ritæ,
Mortales, alia ex alys in fata vocamur,
Discedant veneres, abeant conuiuia, risus
Exilio lateant, immixtaq; basia ludis
Permixtusq; ioco Bacchi, qd enim organa psunt
Quid Venus? in teneris impressaq; basia labris?
Quídue puellaris nutus, quid risus amantum,

Aut Collatini ſaniosa repletio ventris?
Aut viſi in ſpeculo crines faciéſque perunctæ
Vnguento, in digitis vel cum carbunculus ardet?
Turba relinque iocos, & nullis organa pulſent
Cantibus, indultum ſatis eſt ludíſque iociſque,
Deſiſtas Epicure pater: Veneríſque Lyeique
Haud meminiſſe iuuat.

Epicurus.

Quid non meminiſſe iuuabit?

Morbus.

Expedit extremæ meditari tempora vitæ.

Primus.

Et quid profuerit curare nouiſſima vitæ
Tempora?

Morbus.

Profuerit ſupremum reſpice finem.

Epicurus.

Cum perituru homo nihil eſt niſi putre cadauer
Poſt obitum, duris annos corrodere curis
Quid iuuat?

Morbus.

Inſane diſcedat opinio mentis,
Vitalis ſubitum corpus dum vita relinquit
Cum fœdis ne putas animas diſcedere membris?

Epicurus.

Cenſeo.

Morbus.

Deciperis, viuunt poſt corpora.

Epicurus.

Viuunt;
Si viuant quid agunt?

Morbus.

Vel syderis atria scandunt,
Aut diris clausæ tenebris tormenta sequuntur.

Epicurus.

Quæ sunt qui clausæ tenebris torme̅ta sequu̅tur?

Morbus.

Queis virtus odiosa fuit.

Epicurus.

Qui syderis aulam
Conscendunt?

Morbus.

Scelerum expertes.

Epicurus.

Quid obesse voluptas
Blanda potest?

Morbus.

Hominem mœstas detrudit ad umbras.

Epicurus.

Verba moues lapidi.

Morbus.

Lapidi quid verba monemus?

Epicurus.

Quæ memoras, gerris Siculis leuiora putamus.

Morbus.

Quid magis leuiora putas?

Epicurus.

Quod blanda voluptas

Est homini sublime bonum.

Morbus.

Resipiscere nunquam
Incipies?

Epicurus.

Nunquam.

Morbus.

Subita tibi morte cadendum est.
Mors iubet vt rapidis fodiem tibi viscera telis.

Epicurus.

Verâne tu narras?

Morbus.

Verissima, morte cadendum est.

Epicurus.

Quam cito?

Morbus.

Nunc primum.

Epicurus.

Sed quid differre nocebit?

Morbus.

Mors differre vetat.

Epicurus.

Vetat? ô sententia praeceps!
Sed quis tu?

Morbus.

Morbus, qui termino cum tristi dolore.

Epicurus.

Permittas annis saltem maioribus vti.
Si placet.

Morbus.

Armigeræ nulla est dilatio mortis.

Epicurus.

Si placet.

Morbus.

Obtusas non si mihi ruperis aures.

Epicurus.

Si placet.

Morbus.

Assiduis precibus non si tibi fibrina
Ruperis: hunc nostri fatalem vulneris ictum
Accipe, tartareas propera moribunbus ad umbras
Nunc discas quid consilio illusisse salubri
Profuerit, quid & illiciis incumbere ludis.

Tertius.

Heus Pilades, cernis ne Epicurum occumbere?

Secundus.

Cerno.

Tertius.

Sed quid ais?

Secundus.

Sic; eo.

Tertius.

Quid tandem credis agendum?

Secundus.

Ignoro.

Tertius.

Videas, moriatur.

Secundus.

Vix faucibus hæret.

Tertius.

Queramus quid agat.

Secundus.

Queramus: docte magister,
Hei quid agis? dormisne parens Epicure? resurgas.

Tertius.

Magne parens Epicure taces? Epicure resurgas.

Epicurus somnians inquit.

Arma sonant, cultor imponit aratra iuuencis,
Adsunt Heluetij, rumpuntur mœnia, vinum
Porrigite & manibus clypeos imponite, fas est.
Depositis fletu lautis incumbere mensis.

Tertius.

Hei Pilades quid ait?

Secundus.

Vacuo phantasma cerebro
Hunc rapit & quid agat nescit.

Epicurus somnians.

Properate ministri.

Tertius.

Somniat.

Epicurus somnians.

Horrendis veniens armata flagellis
Nunc Bellona fremit, nunc mugit taurus in agros
Rex ero.

Secundus.

Quid quæso memoras Epicure, relinquas

Somnia, tolle oculos, veteres non noscis amicos?

Epicurus somnians.

Ibo, & plenis imponam mira canistris,
Et nigris niuibus montes onerabo.

Tertius.

Magister, Aspice nos.

Epicurus somnians.

Arment a sequar, multósque sagittis.
Interimam, & rudibus stellæ scindentur aratris.

Secundus.

Præceptor quid agis?

Tertius.

Phantasmata vana relinquas,
Ad cœlos extolle animum, meditare parumper,
Qui nos, qui cœlum, qui cuncta elementa creauit,
Et scelerum veniam poscas.

Secundus.

Epicure quiescis?
Non loqueris? mutúsne manes?

Tertius.

Expirat. Iesus,
Dic Epicure pater noster, dic, optime Christe.

Secundus.

Dic miserere mei. moritur.

Secundus.

Miserere: Nequiret
Affari.

Tertius.

Tenues animam nunc efflat in auras

Mortuus est?

Secundus.

Periit.

Tertius.

Iam spiritus ossa reliquit.

Secundus.

Heu Pilades?

Tertius.

Quid ais?

Secundus.

Videas cacodæmona nigris
Cornibus elatum.

Tertius.

Miserere redemptor Iesu.
Quid petis?

Secundus.

Infernas animam detrudere ad umbras.

Tertius.

Quis contra niueo incedit velatus amictu?

Secundus.

Angelus æthereis vt opinor, missus ab astris
De præda subito confliget vterq; ferenda.

Dæmon.

Quisquis es indutus niueo qui pergis amictu.
Siste gradū, x eprimasq; pedem, ne accedere pergas
Ne propius forsan pigeat venisse.

Angelus.

Recedas
Bellua Tartareis veniens emissa cauernis.

Dæmon.

At tu cœlesti properes qui mitteris aula.

Angelus.

Quid petis hic?

Dæmon.

Epicuri animam,

Angelus.

Violenta recedas
Bellua, vel iustum quod inest vtrinque geratur
Ostendas sceleris quidnam commiserit.

Dæmon.

At tu
Ostendas dignum quid laude peregerit olim.

Angelus.

Multoties inopem nummis nutriuit egenum.

Dæmon.

Sacrilegis manibus decies delubra deorum,
Diripuit.

Angelus.

Decies mendicis contulit aurum:

Dæmon.

Vndecies voluit patrem iugulare veneno.

Angelus.

Seruiuit superis.

Dæmon.

Sed diuos sprevit & omnes
Cœlicolas.

Angelus.

Duxit peregrinos sæpe vagantes.

Dæmon.

Incestum decies nota cummatre peregit.

Angelus.

Quatuor hospitio miseros donauit egenos.

Dæmon.

Corpus adulteriis ter mille infecit.

Angelus.

Honorem
Exhibuit doctis.

Dæmon.

Ignaros sæpe fefellit.

Angelus.

Multoties vacuo tenuis ieiunia ventre.

Dæmon.

Ebrius vndecies propriam stuprare sororem
Non timuit.

Angelus.

Falsum est sæuissima belua.

Dæmon.

Verum est.
Angele conspicias nostris inscripta papyris
Hæc documenta, fidem perhibent.

Angelus.

Se semper amicis
Præstiterat fidum.

Dæmon.

Patrem quater vrere flammis
Infensus studuit.

Angelus.

Dilectos iuuit amicos,
Munificis manibus.

Dæmon.

Ter fratribus intulit arma.

Angelus.

Iustitiam coluit cultor verissimus æqui.

Dæmon.

Latronum semper coluit commercia.

Angelus.

Falsum est,
Bellua.

Dæmon.

Conspicias nostris inscripta papiris
Hæc documenta, fidem perhibent.

Anhelus.

Quater obtulit armis
Et morti corpus patriæ stimulatus amore.

Dæmon.

Mille meretrices habuit quas ære paterno
Nutriuit.

Angelus.

Sacros altaribus obtulit ignes.

Dæmon.

Sæpius immensi fuit olim prodigus æris

Angelus.

Hic clemens fuerat.

Dæmon.

Fuerat sitibundus honoris.

Angelus.

Indoctos docuit.

Dæmon.

Lenones mille fouebat,
Pluribus & quid opus fuerit confligere verbis?
In sacris natam decies stuprare sacellis
Non timuit. decies pueros inducere furto
Et pro re nihili vitam committere ventis.
Vndecies ter periurum se præstitit ipsis
Iudicibus, semper lingua detraxit iniquæ
Vicinis, gaudens alienam rodere famam.
Non mihi si centum fuerint in corpore linguæ
Innumeros scelerum cumulos patefecero longis
Temporibus.

Angelus.

Fallax mentiris bellua.

Dæmon.

Nunquam
Mentior. inspicias nostris inscripta papyris
Hæc documenta, fidem perhibens.

Angelus.

Obstare nequirem
Cum sceleris numerus virtutum vincat acervos.
Hanc animam rapias.

Dæmon.

Procede misertime, perge
In tenebras, luctū, lachrymas, tormenta, colubros,
Ad furias æstumq;, hyemesq;, sitimq;, famemq;,
Ad furcas, laqueos, stridorem dentium, ad ignes.

Epicurus.

Væ væ væ væ væ væ væ væ væ mihi væ væ.
Væ matri quæ me peperit. væ væ tibi nutrix
Quæ me lactasti. væ mammis quas ego suxi.
Væ patri qui me genuit. væ deniq; stellis
Quæ mihi fulserunt, væ soli qui mihi lumen
Fudit, væ pannis quibus implicuit mihi corpus
Obstetrix. terræ væ væ quæ semper euntem
Me tulit. atque ipsis elementis omnibus inquam
Væ repeto, cur cum nudus genitricis ab aluo
Processi: rapidus tunc me non abstulit vrsus?
Non lupus abripuit, non tygris Caspia rosit,
Non leo discerpsit, catulis non dira leæna
Obtulit, aut caput hoc dirus non sustulit ensis?
O multum damnosa viris damnosa voluptas.
O nimium dãnosa viris Venus, & dãnosa libido,
Damnosi risus, damnosaq; basia, torpor
Damnosus. damnosus amor, damnosaq; scorta,
O multum damnosa viris damnosa voluptas,
Nunc qui per subitæ pereuntia tempora vitæ
Indulsi genio, ludisq; iociscq; vacaui,
Mortuus æternis adiudicor ignibus, vnde
Nemo redit, stat nulla quies, lux nulla, voluptas
Nulla, sed æterni æternus quoq; carceris horror.
Fælix qui nostro fiet discrimine vitæ
Cautior, hinc abeo.

Dæmon.

Procede miserrime, Perge.

Tertius.

Dic Pilades quid ais?

Secundus.

Secundus.

Tremulis vox faucibus hæret:

Tertius.

Aspicis vt nigras Epicurus pergat ad vmbras?

Secundus.

Aspicio.

Tertius.

Quid ais? miseris quid credis agendum?

Secundus.

Expedit eiecto virtutem quærere luxu.

Tertius.

Queramus.

Secundus.

Procul hinc ludisq́, iociſq́, relictis
Pergamus ſubito, ſtultum eſt ob gaudia vitæ
Aeternis animam tandem committere flammis.

Tertius.

Fælix quem faciunt aliena pericula cautum.

Secundus.

Fælix qui ſocij nauim perüſſe procellis
Cùm videt, in tutum flectit ſua carbaſa portum.

Tertius.

Veſtibus eiectis lacerum carpamus amictum.

Secundus.

Dimiſſis populis vaſtam ſubeamus heremum.

Tertius.

Queramus, licet hinc aliò diuertere paſſum.

Mundus.

State viri, quæ cauſa viæ, quidue eſtis in agris,

Quòdve tenetis iter?

Secundus.

Vastam scrutamur heremum.

Mundus.

Quid causæ est?

Tertius.

Fragilis pereuntia gaudia mundi,
Nunc animã Stygias Epicuri tendere ad vmbras
Vidimus, & torto insanum cacodæmona cornu.
Fœlix quem faciunt aliena pericula cautum.

Mundus.

Hæc animo formido, cadas metus atq; recedat,
Tranquillam mecum vultis deducere vitam?

Secundus.

Nolumus.

Mundus.

Et quid non?

Tertius.

Vitare pericula, cauti
Est animi.

Mundus.

Summos acquirat vterque triumphos.

Secundus.

Et quid Cæsareus prodesset vtrique triumphus
Diuinis modo tuius est incumbere rebus.

Mundus.

Vos ego Theologos reddam.

Tertius.

Nos nolumus.

Mundus.

Vnde hoc?

Secundus.

Ambitione loci primi non ducimur.

Mundus.

Ergo,
Vos reddam arguto fœcundos ære sophistas.

Tertius.

Nolumus his frustra tempus consumere nugis.

Secundus.

Nos veri volumus non apparere, sed esse.

Mundus.

Doctores faciam.

Tertius.

Nos pingues rodere costas
Non volumus.

Mundus.

Faciam primates gymnasiorum.

Secundus.

Clamores inuenum ac opprobria mille parentum
Ferre nequimus.

Mundus.

Faciam vos mitra coronet
Pontificum.

Tertius.

Semper conamur vivere insti
Dispensatores.

Mundus.

Faciam vos ergo loquaces.

Mer.

Causidicos.

Secundus.

Linguam venalem exponere nummis
Nolumus, aut aurum plenis excerpere dextris.

Mundus.

Faciam reges.

Tertius.

Regum aspernamur honorem.

Mundus.

Cur?

Secundus.

Quia continuis agitantur semper in armis,
Inter equos, inter clypeos, per tela, per ignes.
Formidantq; sui diadema relinquere regni.
Ocia tranquillæ nunquam diuturna quietis
Suscipiunt. vbi Gallorum Franciscus habenas
Sumpsit, & optati possedit Liba regni:
Protinus armorum subitas mouere procellas
Heluetij, venitq; iterata in prælia Mauros:
Sic Italas rursum transcendere cogitur Alpes
Gallus, & Ausonias bellis inuadere gentes.
Iniusto nuper certabant Marte Britanni
Hispaniq; alia sitiebant parte cruorem,
Lilia turbantur veteres habitura procellas,
Insanos pariter nunquid modò sentio Turcas
Qui nostræ fidei sacras contundere leges
Nituntur? desiste igitur promittere regnum.

Mundus.

Desistam, soli si forte colatis heremum.

Et quid profuerit, vesci campestribus herbis?

Tertius.

Tutius est inhiare polo campestribus herbis,
Quàm lautis epulis Stygias meruisse cauernas.

Mundus.

Et quid profuerit corpus punire flagellis?

Secundus.

Tutius est carnem stimulis domuisse rebellem,
Quàm post aligeræ peremptia tempora vitæ,
Pro modico tenebris animam committere luxu.
Sed quis qui patulo blandiris molliter ore
Et frustra regum vanos promittis honores?

Mundus.

Mundus.

Tertius.

Abesto procul, non speres flectere verbis
Constantes animos, Pylades intremus heremum.
Vidimus ad Stygias Epicurum pergere flammas.
Fælix quem faciunt aliena pericula cautum.

Secundus.

Fælix qui socij nauim perüsse procellis
Cùm videt, in tutum flectit sua carbasa portum.

FINIS.

DIALOGI INTERLOQVTORES CALLIOPE, LECTIO Quarta, Tres Pugiles.

Calliope.

Gaudeo ſopitas prius & mœrore ſepultas
E ſomno ad cantus ſurgere Pyerides.
Gaudeo quod cythara ludit rediuiuus Apollo,
Et priſcos reparet docta Minerua iocos.
Nec me maiori titillant gaudia plauſu,
Nec magis arguta geſtio lætitia.
Quam cum ſuauidicis video reſilire theatrum
Cantibus: & lepidis cuncta ſonare iocis.
Tunc ego, tunc ſemper veteris reminiſcor arenæ
Occurrit q; animo priſca paleſtra meo.
Hic vbi tyrones exercebantur ephebi,
Hi iaculis, alij corpore, pars clypeis.
Pars cantu tragico vilem aſpirabat ad hymnum,
Dedita liuentes pars erat ad ſatyras.
Scribebant alij teneris elegidia culmis,
Mixtaq; erat lachrymis Nænia flebilibus.
Et lyricis alij feriebant cantibus aras.
Rhetoricis alijs legibus arma dabant.
At q; alij ſalſis epygrammata plena cachinnis,
Et pars flebilibus bella canenda tubis.
Tunc clari ſpelunca dei reſerata patebat,
Totaq; Parnaſſi ſtabat aperta domus.
Pernia fatidicæ fuerat cortina Mineruæ,

Omnia vaticines fata dabant tripodas.
Vidisses nitidum per Phocida currere fontem
Quem rapidi præceps vngula fecit equi.
Nunc etiam tantis resonat concentibus æther
Tam lepidum spargit fusilis aura melos.
Totus vt in media videatur Apollo Nauarra
Constituisse sua iam pictatis opus,
Audini Græcæ quondam documenta Mineruæ
Vidi Italis quantum robur in ingenijs.
Vidi Myrtigenæ multos certare Maroni
Qui canerent doctis versibus arma virum.
Et lyrico multos vidi contendere Flacco,
Et multis vehemens cum Iuuenale odium.
Nil tamen antiquis meminit vidisse diebus
Quod tulerit regio Græca vel Ausonia.
Quod doctæ merito possim præferre Nauarræ
Dulichiam quamuis surgat in Iliadem?
Hic siquidem pueros video qui vel tibi Phœbe,
Plus placeant tali carmine Virgilij.
Pars cantant lyricis, scribunt epygrãmata multi
Pars satyras scribunt, pars recinunt elegos.
Est & cuique suus (quod plus miraberis) ordo
At ij suam seriem lectio quæq; tenet.
Prima mihi visa est sacra dignissima lauro,
Visa corymbiferis digna secunda hederis.
Tertiaq; elæa visa est dignissima palma,
Fauisti vt video ducis Apollo tribus.
Sed dum ad me redeo tres tantum ludere classes
Vidit Apollineo tota caterua choro.

Quarta vbi dormitat Clarione quieſcit in antro
An quærit ſolitis abſtinuiſſe iocis?
Nondum Phœbeæ ſeſe commiſit arenæ,
An nullo penitus murice tincta fuit?
Hanc vt conïcio doctus non ſpreuit Apollo,
Nec pepulit gremio Pallas amica ſuo.
Cur ergo ſilet, & clauſis taciturna labellis
Hic remanet: mutum fingit & Harpocratem,
Deſperáne ſibi ſperandæ præmia palmæ?
Lectio quarta, tuus ſurge triumphus adeſt.
Surge, tui venit tibi palma beata triumphi,
Palma etiam doctis inuidioſa deis.
Quid facio? ſurdis mota eſt querimonia ventis,
Noſtra leues ſecum verba ferunt Zephiri.
Lectio quarta iaces, niſi forte eſt illa puella
Quæ nigra accelerat veſte adoperta humeros.
Accedam & nomen ſecura rogabo puellam,
Cur vel gemat pullo tegmine cincta caput.
Tu paſſim dubïs tantum quæ ambagibus erras
Cur facies querulis tota madet lachrymis?
Dic quod nomen habes?

Lectio quarta.

Sum Lectio quarta Nauarræ,
Infauſtis vt ego iudico nata auibus.
Infauſtis auibus ſimul & bubone ſiniſtro
Et Scyllæ magicis pota veneficïs.

Calliope.

Pota veneficïs auibuſq; creata ſiniſtris?
Cur ita te miſero natam ais augurio?

Te ne aliquis crudo voluit mutilare flagello?
Durorum ne times verbera carnificum?
Dic soror, ipsa tuo forsan medicamina morbo
Inueniam, si quid nostra potest deitas.

Lectio quarta.

Quae dea?

Calliope.

Calliope doctarum prima sororum,
Prima mei dicor Calliopea chori.

Lectio quarta.

Callivpe, per te has lachrymas, per Apollinis aras
Perq; nouem (quorū tu dea prima) deas,
Te precor, hoc miserae saltem concede sorori,
Assiduis mœrens perstet vt in lachrymis.
Perstet & insanum saturet male sana dolorem,
Namq; aliud mœror non petit obsequium.

Calliope.

Stulta quid hae lachrymae tibi prosunt?

Lectio quarta.

Quid mihi prosunt?
Quae lachrymis plena est nam mihi vita placet.

Calliope.

Cur placet?

Lectio quarta.

In tenebris miseri magis esse laborant,
Quam roseum nitidi solis habere iubar.
Sic miser occisi post tristia vulnera patris
Luminibus visum sustulit Oedipodes.
Quid facerem si nunc lachrymis imponere finem

Coner?

Calliope.

Solito te licet esse ioco.

Lectio quarta.

Nunc mihi nulla ioci est occasio.

Calliope.

Quis tibi fletus?

Lectio quarta.

Quis? nisi lugerem dicerer esse lupa.
Dicerer aut fœtam catulis suxisse lœnam,
Aut inter Lybeas tigris iniqua feras.

Calliope.

Remigij priscos quæris ne extinguere ludos,
Et sola antiquum nunc sepelire melos?
Ecce tuæ ludunt comites, iam lectio prima
Cantauit Clarios cripia probanda Deo.
Et classis pariter sonuit peramœna secunda
Buccina bellisonis insidiosa tubis.
Tertiaq; in toto cecinit sua carmina circo,
Carmina Pindaricis proxima carminibus.
Sola ne mœstifico sectaberis ocia cantu,
Sola dabis lachrymas, sola dabis gemitus?

Lectio quarta.

Non bene conueniunt lachrymoso lœta dolori
Carmina nec mœstæ cantica tristitiæ.
Occisis natis miserandum turpe fuisset
Risu plena sequi gaudia Tantalidem,
Non decuit ridere Hecubã, quũ durus Achilles
Hectoreas victor sustulit exequias.

Turpe tibi Andromache infelix gaudere fuisset
Dum cecidit maris paruulus Astyanax.
Et mihi turpe foret teneris incumbere ludis,
Luctifica maror dum petit exequias.

Calliope.

Cras petit exequias maror? nunc omnia rident,
Vicino plaudunt omnia remigio.
Et tu sola iaces, iam tres cecinere sorores,
Dixerunt tragicis verba sonanda tubis.

Lectio quarta

Multos titillat nunc vani occasio risus,
Quos trahet insanus cras dolor ad lachrymas.
Nuper ego tumida tollebam cornua crista.
Sed nunc depresso vertice mesta gemo.

Calliope.

Si tibi nuper erat iocundi occasio risus,
Si tibi erant teneræ tempora lætitiæ,
Cur non ridebas aliarum more sororum,
Dum fuerat lepidis plena Nauarra iocis?

Lectio quarta.

Quando?

Calliope.

Dum regis Lodoici nobile festum
Traxerat huc tetrica tot grauitate viros.
Tunc cecinere tuæ Syrenum more sorores
Proxima Romano carmina Virgilio.
Cur igitur reliquis modulantibus vna tacebas
Torrebas lenta cur ita pigricia?

Lectio quarta.

Sed tum Cecropiæ recitassem docta Minervæ
Carmina Phœbeis æmula carminibus.

Calliope.

Cur non?

Lectio quarta.

Vel Deus est quum spumant vina cerebro
Et somnum saturi sarcina ventris amat.
Impleti ventres post fercula non nisi lectum,
Et plumas quærunt (Sardanapale) tuas.

Calliope.

Tu primo forsan recitasses ordine.

Lectio quarta.

Nunquam,
Cui q, suo dandus ordine circus erat.
Quam meruere alij nolo mihi carpere palmam,
Ordo mihi dandus non nisi quartus erat.

Calliope.

Cur ergo quarto nihil ordine sola parasti?

Lectio quarta.

Nam saturis nimius tædia sermo parit,
Altera præterea fuerat mihi causa doloris
Non risus.

Calliope.

Sed quæ causa doloris erat?

Lectio quarta.

Plus mihi profuerit clauso tacuisse labello,
Quam nostri quæ sit dicere causa mali.

Calliope.

Cur?

Lectio quarta.

Refricat siquidem repetitus vulnera sermo
Sopitámq; acuit non nisi mœstitiam.

Calliope.

Dic, dic.

Lectio quarta.

Musa tuis non quæro resistere dictis,
Verum animus si rem dixero, tristis erit.
Mi studiosus erat viduatæ nauita classis
Nauta infucatis moribus atque animo.
Nauta mei semper cupidus (dum vixit) honoris
Nauta meo semper debitus obsequio.
Vir vacuus fuco, verbis a fellè remotis,
Vir nullis vnquam deditus insidijs.
Nomen adulandi vitans, velut acre venenum
Verba etiam fugiens blanda velut scopulum.
Hic sex lustra sui nondum complexerat ævi,
Nec mediæ ætatis sæcula peregerat
Dum Mors quam nulla possint auertere dotes,
Hunc iaculo ad manes misit acerba suo.

Calliope.

Quod nomen?

Lectio quarta.

Nomen renuit lex carminis huius
Dictus erat Græco nomine Nicolaos.
Si carmen viciare licet Nicolaus amator
Doctrinæ, & veræ cultor amicitiæ.

Calliope.

Si crudas nihil est possit quod vincere Parcas.

Tertius pugil.

Prata hodie viridi sese extollentia fœno
Cras æstu nimio mortua deficient.

Primus pugil.

Quæ modo producit speciosos vinea ramos,
Cras hyemes nudo stipite nuda feret.

Secundus pugil.

Quæ modo nube tenus patulas sylua erigit vlmos
Cras erit obductis pernia vomeribus.

Tertius pugil.

Et modo serpilli quæ parturit humida tellus,
Cras erit hyberna forsan operta niue.

Primus pugil.

Flos suus omnibus his momento deperit æuo.

Secundus pugil.

Et cito deposito cuncta vigor e cadunt.

Tertius pugil.

Hæc cito florigeri deperdunt veris honorem.

Primus pugil.

Fluxa cadunt.

Secundus pugil.

Pereunt lubrica.

Tertius pugil.

Vana cadunt.

Primus pugil.

Sed citius vanescit homo.

Secundus pugil.

Citius q; fatiscit.

Tertius pugil.

In mortem amisso flore cadit citius.

Primus pugil.

Flacceſcit lentus.

Secundus pugil.

Breuiori tempore languet.

Tertius pugil.

Inualido citius corpore morte perit.

Primus pugil.

Vnde ergo Samij pauonis more ſuperbit?

Secundus.

Cur ergo obſcænam labitur in venerem?

Tertius.

Cur ergo torpet?

Primus.

Cur ergo accenditur ira?

Secundus.

Cur nummos cumulat?

Tertius.

Cur ſtudet inuidiæ?

Primus.

Cur inſtar pecudum veneri tam pronus obedit?

Secundus.

Cur odio liuet?

Tertius.

Cur vacat illecebris?

Primus.

Si ſaperent homines, propius ſua facta viderent.

Secundus.

Si ſaperent homines, conſulerent dubijs.

Tertius.

Si saperent homines, studium virtutis amarent.

Primus.

Si saperent homines, deficerent vitijs.

Secundus.

Si saperent homines, ab acerba morte cauerent.

Tertius.

Si saperent homines, à maculis fugerent.

Primus.

Quæ modo ramosa modulatur in arbore passer,
Cras forte arguti præda erit aucupibus.

Secundus.

Quæ modo per segetes dormit secura cothurnis,
Cras in fallacem forte cadet laqueum.

Tertius.

Et qui nunc vitrea lasciuit piscis in vnda,
Cras piscatorum perferet insidias.

Primus.

Et lepus herboso qui nunc spaciatur in agro,
Forte in latrantum cras cadet ora canum.

Secundus.

Et quæ nunc hilares tondent virgulta capellæ,
Cras fient rapido præda sinistra lupo.

Tertius.

Et qui nunc vitulus tenera lasciuit in herba,
Cras erit Hyrcanæ forte rapina leæ.

Primus Pugil.

Qui Lybicas hodie terret formidine syluas
Venantum iaculis cras leo fortè cades.

Secundus.

Quiq; hodie plumis oculosus pauo superbit,
Cras ducis ad cœnam fortè paratus erit.

Tertius.

Cygnus arundiferi modulans ad prata Caystri,
Cras erit immundis pabula vulturibus.

Primus.

Et pariter tetrica qui nunc grauitate superbit,
Cras insperata febre peremptus erit.

Secundus.

Quiq; hodie tumida tollit sua cornua crista,
Cras improuisus decidit in tumulum.

Tertius.

Qui sibi nunc vitæ promittit sæcula longæ,
Cras subitum cernet mortis adesse diem.

Primus.

Et qui nunc epulis ventrem saliaribus implet,
Cras misero vermes nutriet in tumulo.

Secundus.

Et qui nunc hilari consumit tempora ludo,
Cras vitæ studio tempore raptus erit.

Tertius.

Et qui nunc tendit longæuis retia ceruis,
Cras subitò mortis raptus erit laqueo.

Primus.

Nunc exporrecto sequitur qui gaudia risu
Cras insperatis plenus erit lachrymis.

Secundus pugil.

Quem nunc saturat numerosa pecunia.

Contentus tumulo cras erit exiguo.

Tertius.

Et qui nunc valido credit se corpore sanum,
Cras forte invalido corpore fata petet.

Primus.

Si saperent homines, servarent brevia secla
Et leviùs volucri tempus abire rota.

Secundus.

Si saperent homines, fugerent mala gaudia vitæ
Servantes fœtis corpus ab illecebris.

Tertius.

Nam tu qui vides, quid eris nisi putre cadaver?
Plus á, latrinali stercore fœtidior?

Primus pugil.

Et tu qui cantas, quid eris nisi flatilis umbra?
Umbra, inquam, Zephiris vanior Æolijs.

Tertius.

Et tu qui cumulas æverum, quid eris nisi pulvis?

Primus.

Quid nisi vermiculis præda sepulchriculis?

Secundus.

Quid nisi putrescens caries?

Tertius.

Aut quid nisi vermis?

Primus.

Quid nisi (si liceat dicere) stercus eris?

Secundus.

Quid nisi latrinæ sanies, nisi cerrea moles?

Tertius.

Quid nisi putredo, quid nisi marcor eris?

Primus.

Turides tamen.

Secundus.

Insanis tamen.

Tertius.

Et tamen inflat,
Quem tibi non speras mortis adesse diem.

Primus.

Et tamen hora fugit.

Secundus.

Volucris tamen interit ætas.

Tertius.

Et tamen incerta est funeris hora tui.

Primus.

Quot mala circumfl ent hominem?

Secundus.

Quot damna?

Tertius.

Quot, inquam,
Millia morborum proxima sunt homini?

Primus.

Mulcæ floricomia violæ nascuntur in Hybla
Dum redit veris candida temperies.

Secundundus.

Et multis tereres granis onerantur aristæ,
Dum calidos ardens Syrius urit agros.

Tertius.

Et multis foliis oneratur fertilis arbos

Deum viret umbrosis sylua beata comis.

Primus.

Multis sylua floret ramis,

Secundus.

Mulcis mare ventis.

Tertius.

Floriger & multas pascit Hymettus apes.

Primus.

Multas prata ferunt herbas,

Secundus.

Multos mare pisces.

Tertius.

Alcinoi multas hortus habet violas.

Primus.

Multos nutrit Athos lepores.

Secundus.

Dodonæ columbas:

Tertius.

Et multas ranas parturit vda palus.

Primus.

Vineaq; & multos portas fœcunda racemos.

Secundus.

Et multas vuas quisque racemus habet.

Tertius.

Multas aura geris volucres.

Primus.

Multas limbet vndas

Oceanus.

Secundus.

Mylios Caucasius & scopulos.

Tertius.

Marmora multa Paros.

Primus.

Et multas Gargara messes.

Secundus.

Multos Sparta canes.

Tertius.

Spicula multa Cydo.

Primus.

Sed plures homines circundant undiq; morbi.

Secundus.

Plures insidiæ.

Tertius pugil.

Plura venena premunt.

Primus pugil.

Plures perpetuò febres.

Secundus pugil.

Discrimina plura.

Tertius pugil.

Tormentis vivens pluribus afficitur.

Primus pugil.

Plures emittit lachrymas.

Secundus pugil.

Plura vlcera sentit.

Tertius pugil.

Pluribus ossa gerit subdita vulneribus.

Primus pugil.

Pluribus emeritur languoribus.

Secundus pugil.

Et mala plura
Sustinet:

Tertius pugil.

Aerumnis pluribus affecimur.

Primus pugil.

Et tamen hora fugit.

Secundus pugil.

Volucris tamen interit ætas.

Tertius pugil.

Et tamen incerta est funeris hora tui.

Primus pugil.

Quot tibi promittis fugientem lustra dierum?

Secundus pugil.

Quot tibi spectandas credis Olympiadas?

Tertius.

Quot speras annos?

Primus.

Quot menses?

Secundus.

Quóve minores,
Tu tibi promittis mensibus hebdomades?

Tertius.

Quóve tibi speras vitam superesse dierum?

Primus.

Puncta tibi horarum quot superesse putas?

Secundus.

Tu vides, tu bella geris.

Tertius.

Tu ludicra quæris;

Secundus.

Tu ventri indulges.

Tertius.

Tu petis illecebras.

Primus.

Tu Venerem sequeris.

Secundus.

Tu dicis turpia dictu.

Tertius.

Tu crista tollis.

Primus.

Tu fremis invidia.

Secundus.

Quàm cito vana tuæ periturus es linea vitæ?

Tertius.

Quam cito lapsuri morte iubente dies?

Primus.

Mobilis est Zephyrus.

Secundus.

Levis est rota.

Tertius.

Mobilis Eurus.

Primus.

Fama levis.

Secundus.

Levis est pulsus.

Tertius.

Et mora levis.

Primus.

Turbo leuis.

Secundus.

Leuis est tempestas.

Tertius.

Et leue cælum:

Primus.

Ros leuis.

Secundus.

Vnda leuis.

Tertius.

Funda volsta leuis.

Primus.

Sed leuior vita est.

Secundus.

Hominis velocior ætas:

Tertius.

Et leuior fœno non remorante dies.

Primus.

Inde puer.

Secundus.

Bibe tu leno.

Tertius.

Scorteris adulter:

Primus.

Sis meretrix mulier.

Secundus.

Sis latro Causidice.

Tertius.

Rex spolia populum.

Primus.

Iudex corrumpere nummis:

Secundus.

Tu requiesce piger.

Tertius.

Ebrie pasce gulam.

Primus.

Congere diuitias sitibunde.

Secundus.

Sequaris honores
Ambitiose.

Tertius.

Et tu sis homicida Nero.

Primus.

Sardanapale miser sexum mentire virilem.

Secundus.

Miles mendicos opprime rusticolas.

Tertius.

Te unus expectat finis.

Primus.

Tua linea.

Secundus.

Præceps
Terminus.

Tertius.

Accelerat mortis iniqua dies.

Primus.

Fatales properant absoluere fila sorores.

Secundus.

Festinant anni.

Tertius.

Meta caduca venit.

Primus.

Hæc condiscipuli doctæ spectate Nauarræ.

Secundus.

Nos mœstas vobis tradimus exequias.

Tertius.

Qui subitò pereunt memores effote dierum,
Nunquam etenim redeunt qui periere semel.

Primus.

Ridetis, quid tum?

Secundus.

Valido estis corpore, quid tum?

Tertius.

Docti estis, quid tum?

Primus.

Nunquid habetis opes?
Quid tum?

Secundus.

Vosné estis claris orti natalibus? ergo?

Tertius.

Estis formoso corpore, quid sequitur?

Primus.

Estis robustis membris nerusq; quid inde?

Secundus.

Robusti pereunt.

Tertius.

Et validi interemit.

Primus.

Aspicitis vestri manes tumulumq; magistri.
Quem brevis angusto contegit urna loco?

Secundus.

Fortis erat.

Tertius.

Nervosus erat.

Primus.

Florebat & annis.

Secundus.

Syncera fuerat vir pietate bonus.

Tertius.

Hunc commensalem vestra vidistis in aula?

Primus.

Cernite: quid vestra est vita, nisi umbra levis?

Secundus.

Se benè sperabat præsentibus affore ludis.

Tertius.

Et quartæ classis ducere remigium.

Primus.

Decessit tamen.

Secundus.

Interiit tamen.

Tertius.

Est tamen ævo
Defunctus, nostra hæc sæcula desernit.

Primus.

Mortuus est.

Secundus.

Obijt.

Tertius.

Docuit nos esse caducos
Morte sua, & nostræ mortis adesse diem.

Primus.

Dij faciant, vt syderea requiescat in aula.

Secundus.

Sit quoque diuinæ tuta salus animæ.

Tertius pugil.

Sit semper requies & vita beata sepulto.

Primus.

Sit diuinorum gloria spirituum.

Secundus.

Præceptor studiose, vale, tua lectio quarta
Has tibi funebres contulit exequias.
Auditor, videas, morimur, cito labitur ætas,
Et freno pereunt non remorante dies.

FINIS.

SEQVENTIS DIALOGI INTERLOQVVTORES SVNT, *Pecunia, Piger, Labor, Patiens laboris.*

Pecunia.

PRisca quid astriloquas miraris fama Sibyllas?
Aut Glauci quid Deiphobē? Cur Phasidis ora
Te Medea tumet? Cur Sparta superba Lacenam

Erigit: aut nitidam clarissima Troia Creusam?
Induperatrices augustas Martia Roma?
His fateor species fuerat clarissima, candor
Corporis egregius, flauum qui vinceret aurum.
Attamen in thalamum pauci petiere iugalem.
Membrorũ fuerat tibi Tyndari mira venustas,
Quæ nõ splendidulis quas parturit India gemmis
Inuideat: solum tamen hæc commouit Atreidam
Et Paridem Troiæ excidium. Sidonia Dido
Pulchra fuit, rutilis etiam nitidissima membris,
Formoso cuius cedat carbunculus oti,
Sed tamen hãc solũ fama est Phœnica Sichæum
Exarsisse: fuit Medeæ in corpore pulchro
Excellens facies albo inuidiosa ligustro.
Hanc tamen Aesonides solus quæsiuit Iason,
Quàmq; opibus præstãs eduxit Troia Creusam.
Vnicus vxorem petijt sibi Troius heros.
Me multi petiere proci: perquirere nunquam
Desistunt: multis post longos nubo labores
Multos degeneres renuo, multis ego pactum
Confero, quosq; mihi sociauero forte maritos,
Non mihi dant epulas: sed eos ego nutrio: quãuis
Vxores nullis tradant alimenta maritis.

Piger.

Estne tibi talis virtus, & tanta potestas,
Vt quos in thalamum susceperis ipsa iugalem,
Enutrire queas?

Pecunia.

An sit mihi tanta potestas.

Quis nitidas epulas & fercula lauta ministrat
Regibus, & flauo vestem quæ splendeat auro
Porrigit? aut multis inuoluit colla catenis
Tortilibus? quis equos vel quis calcaria præbet
Aurea? quis digitis aurum pulchrosq; lapillos
Implicat? aut equites candentibus induit armis?
Quadrupedes armat phalaris? quis tela ministrat
Velitibus? niueis quis pulchra monilia nymphis
Porrigit? & claris dat munera larga puellis?
Nunquid ego?

Piger.

Fœlix igitur si te mihi fausto
Connubio sociaret hymen: fœlicibus annis
Essem progenitus, gallinæ filius albæ.
Sed ne nos lateas, quæ diua?

Pecunia.

Pecunia dicor.

Piger.

O toties votis mihi sæpe vocata diurnis,
Nocturnis toties precibus quæsita: secundo
Veneris auspicio. Correptum in littore multis
Carminibus quæsiuit Hylam Tyrinthia proles,
Sed maiora dedi conuicia, pluribus auras
Quæstibus impleui, maior querimonia nostro
Gutture manauit, tandem post multa vocantis
Verba venis: igitur fœlici Veneris Euro.

Pecunia.

Mi tantis oro desiste applaudere verbis.

Piger.

Cur tibi non verbis applauſere?

Pecunia.

Forte repulſam
Vetis ſtulte tuis tandem patiere.

Piger.

Repulſam?
Nonne petis forma egregium vultu q; maritum?

Pecunia.

Non ego præſtantes, vultu formaq; maritos
Inquiro: ſed me ad connubia lata mariti
Sæpe vocant.

Piger.

Rennis mihi nubere?

Pecunia.

Neſcio qui ſit.

Piger.

Sum Piger, in pannis & pluma Sardanapalꝰ
Torpeſcens, ſomno ſemper vinoq; ſepultus.
Quinetiam puri ſolitus torpere veterno.

Pecunia.

Qui te delectant mores?

Piger.

Ego more marini
Dormito vitulo: nec me præuerteret vllo
Latmius Endymion ſomno: quin cœna peracta eſt,
Ad lectum propero, quum me iam longa ſoporis
Tædia ceperunt, pigrum mox extraho corpus
E lecto: ad ludum me confero, deinde reuertor
Ad paſtum, ſaturi quum plena eſt ſarcina ventris.

Ad ludum redeo. calefactas sæpe ego thermas,
Ingredior, curas abigo, meminisse doloris
Non volo, non aliquas mẽtem mihi rodere curas
Permitto, paucis mihi sola ignauia grata est.

Pecunia.

O lepidum caput, & dignum sorbere meracas
Anticyras hominem! vis me tibi nubere?

Piger.

Quid ni?

Pecunia.

Ignauis nunquam quæsita pecunia nubit.

Piger.

Quos igitur gaudes thalamo sociare iugali?

Pecunia.

Qui vigilant, sudant, patiuntur frigora, longam
Esuriem tolerant, qui sicco gutture possunt
Tantaleam perferre sitim: qui ducere noctes
Insomnes: crebris simul impallescere chartis:
Qui sua committunt incertis carbasa ventis,
Qui nec aquas metuunt, nec diræ spicula mortis
Formidant, qui multa pati tormenta, dolores,
Aerumnasq; graues possunt, & tempore longo
Annosisq; iugo collum supponere lustris,
Qui senibus dominis seruire fideliter audent,
Ipsorumq; minas, fastosaq; verba benignis
Auribus accipere, & pressum cohibere labellum,
Et qui permultis studium exercere lucernis
Sicco ventre queunt, ferulæ supponere dextras
Et bibere exiguis Acheloia pocula vasis,

Quos

Quem lectuca sedens aluit, & sectile porrum.
Qui sine culcitra, sine pannis, & sine plumis.
In duro somnum potuerunt carpere scamno
Pulsini immemores, quos Codri curta supellex
Contentos aluit, pro vili & paupere cultu,
Frigida quels actus calefecit membra caminus,
Et queis mensa brevis paftum dedit, his ego nubo,
Hos proprio admittit dilecta pecunia lecto.

Piger.

Sed nequeo tormenta pati.

Pecunia.

Tibi nubere nolim.

Piger.

Non possem perferre fugam.

Pecunia.

Consuescere fas est,
Aut nunquam proprio te chara pecunia lecto
Suscipiet, nunquam tibi nubet, nullus acervus
Nummorū tibi erit, tibi nulla opulentia crescet.

Piger.

Dic igitur paucis, quid agam?

Pecunia.

Perquire laborem.
Qui tibi quod factu censebitur vtile, paucis
Expediat verbis, nec longa ambage moretur.

Piger.

Scrutabor quibus occultuit sua membra cauernis,
Quasq, habitet terras, aut qua regione vagetur.
Ah video, video quod amica pecunia nullis

Nubat, quoris animos plumbosa ignauia vincla
Implicet, & putri faciat torpere veterno.
Iam non (vt video) pigris opulentia crescit,
Non aurum, nec opes, nec lati iugera campi,
Vinea non multas etiam quæ proferat vuas,
Non multas itidem messis quæ portet aristas.
Conandum est igitur, remis velisq; studendum,
Scire vbi deliteat labor, aut qua parte moretur.
Sed dum spinosos vepres, & lustra ferarum
Peruagor, & dumos & sepes deuius erro,
Quis mihi sese offert, facie horrens, crinibus hirtis,
Callosis manibus, neruosis viribus, ingens
Corpore homo, veras opus est agnescere voces.
Dic igitur, quis tu, rigidis cui brachia setis
Horrent: & facies rugis capreata seueris?

Labor.

Sum labor.

Piger.

At teneræ quid denotat hispida frontis
Ruga?

Labor.

Mihi nullo perfundi pectora succo.

Piger.

Quid callosa manus?

Labor.

Quod ego torpentia spernam
Otia.

Piger.

Quid macies?

Labor.

Tenui me viuere pastu
Innuit.

Piger.

Impexi quid signant inde capilli?

Labor.

Molliciem calui me non curare cinædi.

Piger.

Quid lacer hic pannus?

Labor.

Quòd purpura nulla palato
Grata sit: aut viridi textum velamen Acantho.

Piger.

Pollutus cœno quid signat calceus?

Labor.

Omnem
Corporis infirmi luxum contemnere.

Piger.

Tandem
Consule quid faciam, quid agendum, nescio.

Labor.

Nescis?
Quid vis?

Piger.

Vt misero mihi chara pecunia nubat.

Labor.

Vt tibi mendico dilecta pecunia nubat?
Quis tu?

Piger.

Tranquillo gaudens torpere veterno
Sum Piger.

Labor.

O quid ais? tibi chara pecunia nubet,
Et torpere cupis? nullas capit illa maritos.
Languida continuò ni membra labore fatigem.

Piger.

Dic igitur, quid agam?

Labor.

Fas est tolerare labores.
Tormentis igitur patiens assuesce ferendis.

Piger.

Quid faciam?

Labor.

Tardis connectes bobus aratrum.

Piger.

Non possum æstatis rapidos tolerare labores,
Non frigus deforme pati.

Labor.

Da lintea ventis,
Carbasa commissas zephyris, sis nauita.

Piger.

Nauta?
Contiguum nitido cernes prius æquor olympo.

Labor.

Cur?

Piger.

Timeo ventos, rapidas formido procellas,
Quid facerem si me scopulis illideret Auster?

Labor.

Similes.

Piger.

Quid ais? iaculo fortasse perirem,
Opprimeret medijs forsan resupinus in armis,
Aut rapidæ volucres inhumatum corpus in agris
Auriperent: traheret ictuatus & illa vultur.

Labor.

Clitellis igitur lignum venale per vrbis
Compita deportes.

Piger.

Humeros ego ledere nolim.

Labor.

Te mercatorem profugum decet esse.

Piger.

Nequirem.

Labor.

Cur?

Piger.

Quoniam timeo Viscosi tela latronis.

Labor.

Desistas igitur tantis me vbrundere verbis,
Quum nolis tolerare hyemes, perferre laborem,
Frigora dura pati, rigidas sentire pruinas,
Turgida & Æolijs committere vela procellis,
Pauperiem te ferre decet, desiste morari.

Patiens laboris.

Salue dure labor.

Labor.

Quis nostra ad limina tendit?
Quis tu qui qui graderis?

Patiens laboris.

Patiens vocor ipse laboris.
Dic quæso cur pigrũ hominẽ ignauumq; repellat?

Labor.

Quòd velit vt coniunx sibi chara pecunia nubat,
Qui nullis animum velit exercere iacentem
Officijs.

Patiens laboris.

Si fortè hyemem æstiuumq; laborem
Pertulero: medijs dormiuero nudus in austris
Sub dio gelidas plerunq; attriuero noctes,
Esuriem tulero, sudauero, sensero frigus,
Aeolijs pariter mea vela tetendero ventis
An mihi propterea speciosa pecunia nubet?

Labor.

Nubet.

Patiens laboris.

Adibo igitur ventos passurus & imbres.
Seruibo latomis, ero nauita, Martis ad arma
Ibo, iugo collum supponam, bobus aratrum
Iungam, glebosæ mandabo semina terræ.

Labor.

Vade, age, nec dubites, tibi chara pecunia nubet.

Patiens laboris.

Vado: vale.

Labor.

Pigri cupiunt opulescere nummis,

Legatis inhiant, cupiunt æraria Crœsi.
Helicioſa petunt ſibi fercula, prandia quærunt
Pontificum gaudentq; merum potare Falernum,
In molli noctem ſtatagunt conſumere lecto:
Purpureas quærunt tunicas, mirifq; catenis
Colla onerare volunt, placidis incumbere ludis.
Viq; loquar paucis: homini ſi forte licaret,
Regificis cuperent diuorum accumbere menſis:
Nec tamen algores, hyemes, gelidaſq; pruinas
Pertulerint, nullumq; volent tentare laborem.
Non ſic ignauis dilecta pecunia nubet:
Non ſic ignauæ poterunt opnieſcere mentes.

Patiens laboris.

Hem redeo ſtudioſe labor.

Labor.

Phœbine calores?
Atq; hyemes, ſtrictumq; gelu gelidaſq; pruinas?
Senſiſti?

Patiens laboris.

Senſi.

Labor.

Varios maris atque procellas?
Senſiſti?

Patiens laboris.

Senſi paucis abſoluere fas eſt:
Sudaui, fremui, emiſi ſuſpiria, nudus
Sub dio iacui ſine pannis & ſine pluuiis:
Puluinioq; loco ſilicem plerunq; iacenti
Steppoſui capiti conuicia plurima ſurdis

Asseribus accepi, ac rapidis velut irrita ventis
Commisi, domini mandata severa, benigno
Cepi animo, mihi nec tetricie obsistere vouis
Contigit, aut vllum contra dimittere verbum.
Ligna tuli, vexi lapides, puteisq; profundis
Lympham hausi, sensi quicquid natura laborum
Repperit, & pigrum non norunt vela corpus.

Labor.

Ergo doloriferi patiens studiose laboris,
Post multas hyemes tibi clara pecunia nubet,
Hanc habeas, tutum te muniet, haec tibi castra
Extruit, auratas vestes tibi conferet, agros
Conquiret, multos tibi concilliabit amicos,
Hac duce te dominum dicet plebecula, blande
Corde salutabit vulgus, familiq; sequentur,
Regificis vines epulis, tibi fercula nulla
Defuerint, nullae ambrosiae, conclusio fiat:
Pauperies sequitur pigros, opulentia gnavos.

FINIS.

SEQVENTIS DIALOGI INTERLOQVVTORES SVNT, Ecclesia, duo episcopi, Tres hypocritae, Stultus, Meretrix, Dives.

Ecclesia.

Di immortales quam sinistre mecum agitur: nemo hercule quisquam infelicior me

vigit hodie: nulla fuit vnquam tam agrestis atq; barbara natio, quæ maioribus cerimonijs mihi non assurrexerit, quam nunc huius seculi mortales. Sed si decentius nequeas inuenire remedium, ad pastores morbum meum deferam. Salvete igitur Episcopi.

Primus Episcopus.

Salue nata Ecclesia

Ecclesia.

Mea, & humani generis salutem tui, me coegerunt huc accedere.

Secundus episcopus.

Quam ob rem nata?

Ecclesia.

Postulatum opem.

Primus episcopus.

Estné aliquis qui malè te habeat morbus?

Ecclesia.

Est ei, & tantus, vt vix audeam profari.

Secundus episcopus.

Si quid obsequij nostra diuorum virtus queat afferre, erimus instar medicorum, causam ergo vulneris tui detege.

Ecclesia.

Episcopi, vestræ oues gregatim pereunt.

Primus Episcopus.

Pereunt, bone Iupiter quid audio?

Ecclesia.

Lupi turmatim gregem deuorant.

Secundus.

Pape, quid istud est?

Ecclesia.

Omnia paulatim eunt pessum.

Primus episcopus.

Quid agunt igitur curati & vicarij nostri?

Ecclesia.

Gregis salutem nihili faciunt.

Secundus episcopus.

Predicantne interdum audiente populo viam salutis?

Ecclesia.

Et quid per Iouem prædicarent? elementarij & idiotæ sunt propè omnes.

Primus episcopus.

Elementarij? seriò loqueris, an iocos?

Ecclesia.

Extra iocum loquor, vidi netulas plerasque doctiores.

Secundus episcopus.

Quoniam hæc verborum ventum est, nihil amplius quæso: profer in publicum, quicquid videbitur dignum censoria nota.

Ecclesia.

Si cuncta seriatim vellem exprimere, dies me deficeret: propterea paucis admodum verbis enuntiabo, quæ grauiora sunt.

Secundus episcopus.

Age ergo, vt medeamur si modo curabilis sit hic morbus.

Ecclesia.

Primum omnium maxima pars sacerdotum (quos verbo & opere cæteris præstare decet) abecedarij sunt, vt iam diximus, plerique syllabas articulatim nequeunt compingere, & ne auditoribus innotescat ea turpitudo, multas interim dictiones saltuatim omittunt, ne scrupulum videantur reperisse. Et quum omnes castitatem vouerint, pauci admodum reperiuntur qui non scortentur liberius quam muliones aulici, nonnulli comam nutriunt, & (quod magnum errorem parit) reperiuntur qui more Longobardorum barbas habeant vnguentatas. Alij sericati apparent, prospiciuntur que, & adeo compositè se vestiunt, vt saltatriculis elegantiores videantur.

Primus episcopus.

Verba tua magnopere me terrent, si vera sunt.

Ecclesia.

Vera vt ex Tripode. Quod ad curam gregis spectat, & animarum, minus curãt quam de ranis palustribus: dum tondeant lanas, & ad cutem vsque rasitent, imo vero glabant, satis est. Alij sunt vinolenti, & instar Mænadum noctes atque dies pergræcantur. Vt semel omnia dicam, nihil omni ex parte reperies non corruptum, non contaminatum.

Secundus episcopus.

Absolue si quid superest.

Ecclesia.

Parum adhuc à portu promoui, multos reperi qui mercatorum more emendis vendendisq; rebus intendant, licitantur quæ sub hasta veneunt, pecuniam fœnori credunt, iudicares esse mercatores Nabathæos.

Primus episcopus.

Res se habet contra quam opinabar.

Ecclesia.

Nihil audisti, permulti sunt qui familias seruãt nepotum, ita enim vocare solent filios.

Secundus episcopus.

Nihilne comminiscer is?

Ecclesia.

Nota cunctis & testata loquor, qui in matrimonio degunt, vxoribus suis cauere nequeunt.

Primus episcopus.

Ariolari ergo licet cultum religionis apud eos multum frigescere.

Secundus episcopus.

Frigescere? vix certe quia nunquam incaluit.

Stul. *Quum ad aram properant, videntur esse proci ad haram.*

Secundus episcopus.

In cantu quam habent harmoniam?

Stultus.

Asinorum symphoniam, rudunt, vlulant, balant, Quum eos audio, audire videor grũniẽtes porcos.

Primus episcopus.

Inci pit me pudere tantæ turpitudinis.

Ecclesia.

Eorum probris aures omnium calent: nihil est theatro notius.

Secundus episcopus.

Suntne multi eius notæ?

Ecclesia.

Omnes fere ad vnum. Propterea nisi huic tantæ pesti properè obsistatur, actum erit de Christiana pietate, de salute animarum iacta est alea.

Primus episcopus.

Suspensi miramur quod memoras.

Ecclesia.

Ego vero defleo, & hac in re vestram imploro fidem, quam si recusetis, iam vos lapideos & ferreos voco. Grauem enim faciet iacturam grex animarum, si hoc diutius contagium serpere permiseritis: Date ergo operam, ne quid detrimenti capiat ecclesia.

Secundus episcopus.

Si habes ad manũ quo modo hæc inueterata pestis euelli queat ab radice, eloquere: faciemus quæ vsu i fore videbimus.

Ecclesia.

Præficite vestris ouibus pastores bonos, animarum curiosos, qui lucrum nihili faciant, verbo doceant & opere lepram a lepra dignoscant, putridis vlceribus medeantur, cum grege maneant, & ab omnibus luporum insidijs caveant.

Primus episcopus.

Si qui tales reperiantur, tuo parebimus consilio,
Sed non parũ timeo ne raræ sunt huiusmodi aues.

Ecclesia.

Aduertite quæso, adsunt nescio qui palliati philosophi, qui miram vultu sanctitatem promittunt.

Primus hypocrita.

Omnipotens deus rerum humanarum opifex oro te per mortem vnigeniti filij tui, per crucem, per plagas, per coronam, per resurrectionem, per ascensionẽ, auerte oculos meos ab omni vanitate.

Secundus hypocrita.

Esto mihi domine turris fortitudinis à facie inimici, tu es refugium meum, tu Deus meus, tu creator, tu redemptor, pone custodiam ori meo: conserua me ab omni via iniquitatis.

Tertius hypocrita.

In matutinis meditabor in te.

Secundus hypocrita.

Vespertina oratio mea ascẽdat ad te domine.

Primus hypocrita.

Ego te concupisco deus meus, ego te sitio, absit mihi gloriari nisi in cruce tua.

Secundus hypocrita.

Domine meditabor in te, quia fuisti adiutor meus.

Primus episcopus.

Magna hercle est horum philosophorum sanctitas, vt ego fallor.

Mirum præ se ferunt religionem.

Stultus.

Attendite à falsis prophetis, qui veniũt ad vos in vestimẽtis ouiũ, intrinsecus autẽ sũt lupi rapaces

Primus hypocrita.

Me miseret humanæ calamitatis nemo curat salutem animarum.

Stultus.

Hic multum curat: scilicet.

Secundus hypocrita.

Dolet mihi quod grauitatem sceleris expendat nemo, corpus scelere contaminatum fœdius est cadauere.

Stultus.

Quam egregie sanctitatẽ simulant isti cucullati.

Tertius hypocrita.

Fratres mei ego vos oro per viscera charitatis populum hũc pata moneamus suæ salutis: horrori est mihi videre tot animas turmatim pereuntes,

Stul. *Aliquid lucri sperant.*

Primus hypocrita.

Fratres mei charissimi,
Audite verbum salutis,
Audite dilectissimi
Verbum plenum sanctitatis.

Secundus hypocrita.

Christus nostra redemptio,
Pro nobis nasci voluit.

Primus episcopus.

Tertius hypocrita.

Ante Christi passionem
Omnes animæ peribant.

Primus hypocrita.

Christus nostra protectio,
Pro nobis pati voluit.

Secundus hypocrita.

Omnes ad perditionem
Cateruatim descendebant.

Tertius hypocrita.

Christus sua pietate
Seruile corpus induit
Et immensa bonitate
Nos vinculis eripuit.

Stultus.

Quam bene lachrymas sibi excutiunt,
Vt sanctitatis opinionem mereantur.

Primus hypocrita.

O mortalis creatura,
Sumpta seruili natura,
Vide, vide quid patitur
Qui labe nulla tingitur.

Secundus hypocrita.

Potes lachrymas tenere,
Dum prospicis creatorem
Confossum plagis languere?
Heu non cadis in horrorem?

Stultus.

Vide lachrymosas & fictas Hypocritarum ex-

cla-

clamationes.

Tertius hypocrita.

Nemo finem considerat,
Et tamen omnes morimur:
Mors nostra sensim properat
Omnes ad fatum labimur.

Primus hypocrita.

Hei quid dicet creatura
Tanto referta vitio,
Summo deo respondsura
In tremendo iudicio?

Stultus.

Quum non falleret tam portentosa eiulatio:
O fallax hominum genus, aliquam sperant prædam.

Secundus hypocrita.

Hic æterna miseria.
Luctus, & stridor dentium:
Hic tristis querimonia
Damnatorum gementium.

Tertius hypocrita.

Quid dices homo mortalis,
Quum tot patebunt tormenta.
Quum lucebit flamma talis,
Tot emittentur lamenta?

Stultus.

Vtinam lingua non dissentiret à corde, esseque talis operatio vestra, qualis oratio, fratres cucullati.

Primus hypocrita.

Non morimur.

Secundus hypocrita.

Finem petimus.

Tertius hypocrita.

Nos fata morantur.

Primus hypocrita.

Tempus abit.

Secundus hypocrita.

Certa est mors.

Tertius hypocrita.

Fugitiua dies.

Primus hypocrita.

Vermis ero.

Secundus hypocrita.

Cæno puris ero.

Tertius hypocrita.

Me conteget vrna.

Primus hypocrita.

Conquerar.

Secundus hypocrita.

Ardebo.

Tertius hypocrita.

Verbera mille feram.

Primus hypocrita.

O lachrymæ.

Secundus hypocrita.

O gemitus.

Tertius hypocrita.

Opera.

Primus hypocrita.

Fleatis amici.

Secundus hypocrita.

Ibimus in cineres.

Tertius hypocrita.

Ibimus in tenebras.

Primus episcopus.

Pol, ego nunquam mihi persuasero non esse miram sanctitatem in his philosophis.

Secundus episcopus.

Maximam promittunt religionem.

Primus episcopus.

Non est credibile eos verba dare populo.

Secundus episcopus.

Quis putet tam sanctos viros fucum velle facere?

Primus episcopus.

Damnant vitia.

Secundus episcopus.

Virtutem prædicant.

Primus episcopus.

Præ oculis semper habent diem iudicij.

Secundus episcopus.

Auribus eorum intonare videtur terribilis illa Hieronymi tuba.

Primus episcopus.

Vt semel finiã, videtur mihi omniũ virtutum numeris absolutissimi. His ergo cõmittenda est nostrarũ ouiũ cura, digni sint sacerdotes & canonicatibus

Secundis episcopus.

Iubeamus conuocari, & de his bene mereamur.

Primus episcopus.

Bene dixisti, grex noster erit securior ab insidijs luporum.

Stultus.

Cauete episcopi, cauete: fraudulenti sunt, attendite à falsis prophetis qui veniunt ad vos in vestimentis ouium, intus autem sunt lupi rapaces.

Secundus episcopus.

Quid? lupi rapaces & fraudulenti? imo verò amantissimi virtutis.

Stultus.

Egregiè dicunt, sed vita non est conformis oration.

Primus episcopus.

Quid? sunt similes curijs.

Stultus.

Curios simulant, & Bacchanalia viuunt.

Secundus episcopus.

Nihil frequentius loquuntur quàm de virtute.

Stultus.

De virtute loqui facile est, virtutibus vti
Hoc Sampsonis opus.

Primus episcopus.

Deum semper habent in ore.

Stultus.

Longè verò à corde.

Secundus episcopus.

Qua causa hoc faterentur?

Stultus.

Vt astutius fallant.

Primus episcopus.

Fallúntne promptius quum ita loquuntur?

Stultus.

Fallunt, quia cum verbis illis, fidem sanctitatis populo promittunt: nemo est qui ab eorum insidijs timeat.

Secundus episcopus.

Quid? nihil sitiunt nisi salutem animarum.

Stultus.

Imò verò pecuniam crumenarum.

Primus episcopus.

Falleris: nihil aspernantur magis quàm diuitias.

Stultus.

Imò verò nihil appetunt magis.

Secundus episcopus.

Tu vides contrà, paupertatem prædicant.

Stultus.

Paupertas hac ætate parit diuitias: vt veritas odium, & familiaritas contemptum.

Primus episcopus.

Sordidè vestiuntur, vt vides, & inuoluto toto corpore.

Stultus.

Sedes hypocrisis est cucullus.

Secundus episcopus.

Comas habent supercilio breuiores.

Stultus.

Ex curtis capillis non est arguenda sanctitas.

Primus episcopus.

Caligis vtuntur laxis, & inelegantibus, ita vt videantur induti sacco.

Stultus.

Ne videantur suspecti vanitatum.

Secundus episcopus.

Palam sunt sanctissimi.

Stultus.

Tu nescis quid intus faciunt.

Primus episcopus.

Omnes amant, omnibus bene volunt.

Stultus.

Nullum est hominum genus, qui maiore intabescant odio, aut ipsum diuinus seruent.

Secundus episcopus.

Pauperes nutriunt, pascunt famulos, sitientes potant & nudos operiunt, vt opinor.

Stultus.

Promptissimi sunt ad capiendum, ad dandum tardissimi maiores sunt eleemosynæ fullonum.

Primus episcopus.

In incessu grauitatem seruant.

Stultus.

Vt à transeuntibus saluentur.

Secundus episcopus.

Carpunt omnium peccata.

Stultus.

Vtinam ipsi sua prospicerẽt, & suo se pede metirẽtur. Carere debet omni vitio, qui in alterum dicere paratus est, inquit Cicero contra Sallustium.

Primus episcopus.

Honores huius sæculi contemnunt.

Stultus.

Illud est quod appetunt maximè.

Secundus episcopus.

Canes etiam reijciunt.

Stultus.

Vtinam & inuidiam euitarent.

Primus episcopus.

Poëtas, musicos, histriones, damonem flammis.

Stultus.

Non sunt harmoniè compositi: similes sunt asino qui stramina mauult quàm aurum.

Secundus episcopus.

Versantur assiduè in claustris & templis.

Stultus.

Perquirunt claues.

Primus episcopus.

Damnant plurimum beneficiorum: ita eorum verbis vtor.

Stultus.

Qui habent, non improbant: qui non habent laborant vt habeant.

Secundus episcopus.

Lites damnant.

Stultus.

Nusquam hominum maiores reperias factiones.

Primus episcopus.

Macri sunt ieiunijs.

Stultus.

Exterminant facies suas, vt appareant sancti.

Secundus episcopus.

Conuiuia damnant & compotationes.

Stultus.

Vino tamen vtuntur omnium optimo: quod iam proverbio locum fecit.

Primus episcopus.

Sobrij sunt.

Stultus.

Non omnes, nam multos reperias obeso & omnipotenti ventre: carbunculata & saphirata facie, gemmato naso, rubentibus oculis, & stomacho protenso.

Secundus episcopus.

Pecuniam contemnunt,

Stultus.

Imo verò congregant thesauros.

Primus episcopus.

Vt forte dispergant & dent pauperibus.

Stultus.

Pauperibus: ne potibus in prima linea.

Secundus episcopus.

Vinum multa aqua diluunt.

Stultus.

Incendio non possunt resistere.

Primus episcopus.

Lumbos habent præcinctos, & lucernas ardentes in manibus.

Stultus.

In visceribus.

Secundus episcopus.

Quid? eos indignos putas, quibus animarum committatur cura?

Stultus.

Cauete ne oues committatis lupo.

Primus episcopus.

Per Iouem lapideum, quicquid dicat, persuaderi mihi non potest quin probatissimæ sint vitæ.

Stultus.

Fronti nulla fides.

Secundus episcopus.

Frater vt agam⁹ securius, experiamur cautè an nullis omnino moueãtur voluptatibus: si videamus eos persistere in rigore suæ sanctitatis, committemus illis greges animarum, & sacerdotia.

Primus episcopus.

Astutè dicis & lepidè: mittamus cantores primos omnium qui harmoniæ suauitate eos pelliciant ad voluptatem.

Secundus episcopus.

Properate melliti cantores, & nostrorum Catonũ seueritatem suauidicis cantibus permulcete.

Cantores cantant:

Primus hypocrita.

Facessite hinc illecebrosi musici, facessite
Abite in malam rem corruptores morum perditissimi.

Tertius hypocrita.

Vos instar Sirenum cantu vestro demulcetis homines, sopitos demum submergitis.

Primus hypocrita.

Multo satius est lachrymis vacare.

Secundus hypocrita.

Longe foret utilius deflere vitia.

Tertius hypocrita.

Multo commodius Christo patienti condolere.

Primus episcopus.

Mirum in modum superstitiosi sunt, & tetrici.

Secundus episcopus.

Nulla est omnino voluptas quam non reprobent.

Stultus.

Reprobant lingua, quam intus deperiunt.

Primus episcopus.

Mittamus liberali forma puellam, quæ amœnitate verborum, & oris pulchritudine eos ad voluptatem pellicias: hoc modo explorabimus quales sunt eorum animi.

Secundus episcopus.

Bene dicis, quoniam nulla est efficacior ad nocendum pestis, quàm compta mulier.

Primus episcopus.

Heus tu agedum puella, prodi in medium.

Secundus episcopus.

Sunt hic rugosi nescio qui Catones, qui miram vultu sanctitatem promittunt, potes experiri sint fucati an versipelles?

Meretrix.

Curabo rem astutè factam.

Saluete ô tetrici & rugosa fronte Catones,

Primus hypocrita.

Salue flammeolis pulchra puella oculis.

Meretrix.

Cur vos conspicio torua grauitate seueros?

Secundus hypocrita.

Inconstans leuitas mollia corda decet.

Meritrix.

Cur facies madida est lachrymis, oculique rubentes?

Tertius hypocrita.

Nos mortis memores efficit hora breuis.

Meretrix.

Nos mortis memores breuis efficit hora, quid inde?

An lachrymis fatum tardius esse potest?

Primus hypocrita.

Non verum lachrymis (quas illecebrosa voluptas Extrudit) virtus clarior esse solet.

Meretrix.

Crescere virtutem lachrymis fletuq; putatis?

Secundus hypocrita.

Deliciæ risum leticiámque petunt.

Meretrix.

Scilicet has tetricæ frontis deponite rugas,
Et faciem lætis exhilarate iocis.
Pulchra mihi facies, qualis tua Tyndari forma
Et mihi facundis lingua diserta sonis.

Secundus hypocrita.

Hanc linguam comedent vermes.

Meretrix.

Oculi mihi lucent,
Ardet vt in rutilo lucida concha mari.

Tertius hypocrita.

Et pulchris Helenæ formosa micabat ocellis,
Quæ tamen immundis vermibus esca fuit.

Meretrix.

Aureolum corpus vincit candore lygustrum.
Et primas pariter quas iacit aura niues.

Primus hypocrita.

Dormit odorifera coluber plerunque sub umbra,
Vlcera sub niuea putrida pelle latent.

Meretrix.

Vósne papilla mouet gemipoma, fauiſtua, mordax
Quæ duo prominulo tubere poma facit.

Secundus hypocrita.

In mammis putredo latet, iam parce querelis.

Tertius hypocrita.

His verbis tenebras induit alma dies.

Stultus.

O hypocritarum astutiam palàm damnant, quod intus cupiunt: nec aliam ob causam quàm vt negligentes voluptatum videantur, & dolosa hypo-

crosi venentur aliquid.

Meretrix.

Pastores ego hos Curios quãta verborum maxima amœnitate potui, deliniui: Nulla est voluptas quam non oderint cane peius & angue.

Primus episcopus.

Nisi mea me fallit opinio, sanctissimi sunt, aut intus maxime dolosi.

Secundus episcopus.

Pergamus adhuc, & alijs id genus irritamentis tentemus eorum animos.

Primus episcopus

Mittamus Baccchum aliquem aut vinolentum hominem, qui eos ad ebrietatem pelliciat.

Secundus episcopus.

Mittam⁹ theus tu Oenophile, cui cordi sunt crateres & pocula, viden' superciliosos illos Fabricios?

Bacchus.

Video.

Primus episcopus.

Vade ergo, & si ratione vlla fieri potest, diuerte à temperantia & sobrietate.

Bacchus.

Quæ maior meliorue potest homini esse voluptas
Quàm bibere optatum tèrque quatèrque merum?
Laudatur grauitas, consultáque vita Catonis,
Et tamen incaluit nectare sæpe Cato.
Vina sitim pellunt, & vires corporis augent,

Gutturibus mutis verba parata ferunt.
Vina fouent risus, sine vino cura dolorq;
Et lachrymæ in tota surgere plebe solent.
Nunc mecum ad choreas accedite.

Tertius hypocrita.

Vade vorago.

Primus hypocrita.

Vade colubrino vipera felle tumens.

Secundus hypocrita.

Discede hinc nebulo.

Tertius hypocrita.

Fuge corruptissime serpens.

Primus hypocrita.

Vis me mortifero commaculare luto?

Secundus hypocrita.

Vis ne meam tantis animam potare venenis?

Tertius hypocrita.

Vis me ad tartareas ire Acherontis aquas?

Meretrix.

Si non forte placent choreæ, requiescite mecum
In thalamo, vobis crescet amica Venus?

Primus hypocrita.

Ho quid ais multo meretrix infesta veneno?

Secundus hypocrita.

Quid prodest homini deliciosa Venus?

Tertius hypocrita.

Quid prodest homini scuticis armata libido?

Meretrix.

Quid? vegetis hominem viribus esse facit.

Primus hypocrita.

Sed, potius minuit vires.

Secundus hypocrita.

Effœminat artus.

Tertius hypocrita.

Membra facit musca debiliora brevi.

Primus hypocrita.

Hæc scabiem nutrit.

Secundus hypocrita.

Sanioſis vlcera membris.

Tertius hypocrita.

Extremoſq́ue dies accelerare facit.

Meretrix.

Si vultis molli metum requieſcere lecto,
Tradite ſigna, meis baſia multa genis.

Primus hypocrita.

Quid mihi profuerint tua baſia fœda virago?

Meretrix.

Baſiolum eſt omni dulcius ambroſia.

Secundus hypocrita.

Oſcula parturiunt flammas, quibus ætra libido
Vrere cum veris viſcera tota ſolet.

Tertius hipocrita.

Oſcula porrectis pariunt incendia nervis,
Vix bene quæ totus deleat oceanus.

Meretrix.

Spernitis hanc faciem, rutilo quæ clarior auro
Promicat æſtivis invidioſa roſis?

Primus hypocrita.

Forma tua eſt cinctum ſpecioſa pelle cadauer.

Secundus hypocrita.

Forma tua eſt putris verum adoperta caro.

Tertius hypocrita.

Forma tua eſt volucri donum velocius auræ.

Meretrix.

Frons mea peſtanas vincit odore roſas.

Primus hypocrita.

Frons tua putris erit caries: tumuloq; tegetur,
Et nitida hæc dabitur vermibus eſca caro.

Bacchus.

Propterea potate patres: genioq; fauete:
Natura & genius vina Falerna petunt,
Hanc cape tu primus pateram.

Primus hypocrita.

Vade ebrie Bacche.
Quid mihi cum vino? quid mihi cum pateris?

Secundus hypocrita.

Ebrie vis homines ſanctos corrumpere vino?

Stultus.

Sanctos homines.

Tertius hypocrita.

Diſcede, atq; alio pocula rubra ferat.

Primus hypocrita.

Vina adimunt ſenſus.

Secundus hypocrita.

Lites & iurgia gignunt.

Tertius hypocrita.

Impenum miſeris cornua pauperibus.

Primus

Primus hypocrita.

Ebrie, vade foras, alio tua vina reportes.

Bacchus.

Nonne soles vino surgere blanda quies?

Secundus hypocrita.

Dum molli Baccho interne caluere medulle,
Viscera flammifero mox cremas igne Venus.

Tertius hypocrita.

Vita brevis satis est nobis & parvula mensa,
Et gelida ad fontem sufficit haustus aqua.

Stultus.

Quàm abstemij sunt, qui faciem habent rubre pyropis illuminatam.

Primus episcopus.

Nihil in eis reperis dignum nota.

Secundus episcopus.

Mittam adhuc opulentū hominē auro & gemmis ornatum, qui divitias offerat: quas si sprenerint, sufficiens probatæ vitæ argumentū præstiterint. Agedum opulente perge cum tuis gazis, fac periculum quales sint rugosi isti veterani.

Dives.

Cur te fortunam facit ingeniosa vetustas
Esse deum terris, cæloq; ereboq; potentem,
Et manibus geminis opulentum ostendere carmen?
Nam sine te nec opes ullæ, nec habentur honores,
Tu sola es per quam magnos plebecula reges
Suspicit: ornatusq; auro gemmisq; decoros,
Purpureus duce te magna cum laude Senatus

Iura dat & leges populo: tamen̄ putatur,
Hoc facit in terris multarum copia rerum,
Diuitiæ æternam pariunt per sæcula famam,
Hinc modò laurigeri Craſſum, Mydamq; Poëtæ
Laudibus innumeris cumulant: opulentia rerum
Comparat æternum diuturna in tempora nomen,
Pauperias modicæ moritur ſine nomine plebis.
Propterea ô tetricæ clari grauitate Catones,
Depoſitis rugis venturo intendite lucro.
Vultis opes? ego diuitijs opulentus & auro,
Poſſideo quicquid Lydorum regia Sardis
Auriferoq; Rhodos poſſedit nobilis imbre.

Primus hypocrita.

Nolumus.

Secundus hypocrita.

Hæc locuples tantarum copia rerum
Delicias luxumq; fouet.

Tertius hypocrita.

Male ſuada libido
Theſauris alitur.

Primus hypocrita.

Cumulato paſcitur auro
Luxuries.

Diues.

Non vultis opes?

Secundus hypocrita.

Nos nolumus.

Diues.

Vnde?

Tertius hypocrita.

Paupertate alitur generosa & candida virtus.

Stultus.

Hi paupertatem amant, scilicet mirabilis hypocritarum fucus: diuitias aspernari se fingunt, quas tamen velis & remis insectantur.

Dives.

Sed sine diuitijs ingloria vita recedit.

Primus hypocrita.

Diuitijs homines Stygia merguntur abysso.

Secundus hypocrita.

Paupertate emitur cœlum.

Tertius hypocrita.

Penuria rerum
Fœlices animas tenebroso liberat Orco.

Primus episcopus.

Ego plura sanctitatis argumenta non postulo.

Secundus episcopus.

Per Iouem quicquid garriat hic nugivendulus sanctissimi sunt, nulla est voluptas quã nõ reprobent. Voluptificis cantorum modulis non mouentur, meretricum blandimenta respuunt, auersantur ebrietatem, diuitias nihili pendunt. Placet mihi vt accersantur, eisque greges animarum & pinguia committamus sacerdotia.

Primus episcopus.

Adeste Philosophi, adeste.

Hypocritæ.

Salvete vigilantissimi pastores.

Secundus episcopus.

Quoniam exploratæ est nobis sanctitas vestra: quoniam doctrinæ vestræ fecimus periculum, volumus greges ouium, & animarum curã fidei vestræ committere.

Secundus hypocrita.

Ha reuerendissimi patres, absit vt curas & beneficia (quod dicitur) accipiamus.

Stultus.

Iupiter, quid non fulminas? beneficia nolunt isti cucullati, quia munera non capit vulpes, odiosum mihi hominum genus.

Primus episcopus.

Velitis nolitis, oportet pareatis, quoniam filia nostra ecclesia conquesta est grauissimè quòd nullos habet doctrina & sanctitate præditos pastores, vultis obsistere mandatis patrum vestrorum spiritualium?

Tertius hypocrita.

Ha, nolumus, vigilantissimi patres.

Secundus episcopus.

Accipite ergo sacerdotia & curas animarũ quas offerimus. Ego te qui primo stas loco constituo curatum ecclesiæ Sancti Petri in Remensi diœcesi, beati Theodoberti Senonensis, atq; vnà canonicatum Meldensem tibi confero.

Primus hypocrita.

Gratiam ago tibi, sanctissime pater.

Primus episcopus.

Tu secundus, habe curam sancti Nicholai in Lotharingia, beati Adolphi in Ardenia, & sancti Gaudulfi in Burgundia.

Secundus hypocrita.

Gratias ago tuæ sanctitati pater vigilatissime.

Secundus episcopus.

Tibi tertio conferimus quaternas curas, & binos canonicatus.

Tertius hypocrita.

Dominus velit vt meas pauperrimas oues ad portum salutis possim perducere.

Primus episcopus.

Sed audite cucullati fratres, nos volumus vt gregi nostro assistatis.

Primus hypocrita.

Assistemus pater: quia leo rugiés circuit & quærit quem deuoret.

Secundus episcopus.

Cauete ne alibi terrarum aut gentium habitetis, quam cum vestris ouibus.

Secundus hypocrita.

Nusquam pater, quia qui gregem deserunt, damnati sunt priusquam moriantur.

Primus episcopus.

Præterea nolite omnem succum ab ouibus exterquere.

Tertius hypocrita.

Non faciemus pater: quia boni pastoris est tondere pecus & non deglubere.

Secundus episcopus.

Abite ergo in pace, & filiam nostram Ecclesiam quãta maxima poteritis diligẽtia cõseruate, eiusque oues pascite, & viã salutis annũciate populo.

Primus hypocrita.

Videte fratres, videte q̃ pdest mẽtiri sanctitatem.

Secundus hypocrita.

Hoc nunquam extorsissemus ab episcopis, nisi simulassemus aspernari voluptates.

Tertius hypocrita.

Eamus nunc, & genialiter viuamus cum cæteris hypocritis: vicarij nostri satis studiosè curabunt gregem.

Ecclesia.

Nũquãne aderit requies laboris? sic oues meæ gregatim pessum ibunt? Eritné quisquam qui dispalantes & errantes, ad bonam frugẽ reuocet? Episcopi, nunquam miserabimini meæ calamitatis?

Primus episcopus.

Equidẽ miserti sumus Ecclesiæ, & exploratæ sanctitatis viros ad te misimus, qui gregem tuum opere & verbo pascerent.

Secundus episcopus.

Vidistine aliquos?

Ecclesia.

Nullos.

Primus episcopus.

Iupiter, quantum iactura & detrimenti simulata paris sanctitas.

Stultus.

Nunquid consuluè præmonueram, vt attenderetis à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ouium intrinsecus autem sunt lupi rapaces?

Secundus episcopus.

Papæ quid istud est? tanti erat apud me fides eorum, vt quoquo vellent manibus me traherent.

Primus episcopus.

Quid? latrabant palàm, eósq; fatebantur damnatos, qui gregi suo non assisterent.

Stultus.

Egregiè dicunt, sed frigescunt opere.

Secundus episcopus.

Eamus quæso, & visamus vbinam sunt.

Stultus.

Ellos.

Primus episcopus.

Quidnam rerum istic agunt?

Stultus.

Stant in coftulis aristinis.

Secundus episcopus.

Heus Philosophi vbinam est illa prædicatio in grege, quam pollicebamini?

Primus episcopus.

Quid? vestræ oues sunt sine custode.

Secundus episcopus.

Lupi agnos cum matribus deuorant.

Primus episcopus.

Vultis subsidium afferre?

Stultus.

Tacent, habent enim oræ ossibus præpedita.

Secundus episcopus.

Iam nunc video nullam esse fronti fidē, nulla me amplius trahit admiratio si male agatur cum Ecclesia, nā pastores idiotæ populum decere ne queūt, literati nolunt.

Primus episcopus.

Concludamus ergo cum Euangelista Matthæo spectatores, Attendite à falsis prophetis qui veniunt ad vos vestimentis ouium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces.

FINIS.

HVIVS SEQVENTIS DIALOGI personæ sunt. Contemptor mūdi, Mors, Morbus, Fortuna, Salus animæ, Mortis meditatio, Peccatum, Oblatio mortis, Iuuenis, Vir, Senex.

Theophilus.

Contemptor mundi quid ais?

Contemptor.

Iecur æstuat ira.

Theophile.

Theophilus.

Vnde tumens flaua tibi viscera bile

Contemptor mundi?

Contemptor mundi.

Quò vita caduca recedet
Theophile.

Theophilus.

Aeternis velles obsistere fatis?

Contemptor mundi.

Nolo ego fatales parcarum rumpere fusos,
Sed doleo quòd nos fugitiuus terminus æui
Sic lateat.

Theophilus.

Velles mortis prescire futuræ
Momentum? suprema vetat nouisse potestas.

Contemptor mundi.

Theophile hoc nihil est, grauior mihi cura medullas.
Compungit; tacitè quòd cum venit vltima vitæ
Linea, & in tenues discedit spiritus auras,
Nemo sciat quò flectat iter.

Theophilus.

Quid? nescire velles?

Contemptor mundi.

Tu scis hic variis curarum crescere spinas.

Theophilus.

Hoc scio.

Contemptor mundi.

Scis hominem tormentis credo ferendis
Progenitum.

Theophilus.

Verum est,

Contemptor mundi.

Varijs obnoxia curis
Membra.

Theophilus.

Scio.

Contemptor mundi.

Post lætitiam cito surgere fletum.

Theophilus.

Et scis.

Contemptor mundi.

Scis etiam nihil omni ex parte beatum.
Et quòd vita hominis nihil est, at lubrica.

Theophilus.

Nosco.

Contemptor mundi.

Nõne graue est homini, quẽ semper cura metusq;
Et sitis, & mala suada fames, & turpis egestas
Vsumẽ oppressit, dum tandem vita peracta est,
Tunc profugæ nescire animæ sedemq; domumq;

Theophilus.

Quid facias?

Contemptor mundi.

Saltem si tempora nostra carerent
Aerumnis.

Theophilus.

Superi prohibent.

Contemptor mundi.

Si tempore saltem
Perfecto, & subiti completis mensibus ævi

Certam animæ requiem cæli promitteret aula
Post huius vitæ exitium.

Theophilus.

Cœlestia nolunt
Numina.

Contemptor mundi.

Si certam mortis cognoscere horam
More pilæ fugitiuus homo, tunc forte futuris
Consuleret rebus, mores mutaret iniquos.
Staret in excubijs, altaria sacra Sabæo
Thure vaporaret: cumulatum traderet aurum
Pauperibus, scelerum maculas purgaret iniquus.

Theophilus.

Cum dij permittunt faciat.

Contemptor mundi.

Non te latet, omnes
Maioris semper capit expectatio vitæ.

Theophilus.

At male spes hominem maioris decipit æui.

Contemptor mundi.

Numquid plenus erit lachrymarum, q modo videt?
Qui nunc indulget genio, qui corpore sanum
Se credit, fato cras forte peribit acerbo.
Qui risus? qualésue ioci, quæ gaudia vitæ?

Theophilus.

Et tibi fortè etiam mors est vicina loquenti.

Contemptor mundi.

Nescio quid referas, sed est rugosa virago
Quæ nos à tergo sequitur.

Theophilus.

Bone Iupiter.

Contemptor mundi.

Et nunc
Quod cecini verum est: forsã cras eris perituru.

Theophilus.

Quæ dea?

Mors.

Mors.

Contemptor mundi.

Sed quis lateri comes additus hæret.

Morbus.

Sum morbus, mortis famulus.

Theophilus.

Bone Iupiter, & quid?
Cum loquimur sequeris.

Mors.

Nemo est cui terminus æui
Non instet.

Morbus.

Nemo cui non contagia morbi
Immineant.

Contemptor mundi.

Sequeris pariter, regésne ducésne?

Mors.

Omnia mors æquat.

Morbus

Nulla est electio morbi,
Tam subito perimit Crœsum, quàm vulnerat

Irum.

Theophilus.

Si fortis fuero?

Mors.

Fortem Sanſona peremi.

Morbus.

Et noſtri iaculis fortes periere gigantes.

Contemptor mundi.

Si pulcher?

Mors.

Periit Iudith, periere Sibyllæ.

Morbus.

Pulchra Helena, Dido: noſtris cecidere ſagittis.

Theophilus.

Si ſapiens?

Mors.

Cecidit Salomon.

Morbus.

Cecidere Solones.

Contemptor mundi.

Si grauis?

Morbus.

Occubuit Craſſus.

Mors.

Cecidere Catones.

Theophilus.

Si locuples?

Mors.

Cecidit Cræſus.

Morbus.

Periere Monarchæ.

Mors.

Mortuus est Xerxes.

Morbus.

Et mortuus ille Darius.

Contemptor mundi.

Etsi bellator validus?

Mors.

Duo fulmina belli
Scipiadæ cecidere.

Morbus.

Iacet clarissimus armis
Hannibal.

Mors.

Et geminæ belli ciuilis Erinnes
Pompeius gener, & Cæsar socer.

Morbus.

Occidit Aiax.

Mors.

Hector decessit.

Morbus.

Saluus non mansit Achilles.

Theophilus.

Sic lautis viuens epulis?

Mors.

Cleopatra recessit.

Morbus.

Inguinies ventris tibi nec famose Vitelli

Profuit.

Contemptor mundi.

Et si me comitetur amica voluptas,
Si Venus, & Veneris petulans ancilla libido.

Mors.

Nec matricidæ Venus illecebrosa Neroni
Profuit.

Morbus.

Et mollem non iuuit Sardanapalum.

Mors.

Pasiphaē occubuit.

Morbus.

Perijtq; Corinthia Lais.

Mors.

Vis semel expediam? quicquid natura creauit,
Currit ad interitum.

Morbus.

Nulla est res inuia morti.

Theophilus.

Sed cur pubescens annis iuuenilibus ætas
Subijcitur fatis, velut eneruata senectus?

Mors.

Sic placuit superis, ne si prolixior ætas
Aut mage certa esset pueris, nunc mortis amaræ
Immemores, quodcunque nephas sine lege patrarent.

Morbus.

Multis terrori est incognita linea vitæ.

Contemptor mundi.

Est mortem quò tendit homo?

Mors.

Duplex via.

Morbus.

Duplex
Mansio.

Mors.

Si viuens bene vixerit, ætheris aulam
Conscendet.

Morbus.

Sed si male vixerit, ibit ad umbras.

Theophilus.

Sufficit, est ne igitur prudens, quisquis bene viuit?
Contemptor mundi?

Contemptor mundi.

Prudens, deus optime, prudens,
Theophile, est etiam vigili vigilantior Argo.

Thephilus.

Est ne etiam stultus, qui cum velocior euris
Defluat atq; instar bullæ vanescat in auras.
Non tamen extremi consideret vltima fati,
Tempora, non animæ studeat, proprixue saluti
Consulat, at semper ludis vacet, otia quærat.
Et quodcunque ne fas sequitur, virtute relicta.
Contemptor mundi.

Contemptor mundi.

Stultus deus optime, stultus,
Theophile, & multum imprudens, & stultior ipsa
Stultitia.

Theo-

Theophilus.

Certum est, mortale hoc corpus iturum
In cineres.

Contemptor mundi.

Certum est putre ac deforme cadauer.
Hoc hominis corpus vilem fore vermib⁹ escam.

Theophilus.

Sensibus attentis igitur perpendere fas est
Quò flectamus iter.

Contemptor mundi.

Quid in hac re consulis?

Theophilus.

Audi:
Fortuna est quæ dat mortalibus omnia.

Contemptor mundi.

Verum est.

Theophilus.

Expedit hanc igitur pronis deposcere votis,
Et vitæ nobis rituma, modumq, futuræ,
Quò nos posthabitis vitijs, virtutis amore
Ducamur.

Contemptor mundi.

Salne mundi fortuna caduci,
Formidatorum nutrix suauissima regum.
Atq, nouerca inopum.

Fortuna.

Saluete.

Theophilus.

Caduca videntes.

Tempora, & incerti quòd fit rota mobilis æui:
Vtq; etiam duplex post vitam manſio, cœli
Atq; Erebi, vitæ ritumq; modumq; futuræ
Expetimus; dare nanq; potes quò crimine puri
Simus, & æthereæ virtutis amore trahamur.

Fortuna.

Quid petitis? vultis fieri regéſve ducéſve.

Contemptor mundi.

Nolumus, in ſummis regnat laſciuia caſtris.

Theophilus.

Hic fraudes habitant.

Contemptor mundi.

Hic inuidioſa poteſtas.

Theophilus.

Multa veneficijs illic medicata bibuntur.

Contemptor mundi.

Illic vicini ridentis ab enſe cauendum eſt.

Fortuna.

Verum incedentes famulorum turba ſequetur.

Theophilus.

Nec famulis adhibēda fides, fratriue propinquo.

Fortuna.

Veſtra catenati concludent atria vectes.

Contemptor mundi.

Nil proſunt vectes, quando inſidiatur amicus
Proditor.

Fortuna.

At populus vos formidabit.

Theophilus.

Amari
Malumus.

Fortuna.

Armorum primi vexilla feretis.

Contemptor mundi.

Malumus auctores pacis, quàm Martis haberi.

Fortuna.

Pontificis ſummi grata eſt ſi forte poteſtas,
Pontifices faciam.

Theophilus.

Chriſti patrimonia nollem
Vendere, vt in Turcas bellum ſimulare nequirem.

Contemptor mundi.

Venales rubros exponere nolo galeros.

Theophilus.

Nec plumbum aut calices.

Fortuna.

Summi ſed numinis inſtar
Vos humilis vecolet populus.

Theophilus.

Popularibus auris
Non lætor.

Contemptor mundi.

Subitæ non laudis amore mouemur.

Fortuna.

Iudicis officium vobis aſſumite.

Theophilus.

Coruis.
Parcere non volumus.

Contemptor mundi.

Timidas punire columbas
Non volumus.

Fortuna.

Faciam patronos ergo forenses.

Theophilus.

Iuſtitiam colimus.

Contemptor mundi.

Nullo corrumpimur auro.

Fortuna.

Munera multa rei tradent.

Theophilus.

Nos munere nullo
Flectimur.

Contemptor mundi.

A recto nos nulla pecunia flectit.

Fortuna.

Vos mercatores faciam.

Theophilus.

Mihi quæſtus iniquus
Diſplicet.

Contemptor mundi.

Et nullis cupio diteſcere furtis.

Fortuna.

Vultis bella ſequi?

Theophilus.

Miſeri mihi diſplicet uſus
Militiæ.

Contemptor mundi.

Agricolas inopes ego rodere nolo.

Fortuna.

Nescio quid petitis maiora offerre nequirem.
Vultis opes?

Theophilus.

Non, sunt fragiles, fluxæ atq; caducæ.

Contemptor mundi.

Multarum paucis prodest, opulentia rerum.

Fortuna.

Impartiri aliud nequeo.

Theophilus.

Fluxum atq; caducum est
Quicquid promittis.

Fortuna.

Si fluxum est atq; caducum.
Ite aliò.

Contemptor mundi.

Frater, converte parumper oculos.
Hicne deam spectas vultu formâq; nitentem?

Theophilus.

Aspicio.

Contemptor mundi.

Fas est illuc convertere passus,
Forsitan angustis tradet mi dapina rebus.
Tu quæ diua?

Salus animæ.

Salus animæ.

Theophilus.

Nutrixne caduci

Corporis?

Salus animæ.

Hoc hominis moribundum negligo corpus.

Contemptor mundi.

Quid curas igitur?

Salus animæ.

Cæleſtia.

Theophilus.

Spernis honores?

Salus animæ.

Sperno.

Contemptor mundi.

Voluptates?

Salus animæ.

Contemno.

Theophilus.

Deſpicis aurum?

Salus animæ.

Deſpicio.

Contemptor mundi.

Vigilas?

Salus animæ.

Vigilo.

Theophilus.

Sequeriſne labores?

Salus animæ.

Inſequor.

Contemptor mundi.

Inſequeris vixas?

Salus animæ.

Non.

Theophilus.

Iurgia vitas?

Salus animæ.

Effugio.

Contemptor mundi.

Nutris inopes?

Salus animæ.

Ego nutrio.

Theophilus.

Pascis
Virtutes?

Salus animæ.

Pasco.

Contemptor mundi.

Pellis peccata?

Salus animæ.

Repello.

Theophilus.

Fortunæ contemnis opes?

Salus animæ.

Aspernor.

Contemptor mundi.

Iniquæ
Despicis illecebras Veneris?

Salus animæ.

Mihi quæq; voluptas
Displicet.

Theophilus.

Ingluuiem ventris pelliſne?

Salus animæ.

Venenè
More.

Contemptor mundi.

Et deſidiam?

Salus animæ.

Colubri exitiabilis inſtar.

Theophilus.

Quid fugis?

Salus animæ.

Inuidiam.

Contemptor mundi.

Cur quæſo talia vitas?

Salus animæ.

Non eſt pollutis animabus gloria cœli
Peruia.

Theophilus.

Cur ſpinæ horrentes, urtica, pungens
Te circum apparent.

Salus animæ.

Stimulis caro prauа domanda eſt.
Necnon & flagris reprimendum corpus amatis
Aethereæ requiem ſi quis ſibi poſtulet aulæ.

Contemptor mundi.

Aetheream ſi fortè velim conſcendere ſedem:
Sed quid opus facto eſt?

Salus animæ.

Fragilem contemnere mundum,
Spernere diuitias: ducí virtutis amore:
Reprimere á vitijs animum.

Theophilus.

Quo more caducum
Hoc reprimam corpus?

Salus animæ.

Quæris cognoscere?

Contemptor mundi.

Quæro.

Salus animæ.

Est ancilla mihi cuiſi nocteſq́, dieſq́
Impendas animum, nunquam peccata ſequeris?
Sed tu perpetuo virtutis amore traheris.

Theophilus.

Est ancilla tibi, cuiſi nocteſq́, dieſq́
Tradamus mentem, nunquam peccata ſequemur?
Quod nomen famulæ?

Salus animæ.

Mortis meditatio.

Contemptor mundi.

Mortis
Sic meminiſſe iuuat?

Salus animæ.

Memorare nouiſſima: nunquam
Peccabis.

Theophilus.

Verum: ſed quidſi fecero quod tu
Præcipis, extremæ quum mortis venerit hora.

Quid mercedis erit?

Salus animæ.

Paradisi gloria.

Contemptor mundi.

Frater
Theophile hæc igitur nobis meditatio mortis
Quærenda: hæc siquidem ventura ancilla salutis.
Nos tandem faciet mensis accumbere diuum.

Theophilus.

Quæramus.

Contemptor mundi.

Video hic attrita veste copertam.
Lugentem, & passis stantem post terga capillis.
Quæ lachrymis deflet correptum morte cadauer.

Theophilus.

Est vt conjcio mortis meditatio.

Contemptor mundi.

Salue
Virgo.

Mortis meditatio.

Et vos.

Theophilus.

Nomen?

Mortis meditatio.

Mortis meditatio.

Contemptor mundi.

Tantum.
Aspersum lachrymis cur genis ad tumulum?

Mortis meditatio.

Humanum quid ſit lachrymans conſidere corpus:
Quodq; ſit immundum, debile, putre, olidum.

Theophilus.

Ergo quid eſt corpus?

Mortis meditatio.

Nihil eſt niſi flatilis aura:
Quodq; inſtar Zephiri prætereuntis abit.

Contemptor mundi.

Quid caro?

Mortis meditatio.

Vermiculus putris: lethale venenum:
Stercoris immundi ſordida congeries.

Theophilus.

Quid mortalis homo?

Mortis meditatio.

Quid? mobilis vmbra, recedens,
Labilis, & bullæ perbrevis effigies.

Contemptor mundi.

Quid pulchra hæc facies, quam fuco ornamus: & iſta
Quam niveo colimus pectine Cæſaries?
Quid molles oculi? quid frõs ſpecioſa? quid aures?
Quid labra? quid verbis lingua diſerta nouis?

Mortis meditatio.

Quid pulchra hæc facies? immundo paſtio vermi,
Et ſanies fœdo ſtercore ſordidior?

Theophilus.

Quid venter, quem delicijs oneramus amœnis,

Et quem replemus nectare, quid ſtomachus?

Mortis meditatio.

Quid fœdæ illuuies? ſanies, contagio, marcor,
Putor, & immenſæ pergrauat ſecis onus.

Contemptor mundi.

Et quid vita?

Mortis meditatio.

Nihil.

Theophilus.

Quid mors?

Mortis meditatio.

Mirabile viſu
Portentum, anguicoma Gorgone deterius.

Contemptor mundi.

Et quid poſt mortem?

Mortis meditatio.

Multis damnatio paucis
Parta ſalus ſolis.

Theophilus.

Quem teget hic tumulus?

Mortis meditatio.

Hic ſtat pontificis defuncti corpus Iuli.
Hic tua ſtet pariter rex Lodoice caro.
Aſpice, mendico quid Rex à paupere differat,
Papa quid à vili differat agricola.

Contemptor mundi.

Theophile, ecce quod eſt, omnes ſumus iſta futuri
Et modicos tandem verimur in cineres.
Pontifices pereunt, non prodeſt regibus autem

Nec magnis rerum copia principibus.
Lugentem hanc igitur nigro comitemur amictu.
Depositis vani corporis illecibres.

Theophilus.

Lugere hic tecum volumus, meditatio mortis,
Et fluidas mundi spernere delitias.
Incipe.

Mortis meditatio.

Quis nescit perituræ incommoda vitæ?
Quæ niuis in morem sole cadentis abit.

Contemptor mundi.

Quis formidandas mortis neget esse sagittas?
Quæ venit incerto sic inopina gradu?

Theophilus.

Quis neget ad fletus, lachrymas, tormẽta, labores,
Ex vtero matris progenitum esse hominem?

Mortis meditatio.

Cum simul est infans grauida resolutus ab aluo,
Ortus prima sui munera sunt gemitus.

Contemptor mundi.

Nudus & in terram iacitur: lugetq́, priusquam
Fecerit inflictis dignum aliquid lachrymis.

Theophilus.

Cætera diuerso natura exornat amictu,
Nataq́, quo primum se tueantur habent.

Mortis meditatio.

Corticibus plantas operit, quibus omnia vitent
Frigora, & imbriferas despiciant hyemes.

Contemptor mundi.

Glandibus est cortex.

Theophilus.

Nucibus sua testa.

Mortis meditatio.

Rigentes
Castaneis spinæ.

Contemptor mundi.

Fulcra leuant hederam.

Theophilus.

Testa tegit cochleas.

Mortis meditatio.

Tauros sua cornua seruant.

Contemptor mundi.

Se contra iaculum dentibus armat aper.

Theophilus.

Vngue vigent vrsi.

Mortis meditatio.

Pertat genuina leonem
Protegit.

Contemptor mundi.

Herbiuoras lana vestit pecudes.

Theophilus.

Vestit equos corium.

Mortis meditatio.

Stimulis armantur echini.

Spina frequens hirtis hæret in histricibus.

Theophilus.

Seruatur fœnitate lepus.

Mortis meditatio.

Volucres fuga ceruos
Liberat.

Contemptor mundi.

Aerias pluma tegit volucres.

Theophilus.

Squama tegit pisces.

Mortis meditatio.

Et habet domiporta cauernam
Testudo.

Contemptor mundi.

In caueis mus latet improbulus.

Theophilus.

Terra tegit talpas.

Mortis meditatio.

Seruat se rana palude.

Contemptor mundi.

Musca suis alis effugit insidias.

Theophilus.

Solus homo luget.

Mortis meditatio.

Soli natura nouerca est.

Contemptor mundi.

Assiduas solus nascitur ad lachrymas.

Theophilus.

Solus & egreditur nudus genetricis ab aluo.

Mortis meditato.

Solus & in terræ viscera nudus abit.

Contemptor mundi.

Solus humi repit,

Theophilus.

Solus sibi noxia quærit.

Mortis meditatio.

Solus bella gerit.

Contemptor mundi.

Solus in armaruit.

Theophilus.

Arguitur solus sceleris.

Mortis meditatio.

Solum omnia terrent.

Contemptor mundi.

Soli damnosa est illecebrosa Venus.

Theophilus.

Soli damnosa est, & perniciosa voluptas.

Mortis meditatio.

Et soli pariter pernicioſa gula est.

Contemptor mundi.

Solus sollicitus mortis

Theophilus.

Solum anxietas

Comprimit.

Mortis meditatio.

Et solum vulnerat anxietas.

Contemptor mundi.

Solus diuitijs inhias.

Theophilus.

Solum indigæ terret

Paupertas.

Mortis meditatio.

Solus

Solus dicitur esse nocens.

Contemptor mundi.

Solus tartareas post mortem vadit ad umbras.

Theophilus.

Solus ad inferne verbera Persephones.

Mortis meditatio.

Solus ad inferne tormenta seuera gehennæ.

Contemptor mundi.

Perpetui solus carceris in tenebras.

Theophilus.

Post vitæ exitium solus damnabitur ergo

Cum brutis egit mitius ipse deus.

Mortis meditatio.

Et nos ridemus.

Contemptor mundi.

Conuiuia lauta parimus.

Theophilus.

Et nos obliqua rodimur inuidia.

Mortis meditatio.

Et nos impetimus fratres hostilibus armis.

Contemptor mundi.

Et nos perpetuo discimus armato dio.

Theophilus.

Et nos vicinum volumus potare veneno.

Mortis meditatio.

Et nos incautis tendimus insidias.

Contemptor mundi.

Et nobis mentes inflata superbia pungit.

Theophilus.

Nos semper sitiens pungit auaritia.

Mortis meditatio.

Nos semper laqueis irretit iniqua voluptas.

Contemptor mundi.

Nos capit insidijs illecebrosa Venus.

Theophilus.

Eneruant nobis resupinas omnia vires.

Mortis meditatio.

Nos vrit flammis ira prophana suis.

Contemptor mundi.

Nos conuiuium cogit gula pascere ventrem.

Theophilus.

In nobis virtus non habet vlla domum.

Mortis meditatio.

Nos sacra despicimus.

Contemptor mundi.

Nos non curamus egentem.

Theophilus.

Nos nihili facimus religionis opus.

Mortis meditatio.

Et nos nescimus pœnæ tormenta futuræ.

Contemptor mundi.

Nos acriter mortis vinimus immemores.

Theophilus.

Perpetuum nobis stultè promittimus æuum.

Mortis meditatio.

Credimus æternis viuere temporibus.

Contemptor mundi.

Hi duo vixerunt.

Theophilus.

Multos habuere ministros.

Mortis meditatio.

Vixerunt lautis non nisi delicijs.

Contemptor mundi.

Egregias habuere domos.

Theophilus.

Non defuit aurum.

Mortis meditatio.

Innumeris olim non caruere opibus.

Contemptor mundi.

Regnarunt.

Theophilus.

Vixere hilares.

Mortis meditatio.

Habuere triumphos.

Contemptor mundi.

Terrori populo vivus vterque fuit.

Theophilus.

Nunc vbi sunt?

Mortis meditatio.

Rodunt inhumata cadauera vermes.

Contemptor mundi.

Sed quò discessit fluxa vtriusque anima?

Theophilus.

In cœlo dominus requiem concedat vtrique.

Mortis meditatio.

Talis erit nostris linea temporibus.

Contemptor mundi.

Nos tales erimus.

Theophilus.

Similis nos vrna manet.

Mortis meditatio.

Qui sapit, in mortem sit vigil excubitor.

Contemptor mundi.

Theophile ecce vides perituræ incommoda vitæ.

Theophilus.

Prospicio.

Contemptor mundi.

Mortis nos meminisse iuuat:
Consulo vt horrentem spinis intremus eremum
Consulat vt propriæ tutus vterque animæ.
Hoc aurũ, has tunicas, hæc aurea vascula, & istas
Linquamus vani corporis illecebras.

Mortis meditatio.

Ite, sed à stimulo carnis Veneriq; cauete,
Cauta est: atque dolis vndique plena Venus.

Peccatum.

Quæ mihi tam rigidos peperit natura Solones?
Quæ tot inauditos fœcula Pythagoras?
Quos neque florigero titillet melle voluptas,
Nec caro blanditiis contrahat illecebris.
Vnde tot horrendos accepit terra Solones?
Qui moueant tracto cuncta supercilio?
Quorum frons rugas caperans terreret Achillem:
Barbaq; pugnacem concuteret Priamum?
Nunc Epicureæ quid agit meditatio sectæ?
Prisca voluptatum cur documenta silent?

Hoc æuo nullus spectatur vbique locorum
Contentus modico tegmine Diogenes.
Regnabat terris quondam specioſa libido,
Præfuerat regnis imperioſa Venus.
Quique ſagittiferi flamma percuſſus Amoris,
Gnoſidis æquabat crimina Paſiphaës.
Ambitio regum timidas inſlauerat aulas:
Caſtraq; fallaces tunc habuere doli.
Lauta parabantur multis conuiuia menſis:
Nulla dies Baccho non genialis erat.
Ridiculus comes ebrietas erat addita rixis:
Poſt vinum flammas tunc acuebat Amor.
Hiſtrio tunc ludis populum ducebat hiantem:
Nulli non populo fabula dulcis erat.
Nũc tamũ ad lachrymas mortis meditatio cuncta
Euocat: & multa garrulitate trahit,
Et contemptores mundi blando allicit ore:
Colligit & multos vndique Theophilos.
Ergo quid hic torpes ancilla Obliuio mortis,
Cuncta voluptatum iura perire ſines?

Obliuio mortis.

Peccatum, quid agam?

Peccatum.

Quid ages? hanc excute labem,
Fac mortis populum non meminiſſe ſuæ.

Obliuio mortis.

Si nequeo?

Peccatum.

Facto facile eſt.

Obliuio mortis.

Cui?

Peccatum.

Nam caro prona est
In vitium & fragiles vergit ad illecebras.

Obliuio mortis.

Quos primum alliciam?

Peccatum.

Iuuenes.

Obliuio mortis.

Quo more?

Peccatum.

Supinis
Illecebris, risu, cantibus, & choreis,
Illud stultitiæ exercè, ne cernere possint
Post mortem profugæ quæ domus est animæ,
Dii loquimur, video iuuenem cui forma decora est
Hunc facilè arcanis pellicies laqueis.

Iuuenis.

Si quem mulierum fælicem copia verum
Efficiat, si quem prodiga lauticies,
Sum fælix: sed dum morituri corporis annos
Perpendo, & vitæ quàm breuis hora meæ,
Ex oculis lachrymas nequeo cohibere fluentes:
Et fio rigidæ penè lapis Niobes.

Obliuio mortis.

Stulte quid hæc rutinas?

Iuuenis.

Quæ dira?

Obliuio mortis.

Obliuio mortis.

Iuuenis.

Cur tibi frons læta est?

Obliuio mortis.

Nutrior illecebris.

Iuuenis.

Cur oculi rident?

Obliuio mortis.

Lachrymas gemitusq; repello.

Iuuenis.

Cur coma sic pexa est?

Obliuio mortis.

Non nisi compta sequor.

Iuuenis.

Qui tibi sunt comites?

Obliuio mortis.

Ludi, risusq; ioci q;
Plena voluptificis gaudia deliciis.

Iuuenis.

Venturæ ne times tempus lachrymabile mortis?

Obliuio mortis.

Cur timeam? mortis quid meminisse iuuat?

Iuuenis.

Quid contrà meminisse nocet?

Obliuio mortis.

Stultissima cervix,
Quid nocet? æternas vis cadere in lachrymas?

Iuuenis.

Sed timeo ne delicias, risusq; caduci
Corporis, extinguat funeris atra dies.

Obliuio mortis.

Exeute ridiculæ vanum formidinis ictum:
Vis hilares lachrymis post habuisse iocos?

Mortis meditatio.

Fili quicquid agas: semper reminiscere mortis,
Hæc meretrix vanas te trahet in pedicas.

Iuuenis.

Quæ virgo?

Mortis meditatio.

Mortis meditatio: respice fili.
Hoc speculum: hic mortis flebilis effigies.

Obliuio mortis.

Tu potius meretrix miseris mortalibus hamos
Tendis, & occultas instruis insidias.

Mortis meditatio.

Quos tendo laqueos?

Obliuio mortis.

Miseris tu tollere risum
Niteris, & crebras pellicere in lachrymas.

Mortis meditatio.

Ergo?

Obliuio mortis.

Quid hæ lachrymæ prosunt?

Mortis meditatio.

Dant gaudia cœli.

Obliuio mortis.

Scilicet id curant Iuppiter & Supiri.

Mortis meditatio.

Scilicet? hic modicis præstat lugere diebus,
Post vitam æternis quàm miserum esse malis.

Obliuio mortis.

Tu formose puer meretricem hanc neglige,

Mortis meditatio.

Fili si sapis, occulto subitahe te laqueo.

Obliuio mortis.

Fraus nulla est speciose puer, depone timorem,
In nostro iaceas blande puer gremio.

Iuuenis.

Quid faciam?

Obliuio mortis.

Ludas.

Mortis meditatio.

Fili reminiscere mortis.

Obliuio mortis.

Dormi lasciuas inter Hamadryades.

Iuuenis.

Sed mortem timeo.

Obliuio mortis.

Metuis, tu vix bene natus?
Et quid maturus feceris ergo senex?

Meditatio mortis.

Fili, mors etiam iuuenes rapit, aspice finem.

Obliuio mortis.

Nil timeas, hilares semper amato iocos.
Si semper statuas mortis meminisse futuræ,
Aeterna duces tempora tristitia.

Vis tibi formosum pugnis contundere corpus?
Et niueam manibus rumpere Cæsariem?
Vis in perpetuo vitam consumere luctu:
Vis iuuenum placidis abstinuisse iocis?
Hei miser, hæc placidis fallax matrona sagittis
Te rapit.

Iuuenis.

Hæc mortis me mouet effigies.
Fluxa recedentis considero tempora vitæ:
Et quod post mortem debile corpus erit.
Membra sepulchrigenis video fore vermibus escã.
Vis dicam? hæc mortis me mouet effigies.

Obliuio mortis.

Hoc vanum mortis speculum depone, sequaris
Quò duco.

Iuuenis.

Quò vis ducere?

Obliuio mortis.

Ad illecebras,
Ad risus, ad deliciæ.

Meditatio mortis.

Reminiscere mortis
Fili, post mortem putre cadauer eris.

Obliuio mortis.

Auertas faciem, ne te hæc verbosa virago
Fascinet, aut tacitas ducat in insidias.
Impositum clausis capias velamen ocellis,
Me sequere ad risus, gaudia, ad illecebras.

Iuuenis.

Si facerem quicquid mortis meditatio mandas,
Quid facerem?

Obliuio mortis.

Corpus vile putriſq; caro
Vellet purpureæ florem ſibi tollere frontis,
Forcipe promiſſam radere Cæſariem.
Et tibi quinetiam ſolito interdiceret fuco,
Dilectaſq; tibi tollere delicias,
Poſthabitis igitur lachrymis, geminisq; frequenti,
Me ſequere ad riſus, gaudia, & illecebras.

Iuuenis.

Te ſequor ergò, vale mortis meditatio.

Meditatio mortis.

Fili
Quid facis? ô fili tu cadis in tenebras.
O dolor, excæcat iuuenes Obliuio mortis:
Quid mirum ſi nunc cæca iuuenta peris?

Obliuio mortis.

Peccatum, adduc o iuuenem, tibi ſeruiet, ergo
Hunc inter lautas ſuſcipe delicias.

Peccatum.

Accedas fili, redeas Obliuio mortis,
Et vana allicias ambitione viros.
Ecce virum video, ſatagas hunc flectere verbis,
Nam quid agas neſcit: iactat vtrinq; caput.

Obliuio mortis.

Quas tendam pedicas?

Peccatum.

Verbis ſi fortè moneri

Hic nequeat, vana hunc ambitione trahat.
Ambitio ætatem titillat sola virilem.

Obliuio mortis.

Vado igitur, quid ais vir bone?

Vir.

Sum dubius.

Obliuio mortis.

Cur dubius?

Vir.

Video vicinum putre cadauer.

Obliuio mortis.

Ergo?

Vir.

Ferox mortis me mouet effigies.

Obliuio mortis.

Cur mouet?

Vir.

Hæc siquidem in cineres hoc corpus iturum
Denotat.

Obliuio mortis.

Ergo isto vis miser esse malo?
Quid faceres aliud?

Mortis meditatio.

Fili reminiscere mortis,
Occultas meretrix hæc vocat in pedicas.

Vir.

Quid faciam ignoro?

Mortis meditatio.

Memorare noui ssima, nunquam

Peccabis.

Vir.

Sed quid commoditatis erit?

Meditatio mortis.

Quid? preciosa salus animæ.

Obliuio mortis.

Reminiscere ludi,
Non mortis.

Meditatio mortis.

Fili putre cadauer eris.

Obliuio mortis.

Ne cures.

Vir.

Sed vermis ero.

Obliuio mortis.

Ne sis miser ante
Tempus.

Vir.

Quî viuam?

Obliuio mortis.

Non sine lætitia.

Vir.

Sed lachrymæ suberunt.

Obliuio mortis.

Lachrymas cur ergo futuras
Præuenies? stultum est anticipare malum.

Vir.

Sed breuis hora fugit.

Obliuio mortis.

Fueris dementior ergo,
Si quod tam subitum est, attribuas lachrymis.

Meditatio mortis.

Fili perpetuæ timeas tormenta gehennæ,
Atq; colubricomæ verbera Persephones.

Obliuio mortis.

Hæc meretrix vana mentem formidine terret,
Da quicquid memorat flatilibus Zephiris.

Meditatio mortis.

Inspicias mortis speculum charissime fili,
Talis eris tandem quale cadauer adest.

Vir.

Nescio quò dubium liceat diuertere passim,
Hæc vocat ad lachrymas, hæc & ad illecebras.
Scire licet quid agam, referas Obliuio mortis,
Si tibi paruero, quis mihi fructus erit?

Obliuio mortis.

Perpetuis semper gaudens lætabere ludis.

Meditatio mortis.

Ludus abit fili.

Obliuio mortis.

Tu speciosus eris.

Meditatio mortis.

Forma perit, fili.

Obliuio mortis.

Tibi magna opulentia crescet,
Dines eris.

Meditatio mortis.

Fili, diuitiæ pereunt.
Dives erat, tumulo qui nunc requiescit in isto.

Obliuio mortis.

Auertas oculos: tu bene comptus eris,
Tu bene nutritus, precioso indutus amictu:
Vina bibes summo non renuenda Ioui.

Vir.

Nil mihi laudis erit.

Obliuio mortis.

Tibi plebs assurget euunti.
Et magni populo Cæsaris instar eris.

Meditatio mortis.

Gloria fluxa perit, fili.

Obliuio mortis.

Tibi census honores,
Afferet, & multas census amicitias,
Fortunatus eris quem tu dignabere parvo
Colloquio, felix qui tibi servus erit,
Felix quiq; tuas poterit contingere vestes,
Vis dicam? Augusto Cæsare maior eris.
Consul eris, Dictator eris, princeps eris, omnes
Anteferent summis te, tuosq; deis.
Impositum clausis capias velamen ocellis,
Me sequere ad risus, gaudia, ad illecebras.

Meditatio mortis.

Tu cadis in tenebras, fili, reminiscere mortis,
Nil nisi post mortem patre cadauer eris.
Inspicite ô patres: trahit hæc Obliuio mortis
Ad vitium cæcos ambitione viros.

Obliuio mortis.

Peccatum, vir adest, epulis hunc excipe lauris.

Peccatum.

Ille meis stabit proximus illecebris,
Nunc laqueis include senes, obliuio mortis.

Obliuio mortis.

Quis laqueus vetulos carpet?

Peccatum.

Auaritiæ.
Ecce procul video confectum ætate senectæ
Decrepitum, hunc multis allice diuitijs.

Obliuio mortis.

Vado, senex salue, quid ais?

Senex.

Quid? nescio.

Obliuio mortis.

Nescis?

Senex.

Heu doleo vitæ tempora lapsa meæ.

Obliuio mortis.

Lapsa doles, qd̃ sunt validæ tibi corpore vires.

Senex.

Sed potius membris debile corpus abit.

Obliuio mortis.

Deciperis, tibi sunt robusti in corpore nerui,
Sunt humeri teretes, & caput est vegetum.

Senex.

Ah scio quam fragiles nerui, iam deficit humor,
Aspicio mortis tempus adesse meæ.

Obliuio

Obliuio mortis.

Quid si vidisses Priamum, si Nestoris annos?
Quorum si inspicias tempora, tu puer es.

Senex.

Et periere senes.

Mortis meditatio.

Fili reminiscere mortis,
Si petis æternæ præmia letitiæ.

Obliuio mortis.

Cùm sis decrepitus, risum tua postulat ætas.

Senex.

Cur risum?

Obliuio mortis.

Pereunt omnia tristitia.
Nil hominem magis occidit quàm cura dolorq́,
Si diuturna petas tempora, ne doleas.

Mortis meditatio.

Accipias mortis speculum charissime fili,
Hunc cinerem videas, putre cadauer eris.

Obliuio mortis.

Deponas mortis speculum meditatio mortis
Protinus infernas te trahet ad tenebras.

Mortis meditatio.

Te potius trahet in tenebras obliuio mortis,
Flecte oculos, reges contegit iste locus.

Senex.

Quid faciam mortis meditatio?

Mortis meditatio.

Gaudia tœ'las,

Indulge lachrymis, tristitiam insequere.
Sperne voluptates, ieiunum contere corpus,
Solaq; dum sities, sit tibi potus aqua.

Obliuio mortis.

Audisti veterane pater: tua labilis ætas
Hæcné pati poterit tædia?

Senex.

Non poterit,
Huic oneri corpus miserum succumberet.

Obliuio mortis.

Ergo
Ad nostræ properes atria lætitiæ.
Tu cumulabis opes, & magnos æris aceruos,
Magnificam poteris diues habere domum,
Tãtum agri tibi erit, quãtum nec milnus oberret
Plena & erunt granis horrea triticeis.
Aurea portabis tunc vincula tortilis auri,
Splendebit digitis vndiq; gemma frequens.
Perdere vis istæc solatia? perdere noli.
Me sequere ad risus, gaudia ad illecebras,
Impositum clausis capias velamen ocellis.

Mortis meditatio.

Quid facis? ô fili tu cadis in tenebras.
Ecce quid est mortis fallax obliuio, cæcos
Decrepitos cupida perdit auaritia.

Conclusio.

Nũc ne verbis maioribus aures vestras oneremus viri percelebres, talè præcedentis dialogi ponimus conclusionem. Contemptores mundi & theophilos

Dei amatores, mortis meditatione ad ſalutem animæ proficiſci, iuuenes verò ſtultitia, viros ambitione, ſenes auaritia excæcatos mortis obliuione ad peccatum, à peccato in damnationem trahi.

Sic igitur clauſa eſt primæ ſententia claſſis,
Hoc ſpeculum mortis lectio prima dedit.

FINIS.

SEQVENTIS DIALOGI INTERLOQVVTORES SVNT, Therſites, Vulcanus, mater Therſitis, & Miles.

Therſites incipit.

MVlciber iratus fabricas qui fulmina diuis,
Cuius opus glandes, & ferrea tela fuere,
Quæ ſerpentigeros Erebo merſere Gigantes,
Cuius opus fax illa fuit flammata coruſcis
Fulguribus, qua tartareas Epidaurius anguis
Concidit in tenebras, ſi quid tua ferrea Lemnos
Artis habet, ſi quid Chalybis modo parturit Ilua
Inſula diuerſis quondam fœcunda metallis,
Conde mihi galeam lucentem, auroq́, trilicem.

Vulcanus.

Quam tibi vis galeam?

Therſites.

Quam nullus perforet ictus
Quam nullæ glandes, contortaq́, ſpicula rumpant,
Non etiam iratum fulmen contorqueat in me
Iuppiter, aut noſtrum velit euibrare cerebrum.

Vulcanus.

Hanc galeam imponas capiti, te fulmina nulla,
Telorum nullus saxatilis obruet imber.

Therſites.

Nunc ego nõ timeam rabidis contendere tauris,
Armatumq; caput Lybico obiectare leoni.
O quales mihi ſunt neruoſo in corpore vires.
Non fuit Herculeo tã magnũ in corpore robur,
Quando Erymanthæo fauces & guttura monſtro
Diſſecuit, multiſq; ferocem mortibus Hydram
Contudit, aut Stygium cuſtodẽ in vincula traxit,
Mulciber armato mihi vertice mẽbra ſuperſunt
Cætera, quæ fas eſt præduro cingere ferro
Fac mihi perpetuò loricam adamante rigentem,
Et quam Gnoſiacæ nequeant penetrare ſagittæ.
Quæq; Caryſtæo ſit marmore durior, & quæ
Intoria nunquam ſaxorum mole fatiſcat.
Quam rabidæ nequeant dentes penetrare leænæ
Nec quos intorquet bombarda fragoſa molares,
Nec quod funda ſolet Baleāris mittere plumbum:
Nanq; mihi certum eſt acri contendere bello,
Et niſi diſcedat mihi flaua & carula bilis,
Et placata ſuum cito ſorbeat ira furorem,
Conſtitui Herculeas etiam terebrare columnas,
Heſperiaſq; metu magno percellere Gades.

Vulcanus.

Quam vis loricam fabricabo?

Therſites.

Quam mihi toti

Theſſaliæ populi nequeant lapideſq́, Britanni
Rumpere, nec miſſo ballifta induſtria telo.
Sed nec amazoniæ metuendus mucro ſecuris.

Vulcanus.

Indue loricam ſi te Scyronia ſaxa,
Et Pyrrhi ſcilices, & marmore dura Laconum,
Et quas interſit bellator Monychus ornos,
Si montes quibus Enceladus, fraterq́, Typhœus
Tentauere Iouem ſuperis detrudere regnis,
Impeterent caderetq́, in te ſcopuloſius Olympus,
Pondere ſub nullo rigula hæc lorica fatiſcat.

Therſites.

Quando ego robuſtos humeros, neruoſaq́, membra
Intuor, & magnos membrorum conſpicor artus,
Non puto Phlegræos Titanas moleſuperba
Eſſe pares quantus ſtomach⁹, bone Iuppiter: & qui
Quamq́, graues nerui! videor ſpectare catenas
Vinclaq́, queis memorant robuſtũ Aegæona victũ.
Quã latus ſtomachus? quæ crura rotũda, pedeſq́,
Expaſſi, ſtrictæq́, manus, humeriq́, patentes:
Non puto poſſe deos tantis obſiſtere membris.
Mulciber, armato ſtomacho iam crura ſuperſunt,
Fac mihi ſqualentes ocreas auroq́, decoret,
Quas nequeat catapulta ſuo diſrumpere ictu.
Mox ego terrigenas omnes in bella vocabo,
Nec rabiem poterunt irati ſiſtere diui.
Quod ſi defuerint hoſtes, certabo leænis,
Interimam tauros, apros iugulabo feroces.
Obijciam corpus colubris, nec torrida Tygris

Nec me cornigeri poterunt terrere ceraſtæ.
Non ſpumoſus aper, viroſo aut dente chelydrus,
Si mihi fortè feræ deſint, colubriq́, draconeſq́;
Inuitabo deos, nec me clamoſa mouebunt
Fulgura, nec pineas fractura tonitrua nubes.

Vulcanus.

Quas tibi vis ocreas?

Therſites.

Quas nullus perforet ictus
Aptorumq́, armis nec frangant ſpicula Parthûm.
Hiſpanæ terebrent non longa haſtilia gentis,
Non & Dædalidem oppreſſit quæ tegula Pyrrhũ.

Vulcanus.

Accipe lucentes ocreas: ijs tutus in hoſtem
Sit Samſone licet, vel olympifero Hercule maior.
Impetus armorum nullus, nulliq́, molaris
Cui non obſiſtant reiecta fortiter ictu.
Si te peſtiferæ turmæ quas duxit Amazon,
Et quas in bellum traxit dux belliger ille
Qui potuit tenebras radiato imponere Phœbo,
Neptunum trahere in pedicas, fluctuſq́, morari
Et plenis per Athon montem decurrere velis
Proſpiciant, mox terga dabunt, & fulminis alis
Ocyus, & volucres nymbos æquante ſagitta,
Cui non terrorem incuteret tua ſqualida barba.
Dum ſic armatus pauidum prodibis in hoſtem?
Pol ſi te videat qui cæli fulmina torquet,
Quiq́, diem gelidæ cogit ſuccedere nocti,
Acriſono rurſus Corybantum ſe occulet antro

Vltoresq; iterum sibi credat adesse Gigantes,
O si te videat per quem omnia bella geruntur
Quiq; bicornigera Gradiuus fulminat hasta,
Armorum numen tibi conferet ense relicto:
Teq; Deum belli primum volet esse cruenti
Atq; suum fratrem te diua vocabit Enyo:
Iamq; vale, arma petas nostris circundatus armis.

Therſites.

Mulciber, affrigero ſtabunt dum ſydera cœlo,
Dumq; iubar Phaëthontis equi, lucemq; coruſcis
Naribus efflabunt, nocturnaq; ſydera veſper
Anteibit, tenebráſq; nitens aurora repellet,
Aeternas tibi agam tanto pro munere grates.
Ne tamen vlla mihi deſint maiortia tela,
Cinge latus gladio ancipiti, qui ſaxa, trabéſq;
Findat, & aërias vno impetu diſſipet ornos,
Hinc manibus iaculū, hinc ſanguineāq; ſariſſam,
Vt procul inſidias ſi fortè parauerit hoſtis,
Cornua hoc telo, & vitam cum ſanguine fundat.

Vulcanus.

Pareo, iam lateri cingatur lucidus enſis.
Et nitidus capulo & ſtellatus iaſpide fulua,
Fraxinea damni hac humeros tibi cingimus haſta.

Therſites.

Diſcedo, & multis vitam committo periclis.
Eſtné aliquis cui teligeri diſcordia Martis
Grata ſit, & creperi placeant diſcrimina belli?
Eſtné aliquis flammas nebuloſo gutture pergens
Sparſis vt ille Cacus, qui capta armenta cauernis

Condebat nigra in cauea, furtimq; tegebat,
Oppositum inuersa ducens vestigia candæ?

Mater.

Quid memoras fili? cui vis te credere bello?
Vis dare portentis vitam, quæ terra nephando
In tenebris peperit fœtu? vis credere vires
Flatilibus Zephiris, animamq; exponere monstris.

Therſites.

Ibo ibo, & ſi quis forſan leo, ſi qua leæna
Terreat attonitos metuendo dente colonos,
Si qua & in Arcadico metuẽda leæna Erymãtho,
Concidet his iaculis.

Mater.

Fili vis perdere matrem?

Therſites.

Nolo ego dilectæ ſœuire in viſcera matris.

Mater.

Certè ego, ſi tantis committas brachia monſtris,
Deſiliam in fluctus, & piſces corpore paſcam,
Aegæis veluti qui nomina præbuit vndis,
Nudáve tranſfixo terebrabo viſcera ferro,
Et mammas quæ te in cunis pauere iacentem,
Et lac ieiunis tenerum fudere labellis
Abſcindam: mortiſq; meæ ſœuiſſimus author
Dicêris fili, maternis amme votis.

Therſites.

Littus eras mater, nam me furialis Enyo
Reddidit & Marti & bellis furialibus aptum,
Hei quos bellipotẽs dabit hæc mea dextera mortis,

Dum me sanguinea rabies comouerit ira
Ictibus erraboq́; aures & tempora circum.
Arrectus stabo in digitos, & vtraq́; rotabo
Tela manu, feriam lapidosi fulminis instar.

Mater.

Hei fili tua te curuato poplite mater
Orat, vt abstineas bello.

Thersites.

Metiris arenam,
Verba moues surdo, non sic me Iuppiter ipse
Atq́; omnes superi reuocent, & maxima Iuno
Cœlicolûm pacisq́; author studiosa Minerua,
Abstineam bello, nullúsne parabitur hostis?
Si quis erit gladio validus, clamaq́; trinodi
Amphitryoniades, si quis portenta, feraq́;
Mactet, & in Libyca fatas regione leænas.
Si Busyris equos moderans quos sanguine pascit
Adsit, ego dextram dextræ, jaculisq́; sagittas
Opponam, & quantæ mihi sint in corpore vires
Tentabor luctæ, nullúsne parabitur hostis?

Mater.

Hei fili, si quod mater tibi contulit vnquam
Obsequium, hanc animi rabiem durumq́; furorem
Exue, cœrulei mq́; breuis dilatio bilem
Mitiget, exiguum tempus concede furori,
Dum meame victam doceat fortuna dolere.

Thersites.

Vsq́; adeò furor in venas & viscera serpit,
Vt rupium videar collidere dentibus hostem.

Dum me bellipotens Gradiuus in arma vocabit.
Dij superi quos ego tenebrosa in tartara mittam!
Non tot habent glandes hyberno tempore quercus
Chaoniæ, neq; tot fruges cerealis Eleusis,
Nõ tot apes Hybla, atq; thymo fœcũdus Hymettus,
Quot dabit hæc hostes morti mea dextera, surge
Si quis es infensi placeat cui gloria belli,
Heu stridor nemo se audet concredere pugnæ?

Mater.

Omnes se metuunt fili, victoria parta est.
Vis certare leui Zephyro? vis bella mouere
In volucres ventos? ludit resonabilis Echo
Quicquid ais, ridetq́ue tuas abstrusa loquelas.

Therſites.

Surge inquam ſi quis Martem pugnámq; laceſſat,
Hoſtis adeſt, qui te mediã remoratur arena.

Mater.

Spes mihi placandi superest iam nulla furoris,
Iam licet vt tornæ furioſius pareas iræ,
Non datur hunc querula motũ cõpescere lingua,
Vltima ſpes erit in votis, ego cuncta vocabo
Numina conſertuent natũ, incolumémq; reducant.
Dij faciant fili quum te furor iráq; Martis
In medias acies litéſq;, & tela vocabunt,
Vt neq; tu quenquam perimas haſtilibus hoſtem,
Nec te etiam occidat iaculis penetralibus hoſtis.

Therſites.

Dij faciant mater: verbis linguaq́ue ſeuerus,
Mitis ero facto, & nullum, niſi dormias, hoſtem

Aggrediar, firmíſq; habeat religata catenis
Brachia & ex ima nequeat conſurgere terra,
Mater amica vale, ſolitus furor arma parare
Imperat, atque iterum dubiæ me credere pugnæ.
Iam ſi cui maneat præſens in corpore virtus,
Qui velit intrepidus Marti committere vires,
Adſit, amor pugnæ, laudúmq; incenſa cupido
Me mouet. armata ſed quæ mihi bellua fronte
Occurrit? num Lemonicæ mirabile terræ
Portentum, geminis teſtudo armata ſagittis,
Corniculíſq; minax? ego te mala bellua perdam.
Túne audes in me gemino conſurgere cornu?
Heus famuli manibus clypeos & tela parate.

Miles.

Quàm bellicoſus eſt qui teſtudinem aggredi non audet?

Therſites.

Heus famuli galeas ſimul & thoracas ahenos
Induite, & monſtrum hoc valido contundite bello.

Mater.

Videtur eſſe Dares Virgilianus.

Therſites.

Nullane vos pietas famuli, diſcrimina nulla
Ineantam cogent aſſumere ſpicula peſtem?

Miles.

Credo ſi formica adeſſet, non aggrederetur.

Therſites.

Conde tuas criſtas mala bellua, conde & vtrunq;
Sanguineum cornu, rubra quid fronte minaris?

Aut ego confodiam longa tibi cuſpide corpus.

Miles.

Bone Iuppiter, qualis Therſites?

Therſites.

Non condes inquam geminum mala beſtia cornu?
Condidit. extinctæ rabies iam præterit iræ.
Quærere iam fas eſt alijs regionibus hoſtem.

Miles.

Ego ſtatim probabo tuas vires.

Therſites.

Eſt ne aliquis Sanſon, tauroſq vincat inermis,
Qui iugulet magnos diſtenta fauce leones?

Miles.

Te qui magnifico laudas tua robora faſtu,
Nunc vtranq, manum tollas, ego Marte probabo
Quid tam magnifico poſſint in corpore vires,
Aut moriar.

Therſites.

Mater larga me contege palla,
Accipe me gremio.

Mater.

Quid habes chariſſime fili?

Therſites.

Armati plus mille equites mea terga ſequuntur.

Mater.

Tu ſolus nequeas tantis obſiſtere turmis?

Therſites.

Non mater, ſed ſi decimus me inuaderet hoſtis,
Non fugerem, tege me mater, ne forte repertum

Interimant, dubium eſt tantæ me credere cladi.

Miles.

Tu qui magnificis te dicis ad arma creatum
Carminibus, magnos perquiris in arma Gigantes,
Egredere, & quantæ doceas ſint corpore vires.

Therſites.

Contege me mater, nec verbum effuderis vllum.

Miles.

Tu pedibus vicina meis carioſa virago
Vidiſtine hominem galea & thorace recinctum,
Qui ſuperos omnes & cœlum territat armis?

Mater.

Non vidi princeps, alia regione receſſit.

Miles.

Conſulte: nam ſi armato ſeſe offerat hoſti,
Sentiet ille meo quantus de vulnere ſanguis
Effluat, & noſtro ſit quanta in pectore virtus.

Mater.

Egredere ô fili, torrus iam euanuit hoſtis.
Nil timeas, tota ceſſit violentus arena.

Therſites.

Tu prudenter agis quicunq; es, namq; ego corpus
Hoc tibi fodiſſem iaculo, vitamq; dediſſes,
Audes me modicis armatum inceſſere neruis?
Quem ſerpentigeri ſolum timuere Gigantes.
Accenſiq; Iouis ſolus quia fulmina & iras
Negligo, & in media commota tonitrua nube:
Egredere, atq; iterum primis te crede periclis.
Per caput hoc iuro, & dilectæ viſcera matris,

Discerpã in modicas raptim tua viscera partes,
Et medio impingam gladiũ hũc ensemq; cerebro.

Miles.

Arma pares, clypeum opponas, & consere dextrã,
Hostis adest quem tu metuenda in bella fatigas,
Abijcias tumidæ fastus & carmina linguæ.
Verba nihil prosunt, Mars experiatur vtrunque,
Quid tu terga fugæ mandas, hastámq; relinquis,
Et clypeum, volucrisque fugis velocius aura?

Conclusio.

Spectator, ostendit hic dialogus verum esse quod docet adagium illud, Canes qui multum latrant, rarò mordent. Nam vt videre est, qui superbis vtuntur comminationibus, quíq; lingua sunt præferoces & cælum armis territant, vbi res iam virum postulat, sunt timidissimi.

FINIS.

INTRODVCVNTVR DVAE PERSONAE, *Mors, & Viator.*

Mors.

A *Duena astes?*

Viator.

Tu quis?

Mors.

Mors vltima linea rerum.
Sta.

Viator.

Quid ſtabo?

Mors.

Licet.

Viator.

Sicne me ſtare neceſſe eſt?

Mors.

Sic iubeo.

Viator.

Quid vis?

Mors.

Anima priuare caducum
Corpus.

Viator.

Quæ cauſſa eſt?

Mors.

Lacheſis ſua fila peregit.

Viator.

Cur adeò breuis hora?

Mors.

Breuis cito deuolat ætas.

Viator.

Cur ſola incedis?

Mors.

Nullos quia viuere mecum
Permitto.

Viator.

Quid habes priuatos lumine ſenſus?

Mors.

Ne videam quos percutio.

Viator.

Cur corripis omnes?

Mors.

Non habeo lectos:

Viator.

Facies cur torua subintrat?

Mors.

Ante diem summum ne sim præcognita:

Viator.

Falcem

Quid fers?

Mors.

Hac fragilis meto semina lubrica vitæ.

Viator.

Cur arcum portas?

Mors.

Ignotis ærtibus altos

Vt feriam reges.

Viator.

Aequalis pondera libra

Cur tibi sunt?

Mors.

Cunctis quia dicor gentibus æqua.

Viator.

Non parcis cuiquam?

Mors.

Non parco.

Viator.

Qua ratione?

Mors.

Omnibus æqua volo dici.

Viator.

Perimis ſapientes?

Mors.

Mortuus eſt Salomon.

Viator.

Bellorum ſternis alumnos?

Mors.

Mortuus eſt Hector.

Viator.

Nullis opibus redimuntur
Dites?

Mors.

Diuitiæ Cræſum non eripuerunt.

Viator.

An cæco gradiens præceps audacia vultu
Nullos eripuit?

Mors.

Cum læto Theſſalus agro
Obrutus eſt Typhis, periit Pagaſæus Iaſon.
Per quem rapta fuit ſopito præda draconi.

Viator.

Succurret nunquid grauitas?

Mors.

Periere Catones.

Viator.

Nulla ne relligio?

Mors.

Diuinus cultor obiuit.

Viator.

An nullæ vires?

Mors.

Cecidisti maxime Sanson.

Viator.

Nullane virginitas?

Mors.

Consumpta est virgo pudica
Penelope.

Viator.

Cur tam subitò nos percutis ictu?

Mors.

Quod vobis dederat tempus fortuna, peractũ est.

Viator.

Nondum conficior senio?

Mors.

Nulla obuia nobis
Est ætas.

Viator.

Vis me iuuenem mactare securi?

Mors.

Cum senibus iuuenes perimo.

Viator.

Cohibeto furorem.

Mors.

Fata obstant.

Viator.

Nulla redimi pietate valebo?

Mors.

Non obstat morti pietas.

Viator.

Clementia, fatum

Nunquid tardabit?

Mors.

Nec agit clementia mortem.

Viator.

Si tibi dem nummos?

Mors.

Nequeunt me flectere nummi.

Viator.

Si tibi vota feram?

Mors.

Precibus non flectitur amicis.

Viator.

Si certare velim.

Mors.

Certes.

Viator.

An viribus ullis

Armorum superata cades?

Mors.

Non vincor ab armis.

Viator.

At cur tot iugulas populos?

Mors.

Superesse recusant.

Fatales Parcæ.

Viator.

Perimis cur falce feroci
Tot gentes?

Mors.

Subsunt mihi multa pericula fati.

Viator.

An regnas in aquis?

Mors.

Ego mille per æquora nautas
Fluctibus immersi.

Viator.

Quod habes per stagna periclum?

Mors.

Sunt mihi Syrenes.

Viator.

Quid agunt?

Mors.

Dulcedine cantus
Sopitos reddunt nautas, sic mergitur undis
Cymba carens vigili nauta.

Viator.

Regnásne per urbes?

Mors.

Hic mihi sunt lites.

Viator.

Quid agunt?

Mors.

Certamina sunt.

Viator.

An ſyluas habitas?

Mors.

Nemus eſt prædonibus aptum.

Viator.

Quid præda hæc ſeruire poteſt?

Mors.

Homicidia nobis
Præparat, & ſtricto peregrinum comprimit enſe.

Viator.

Quas habitas terras?

Mors.

Dubiæ domus eſt data morti:
Certa mihi.

Viator.

Dic, Nulla poteſt te vincere cauſa?

Mors.

Vincere non poteris mortem, nullius ſuperanti.
Sed tu quò graderis, quò te via ducit euntem.

Viator.

Neſcio quò gradiar.

Mors.

Speras tum viuere ſemper?

Viator.

Non ſpero.

Mors.

Quem vis igitur tibi ſumere greſſum?

Viator.

Ire volo ad ſuperos.

Mors.

Ad cælum pergere tentas?

Viator.

Tento equidem.

Mors.

Quò quæris iter tibi sumere?

Viator.

Mens est
Nescia.

Mors.

Nunquid ego Paradisi limina servo?

Viator.

Non servas.

Mors.

Cæli quoniam nunquam aula patescit,
Quin prius extinctus fueris, cape vulnera mortis.

Viator.

Mène mori fas est?

Mors.

Licitum est occumbere fato,
Occumbas igitur.

Viator.

Vitam permitte parumper.

Mors.

Supremæ referas cito verba novissima vocis.

Viator.

Summe deum cui terra subest, quē sydera laudāt,
Qui regis imperio mundum, fluctusq; marinos,
Mortalem redimas peregrinum à carceris antro

Tartarei, maius carmen mihi fata recusant.

Mors.

Expires, gladio cogor nam cingere guttur.

FINIS.

SEQVENS DIALOGVS NOSTRIS OMNIVM OCVLIS DVplex proponit speculum, vitandæ scilicet auaritiæ & prodigalitatis. Primùm tractum est ex verbis Horatij scribentis eos delirare plurimum, qui lucro & quæstui nimis indulgent vt nepotibus consulant: sunt autem eius verba.

Parcus ob hæredis curam nimiumque seuerus,
Assidet insano.

Secundum tractum est ex historia notissima de puero prodigo.

Interlocutores, Genius, Senex, Fortuna, Interpres, Mors.

Genius.

QVid dicis rugose senex, frontemq; remittis,
Et tetricos semper terræ defigis ocellos?
Cur lachrymis humere genas, atque humida fletu
Temperat conspicio? nihil hæc suspiria prosunt.
Si quis forte tibi consumit corpora morbus,
Vulnere si doceas causam, fortasse medebor,
Namq, Machaoniam manus hæc exercuit artem,
Responde caperate senex, frontémq; serena.

Senex.

Quis tu?

Genius.

Naturæ Genius, qui nubila mentis
Discutio, fletus abigo, solatia mœstis
Affero, spinosas languentibus aufero curas,
Inuito ad risus hilaris te vieterica Bacchi,
Ad saltatrices choreas, atque oscula blanda,
Qualia Caoniæ dant verna in fronde columbæ,
Propterea si vis iratæ nubila mentis
Discutere, & rigidas animi deponere vepres,
Detege si qua tuis infixa est plaga medullis
Tacta Philoctetæ sanauit crura Machaon,
Peliaca sensit medicinam Telephus hasta,
Hippolytum infernis serpens Epidaurius vmbris
Abstulit. at morbi causam si fortè reueles,
Certius his atque vtilius medicamen habeto.

Senex.

Si medicæ comperior opis mihi Phœbus adesset,
Phillyrides Chiron Amithaonius q, Melampus,
Et quem fulminiger iaculo tetigisse trisulco
Dicitur, Hippolyto miseranda morte redempto,
Non mihi discutiat curas, quas ira dolor q,
Parturium, faciunt q, insomnes ducere noctes.

Genius.

Nil tamen obstiterit conceptum prodere vulnus.

Senex.

Ne tibi longa meæ pariant fastidia nugæ,
Has mihi cunctarum paupertas indiga rerum
Ingeminat curas animo, tacitam q, quietem

Eripit, atq; omnes facit interrumpere somnos.

Genius.

An te paupertas: cunctarumque indigarerum
Afficit aut torquet penuria?

Senex.

Vex mihi nummus
Plumbeus, vnde inopem possim nutrire senectam.

Genius.

Pauper es?

Senex.

Argolico longè mendicior Iro,
Vtq; meæ exiui nudus genetricis ab aluo,
Sic ego sum nudis membris, & corpore nudo.

Interpres.

Quàm verum est Catonis verbum, mendicant semper auari, dolium habent inexplebile: qui si Persarum gazas & rubri maris lapillos incluserint, adhuc pauperes se vocant.

Genius.

Fortè aliquo æthereos læsisti crimine diuos,
O veterane senex.

Senex.

Adsit reuerentia vero,
Immeris semper cumulaui altaria donis
Votiuas pecudes sacris mactauimus aris.
Teq; Hecatombæo informis Proserpina sacro
Excolui, tibi magne deum Saturnia proles
Mille die quando q; boue, totidem q; bidentes:
Mactaui interdum magnorum horrentia centum

Terga suum, & plenis vinum tibi sæpe falernum
Porrexi pateris, & pocula multa parani.

Genius.

Mira refers nisi sunt nugæ.

Senex.

Phœbeia credas,
Atq; etiam Euboicis oracula reddita templis.

Genius.

Tu forte ætatem vitijs luxuq; nephando:
Et multo infamem temerarii crimine vitam.
Si nescis diua est, Nemesim dixere poetæ,
Armata & scuticis, & acuto cincta flagello.
Quo plerunque soles sceleratos plectere fontes.

Senex

Iuro per infernos manes Stigiamque paludem,
Per furias omnes, tria virginis ora Dianæ,
Per numen patris æquorei, sæuumque tridentem,
Per te, qui refugis terram complecteris undis,
Oceane anfitripotens, & per Nereidas omnes,
Per Iouis ignitum fulmen, falcemque recuruam
Saturni veteris, per numina cuncta deorum,
Me scelerum vitasse vias cane peius & angue,
Vt Iouis armigerum rostro pedibusque minacem,
Attonitæ fugiunt penna stridente columbæ.

Genius.

Motus es æterno sacræ virtutis amore?

Senex.

Sola mihi placuit virtus, nihil arctius vnquam
Dilexi aut animi studio maiore petiui.

Genius.

Est igitur fallax fortuna bonisq́ nouerca,
Quæ sic destituit iustos, ditatq́ nocentes.

Senex.

Fortuna est inimica bonis, contraria iustis.
Opprimit innocuos, & paupertate suprema
Afficit, atq́ inopem cogit deducere vitam,
Castius Hyppolyto quid enim natura creauit?
Et tamẽ hunc raptim volucres traxere quadrigæ,
Fortius Oetheo quid protulit Hercule mundus?
Hunc fortuna tamen crudis plerunq́ leænis,
Obtulit, & Lybicis iussit certare colubris.
Quis fuit Aenea maior pietate vel armis
Et tamen Aeneas Lybicis errauit in vndis.
Quis Larissæum bello superauit Achillem?
Hunc tamen Idæi Paridis fixere sagittæ.
Fortuna est rationis inops, & nescia veri.

Genius.

Pol licet hanc veteres, cælo adscripsere poetæ.
Quæ concedat opes numeroso & diuite cornu,
Præbeat iniustis sceptrum & diadema tyrãnis.
Deq́ casis & vomeribus bobusq́ & aratris
Agricolas inopes, quandoq́ ad castra domósq́
Euehat auratas, & pulchra palatia regum,
Hanc tamen & satyris & amaro persequar ore,
Heus rerum regina potens, versatilis, anceps,
Quæ modo ridẽtem & blandum promittis ocellũ,
Moxque rotam incertam mutato numine volui,
Huc paulisper ades, motumque volucribus alis

Aufer, & incertæ vestigia comprime plantæ.
Hic quem prospectas confectum ætate senecta
Cuiq; vides rugis caperatam horrescere frontem,
Supremosq; dies vicino instare pheretro.
Te vocat iniustam dirisq; armatus iambis,
Formidanda tuum trahit ad conuicia nomen.

Fortuna.

Sed cur me satyris & accutis mordet iambis?

Genius.

Quòd nequeat modicis opibus nutrire senectam.

Fortuna.

Quid? tenet in numeris opulenta æraria nummis.

Genius.

Se vocat & membris & toto corpore nudum.

Fortuna.

Dic rugose senex, quo te fortuna flagello,
Qua læsit scutica?

Senex.

Compellor ad ostia dextram
Porrigere, atq; humilem supplex mihi quærere vi

Interpres. *(ctum*

Vide spectator, quam maligna & præpostera sit auaris natura: quantũcunq; diuites sint & opulentes, semper tamen paupertatem simulant & inopes videri volunt.

Fortuna.

Mentiris veterane senex: opulentia rerum
Est tibi quã nunquã veteres habuere Mycenæ,
Quæq; mari gemino incũbit celebrata Corinthus

Senex.

Vix ego lactucis ad victum hortensibus vtor.

Fortuna.

O reprobanda tuæ multum periuria linguæ.
Mille tibi agrorum sunt iugera, pascua mille,
Quæ volucri penna vix pica aut milu⁹ oberret.

Senex.

Paupertate premor dura: vix est mihi pannus,
Quo tremulum possim tutari à frigore corpus.

Interpres.

Vtinam dijs volentibus mihi liceret irrumpere in tuum thesaurum, ego facerẽne mentireris, partẽque acciperent placentarij, partem fartores, partem pomarij: partem etiam myropolæ qui ficus vendunt & saccarum

Fortuna.

Sunt tibi viniferæ vites, quæ vina Falernis
Nobiliora ferunt.

Senex.

Nulla est mihi vinea, præter
Labruscam, absumtamq́, gelu, glacieq́, niuali.

Fortuna.

Mille tibi pecudes latis in montibus errant.
Mille greges ouium tibi sunt, balantq́, per agros
Lanigeri passim teneris cum matribus agni.

Senex.

Nulla mihi pecus est, nullus grex errat in agris.

Fortuna.

Sunt armenta boum tibi plurima, sunt tibi tauri

Fœcundum innumero sulcant qui vomere terram.

Senex.

Nulla armenta boum mihi sunt, tauri quoq, nulli
Qui mihi discindant numeroso vomere terram.

Fortuna.

Plena tibi subsunt cerealibus horrea granis.

Senex.

Non sunt ulla mihi cerealibus horrea granis.

Fortuna.

Auratæ tibi sunt clamydes pulchriq; tapetes
Pur pura quos circum multis nitidissima luces
Mæandris, volucresqué vagæ, cerviq; fugaces,
Quos acri venator equo cursuq, fatigat.

Senex.

Nec mihi sunt clamydes ullæ, nulliq; tapetes.

Fortuna.

Sunt tibi mille domus, quas Lydi regia Cræsi
Non superat Phariæ moles aut inclita turris,
Priscáq; coctilibus Babylon circundata muris.

Senex.

Nulla mihi domus est, Austris agitatus & Euris
Dormio sub dio, caput inter saxa reclino.
Atque paludigenis infierno corpora pannis.

Interpres.

Egregie mendicum se fingit.

Fortuna.

Vt video, tibi nulla sitim myrmecia nummi,
Nulla famem pariter minuit farrago bonorum
Si tibi laxaret preciosos Lydia fontes,

Osque tuum impleret collecto turbidus auro
Pactolus, biberésq; Tagi flauentis arenas,
Téque suis gemmis locuples ditaret Erythra,
Nondum extincta foret lucri furiosa libido.
Sed dum fatales Lachesis tibi clauserit annos,
Téque suis Pluto lachrymosus iunxerit umbris,
Quas multo sudore paras longoque labore
Has cito diuitias consumet prodigus hæres,
Vera meæ cito percipies oracula vocis.

Genius.

Quid memoras annose senex? tu te esse fateris
Mendicum, fortuna negat, cur ergo recusas,
Et genio pariter lætisque incumbere ludis?
Quid tibi profuerint cumulatæ in scrinia gazæ
Quid tot ineffossa congesta ærania terra?
Hoc tibi thesauro nutritur nulla voluptas:
Præterea dum te modico teget urna sepulchro,
Contentus panno exangues migrabis ad umbras.

Senex.

Spero ego bis denos me posse videre Decembres,
Quid? validæ mihi sunt nerueso in corpore vires
Perdidit inferior nullos maxilla molares,
Et nondum mihi crura labant tardante senecta
Cur moriar? iam parce tuis me obtundere nugis.

Fortuna.

Viue tuo arbitrio, numerosos congere nummos.
Atque Corinthiacis imple tua scrinia gazis.
Sed cito mors aderit lethali armata veneno,
Quæ tibi surripiet fragili de corpore vitam,

Qui modo cum pueris spacioſa ludit in aula.

Senex.

Verba moues ſcopulis, & inania murmura iactas
Namque ego vix mediæ compleui tempora vitæ.

Interpres.

Dij immortales, quanta eſt mortalium cæcitas, ſic omnes caligant & cæcutiunt vt quãuis mors excubet pro foribus diu tamẽ ſe confidant victuros neq́, reminiſcantur interitus:

Mors.

Exue theſauros, auriq́, talenta relinquas,
Dimittenda tibi eſt vxor, pulchrique nepotes,
Et methymneis vitis fœcunda racemis.
Huc propera rugoſe ſenex vitamq́, relinque,
Nam tibi vicina eſt perituræ linea vitæ.

Senex.

Quam torua hæc facies, & acerbo pallida vultu,
Quam triſte edictum, dic nomen opaca virago?

Mors.

Mors regum atque inopum furioſus & hiſpidus horror.

Senex.

Nullãne te flectet magnarum copia rerum?

Mors.

Nulla.

Senex.

Et opes nullæ?

Mors.

Nullæ.

Nullæ?

Senex.

Querimonia nulla?

Mors.

Nulla.

Senex.

Aurum nullum?

Mors.

Nullum.

Senex.

Non tortilis auri vincula?

Mors.

Non.

Senex.

Nullæ precioso murice vestes.

Mors.

Nec vestes.

Senex.

Ego te per summi nomina cali
Oro, dies paucos misera permitte senecta.

Mors.

Stat sua cuique dies, Lachesis sua fila peregit,
Aeternus fati non est mutabilis ordo.

Senex.

Scilicet ad nigros animam descendere manes?
Nec iam lanificas mollit querimonia Parcas?
Saltem pauca mihi liceat mandare nepoti.
Parue nepos, ego diuitias, aurique talenta,
Auratas chlamydes, gemmas, gazásque relinquo.

Aſpice confectos auro argentóque lebetes,
Aſpice magnifico fabricata palatia ſumptu.
Hic vbi multiplices monſtrant aſarota figuras,
Reſpice mille meis ludentes montibus agnos,
Mille greges ouium, mulorum armenta, boumque
Hæc tibi congeſſi diuturno corporis æſtu,
Sæpe ſitim paſſus, paſſus plerumq; calores:
Nudus hiemi in duris ſcopulis plerũque quieui,
Dum pluuiam plena verſaret aquarius vrna,
Frigore dirigui, niuibúſque, gelúque ſeuero,
Abſtinui Venere & Baccho, ludiſque relictis
Incubui lucro, commiſi linteæ ventis.
Expoſui vitam Zephiris, ſcopuliſq; frequenter,
Verticibuſq; quibus ſonat irrequieta Charybdis
Per medias nemorum latebras, ſpelæa ferarum.
Inter, & armatos tranſiui ſæpe latrones,
Noctem hyemẽq; ferens, & mille pericula mortis
Vt tibi congererem nummos, cumuloſq; monetæ,
Saltem ſi qua tibi cura eſt, memorare parentis.
Has tibi qui longo cumulauit tempore gazas.

Hæres.

Ne dubites: delubra tibi pulcherrima condam,
Hic vbi mille nitent cingent altaria flores,
Et centena mea tibi concidet hoſtia dextra.
Quotidie tibi quinq; boues, totidemq; bidentes,
Hic meus occidet gladius, cultroq; cruento
Frondiferis ſemper nona victima conſecret aris.

Interpres.

Quot tauros immolabit, quot victimas dicabit

patruo? multas scilicet, maximam hercle bonorum
partẽ habebunt tabernæ vinariæ, partẽ sphæristeria, partẽ aleæ & fritilli. Non modicã meretrices.

Senex.

Iamq́, ego nec finem timeo, mortemvé recuso,
Cõsulet huic animæ post mortem parvulus hæres.

Interpres.

Consulet gulæ potius, absumetqúe momento, quod
tu ieiunus multis annis congregasti.

Mors.

Accipe mortifera violentum cuspide vulnus:
Iam morere, & nostra vitam depone sagitta.

Hæres.

Mortuus est patruus, calor omnis corpore cessit,
Ecce dies optata venit, votóque frequenti,
Et nostris toties precibus quæsita, recessit.
Immotas agitat nulla exhalatio venas,
Forte tamen simulat mortem, recubatq́, supinus
Vt nostri iudicium taciturnè cognoscat amoris.
Propterea fas est lachrymas simulare sepulchro,
Nam quid obest falso querimonia ficta vlulatu?
Incipiam, populis saltem pius esse videbor.
Heu patrue, imberbem sic destituisse nepotem
Te decuit? fragilique prius decedere vitæ?
Heu quid agam? quis me simili amplectetur amore
Pupillum? O vtinam me Cloto inimica priorem,
Atq́, Acheronteas Lachesis pepulisses ad vmbras.

Interpres.

Hæ sunt Crocodili lachrymæ. Hæredis fletus, sic

personarisus est, dicebat Publius mimographus.

Hæres.

Mors propera, & simili tollas mihi cuspide vitam
Nolo ego post patruum diuturnos viuere menses
Mors propera, & simili tollas mihi cuspide vitam
Mortuus est, gelidæq; rigent per viscera venæ,
Propterea in risum suspiria vertere fas est.
Nunc aperire licet capsas, quibus ille tegebat
Thesauros longo pridem sudore paratos.
Iuppiter, ô opulens numerosi copia nummi,
O immensorum locuples farrago bonorum,
Et tamen ille senex comedebat oluscula, & herbas
Agrestes, sicco & ieiunia ventre ferebat.
Non ita parcus ero, congesta pecunia multis
Temporibus tandem è tenebris prodibit in auras,
Iam primum fas est eleganti incumbere cultu,
Auratásque meis tunicas inducere membris.
Vt populus mihi per vicos assurgat eunti,
Hinc croceos fas est cerussa ornare capillos.
Atque Cyteriaca passim discernere buxo,
Vt placeat nitidis mea forma venusta puellis,
Vultnè aliquis mecum volucri certare fritillo?
Estnè aliquis diues cui grata sit alea pernox?
Surgat, ego plena statui certare crumena.

Prima meretrix.

Sorores, si quando prospera lucri occasio sese nobis obtulit, nunc maxime præsto est. adest enim adolescens, cui vt opinor nihil iucũdius esse potest quàm inter nos (quæ meretricum sumus pulcher-

vinia) conuersari.

Secunda meretrix.

Egregiè sane oportet eum tondere, aut etiam radere ad cutem. Ego has ei plumas extorquebo. Tu quæ es omnium longe astutissima illum aggredere. Nos deinceps caput ei demulcebimus: percutiemus palpo, perungemus melle, nihilque quod peritas deceat adulatrices amittemus.

Prima meretrix.

Vt ego te lubens video pulcherrime adolescens, dispeream si quid hodie tua forma mihi charius est.

Secunda meretrix.

Pol ego nec cibum ore, nec somnum oculis capere potui, ex quo tempore recessisti à nobis.

Tertia meretrix.

Amplectere me mea rosa: tuus enim amplexus charior est mihi vita.

Interpres.

Vide meretricum insidias & blandimenta, cùm se amare simulant quem nec nouerunt nec viderunt vnquam.

Hæres.

Cognoscitis me speciosæ virgunculæ?

Prima meretrix.

Quis non nouerit tam bene formatũ & natum adolescentẽ, tam speciosum, tam milleũ, tam pulchra facie, ludibundis oculis, coma crocea, rubris genulis, manibus crystallinis, pauculo ventre, teretribus tibijs, pedibus neque obtortis, neque oblongis.

Secunda meretrix.

Sine vt hanc oſculer manum mi paſſercule, relinque mihi linguam in labijs, voca me tuam amiculam, tuum columbulum, tuum turturillum.

Tertia meretrix.

Væ vobis negligentes famuli, qui lutulentos tam ſpecioſi adoleſcentis calceos non detergitis. Ego hercle mea manu hoc ipſum faciam nũc primum.

Hæres.

Dij immortales, quis me fœlicior viuit hodie? nemo hercle vſquam.

Interpres.

Pœnitebit te fœlicitatis huius.

Hæres.

Hæc mihi ridet, alia amplectitur, alia mellitis labijs me mordicat, luculentos etiam detergit calceos. Nuſquam gentium vidiſſe puto magis obſequioſas. Teneræ virgunculæ, ego hos annulos auratoſq; crumenulas vobis dono.

Interpres.

Multas tibi plumas auferent, aut etiam relinquent implumem.

Prima meretrix.

Das mihi aureolum hoc xeniolum mi animule?

Hæres.

Do tibi, meum ſaccarum.

Prima meretrix.

Ego pol tui cauſſa ſeruabo quandiu viuam, neque erit qui extorqueat niſi mors.

Secunda meretrix.

Ego hanc passerculi mei crumenam ferã non pensilem, vt solent ceteræ mulieres: sed in mammis, atque, vt vicinior sit cordi, prope lævam papillam.

Tertia meretrix.

Annule gemmato longe mihi charior astro,
Implicitum digitis te semper habebo decoris,
Dum memor ipsa mei, dii spiritus hos reget artus.

Hæres.

Iuppiter! vt me amant istæ puellæ, emoriar si vsquam gentium maius argumentum benevolentiæ reperi.

Interpres.

Non amant te, sed crumenam tuam, inconsulte.

Hæres.

Abi nebulo, ego sufficiens argumentum feci.

Interpres.

Vbi crumenam tuam exhauserint, certius multò periclitaberis.

Prima meretrix.

Sorores, oportet adhuc aliquid aruscare. Per Ionem ego morior, nisi te qualibet hora osculer plusquam millies.

Secunda meretrix.

Quum te suauior, nihil magis durius quàm à complexu tuo auelli.

Tertia meretrix.

Permitte me pectere tuos capillos mea rosa, & vnguento delibuere.

Prima meretrix.

Pectamus ergo vnà, quoniam partem obsequij volo conferre.

Secunda meretrix.

Iuppiter, quam bene olet hec Cæsaries.

Tertia meretrix.

Spirare videtur balsama & myrrham.

Hæres.

Vultisne pannos sericos ad conficienda vobis dextrocheria, amiculæ?

Prima meretrix.

Melius te decent meum corculum: satis est mihi dum me ames.

Hæres.

Accipite accipite, ego his carere possum.

Secunda meretrix.

Maxime veliem habere fasciam aliquam pectoralem ad tegendu mammas.

Hæres.

Habe tibi, atque accipe.

Tertia meretrix.

Me'n solam relinquis indonatam, quæ tamen plus cæteris te amo mi Vitelle?

Hæres.

Absit, ego potius me mea tunica exuero.

Interpres.

Paulatim exhaurietur dolium, & ad fundum exsiccabitur crumena.

Prima meretrix.

Fortunatæ sumus sororculæ meæ, quibus talem amicum reperire contigit.

Secunda meretrix.

Ne viuam, nisi meis medullis plus eum diligam.

Interpres.

Scilicet exitus docebit.

Tertia meretrix.

Maxime mihi placent hæ plumæ quas gestas in pileo, mea medulla.

Hæres.

Habe tibi cum plumis pileum.

Interpres.

Implumem te relinquent & imolucrem, priùsquam ab eorum manibus effugias.

Prima meretrix.

Sorores, iã multũ auri & argẽti ab eo extorsim⁹, nudus est, vt videtis tanquam ex matre, Periculũ est ne adactus paupertate velit reposcere quod dedit propterea si me auditis, properemus hinc aliò.

Secunda meretrix.

Me hercule, sanè consulis: non constitui tamen hinc abire quin manibus imoluero furtim quicquid auri est in eius scrinio.

Tertia meretrix.

Rapuisti omnia? fugiamus.

Hæres.

Ego iam contuli meis amasiis quicquid vestimentorum indutus eram. Superest vt alia mihi comparem. Ibo ergo ad scrinium, & illic capiam vn-

de eam. Iuppiter! quid istud est! latrones omnia surripuerunt. Perij, nisi melior fortuna subsidium ferat.

Interpres.

Serò sapiũt Phryges: noluisti parere recte monẽti
Si nunc asciam cruribus tuis illiseris, patere.

Hæres.

Me miserum, sunt ne harpagatrices illæ meretriculæ quæ diuitias meas suis manibus inuoluerunt? ibo ad illas, nam si fecerunt, ioco forte fecerunt, non serio. Quod si serio, mei tamen miserebuntur, à quo tantum auri acceperunt, nisi misereantur nihil superest alibi nisi vt properem ad furcas, & fauces laqueo constringam. Saluete amasiæ & amiculæ meæ.

Prima meretrix.

Quis hic bubulcus aut stabularius mulio, qui nos compellat?

Hæres.

Me'n dicitis mulionem.

Secunda meretrix.

Nempe tu sordidior es cloaca.

Hæres.

Hoc fecit mea in vos liberalitas.

Tertia meretrix.

Ecquis homo tressis & trioboli?

Hæres.

Non agnoscitis cui toties oscula porrexistis?

Prima meretrix.

Ego te oſculata ſum, porcarie?

Secunda meretrix.

Ego te ſuauiata ſum plagiarie nebulo?

Tertia meretrix.

Pol ego ſtercoratas meas nates non traderem tibi oſculandas.

Interpres.

Vide amicitiam meretricum, vbi omnem exhauſerunt ſuccum, perſonam non agnoſcunt.

Hæres.

Vos toties tenuiſtis me gremio.

Prima meretrix.

Te ſcabioſe?

Secunda merettix.

Abi in malam crucem vlceroſe, putride, ſanioſe, cadaueroſe. Audes hoc probro nos afficere, vt gremio noſtro te incubuiſſe dicas?

Tertia meretrix.

Egon' huic ſemitario homuncioni genua mea reclinauerim? abi ad furcas, & ſuſpende te.

Interpres.

Vide ſpectator, hic prodigorum finis, vbi omnia ſtultè decoxerunt, nudi redeunt ad mendicitatem. Meretrices verò ſimiles ſunt formicis, quæ vacua granaria deſerunt ſic bona maiorum malè parta malè dilabuntur. Concludamus cum Poëta.

Non minor eſt virtus, quàm quærere, parta tueri.

FINIS.

PNTRODVCVNTVR IN HOC DIALOGO

Myſtillus, Thraſones, & Taratalla.

Primus thraſo.

NVnc audit populus. Surgas Myſtille miniſter.

Myſtillus.

Exurgo, princeps.

Secundus thraſo.

Tu Taratalla veni.

Taratalla.

Ecce adſum dux armipotens.

Primus thraſo.

Dum turba quieſcit:
Dic Myſtille.

Myſtillus.

Loquar.

Primus thraſo.

Quot mihi ſunt famuli?

Myſtillus.

Quot princeps? ferme innumeri. ſed vix habet vnum.

Primus thraſo.

Quid dicis?

Myſtillus.

Sunt ſex millia, vel deus eſt.

Secundus thraſo.

Ho Taratalla veni, quot ſunt mihi prædia?

Thraſo.

Quot ſunt?

Innumeroſa. hoc falſum eſt.

Secundus thraſo.

Quot mihi regna?

Thraſo.

Decem,

Nil habet.

Myſtillus.

Hem.

Secundus thraſo.

Tu ditior es Cræſo atque Dario.

Sed nudo potius paupere pauperior.

Primus thraſo.

Dic Myſtille: quot agrorum mihi iugera?

Myſtillus.

Centum.

Millia, vel deus eſt.

Primus thraſo.

Quot mihi diuitiæ?

Myſtillus.

Quas memorare queat princeps nemo, quia nullus.

Primus thraſo.

Hem.

Myſtillus.

Sunt innumeræ.

Primus thraſo.

Nonne?

Myſtillus.

Ita, vel deus eſt.

Secundus thraſo.

Dic Taratalla, quot in caſtris mihi millia equorũ.

Taratalla.

Quot, princeps? plus ſex millia, vix aſinus.

Secundus thraſo.

Quot currus?

Taratalla.

Centum, nullus.

Secundus thraſo.

Quot caſtra?

Primus thraſo.

Ducenta,
Vix habet iſte caſam.

Secundus thraſo.

Quid canis

Taratalla.

Innumera.

Primus thraſo.

Dic Myſtille pater quis erat mihi?

Myſtillus.

Rex, ſed agaſo.

Primus thraſo.

Que mater?

Myſtillus.

Regis filia, ſed meretrix.

Primus thraſo.

Dic Taratalla pater mihi quis fuit?

Taratalla.

Induperator.

Rex, dux, atque comes, sed miser agricola.

Secundus thraso.

Mater?

Primus thraso.

Regina, aut mendica.

Secundus thraso.

Quid?

Taratalla.

Induperatrix,
Obstetrix.

Secundus thraso.

Frater?

Taratalla.

Rex, sed agaso.

Secundus thraso.

Quid est?

Taratalla.

Rex erat armipotens, sed agrestis mulio.

Secundus thraso.

Nobis

Quis sensus, quot opes, quot bona?

Taratalla.

Multa, nihil.

Primus thraso.

Dic Mystille, domi quæ vina?

Mystillus.

Falerna, sed vnda.

Primus thraso.

Qualia sunt nobis fercula?

Mystillus.

Lauta, olera.

Primus thraso.

Nunquid perdices, paui, peregrina coturnix
Multáque sunt volucrum millia?

Mystillus.

Multa, nihil.

Primus thraso.

Quæ patri vestes?

Mystillus.

Quæ? argentea, rustica.

Primus thraso.

Matri.

Mystillus.

Aurea, sed multis rupta foraminibus.

Primus thraso.

Nupta soror, quam dotem habuit?

Mystillus.

Cùm diuite regno
Mille talentorum millia, nil habuit.

Primus thraso.

Et mater?

Mystillus.

Duo regna, duas capras.

Primus thraso.

Duo fratres?

Mystillus.

Alter Papa, alter Præsul, vterque miser.

Primus

Primus thraso.

Cognati?

Myſtillus.

Reges omnes ſiguli atque bubulci.

Primus thraso.

Quid dicis?

Myſtillus.

Reges, ſed miſeri agricolæ.

Secundus thraſo.

Ho Taratalla domi quæ vaſa?

Primus thraſo.

Argentea. verùm

Terrea.

Secundus thraſo.

Quot, nunquid plurima?

Primus thraſo.

Multa, nihil.

Secundus thraſo.

Nunquid quotidie gero bellum?

Primus thraſo.

Tu geris, ergo Pulicibus.

Secundus thraſo.

Nunquid ſum validus?

Primus thraſo.

Validus,

Therſites alter.

Secundus thraſo.

Nonne audax?

Primus thraſo.

Instar Achillis.

Secundus thraso.

In bello quid ago?

Primus thraso.

Quid facis? interimus, vermiculos.

Secundus thraso.

Numquid primus paro prælia?

Primus thraso.

Vltimus ingreditur, primus & egreditur.

Secundus thraso.

Fracta mihi nunquid plerumque est lancea?

Tarataila.

Fracta est.

Seruandis porcis.

Secundus thraso.

Mene timent populi?

Tarataila.

Te metuunt, propter scabiem.

Primus thraso.

Mystille.

Mystillus.

Magister.

Primus thraso.

Quid de me passim commemorant homines?

Nonne vocor prudens?

Mystillus.

Prudens? Deus optime, prudens,

Sed stultus.

Primus thraso.

Numquid viribus egregius?

Myſtillus.

Sancte Deus, forti Sanſone potentior, atqui
Debilior muſca.

Primus thraſo.

Quid loqueris?

Myſtillus.

Validus.

Primus thraſo.

Quando domi maneo quid ago?

Myſtillus.

Tu nil niſi caſtra
Aedificas: tardis bobus aratra ligas.

Primus thraſo.

Quæ caſtra?

Myſtillus.

Ad nubes ſublimia, ſcilicet.

Primus thraſo.

Audi. Quot mihi ſunt equitum millia?

Myſtillus.

Multa, nihil.

Primus thraſo.

Quot turmæ?

Myſtillus.

Innumeræ.

Secundus thraſo.

Surgas Taratalla.

Primus thraſo.

Magiſter.

Secundus thraſo.

Quo iaceo lecto?

Primus thraſo.

Non niſi molliculo.

Nudus humi dormit.

Secundus thraſo.

Quot me comitantur euntem?

Primus thraſo.

Cingeris innumeris. undique pulicibus.

Secundus thraſo.

Quot dedit in bello morti mea dextera?

Taratalla.

Sancte Iuppiter innumeros, credite vermiculos.

Secundus thraſo.

Quas aulas habeo?

Taratalla.

Plenas auro atque lapillis.

Secundus thraſo.

Nónne?

Taratalla.

Ita, vel Deus eſt.

Secundus thraſo.

Quot mihi ſunt pecudes?

Taratalla.

Innumerae.

Secundus thraſo.

Quot oues?

Taratalla.

Tercentum millia.

Secundus thraſo.

Tauri

Taratalla.

Et totidem.

Secundus thraſo.

Muli?

Taratalla.

Millia multa, nihil.

Secundus thraſo.

Quid comedo?

Taratalla.

Pauos.

Secundus thraſo.

Et quid bibo?

Taratalla.

Nil niſi nectar.
Potat aquam, & lardo vix ſatur eſſe poteſt.

Primus thraſo.

Myſtille argenti atque auri quot habere talenta
Me credis?

Myſtillus.

Tibi ſunt millia mille, nihil.

Primus thraſo.

Quot canibus venor lepores?

Myſtillus.

Multis, habet vnum
Qui cuſtodit oues, barbigerumq; gregem.

Primus thraſo.

Num me vidiſti quondam certare? quot vrſos

Occidi?

Mystillus.

Innumeros. scilicet aut Deus est,
Formare solet miseros.

Secundus thraso.

Taratalla.

Taratalla.

Magister.

Secundus thraso.

Dic quot ego cuerti mœnia?

Taratalla.

Multa, Deus!

Secundus thraso.

Quot turres?

Taratalla.

Centum & mediam partem vnius.

Secundus thraso.

Ho, ho, quis neget hoc magnæ nobilitatis opus?
Quis neget in valido magnas mihi corpore vires?

Primus thraso.

Quis neget æthereo me similem esse Ioui?

Secundus thraso.

Thraso recedamus, quoniam brevis hora recedit.
Contenta est nostris tota caterua iocis.

FINIS.

HVIVS DIALOGI INTERLOQVVTORES SVNT, PAVper & Fortuna.

Pauper loquitur.

QVæ regina?

Fortuna.

Potens rebus Fortuna caducis
Diuitias varias sedulitate mouens.

Pauper.

Cur sceptrum portas?

Fortuna.

Quia vastis impero terris:
Et me pro vero numine terra colit.

Pauper.

Quid rota designat?

Fortuna.

Miseros sublimat in altum,
Et sublimatos rursus ad ima trahit.

Pauper.

Quid prosunt alæ?

Fortuna.

Subito me turbine versans
Et quanta curram mobilitate, docent.

Pauper.

Cur tegeris larua?

Fortuna.

Ne fiam cognita mundo;
Ex improuiso fallere cuncta valens.

Pauper.

Cur risum simulas?

Fortuna.

Ridendo fallere noui,
Sub risus specie deprimo quenq; mei.

Pauper.

Cur pila te portas?

Fortuna.

Me denotat esse fugacem,
Et docet in stabili stare nequire loco.

Pauper.

Cur visco plena es?

Fortuna.

Qui se putat esse beatum,
Vt posthac cursu deteriore ruat.

Pauper.

Cur inopem torques?

Fortuna.

Vt tota mente laboret,
Et nostro supplex pareat imperio.

Pauper.

Cur adeò leuis es?

Fortuna.

Nequeo cohibere volatum,
Et me in multiplices conuenit ire vias.

Pauper.

Quod nomen?

Fortuna.

Dicunt inopes me sæpe nouercam.

Diuitibus cunctis dicor alumna potens.

Pauper.

Cur largiris opes?

Fortuna.

Vt nos opulentus honoret.

Pauper.

Cur aufers illis?

Fortuna.

Videant vt nempe caducum.
Non venit incertæ spes adhibenda rei.

Pauper.

An subito pereunt?

Fortuna.

Cræsi te castra docebunt:
Iudicat hoc Phrygij nobilis aula Midæ.

Pauper.

An facias inopem de diuite?

Fortuna.

Lydia Cræso
Paruit, & Cræsi pertulit ipsa iugum.

Pauper.

Regnas in bellis?

Fortuna.

Victor qui deijcit hostem,
Sæpius ipse eodem victus ab hoste cadit.

Pauper.

An regnas in aquis?

Fortuna.

Faustæ qui nauigat vndæ,

Aduerso flatu mox subeunte perit.

Pauper.

Esne potens, referas gazis fortuna ferendis;

Fortuna.

Tunc regem facio qui modo pastor erat.

Pauper.

Cum tibi penuia sit donandi tanta potestas,
Et clari teneas solis vtranque domum,
Da mihi virtutes.

Fortuna.

Nequeo.

Pauper.

Cur?

Fortuna.

Non ego præsum,
In nostro virtus non iacit arbitrio.

Pauper.

Sum iam decrepitus, iuuenem me redde.

Fortuna.

Nequirem.

Pauper.

Da mihi cælorum culmen.

Fortuna.

Non præferor astris,
Sed soli subsunt cælica regna Deo.

Pauper.

Da mihi diuitias stabiles.

Fortuna.

Firmæ mihi non sunt.

Et mihi nil seruit mobilitate carens.

Pauper.

Ergo nihil firmum defers?

Fortuna.

Nil defero firmum.
Sed bona flabilibus do leuiora Notis.

Pauper.

Cernite quam varijs fortuna volatibus errat,
Quæ bona dat, leuibus sunt leuiora Notis.

FINIS.

SEQVENTIS COMOEDIAE PERSONAE,

Moria, duo Mendaces, duo Deceptores,
Oenopola, Pastifer, stulti,

Moria loquitur.

CEnsores sitrici, quos nil nisi seria dictu,
Nil nisi verborum fulminat ranca tunas.
Contracta frontis caperata ponite rugas,
Ponite contracti signa supercilij.
Ludicra præsenti affertur comœdia circo,
Gaudia flebilibus larga ferens animis.
Tædia si vestro stomacho iucunda ministret
Fabula si fronti ludicra displiceant,
Ad grauium celeres discedite, verba catonum,
Grandiloqui numeros vertite Virgilij.
Seu vestræ placeat magè ranca tragœdia menti,
Aut Thyestææ cœna cruenta domus:
Ite cothurnati spectate Lycophronis artem

Dos vbi fastosi carminis hircus adest.
Si petitis mordax satyræ liuentis acetum,
Persius hoc vehemens, hoc Iuuenalis habet,
Ite aliò: nullos dabit hæc comœdia fletus,
Sed pulcher tumulos hos Iouianus habet.
Deductum tenero petitis si pollice carmen,
Aut Lyricis lubeat pangere carminibus:
Mulcebit patulas Venusinus Horatius aures,
Nil nisi lætificum fabula nostra dabit.
Scitis cur tumido spergam mea verba palato,
Et tumeam inflatis turgida visceribus:
Vnde hæc turgiditas creuit mihi, vultis habere?
Vnde grauis reso no clamor in ore tenet?
Maxima pars hominum nostra se lege gubernat:
Et nostri canones sustinet imperij.
Tempore quo celebres duxisti Roma triumphos,
Atq; tuas aquilas Phœbus vterq; tulit:
Millia multa tuis hominum subiecta catenis,
Roma tuæ laqueo sub ditioni serant.
Plura meas hominum patiuntur millia leges,
Plura meo collum supposuere iugo.
Moria sum Græcis, alio dixere latini
Scriptores fatuam nomine stultitiam.
Tune vides aliquos verbis petulantibus vti:
Quos linguæ stimulat prodiga garrulitas?
Tune vides alios qui se & sua stemmina laudant
Et claris genitos esse canunt atauis?
Nonne vides, aliquos porrecta fronte poetas
Se magno similes dicere Virgilio?

Nónne vides aliquos qui brachia inania iactant,
Seq; putant magnos vincere Scipiadas?
Nunc toto vacuum non conspicis esse cerebro,
Dignum hunc qui viridis nauiget Anticyras?
Omnes stultitiæ leges & iura sequuntur,
Omnes stultitiæ sub ditione manent.
Ne plenos epulis lædant mea verba gulosos,
Qui satiari queriunt soluere ventris onus:
Incipiam ludis populum oblectare iocosis,
Cornigeræ plausus cernite stultitiæ.
Surgite stultitiæ famuli: fælix ego, fælix,
Quum nostro populus audyt imperio.
Si qui prudentes fuerint, nunc lumina claudant,
Fundant ergo preces, aut chorcas agitent.
Nulli prudentes adsint, quum tanta potestas
Multiloquæ semper sit data stultitiæ:
Nunc aliquo reparare ioco nugisq; facetis
Expedit auriti corda quieta chori.
Multiplices igitur ludos celebrare decebit,
Vt vestris plaudant amphitheatra ioeis.
Surgite mendaces.

Primus mendax.

Dominæ parere necesse est
Stultitiæ.

Secundus mendax.

Domina est Moriæ? surgo igitur.

Moria.

Confligatis vter melius mendacia dicet
Clarior aut verbis nugigeris fuerit.

Primus mendax.

Atque victori concedis præmia?

Moria.

Regum
Regificis faciam semper adesse epulis.

Secundus mendax.

Ingeniosa igitur mendacia quærere fas est?
Mentiri incipiat tu prior, heus Pylades.

Primus.

Vidi barbigeras volitare per æthera capras.

Secundus.

In media vidi nube volare boves.

Primus.

Vidi multipides mustas pro bobus aratrum
Ducere, & impositum sustinuisse jugum.

Secundus.

Legislatoris vidi duo cornua Mosis.

Primus.

His oculis plumas vidimus angelicas.

Secundus.

Vidi carbones albos.

Primus.

Ego lilia nigra.

Secundus.

Facta ego compactis mania caseolis.

Primus.

Vidi gallinas, vidi cum vulpe propinquas.

Secundus.

Agnam ego ieiunis concubuisse lupis.

Primus.

Vidi qui vino meliorem diceret vndam.

Secundus.

Vidi qui ferulas diceret esse bonas.

Primus.

Vidi discipulum pro præceptore precantem.

Secundus.

Vidi qui nollet ledere discipulum.

Primus.

Et scalas vidi quibus æthereæ Christus adiuit.

Secundus.

Vidi qui nummos nollet habere senem.

Primus.

Exiguum leporem vidi iugulasse molossos.

Secundus.

Et muscam vidi quæ iugulauit aprum.

Primus.

Et vidi colubrum tangentem sydera crista,
Cuius erat Stygijs cauda propinqua locis.

Secundus.

Vidi formicam cuius pede facta columna est,
Quæ pontem in rapido sustinet Eridano,

Primus.

Vidi qui traheret turres ac mania vermem
Atq; vrbem propijs sedibus excuteret.

Secundus.

Vidi cum flammis intacta vrere stupas.

Primus.

Vidi ignes gelidos.

Secundus.

Ipse nives calidas.

Primus.

Vidi pisciculum, traheret qui per mare nasses.

Secundus.

Vidi formicam quæ Rhodanum biberit.

Primus.

Vidi ramiferas quercus ducere choreas.

Secundus.

Vidi saxa leui mobiliora Noto.

Primus.

Et vidi Pario graviores marmore plumas.

Secundus.

Et vacuum vidi piscibus esse fretum.

Primus.

Vidi qui ferrum croceo præponeret auro.

Secundus.

Vidi asinum Græcas discere litterulas.

Primus.

Quando per Ionium traherem mea carbasa ponto,
Et quæ Dædalidem Icaron unda luat,
Vidi balenam cuius crescebat in alno
Sylua ingens, paruis arboribus virens.

Secundus.

Ignotum Nili peterem dum flectilis ortus
Lustrarem & Phariæ templa superba deæ
Terrigenam inueni miræ feritate gigantem,
Nubibus aerijs corpore contiguum:

Cuius

Cuius maior erat poples & crassior index
Quàm capitolinæ nobile turris opus,
Pes q; vnus tegeret sex millia iugera campi,
Maiores porta hac extiterant oculi.

Primus mendax.

Dum iuuenis fuscos irem peregrinus ad apros,
Per q; agros passus dirigerem Numidas:
Occurrit mihi testudo velocior Euris,
Peruertens vlmos cornibus aëreis.

Secundus.

Vidi apud Aethiopas hominẽ qui gutture largus
Quingentas vno dente vorabat oues.

Primus.

Hoc nihil est: vidi puerum qui ventre latranti
Vel sola cœna dente vorauit apros.

Secundus.

Vidi qui primo tria dolia sumpserit haustu.

Primus.

Vidi qui gelidas æstuet inter aquas.

Secundus.

Vidi qui solis gauderet viuere rapis.

Primus.

Vidi homines vento quos alit aura suo.

Secundus.

Vidi qui rapidis nutrirent corpora flammis.

Primus.

Vidi hominem solis viuere pulicibus.

Secundus.

Vidi hominem fuerat breuius cui culice corpus.

Primus.

Vidi cui Solis lumine maius erat.

Secundus.

Nil ego vidi hominem qui ferrum dulcius vna
Diceret, atque cauo fubere non grauius.

Primus.

Vidi hominem membris cui verbera dira placerẽt.

Secundus.

In medio vidi saxa natare freto.

Primus.

Maius adhuc, viridi vidi montem sine valle.

Secundus.

Visa mihi vallis sic sine monte fuit.

Primus.

Vidi causidicos mutos.

Secundus.

Iustos ego fures.

Primus.

Et liuore carens gloria visa mihi est.

Moria.

Mentitum satis est famuli: obmutescere mandas
Moria, tu vitula dignus, & hic vitula.
Vos ego diuitibus regum præfecero astris,
Vestra hinc tolletur gratia, crescet honos.
Sufficit: ad ludos conuertere vela secundos
Expedit: assuti surgite discipuli.
Contendatis vter fraudes, dolosq; parabis
Cautius, & melius subdola verba dabit.
Nemo meis muneribus mihi non dominus abibit.

Pellite corde metus, incipe Mopse prior.

Primus deceptor.

Quid per Deos immortales in hunc vaframentis mihi fuerit contendendum, qui bardus est & Amphistide stultior?

Secundus deceptor.

Men' bardum appellitas? Egon' tibi Amphistide magis delirus videor? Erras maxime si verbis tuis mihi terrorem incuti credas.

Primus deceptor.

Terrorem tibi incutere si possim, nolim, pudet dolis & stratagematibus congredi qui nec in mari quidem aquam reperias, nec in sylvis arbores.

Secundus deceptor.

Mihi hercle difficilius fateor aquam in mari reperisse, quàm in te salsuginis quicquam.

Primus deceptor.

Tu naso tenus quæ futura sunt conspicis.

Secundus deceptor.

Tu vero occipitio tenus quæ facta sunt adverti.

Primus.

Sed quid vnquã fraudis gloria dignũ cõmetus es?

Secundus.

Tu verò qui tantopere gloriaris, quas vnquã tragulas in homines fabricasti?

Primus.

Astutiam ea saliæriter & opipare vixi semper: nec tamen obolum profudi.

Secundus.

Vulpino ſtratagemate nitidis ſemper veſtimentis indutus ſum, neque tamen quicquam ſutoribus, veteramentarijs, plagionibus aut alutarijs quicquam impertiui.

Primus.

Id ego mihi perſuaſerim ſcilicet.

Secundus.

Periculum ſi voles face.

Primus.

Iamprimum omnium ſi nobis vino fuerit opus, poteris ænepolam tabernæ vinariæ magiſtrum technis aliquibus eludere?

Secundus.

Sancte Iuppiter, quidni, illuſtre.

Primus.

Iſtuc igitur properiter fiat: videam verum necne ſiet quod tu ſatis prædicas.

Secundus.

Oenopola, ſeu venditor vinarie.

Oenopola.

Quis me vocat?

Secundus.

Adeſdum: paucis te volo.

Oenopola.

Dic igitur vno verbo quid eſt quod me velis?

Secundus.

Actutum cuncta recenſu ero, iſtinc foras & peregre quidem profecturus ſum.

Oenopola.

Quid demum?

Secundus.

Noſtin' peſtilens neſcio quod contagium paſſim locorum ſerpere?

Oenopola.

Noui.

Secundus.

Et aërem maximè contaminatum?

Oenopola.

Id eſt quod dicis.

Secundus.

Huic malo nullum magis efficax dari poteſt remedium, quàm ſi quis reiecta formidine domeſticos parietes nunquam ieiunus egrediatur.

Oenopola.

Et id ego expertus ſum.

Secundus.

Velim igitur ſi quod in penu aut Oenopolio tuo vinum regale & nectare dulcius tibi extiterit, pintam (vt gallico vtar) mihi aſſutium deferas, quo deſiccatum iam guttur irrorare valeam.

Oenopola.

Faciam quod dixti.

Secundus.

Experire tu nunc cũ manipulo, quibus ego vertar.

Primus.

Si fuero expertus, moleſte non feres.

Oenopola.

Heus tu qui vinũ tibi deferri præceperas, adeſdũ.

Secundus.

Auspicate veneris. Estnè bonum?

Oenopola.

Est optimum.

Secundus deceptor.

Anniculum an bimum?

Oenopola.

Trimum herclè.

Secundus deceptor.

Precium accipe.

Oenopola.

Turoni duo supersunt.

Secundus deceptor.

Duodeno id tanti illum venit?

Oenopola.

Venit ædepol.

Secundus deceptor.

Ergo igitur ideo optimum, vade vade, nihil aliud te volebam. Nunc degustabo & pitissabo vt experiar quale siet. Reuertere inquam, tabernarie fraudulente.

Oenopola.

Quid aliud est?

Secundus deceptor.

Quid aliud est? scelus.

Oenopola.

Perperam quicquam egi?

Secundus deceptor.

Perperam quicquã egisti? promiserat te viuũ op-

vinum daturum, quod non minimo venit pretio.

Oenopola.

Et herclè dedi.

Secundus deceptor.

Dedisti furcifer, imo verò acetū ſtipticū & acidum, pitiſſa fraudulente. Corripite ſatellites latronem hunc, hic vnumquemq; deludit. Sic rudes & ignaros fallit agricolas. Corripite inquam ſatellites, & ad furcas nunc primum ducite.

Oenopola.

Hei domine, ne velim ſic tam grauiter in me ſuccenſeas, aliud ibo quæſiturus, nec tamen abs te pecuniæ quicquam exigo, quinetiam acceptas tibi reſtituo.

Secundus deceptor.

Poſt ad furcas duceris.

Oenopola.

Inopis te nunc miſereſcat mei.

Secundus deceptor.

Aliud igitur longe melius quæſiturus propera.

Oenopola.

Immortales tibi gratias ago q; me venia donaris.

Secundus deceptor.

Feſtina inquam.

Oenopola.

Feſtino.

Secundus deceptor.

Quid tibi videtur tyrūcule, qui me fraudis ignarum prius duxeris? Vinum habeo optimum: gratis

quidem, aliud nunc primum habiturus, nec obolum quidem daturus vnum.

Oenopola.

Fuge aliud vinum longè præstantius, quod nec rennat Iuppiter, tibi assero.

Secundus.

Ne me denuò fallas, te præsente pitissabo. Placet istud, discede. Sed nunquam ad hunc vomitum tibi redire contingat.

Oenopola.

Vale domine.

Secundus.

Vale inquam, Ignarus ne fraudis tibi videor? Nunquam ego periclitari velim, quin ipse fraudem noueris.

Primus.

Cui vis nunc illudam?

Secundus.

Vinũ suppetit? habendus est cibus, versutũ stratagema faterer si quem pastiferum posses eludere.

Primus.

Potero, & citius quàm tu Oenopolam fefelleris.

Secundus.

Agedum igitur.

Primus.

Pastifer.

Pastifer.

Ho ho.

Primus.

Quid hoc rustici me dominum vocant.

Pastifer.

Domine.

Primus.

Estne tibi farcimen aliquod delicatum?

Pastifer.

Quatuor, quinque, sex si soles, sunt mihi lautis cerebro dulciora.

Primus deceptor.

Istinc igitur quoddam optimum quæsiturus propera.

Pastifer.

Actutum rediero, quinque videbitis.

Primus deceptor.

En qui Oenopolam fefellisti, vide quo stratagemate clarear.

Secundus deceptor.

Videam precor.

Pastifer.

Adest quod petis.

Primus.

Frigidiusculum mihi videtur istud.

Pastifer.

Alterum si voles aliquanto calidius ibo quæsiturus.

Primus.

Propera, ut vel utrumque capiam, vel alterutrum eligam.

Pastifer.

Propero.

Primus.

Ego tantisper dum redierit istud subterforaminabo: & quicquid intus succi & carnium latet, clanculum extraham.

Secundus deceptor.

Benè est.

Pastifer.

Alterum tibi offero: nisi igitur voles vtrunque, alterutrum eligas.

Primus.

Istud nouissimum oblatum eligo: Sufficiet vt opinor.

Quanti constat?

Pastifer.

Tribus duodenis.

Primus deceptor.

Ha, tu rides.

Pastifer.

Da duos propter nostram antiquam necessitudinem, accipe, bene vale.

Primus deceptor.

Quid ais? quid ais?

Secundus deceptor.

Hominem egregiè fefellisti,

Primus deceptor.

Moria inter promissa munera vtrique nostrum exolue qui cautius fefellerit.

Moria.

Tanta hercle mihi visa est vtriusq; astutiæ, & adeò quidem subdola, vt verum victorem iudicem me lateat. Nihil tamen sitis solliciti. Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit.

Tertia iam nostræ tollenda est palma palæstræ
Surgite tyrones, ludum reuocate sequentes,
Confligatis vter vestrum sit stultior.

Primus stultus.

Ipse,
Victor ero.

Secundus stultus.

Certè potius clauam Hercule ab ipso
Eriperes.

Primus.

Et Mæonio tu carmen Homero.

Moria.

Incipito, his nihilum prodest contendere verbis.

Primus stultus.

Interdum in medijs volui cœnare latrinis,
Et rabido fœdum deglubere stercus hiatu,
Quum tamen & carnes & candens panis adessent.

Secundus stultus.

Crater sæpe fuit mihi calceus, vnde remotis
Ebiberem cyathis.

Primus.

Quum cœlo maximus imber
Efflueret, rapidum proieci corpus in æquor

Vitandæ causſa pluuiæ.

Secundus.

Dum pergo, sequensq́;
Vmbra mihi apparet, raptis plerumq́; sagittis
Hanc iugulare volo, vel aperto figere marte.

Primus.

Nesciui plerumq́; parens quis me peperisset.
An pater, an mater.

Secundus stultus.

Correptas sæpe ego muscas
Carceribus clausſ, quæ me dormire volentem
Turbarent stimulis.

Primus.

Hircos mulgere bicornes
Tentaui.

Secundus.

Volui interdum numerare quot essent
In pratis herbæ, vasto quot in æquore guttæ.

Primus.

Sæpius in nitido Solis candore lucernam
Apposui.

Secundus.

Visco squamosos carpere pisces
Tentaui.

Primus.

Volui coniectos vngere crines
Vel pice vel visco.

Secundus.

Fallaces vincere vulpes

Cum tauris & equis volui, curruq; sequentem
Iungere.

Primus stultus.

Ego vinum ranis appono bibendum.

Secundus.

Dormiui in mensa.

Primus.

In lecto plerumq; comedi.

Secundus.

Quum vellem interdum lignis affigere claues,
Et quo percuterem nullus mihi malleus esset,
Percussi capite & duro me vulnere læsi.

Primus stultus.

Quum mihi qua corpus vincirem zona deesset
Mammarum tenus a pedibus de corpore pellem
Extraxi, & zonam tali mihi more paraui.

Secundus.

Dum mecum stulti loquerentur, stultior esse
Contendi.

Primus stultus.

Coram populo me sæpe Poëtam
Iactaui, aut alia dixi virtute potentem.

Secundus.

Implicitos vrbis si forte perambulo vicos,
Obstupeo & miror quòd culmina summa domorum
Non se reclinent: vt me plerumq; salutent.

Primus.

Candelã interdum pluuia aut humore madentem

Siccandam expofui flammis.

Secundus.

Ego ſæpe coquendas
In vitro carnes.

Primus.

Seruandas ſæpe ego mihus
Commiſi.

Secundus.

Ipſe & alendos ſæpe moloſſus
Commiſi lepores.

Primus.

Seruandos felibus ipſe
Caſeolos.

Secundus.

Audi mucoſas ſæpe ego nares
Emunxi vrtica.

Moria.

Ludis imponite finem.
His aures patulas ſatis eſt obtundere verbis.

Primus.

Dic age vter tibi viſus ſtultior.

Moria.

Id mihi dictu
Difficile eſt, adeo mihi ſtultus vterq; videtur,
Vt dare iudicium nequeam. Concludere paucis
Expedit, & finem noſtris imponere nugis.
Nunc tanta humanas pungit vecordia mentes
Vt de ſtultitia certent. Quid meutibus illud
Imponat, princeps ſtultorum Moria dixi.

Si tibi ſpectator leuinſcula forte videtur
Fabula, ſi mdici verſus, abſiſte precamur
Mirari: ſed tu quid dicat Horatius audi.
Difficile eſt propriè communia dicere, tuq́
Rectius Iliacum carmen deducis in actus,
Quàm ſi proferres ignota indictaq́ primus.

FINIS.

HVIVS DIALOGI INTERLOQVVTORES ſunt, Fortuna & Aulicus.

Aulicus incipit.

AH Fortuna quàm egregiè me mea ſpe fefellisti? Habebam te loco numinis, tibi aſſurgebam, aras tuas victimis onerabam, vt felicem aliquam mihi largireris profeſſionem, in qua requies eſſet.

Fortuna.

Numquid abunde ſatisfactum eſt tuo voto?

Aulicus.

Satisfactum eſt meo voto! qui nullam vnquam dormiui noctem ſatis ex animi ſententia.

Fortuna.

Nullam noctem? fucata eſt igitur aulicorum

prosperitas.
Nullum enim opinabar hominum genus cui prosperitas rideret melior.

Aulicus.

Nullii, Fortuna, nullum cui non sit requies maior.

Fortuna.

Quid? vos aulici estis inter delicias.

Aulicus.

Inter immunditias, Fortuna.

Fortuna.

Hoccine credibile est, sericatis comitem esse miseriam?

Aulicus.

Sericeis pannis operiuntur mille calamitates.

Fortuna.

Hoc divitiæ permittunt?

Aulicus.

Quænam illæ divitiæ?

Fortuna.

Aurum & argentum quo vos omnes sericati consueistis abundare.

Aulicus.

Fortuna, qui sericati sint, byssoq; & purpura divite induti, plerumq; nec obolum habent unde restim emant.

Fortuna.

Ubinam ergo absumuntur vectigales illi proventus? nonnulli vestrum decem habent quotannis aureorum millia, an tantum thesaurum absumis venter?

venter?

Aulicus.

Fortuna, non illud est.

Fortuna.

Quid ergo?

Aulicus.

Quid? alea, fritillus, sphæristerium, luxus, equorum phaleræ.

Fortuna.

Nihilne aliud?

Aulicus.

Meretrices.

Fortuna.

Quid præterea?

Aulicus.

Domestici latrones Oeconomi, sæpe fingunt talento emisse quod vnico tantùm aureo emptum est. Præterea adulatores qui cauda blandiuntur, qui ceruices confricant, qui percutiunt palpo, qui nos palàm plenis buccis ad cœlum ferunt, qui virtutem in nobis commendant, & hirundinum instar exigunt quicquid possint.

Fortuna.

Vox tamen nunquam video nisi sericatos & gemmatos.

Aulicus.

Ha Fortuna, creditores sunt quibus si pistrina, syluas, stagna, fundos & prædia vendiderimus, nō satisfaceremus dimidiatim. Vis dicam? nos ani-

mam debemus.

Fortuna.

Semper tamen vtimini pernicibus & præstantissimis equis.

Aulicus.

Ha ha paupertatẽ dissimulamus Fortuna, tamen sunt permulti qui non habent vn le asinũ nutriãt.

Fortuna.

Sed non æstimas plurimi illas epularum delicias, pauos è Samo, Phrygias Attagenas, grues mollicas, hœdos recentes, Pelamides Chalcedonias, murenas Tarteſias, pectunculos Chios, Rhodios bellopes, ſcaros Cilices, nuces Thaſias, quæ menſis veſtris quotidie ſolent apponi?

Aulicus.

Egregie dicis Fortuna, habemus interdum ſcarorum iecinora, phaſianorum & pauonum cerebella, linguas Phœnicopterorum, plerumq́, murænarum lactes cæteráſque patinæ Vitellinæ cupedias: ſed hoc ipſum non facit ad voluptatem.

Fortuna.

Quid ni?

Aulicus.

Primum omnium non eſt certa hora prandij aut cœnæ.

Viuimus non noſtro ſed domini arbitrio, nõ prandemus, niſi cum ſoli illi lubet, ſi cœnam aut ludum proroget in longam noctem, ſumus in expectando.

Fortuna.

Quid interim? non dormitis?

Aulicus.

Ha Fortuna? piaculũ est & sacri commissum non expectare dominum, nephas est dormire priusquã venerit si liceat, erunt parasiti qui vigilabunt & gratiam & fauorem præripient, & in benemolentiam domini se profundius intrudent.

Fortuna.

Semper tamen est vobis lauta culina, semper dapsilis mensa.

Aulicus.

Sic ita tribuis hoc magnæ fælicitati, ventrem saginare, & nihil aliud proficere?

Fortuna.

Interim tamen semper viuitis.

Aulicus.

Et canes victum reperiunt: at vt lautè viuamus, putas tamen securas esse quas comedimus dapes?

Fortuna.

Vnde immineret discrimen?

Aulicus.

Vnde Iuppiter? insidijs maleuolorum.

Fortuna.

Quid dispendij possunt adferre insidiæ illæ?

Aulicus.

Quid? nescis aulicos omnes emendicasse à Longobardis veneficia.

Fortuna.

Hoccine credibile est vti veneficijs, & potionatis

poculis?

Aulicus.

Veruntamen, Fortuna, idq; ita vt nemini ſecuro eſſe liceat, nullum eſt illic frequentius malum.

Fortuna.

Quid audio?

Aulicus.

Argumentum & hiſtoriam. Vis me argumento probare quod dixi?

Fortuna.

Agedum, non recuſo.

Aulicus.

Vide apud te quot præſides & epiſcopi agminatim mortui habentur paulo tempore.

Fortuna.

Erant fortaſſe ſenio confecti.

Aulicus.

Pleriq; vix mediam ætatis partem abſoluerant.

Fortuna.

Ita fortè placuit fatis.

Aulicus.

Fata illa accelerata ſunt, & ante maiorum tempus adducta.

Fortuna.

Hoc ſi ita eſt, adhuc tamen promptum eſt vobis facilè cauere.

Aulicus.

Quonam illud modo?

Fortuna.

Si fideles sint vobis domestici.

Aulicus.

Bene dicis Fortuna, si fideles.

Fortuna.

Nónne res ita se habet?

Aulicus.

Tot habemus hostes quot familiares.

Fortuna.

Omnes tamen domestici vos vtróque genio complicato salutant & reuerentur.

Aulicus.

Alter a manu ferunt lapidem, altera panem ostentant.

Fortuna.

Adduci nequeo vt istud credam.

Aulicus.

Est quod credas, multi amicitiam verbis palàm simulant qui sub columbina specie teterrimam ferunt caudam scorpionis.

Fortuna.

Et quãobrẽ familiares vestri vobis insidiarẽtur?

Aulicus.

Innumeri.

Fortuna.

Quamobrem inuiderent? persuadere mihi nequeo inuidiam vobiscum habitare.

Aulicus.

Hoc tantum fabulosum est quantum si dicas Iouem esse sine liberis. Fortuna, nusquam gentium,

nullibi terrarum, aut hominum maiores sunt flatus liuores aut inuidiæ.

Foruna.

Dic ergo, vnde liuor iste enascitur?

Aulicus.

Quandoq; ex fumo, ex re nihili, si dominus sereniori vultu huic arriserit quàm illi, si Taratallam salutet insalutato Mistillo, si arcanũ aliquod committat Fabulino absente Nasica, si Tertidianum propius quam Gelliũ corpori suo admiserit, si dextram porrexerit Diodoro relicto Corbulone.

Fortuna.

Nascuntur liuores ex his fumis?

Aulicus.

Ex longè minoribus Fortuna, inuidia crepabit Hermogines, si viderit Hiarbitam placere domino.

Fortuna.

Saltem qui beneuolentiam dominorum sibi comparant, fœlices putandi sunt.

Aulicus.

Fœlices vtcunq;, si fauor ille sit pertinax & diuturnus.

Fortuna.

Quid nonne sibi constant principes?

Aulicus.

Vt mulieris animus: vis paucis dicam? versatiliores sunt cothurno, & Protheo mutabiliores.

Fortuna.

Quamobrem mutarent sententiam, & versatili essent animo?

Aulicus.

Ha, nephas est percunctari causam.

Fortuna.

Semper tamen habent pædagogos doctrina & sanctitate præditos.

Aulicus.

Fortuna, nescio cui mortalium hodie sit habenda fides. Nam qui severos alijs & tetricos palam se ostendunt pædagogi, eisdem nudato capite blandiuntur intus & appellant reges tragicos. Fortuna, nescio cuinam mortalium hodie sit habenda fides.

Fortuna.

Non confidis hominum probitati?

Aulicus.

Vbinam est illa probitas? in fronte? miror te adhuc ista nescire, quum sis omnium rerũ largitrix & domina.

Fortuna.

Si concessero has in aulica vita esse calamitates, non fatebor tamen vos esse miseros propterea.

Aulicus.

Quid impediet vt non fatearis?

Fortuna.

Aliæ fœlicitates plurimæ.

Aulicus.

Quænam sunt illæ?

Fortuna.

Videturne tibi modica voluptas diuersas regiones circumspicere, hominum mores intueri, illustrare vrbes, & vbique terrarum nullam non experiri voluptatem? Quæ omnia vobis aulicis accedũt quotidie.

Aulicus.

Qui non experti sunt, opinantur multum mellis esse in nostra conditione: expertis verò nihil videtur deterius.

Fortuna.

Scire nequeo satis quorsum tendant istæc tua verba.

Aulicus.

Quando foras proficiscimur, quàm nobis voluptatem putas inesse?

Fortuna.

Eam saltem, quod diuersos hominũ mores videtis.

Aulicus.

Quid si perferamus miserias?

Fortuna.

Miserias! vtinam miseri omnes nihil aliud paterentur infœlicitatis.

Aulicus.

Estne illud fœlicitatis, imbre humectari, cadere in lutum, in tenebris ambulare, equum habere strigosum & maculentum, dormire in cubilibus quibus scabiosi, cancrosi, leprosi, podagrici, vlcerosi, paralitici forsè iacuerunt?

Fortuna.

Plura, vt opinor, non toleratis quã principes vestri: quos tamen aiũt inter delicias in culcitris subalaribus pdicũ plumis refertis molliter quiescere.

Aulicus.

Vt video non satis nosti miseriã nostrã quam vt intelligas, illud imprimis compertũ habe, vix vnicum esse dominum in familia qui bene quiescat.

Fortuna.

Aliỹ quid?

Aulicus.

Nullus ordo sed sempiternus horror inhabitans. Omnes imperare volunt, seruire nulli, hic ait suis tantum muneris esse, vinum præministrare domino, alius cubicularium se vocat, alius œconomum, nõ reperitur qui ea curare velit quæ aliquid præ se ferant vile.

Fortuna.

Hæc tamen (vt suspicor) non impediunt quo minus munda sint omnia vobis.

Aulicus.

Immunda omnia: & quo quisque sordidior est, eo plerũque laudatior. Alij vbi satis se ingurgitarunt vino, reclinant ebria capita & ceruices in scamna & scrinia, & quemcũq; possunt locũ. Videres alios sumptum præter modum vinum ructare, alios euomere, si qui vigilent, dormientibus oppedunt, aut eorum nares, tetro aliquo odore suffumigant.

Fortuna.

Verum (vt opinor) liberũ est vobis per ociũ stare in templis, & ab aurora vsque ad vesperum cum Dijs versari.

Aulicus.

Date mihi peluim, hæc verba excitant nauseam stomacho meo, aulici refugium templa non minus quàm carceres.

Fortuna.

Video tamen & permultos eò nonnunquam ire.

Aulicus.

Hoc ergo faciunt ne impij videantur, & religionis contemptores, aut si qui fortasse illuc inerint eunt non vt orent, sed vt deuoratum plus æquo cibum longa deambulatione digerant, aut pernitiosum saturo ventre somnum fabulosis impediant colloquijs.

Fortuna.

Verùm est alia fœlicitas, cuius nondum memini, generis vestri nobilitas immodicam laudẽ vobis parturit.

Aulicus.

Nobilitas nostra cogit velimus nolimus, vitam nostram exponamus periculis quæ reges deuitant.

Fortuna.

At cùm estis in aula illa regia, & populus videt vos sericatos, paludatos, purpuratos, gẽmis ornatos, & monilibus, suspicit & veneratur.

Aulicus.

Cùm sumus in pagis nostris aurea vestes cõmu-

zantur in penulas, gemmatæ caligæ in soccos: etsi præcedens aulicæ vitæ luxuria opulentiam nostram penitus absorbuerit, subiectos radimus, extorquemus quicquid possumus, conuertimus omnia cum pulusculo.

Fortuna.

Si subditis desit pecunia?

Aulicus.

Extorquemus gallinas, zauros, arietes, et quicquid agrestis gazæ comperimus: prægnantibus interdum paganorum mulieribus culis auferimus lectum et culcitram & solum straměn relinquimus.

Fortuna.

Non te istud mouet, quod in aula principum magna est spes futuri boni?

Aulicus.

Spem non video.

Fortuna.

Dant tamen interim per luxum.

Aulicus.

Frequentius per vim extorquent.

Fortuna.

Quæ semel amarũt, nunquã relinquũt indotatũ.

Aulicus.

Hodie te amãt, cras vitrũ ruperis, odio prosequentur. Propterea Fortuna si vis mihi gratificari, eripe me his miserijs.

Fortuna.

Non constitui tibi quicquam aliud largiri

Aulicus

Vado ergo, nam certum est mihi vnamquamq́, potius subire miseriam, quã diutius huic insistere professioni, vado igitur, & me quibuscunq́, periculis expono. Valete auditores, & expectate hic tantisper dum redeam.

FINIS.

SEQVENTIS DIALOGI INTERLOQVVTORES SVNT *Amor, Salomon, Interpres, Hercules, Dauid, & Eremita.*

Amor.

SCire cupis venas quo torreat igne cupido,
Quasue gerat facul as delicioſus amor?
Quas paret insidias, quo se præmuniat hamo,
Et quibus incautos arripiat laqueis,
Audi laterigeræ lusus numerosq́, Camœnæ:
Accipies quali vulnere ledat amor.

Salomon.

Vis fili æternæ requiem tibi quærere vitæ,
Cælicolasq́, inter ciues & amœna piorum
Agmina spirituum, fœlicem viuere vitam?
Abstineas vitijs & mundo corpore viuas:
Illorum fugias commercia, qui tibi virus,
Qui tibi delicias, luxusq́, & molle venenum
Obtulerint, & qui te ad vina & scorta vocarint.

Vis fili hanc animam tenebris auferre malignis
Vis Acherontea dominum regemq; cauerne
Fallere, tartareæ vis prædam auferre Megeræ.
Abstineas verbis quæ sunt lasciua petulcis,
Immundam spirant Venerem terramq; mephitim
Nam prætextatos iuuenes, croceaq; decoros
Cæsarie solet immundus corrumpere sermo,
Et tener infirmas titillat sermo medullas.
Vis fili in tuto tua carbasa sistere portu?
Sirenum fuge blanditias, & acumina linguæ,
Et caue ne meretrix peritura & subdola casses
Cõparet, atque suis pedicis tua crura moretur,
Lingua meretricis fauis & blandior omni
Ambrosia, succo pariter iucundior omni,
Ridet, adulatur, tremulo blanditur ocello:
Nec muris adeo firmis complexibus hærent
Flexipides hederæ, nec mollis concha lucrini
Arctè adeò iuncta est, vt se tibi complicet illa,
Nam medium amplexans, cõpressaq; basia donãs,
Fallaci mordet linguamq; humerosq; labello.
Castoryq; tenax vinclum promittit amoris.
Verum vbi iã in vacua sentit nihil esse crumena,
Mutatis verbis aliò vestigia mutat.

Interpres.

Sãctissima sunt huius Salomonis præcepta si quis eũ morẽ gereret, & ianq; oracula amplecteretur.

Salomon.

Vis fili ad tutæ portum tranare salutis?
Despicias luxus queis gaudet iniqua voluptas

Quid tibi candentes prona cervice capilli?
Quid madida unguento facies, madidaq; membra
Profuerint tandem, nitideq; superbia formæ?
Annulus in digitis & gemma dives & auro:
Quid ve chlamys Samij gemmis consperſa tiramni
Profuerit? quid opes, omneſq; libidinis artes
His animam pedicis trahit inſidioſa voluptas.

Amor.

Te Curium tua verba docent, hic ſermo paretum
Hæc moroſa refert grandias & vita Catonem.
At tamen arrepto ſi vis contendere telo.
Multa quoq; armatis impingere vulnera dextris,
Non remoto pugnam, aut alacri certare duello,
Siue graues ceſtus, & iniquo pondere maſſas,
Seu liceat validis torquere haſtilia nervis.

Salomon.

Quis tu, qui modicas audes attollere vires,
Quum tibi ſit fragilis formæ nunc vmbra puſillæ?

Amor.

Quis? noſtine hominem?

Salomon.

Nudus mihi cerneris infans,
Pigmæo breuior.

Amor.

Maior mihi corpore virtus,
Quam gracilis docta facies, & parvula membra.

Salomon.

Dic quod nomen?

Amor.

Amor.

Salomon.

Dic quæso quas tibi vires
Præbuerit malesuada Venus, petulansq; voluptas

Amor.

Mollitiem quamuis oculi splendore micantes
Promittant, teneræq; manus, mellitaq; membra,
Quem tamen intactæ pertussi cuspidis ictu,
Ardet, vt in medijs stipulæ sulphurq; cauernis.
Vis sentire mei lethalem vulneris ictum?
Hoc patere & nostræ toleres incendia flammæ.

Salomon.

Intima quàm torrent diræ mihi viscera flammæ!
Quis rogus in venas serpit? quæ incendia flagrēt
Vror vt ignifera perit arida spica sub Aetna
Qui morosa dabam tetrici præcepta Catonis,
Carpebam imberbis qui facta inhonesta iuuentæ
Succubui flammis, refugo quas parturit aren
Illecebrosus Amor, fucataq; melle voluptas.
Vt video, Veneri sapientia nulla resistit.

Hercules.

Sanguine clausa rubens, & multa morte ferarū,
Me docet esse Iouis natum, quem nescit Iberus
Et Tartessiaco semota in littore Gades,
Et quam flammiferi rutilans videt orbita Solis.
Fatidici vates nostræ miracula vitæ,
Egregiasq; canunt vires, & robora nullis
Expugnata feris, nullis concussa leænis,
Morte ferox serpens & fertilis ictibus Hydra

Cui caput obducto præcinctum splenduit auro,
Et deprensa pedum cursu, celeriq; volatu:
Igniferas taurus spirans ex ore fauillas.
Qui poterat terrere vagæ centum oppida Cretæ,
Concidit æratæ nodoso robore clausæ.
Harpyias fœdis maculantes æra pennis,
Nubibus in medijs rapui tetigiq; sagittis.
Arcadas antiquos radiato Sole priores,
Fulmineus terrebat aper, sylusq; relictis
Cogebat domibus ferratos claudere postes:
Cui tamen eripui setoso in corpore vitam.
Quis dabit Alcidæ similem? mea vincula sensit
Cerberus immani terrens Acheronta latratu,
Meq; tuæ Pluton pater expauere tenebræ,
Dum me ad Tænareas inuitas portitor umbras
Vexit, & informem compressi pondere nauim.

Amor.

Mira refers, certasse feris, truncasse colubros.
Eripuisti animam metuendo dentibus apro,
Aëripedem cerunum, volucer cui cesserat Eurus
Pegasea rapuisse fuga, occidisse rapaces
Harpyias, taurum manibus iugulasse cruentis,
Hoc opus hic labor est, cui non Mauruſius Atlas
Sufficiat, valida quamuis cervice humerisque
Sustineat firmis molem stellantis olympi.
Et quamuis tibi sint nervoso in corpore vires,
Tam robusti humeri, cervix tam firma, caputq;
Quod queat auratum secure incumbere cælum
Si tamen inuicta mecum certare palæstra

Forte

Fortè velis, ego nec tecum certare recuſo.

Hercules.

Tu pupe imbellis croceo redimite capillo,
Cui ſunt vnguiculi molles, laſciuius hædo
Corpus lanigera pellis quoq́, mollior agna,
Ridentes oculi, quales virgunculæ, nondum
Nubilis in molli ſolet oſtentare iuuenta,
Méne audes verbis inceſſere nudule pupe?

Amor.

Sum nudus fateor, forma eſt mihi mollis, & omnes
Laſciuo teneræ mihi ſunt in corpore partes.
Mollius eſt oleo guttur, & mollior alis
Perdicum facies, & rubri more pyropi.
Splendet vterq́, oculus, niuis inſtar mollia ſplendēs
Crura, vtrunq́, femur vincit candore liguſtrum.
Quæ quamuis deceant imbelles ſigna puellas,
Clauigero tamen audebo certare gigānti,
Et fortaſſe mea victus moriere ſagitta.

Hercules.

Quid tua tela mihi poterunt obſiſtere? nunquid
Reptilis occidit magnum formica elephantem?
An forte Enceladum vincet Pigmæus, & omnes
Titanas? vincéne alacrem teſtudo moloſſum?
Has contemno minas, ſi quid tua ſpicula poſſunt
Vrere, miſſilibus terebres mihi corda ſagittis.

Amor.

Accipe mortiferum vulnus, cognoſce ſagittis
Quanta ſit in noſtris quāq́, inſidioſa poteſtas.

Hercules.

Nunc video pligeri nihil esse cupidinis arcu
Acrius, atque tua Venus illecebrosa sagitta,
Ille ego monstrorum domitor, nūc ardeo & uror,
Ardet ut incensis Lipare fumosa caminis.
Nunc ego me victum fateor, clypeoq; relicto
Turpiter in media cedo fugitiuus arena.

Dauid.

Inter fatidicos prima est mihi gloria uates,
Et mea prospiciunt præsagi uerba prophetæ,
Ille ego sum Dauid, tortæ qui uerbere fundæ,
Magna Philistæi percussi membra gigantis.
Religionis amor diuino me cremat igne,
Cura mea est cœlum: duce ego pietatis amore,
Eyicio stimulos Veneris, pedicasq; dolosas,
Queis solet incautos capere insidiosa libido.

Amor.

Magna tua est uirtus, sola est tibi cura salutis.
Tu Veneris laqueos & blandimenta recusas:
Nulla Venus tibi titillat mentem q; animumq;
Plurima fatidico præsagia concinis ore,
Sacrificii te psalmicinem sanctum esse fatentur.
Vis tamen armata mecum contendere dextra?
Iunge manum manui toto spectante theatro.
Non ego conflictum renuo.

Dauid.

Tu parvula musca,
Pigmæo breuior, tremulæ quem uerbere pennæ
Concutiunt Palamedis aues Scarabæus & ater,
Audes fatidicum lingua irritare prophetam?

Quære parem tibi Pygmæum, cui debile corpus,
Cui faciles humeri, cui sit mollissima formæ
Nam tecum armatis manibus certare puderet.

Amor.

Experiere meo quæ sint in vulnere vires,
Quamq́, pharetrigero sit torridus ignis Amori.
Ni tibi cornea sit præduro in corpore fibra
In venis adamas, & subter viscera marmor,
Vita tibi triplex, tria colla tricorporis umbræ,
Experiere meo nihil esse potentius ictu.

Dauid.

Quanta mihi, superi, serpunt incendia venis?
Quàm mihi flagrantes torrent incendia venas,
Visceribus calor est, quẽ Tethis vtroq́, nequires
Delere Oceano, varusq́, reciprocus vndis
Euripus trimaris, pontúsve vterq́, Corinthi:
Nec qui venturos præsagis spiritus annos,
Subsidium confert. sensim crepitante fauilla
Labitur in cineres resolutum debile corpus.
Mallem ego Thessalicis intus frigere venenis
Et bibere ignotas quas Caucasus educat herbas:
Socraticæq́, grauem succum potare cicutæ,
Prælatæq́, sibi quicquid Medea Creusæ
Præbuit, incertis cecidit cum regia flammis.

Amor.

Tu tamen audebas nostris illudere telis,
Morti feraq́, meæ pennas videre pharetræ?
Nónne vides quanta Veneris modò filius arte
Eminet, & iaculum quàm certo torqueat ictu?

Hæc tua, quã pateris, maneas fortuna superbis.
Sed vasto nihil esse potest sub cardine mundi,
Quod quandoq; acri non torreat igne Cupido.

Eremita.

Ecce ego deserta latebrosus cultor erevi,
Nil nisi radices comedens, lapidosaq; corna,
Agrestesq; herbas, quas concoquit ignis aheneꝰ
Suppositus, cui longa terunt ieiunia corpus,
Ossa cutem penetrant, laxo cui viscera ventre
Dependent, macra est facies, vix languida crura
Insistunt pedibus geminis, spelea ferarum
Incolo, quaq; habitat villosa leæna latebras.
Et ne porrecto me pungat melle voluptas
Furtiuisq; dolis trahat insidiosa libido,
Pungo me scuticis, & acutis vulnero flagris,
Ne lascivus Amor parvos mihi pungat ocellos,
Aut me, suauiloquæ seducat forma puellæ,
Linteolo faciem mihi velo, & pectore prono
Quadrupedum aspicio tellurem more ferarum.

Amor.

Magna tua est virtus, & iter meditaris ad astra:
Macra tibi est facies, ieiuno corpore latrat
Venter, & ossa cutem penetrant, venereq; repellis.
Te faciam tamen iniectis ardere fauillis,
Flammataq; deæ Veneris flagrare sagitta.

Eremita.

Teq; tuasq; faces atq; ignea spicula temno.
Nec Veneris timeo pedicas, vtare flagello
Qualicunq; voles, virtus tibi nostra resistet.

Amor.

Experiare meæ nunc ergo vulnera dextræ,
Discе pharetrati non spernere numen Amoris.
Iuppiter ignifero terras qui fulmine torquet,
Neptunus refugis qui terras alluit vndis,
Exanimes torua facie qui concuit vmbras,
Sustinuere meæ lethalem cuspidis ictum.

Eremita.

Rugosum quisquis mira grauitate Catonem,
Atq; supercilio Fabios Curiosq; seueros
Mentiris, castaq; audes te dicere vita,
Tolle tuæ rugas elataq; cornua formæ,
Moribus antiquis noliæ onsidere, quamuis
Et Veneris flammas, teneriq; Cupidinis ignes
Per multos castus superaueris ante Decembres.
Agrestes colui latebras, atque antra ferarum,
Abstinui Venere & Bacchо, ieiunia macro
Corpore seruaui multos abstemius annos:
Sic vt iam à Veneris stimulo secura paterem
Viscera, & ignitas iam defensisse fauillas,
Attamen ecce nouа torret præcordia flammа.
Acrior igniferæ vasta fornace Chimeræ
Sæuus amor. Paucis igitur conclusio fiat,
Omnia vincit amor, nulla superabilis arte.

FINIS.

INTRODVCVNTVR IN HOC DIALOGO

Troia, Salomon, Sanſon.

Troia.

FLete ſenes.

Salomon.

Plorate viri.

Sanſon.

Lugete puellæ.

Troia.

Cauſæ iubent.

Salomon.

Res eſt congrua.

Sanſon.

Fata volunt.

Troia.

Fleve licet.

Salomon.

Plorare iuuat.

Sanſon.

Lugere neceſſe eſt.

Troia.

Fletus adeſt.

Salomon.

Deſunt gaudia.

Sanſon.

Riſus abeſt.

Troia.

Abſit Amor.

Salomon.

Citharæ taceant.

Sanſon.

Querimonia ſurgat.

Troia.

Terra fleat.

Salomon.

Doleant omnia.

Sanſon.

Cuncta gemant.

Troia.

Cuncta gemant.

Salomon.

Choreæ pereant.

Sanſon.

Moriantur amores.

Troia.

Cedant vana.

Salomon.

Cadant baſia.

Sanſon.

Flete ſenes.

Troia.

Flete ſenes.

Salomon.

Plorate viri.

Sanſon.

Lugete puellæ.

Troia.

Causa iubet.

Salomon.

Res est congrua.

Sanſon.

Fata volunt.

Troia.

Troia vocor.

Salomon.

Salomon ego ſum.

Sanſon.

Sanſon ego dicor.

Troia.

Pulchra fui.

Salomon.

Sapiens ipſe ego.

Sanſon.

Fortis ego.

Troia.

Nos tres quos variis cruciauit fœmina damnis,
Dicemus quid ſit fœmina, quid due ferat.

Salomon.

Nos tres informi iugulauit fœmina cultro,
Fœmina cerbereum digna fouere canem.

Sanſon.

Nos tres implicuit tacitis fortuna catenis,
Fœmina tartareo nubere digna Ioui.

Troia.

Nos tres in dubium contraxit fœmina rete,
Fœmina, Mœnalijs proijcienda lupis.
Salomon.
Nos tres à recto virtutum calle retraxit
Fœmina, Trinacria viua cremanda pyra.
Sanſon.
Nos tres Idaliæ Veneri ſeruire coëgit
Sola Perillæum digna probare bouem.
Sanſon.
Troia: quid eſt mulier? nos definire neceſſe eſt
Quid ſit, quidue ferat fœmina Troia quid eſt?
Troia.
Eſt ex Lernæis oriunda paludibus Hydra,
Turgida ſaxificæ Gorgonis ora gerens.
Salomon.
Eſt mel interna concludens parte venenum,
Maſcula Palladia corpora voce trahens.
Sanſon.
Eſt flos arcano portans in cortice vermes,
Frigida ſub niuea toxica pelle ferens.
Troia.
Eſt Siren capiens verbis fallacibus aures,
Ignoto mergens naufraga vela mari.
Salomon.
Eſt fallax blandam prætendens ſcorpio caudam,
Qui dum blanditur, mordet & interimit.
Sanſon.
Eſt roſa quæ prima dulcedine fundit odorem,
At graue formoſa ſub cute virus alit.

Troia.

Est Circe, nisi se cautum quis præstet Vlyssem,
In fœdos vertens corpora nostra sues.

Salomon.

Est Harpyia ferox deturpans aëra pennis,
Quæ solet humanum dilaniare genus.

Sanson.

Est serpens, vermis, vultur, Crocodilus, & hydra
Gorgone portentum dirius hydrigena.

Troia.

Famina blanditur.

Salomon.

Laqueos parat.

Sanson.

Arma ministrat.

Troia.

Decipit.

Salomon.

Excæcat corpora.

Sanson.

Membra necat.

Troia.

Debilitat vires.

Salomon.

Hominem attrahit.

Sanson.

Ossa perurit.

Troia.

Flet.

Salomon.

Ridet.

Sanſon.

Simulat.

Troia.

Dat.

Salomon.

Petit:

Sanſon.

Odit.

Troia.

Amat.

Salomon.

Hauris opes.

Sanſon.

Plenas ſolet euacuare crumenas.

Troia.

Bella gerit.

Salomon.

Frangit mania.

Sanſon.

Caſtra domat.

Troia.

Fert violas.

Salomon.

Gaudet ſpeculis.

Sanſon.

Solet eſſe iocoſa.

Troia.

Gaudet odore.

Salomon.

Petit basia.

Sanson.

Corpus amat.

Troia.

Disponit crines.

Salomon.

Faciem lauat.

Sanson.

Ocia quærit.

Troia.

Ludere vult.

Salomon.

Sumptu gaudet.

Sanson.

Amat choreas.

Troia.

Vult bene vestiri.

Salomon.

Bene pecti.

Sanson.

Et pexa videri.

Troia.

It tacitè.

Salomon.

Atque mali est prodiga.

Sanson.

Parca boni.

Troia.

Pigrescit.

Salomon.

Querula est.

Sanson.

Solet illaqueare maritum.

Troia.

Contemnit mores.

Salomon.

Est vaga.

Sanson.

Mobilis est.

Troia.

Bella mouet proprijs.

Salomon.

Fratres committit in arma.

Sanson.

Auctoritas est perniciosa sua.

Troia.

Cùm Salomon sapiens fueris, sapientia nec te
Eripuit, res est imperiosa Venus.

Salomon.

Et tu Troia potens fueras, te nulla redemit
Nobilitas, non te Pergamus eripuit.

Troia.

Tu Sanson robustus eras, nec te tua virtus
Seruauit, fraudes sæpe ministrat amor.

Sanson.

Incolumem nec te priami fecere nepotes,

Troia tuæ cecidit nobilitatis honos.

Troia.

O Salomon non te moles celeberrima templi
Eripuit: cantos sæpe fefellit amor.

Salomon.

Nec te Troia tui saluam fecere Penates,
Quin minus Argolico diruta Marte fores.

Troia.

O Sanson non te præstantes robore nerui
Seruarunt, sciuit te superare Venus.

Sanson.

Nec te præstantes Hybleo marmore turres,
Troia reseruarunt, nec Venus aut Cybile.

Troia.

Priamides Phrygia si nunquam pastor ab vrbe
Isset ad Argolicæ florentia mœnia Spartæ,
Vxorem Menelae tuam rapturus, haberet
Troia recens nomen, vicinaq; nubibus esset
Clara domus Priami, nec putrida saxa laterent
In campis, nec ios Simois correpta sub vndis
Corpora Troianæ prolis cooperta iacerent,
Si te inquam Phrygius nusquam rapuisset adulter.
Tyndari non geminos bellis armasset Atridas
Ardor vindictæ: nec si Priameius Hector
Te iugulauisset falsis Patrocle sub armis,
Hectora non etiam fortis mactasset Achilles,
Non itidem Paris incuruo clarissimus arcu
Læsbilem solo pede traiecisset Achillem.

Nec Paridem Pyrrhus nec Pyrrhum immanis Orestes.
Quid reliquos omnes memorem. quos marte siniſtro
Ipſa decennali vidi perïſſe ruina.
Quid iactum aëriæ ſummo de vertice turris
Aſtyanactia loquar? quid cæſa cadauera dicam
A Græcis? credas mendacia verba Maronis,
Qui canit Aeneam certaſſe viriliter armis,
Blandiri Auguſto cupiens. Maro falſa recenſet,
Fatali cum dicit equo veniſſe ruinam.
Nullus equus Troiã, nec machina Palladis vlla
Venit, & antiquæ patefecit limina Troiæ,
Sed Troiam Græcis reſeranit proditor ipſe
Aeneas, ſocius Eneto cum Polydamante,
Queis comes Antenor fuerat. ſic ſum data Græcis.
Sic me nocturna Græj inuaſere procella.
Quid mihi tam diræ cladis monumenta parauit?
Fœmina, quæ primos belli mihi contulit ignes.

Salomon.

Ipſe ego ſi nunquam muliebri captus amore
Libera fœmineis donaſſem colla catenis:
Friuola vanorum nunquam ſimulachra deorum
Pronus adoraſſem, non idololatra fuiſſem.
A vera ſed quid me relligione retraxit?
Fœmina, quæ mentis rationis detrahit vſum.

Sanſon.

Non me terruerat feritas, fugienda leonis,
Non me mille viri iaculis inuadere quibant,

Rumpebam Parta fabricatas rupe columnas,
Frangebam silices, superabam castra, domabam
Extremos quicquid fuerat crudele per agros,
Me tamen exciso delusit fœmina crine,
Fœmina Getulo comminuere digna leoni.

Troia.

Deludit sensus.

Salomon.

Enervat corda.

Sanson.

Medullas
Vrit.
Opes haurit.

Salomon.

Homicidia plurima
Parat.

Sanson.

Gaudet adulteriis.

Troia.

Stupris.

Salomon.

Incestibus.

Sanson.

Astu
Gaudet.

Troia.

Amat rixas.

Salomon.

Est perfida.

Sanson

Sanſon.

Fallit amantem.

Troia.

Decipit ignaros.

Salomon.

Et vires fortibus aufert.

Sanſon.

Me fregit.

Salomon.

Me me idolis ſeruire coëgit.

Sanſon.

Abſtulit illa mihi vires.

Troia.

Mea Pergama rupit.

Salomon.

Me ſtultum fecit.

Sanſon.

Mihi crines forcipe raſit.

Troia.

Fraudibus exultat.

Salomon.

Quærit conuiuia.

Sanſon.

Bacchi

Orgia concelebrat.

Troia.

Populo vult grata videri.

Salomon.

Vult dici ſapiens.

Sanſon.

Quærit formoſa vocari.

Troia.

Gaudet honore.

Salomon.

Iocas adamat.

Sanſon.

Vana omnia quærit.

Troia.

Eſt fallax.

Salomon.

Eſt vafra.

Sanſon.

Nequit compeſcere linguam.

Troia.

Eſt mendax.

Salomon.

Et hypocriſim amat.

Sanſon.

Scelus omne miniſtrat.

Troia.

Quis generi humano Paradiſi limina clauſit?

Salomon.

Fœmina. Quis lyrici cantus Dauida peritum
Fecit adulterium committere?

Sanſon.

Fœmina. Sed quis
Aeneam validò fecit confligere Turno?

Troia.

Fœmina. Quis veteres fecit pugnare Sabinos
Contra Romanor pastores?
Salomon.
Fœmina. Sed quis
Causa fuisse tui narratur Pyrame casus?
Sanson.
Fœmina. Baptistæ sed quis capitale prophetæ
Supplicium inferri præcepit?
Troia.
Fœmina. Regis
Aegisthi natos decies quis quinq́, peremit?
Salomon.
Fœmina. quis socios olim mutauit Vlyssis
In porcos magno incantamine?
Sanson.
Fœmina. sed quis
Olim Dulichium tardasse putatur Achillem,
Quo minus ad bellum properaret?
Troia.
Fœmina. Quis te
Sardanapale habitum muliebrem sumere iussit?
Salomon.
Fœmina. Sed contra te quis fortissime Theseu
Iussit Amazonides concurrere?
Sanson.
Fœmina. Verùm
Facta procis belli quæ causa est prima cruentæ
Troia.
Fœmina. Quis sobolem Dauidis morte cruenta

Occidi ferro præcepit?

Salomon.

Fœmina. Sanſon,
Cur tam longæuis odijs Agamemnona fortem
Aeacides habuit? quæ cauſa eſt?

Sanſon.

Fœmina. Troia
Dicito, quis medijs ſubmergi fecit in vndis
Leandrum forma ſpecioſum?

Troia.

Fœmina. Quiſnam
Orphea membratim diſcerpſit?

Salomon.

Fœmina. Sed quis
Fecit ab inferno Plutonem exurgere, & Aethna
Frugales campos inquirere?

Sanſon.

Fœmina. Quiſnam
Fecit vt Alcides vitam finiuerit igni?

Troia.

Fœmina. Quis diri flamma combuſſit amoris
Infantem cæcum, cui nomen Acontius extat?

Salomon.

Fœmina. quis proprijs lacerandum Actæona quõ-
dam
Donauit canibus per ſyluas?

Sanſon.

Fœmina. quiſnam
Inceſtæ vitium fecit patrare Thyeſtem?

Troia.

Fœmina. quis vasta sorberi fecit abysso
Amphiaraum vatem Græcorum?

Salomon.

Fœmina. quisnam
Andromedem fecit monstro exposuisse marino?

Sanson.

Fœmina. quis frenis rapidorum fecit equorum
Hippolytum iuuenem discerpi?

Troia.

Fœmina. quisnam
Romule, te cum fratre tuo proiecit in vndas?

Salomon.

Fœmina. quis pariter furioso suasit Oresti
Vt Pyrrhum gladio iugularet?

Sanson.

Fœmina. quisnam
Fecit vt immani gladio se occideret vltro
Petus? quis suasit Pelopi vt se mergeret vndis?

Troia.

Fœmina. quis contra Lapitas certare bimembres
Arboribus iussit Centauros?

Salomon.

Fœmina. verum
Quis sceleris falsò accusauit Pelea fortem?

Sanson.

Fœmina. quis tenerum à colubro permisit Opheltē
Dimissum in campis occidi?

Troia.

Fœmina. verùm
Quis filum & lanas robustis nere lacertis
Amphitryoniadem stimulauit?

Salomon.

Fœmina. sed quis
Argolicum regem fecit pugnare Dario?

Sanson.

Fœmina. quis proprio sibi mortem adsciscere cultro
Impulit indigna pereuntem morte Lycamben?

Troia.

Fœmina. Lysimacho formosum occidere natum
Quis quæso verbis persuasit?

Salomon.

Fœmina. quísnam
Fecit vt Archemoron extinxerit anguis in herba?

Sanson.

Fœmina quis Phœbo Græcis immittere pestem
Suasit & innumeras æruminas?

Troia.

Fœmina, sat sit.
Fœmineæ satis hic fuimus de fraude locuti:
Plura tamen restant, & adhuc maiora supersunt.

Salomon.

Sunt quæ se perimunt.

Sanson.

Sunt quæ iugulare maritos,
Nituntur.

Troia.

Sunt quæ vigilans occidere fratres.

Salomon.

Sunt quæ bella mouent.

Sanſon.

Sunt quæ nec ſtupra nec vllas
Spumigenæ Veneris flammmas vitare laborant.

Troia.

Byblis concubuit fratri: & tandem ſibi mortem
Conſciuit laqueo.

Salomon.

Canace de fratre ſcelesto
Infantem peperit.

Sanſon.

Sed quid concumbere patri
Myrrha furens non erubuit.

Troia.

Mixta eſt quoque patri
Nictimene.

Salomon.

Docti Chryſeis mater Homeri
Fecit adulterium.

Sanſon.

Pulchram Nicteida tauri
Cæcus amor traxit.

Troia.

Facti de crinibus angues
Palladis in templo liuentis facta Medusæ
Stupra docent.

Salomon.

Tanto lenæna Semiramis igni

Ferbuit, & tanta Veneris fuit incita flamma
Vt brutalis equi, ne dum commercia nati
Quæsierit.

Sanson.

Matrem fertur nouisse Iocastam
Oedipus.

Troia.

Insano se Demophoontis amore
Suspendit Phyllis.

Salomon.

Matris delubra Cybelles
Hippomenis coitu violare ausa est Atalanta.

Sanson.

Absyrtum fratrem lacerans Medea necauit:
Atq; vt prædonem sequeretur Iasona, patrem
Decepit, tandem à profugo deserta marito,
Occidit natos.

Troia.

Celebrans trieterica Bacchi
Penthea formosum mater iugulauit Agaue.

Salomon.

Ignaro coram fallax Theroclea marito
Innocuum iuuenem falsi accusare reatus
Non verita est.

Sanson.

Non erubuit sæuissima Progne
Occisum natum comedendum afferre marito.

Troia.

Aegypti præses sese Cleopatra peremit.

Erigone laqueo vitam clausisse putatur.

Sanson.

Ino cum puero Melicerta se dedit escam
Piscibus.

Troia.

Aethyopam Circe impellente putatur
Dimisisse Lycus.

Salomon.

Doctæ præferre Minervæ
Se non erubuit dextris subtilis Arachne.

Sanson.

Pellibus hircinis Isaac Rebecca fefellit.

Troia.

Et capitolinam virgo Tarpeia turrim
Donauit regi Latio, populisq; Sabinis.

Salomon.

Et varijs Circe novit mutare figuris
Incautos homines.

Sanson.

Regina Cherotina cives
Innocuos non erubuit transfigere ferro.

Troia.

Et Cyri pariter iunioris reproba mater,
Fecit vt immundos alerent sibi corpora vermes,
Queis corrosa forent.

Salomon.

Mulier scelerata Polyxo
Fecit in arboreis Helenum pendere lacertis.

Sanson.

Conscivit q; sibi gladio Sophronia mortem.

Troia.

Tullia causæ suæ mortis fuit optime Serui.

Salomon.

Luxuriosa fuit quoq; Iulia.

Sanson.

Baccades omnes
Ebria nocturno replebant guttura potu.

Troia.

Hæc est fœmineæ prolis clarissima virtus.

Salomon.

Hæc bene facta patent muliebria.

Sanson.

Cernite quales
Sint lusus, qualesq; ioci, qualisue voluptas.

Troia.

Si cautos homines deludat fœmina fallax
Quid mirum? cum luxuria seruire potentes
Fecerit ille deos?

Salomon.

Fama est ex sideris aulæ
Descendisse Iouem toties.

Sanson.

Dixere poetæ
Diuersas solitos olim vestire figuras
Esse deos, quò luxuriam complere valerent.

Troia.

Iupiter Europam deluſit imagine tauri.

Salomon.

Ab Ioue quæ fuerat volitans effecta coturnix,
Astiterit, Iouis armigeri certamine rapta eſt.

Sanſon.

Iupiter effigiem niuei veſtitus oloris
Fecit olorinæ Lædam ſuccumbere pennæ.

Troia.

Iupiter in Satyrum quõdam Nicteida verſus,
Antiopam impleuit gremio peperitq́, gemellos.

Salomon.

Amphytrionis habẽs ſpeciem te Alcmena fefellit.

Sanſon.

Te pariter rapuit Danae pluuia aurea factus.

Troia.

Ignis erat quando peramatã Aſopida luſit.

Salomon.

Mnemoſynen rapuit paſtoris imagine capta.

Sanſon.

In colubrum verſus aliã rapuiſſe putatur.

Troia.

Quid de Neptuno memorẽ quem forma iuuenci,
Formoſæ lectum fecit temerare puellæ?

Salomon.

Idem & Aloidas geminos ſimulatus Enipeus
Suſcepit.

Sanſon.

Pulchram rapuit Biſaltida balantis
Effectus verues.

Troia.

Et frugum flaua repertrix
Neptuno miſcetur equo.

Salomon.

Senſit quoq́, talem
Hydrigenis horrens colubris tua Pegaſe mater.

Sanſon.

Fœmina multorum ſceleru̅ eſt ampliſſima cauſa

Troia.

Oppreſſit pariter Machareida Cynthius olim,
Paſtoris formam non dedignatus Apollo.

Salomon.

Erigonem Bacchus rapuit mutatus in vuam.

Sanſon.

Vt Saturnus equum ſe ſinxerit hoc tibi notum,
Phylira, nam de te genuit Chirona bimembrem.

Troia.

Si laſciua deos in tantum traxerit ignem
Fœmina diuerſis vt ſe veſtire figuris
Sint ſoliti pro luxuria, quid dixero mirum
Si pereant homines?

Salomon.

Fertur ſuperare gigantes
Iupiter, ipſe tamen muliebri eſt victus amore.

Sanſon.

Te colubri rapiant rabidi, ſis præda leonum,
Te voret infernus, perimat te cuſpide tigris,
Omnia te fugiant, te tartara ſola requirant,
Te crucient ſuperi, pulſataq́, more triumphi.
Aequoreis pereas tanquam Palinurus in vndis.

Prosperа nulla tibi sit nox, nullum tibi tempus
Vitæ sit, Phœbus renuat tibi spargere lumen,
Non tibi demonstret rubicundum Cynthia cornu
Te comedant vermes, tellus tibi deneget vuas,
Pontus aquas, & flaua Ceres non det tibi germẽ
Mille tibi veniant morbi, te mergat abyssus
Fel tibi pro potu detur, tibi sit malus aër,
Sit tibi rara quies, perimat te frigida pestis,
Non tibi sint epulæ nisi stercora, semper abundes
Fletibus assiduis, singultibus ilia rumpe,
Aut moriare siti, vel missum ex æthere fulmen
Te perimat, moriare fame, te mille dolores
Perpetuo vexent, aliquis te deuoret vrsus,
Te perimant tygres, pascant tua viscera coruos,
Cerbereis nubas canibus, facies tibi crebris
Humescat lachrymis, precor vt non ante quiescas
Quam se blanda lupis comedendã præbeat agna.
Semper vexeris, nullum faueat tibi lumen,
Est ne satis? non, non victum tibi terra recuset.
Morte repentina pereas, væ væ tibi fallax
Fœmina, sanguineas dignissima pascere tigres,
Pascere digna lupis, digna & satiare leones,
Sed breuis vt stricta fiat conclusio pausa,
Fertilis in terra paucos natura creauit,
Quos flamma intactos mulier scelerata relinquat,
Vicerunt multi colubros, portenta leones,
Quos tamen immundo superauit fœmina luxu.

FINIS.

IN HOC DIALOGO INTRODVCVNTVR QVAE facile agnoscentur.

Pauo.

POstquam centoculum domuit Cyllenius Hermes
Pastorem, ipsius tribuit mihi pronuba Iuno
Insomnes oculos caudae apponendo superbae,
Sum siquidem Pauo gaudens sublimibus alis
Regalesq, domos habitans, nobis cara dura est,
Vox Satanae par est, incedo more latronum,
Scintillam pennae. Samos insula protulit: ipsa
Me Iuno seruat, dicor Iunonius ales.

Aquila.

Si quis laudet aues, praeferri debeo cunctis
In caelum nulla territa nube volans.
Me Iouis armigerum veteres dixere poetae:
Dicta ego sum reliquis pulchrior alitibus.
Quando formosus Ganymedes natus in Ida
Arguto dulces pangeret ore iocos:
Hunc ipsa innocuis raptum vnguibus intuli ad astra.
Nam, erat illius forma decora Ioui,
Nulla auis est quae me possit superare volatu;
Sola aquila est summi fida ministra Iouis.

Cygnus.

Cygnus ego dicor, veteres qui primus Amyclas,

Incolui, gratus diuis, qui dirigo curruum
Idaleæ Veneris, nam me Venus aurea seruat,
Est mihi Sirenum cantus, nam morte propinqua
Desleo venturum facundo gutture finem,
Præsagusq; meæ mortis dulcem effero cantum
Pennarum corpus fluuiali aspergere lympha,
Gaudens, & vastis alas immergere stagnis,
Non habitare casas soleo, regalibus aulis
Exulo, si quis me diro vulnere lædat
Et viuum perimat, cito pascet in arbore corus.

Vultur.

Vultur ego appellor curuatos mordicus vngues
Hostibus infigens, fœda ego dicor auis.
Et putri infectas assumo cadauere carnes
Et mihi queq; caro mortua præda fuit.
Me multi quamuis odioso carmine spernant,
Et reliquis dicar fœdior alitibus:
Non tamen olfactu reperitur charior ales,
Non homo, non pardus, non leo, non aquila.

Bubo.

Bubo vocor modulis semper ferialibus vtens
Infortunatis referens præsagia rebus,
Me cunctæ fugiunt volucres, cunctæq; repellunt,
Vnde ege dum reliquæ volitant, abscondita tectis
Deliteo, quando tenebrosa nocte quiescunt,
Obscurum celeres immito per aera pennas.
Et tanquam fures radiosum negligo lumen.
Si forsan cantet ferali carmine bubo
Triftia venture docet infortunia pestis.

Grus.

Grus vocor agresti semper nocitura colono
Nam missum in viridi detrahо germen agro.
Nascentesq; fabas depascor mollibus aruis,
Vnde grues nunquam curuus arator amat,
Nunquam sola volo, laxeri semper comes astat
Aeriam nunquam turba peragrat iter.
Turmatim incedunt sociæ, perq; aëra pennis
Vniuæ scindunt. sum Palæmedis auis,

Cornix.

Appellor nymbosæ hyemis prænuncia cornix,
Cras cras cras canto, durus sed me odit arator,
Namq; nuces rapio, an quisquis cognouerit aviem
Augurij, expertus rebus dare signa futuris,
Cornicem, foueat, quoniam dignissima semper
Ales aruspicio cornix memoratur habenda.
Et quanquam toto nigra sit mihi corpore pluma,
Simq; nigra ipse tamen me Phœbus sæpe amauit.

Perdix.

Inter aues reliquas dicor mœstissima perdix:
Inter pennatas prima ego quæror aues,
Me noctu inquirunt domini, laqueiq; ministrant,
Vt misera in casses pergere possit auis,
Cur me tot laqueis infidus decipit auceps?
Præ reliquis auibus est mihi grata caro.
Vilibus an cernas præcendi retia coruis?
Non nimia dura est asperitate caro.
Verum sian mollis. Domino comedenda mi-

stror
Et soleo summis regibus esse cibus.

Miluus.

Sum Miluus pullis & gallinis odiosus.
Nam cum dira fames vacuo me ventre lacessit,
Huc, illuc, istuc gradior, redeo atque recurro.
Hinc, istinc, illinc redeo, sto illic, hic & istic.
Hàc, illàc, istàc pernici transeo penna.
Tandem ego dum leuibus secui satis aëra pennis
Ore cibum arripio tollens ad sydera prædam.
Insidior pullis: luget gallina, nec vltrà
Correptum expectat fœtum, quisquis bene viuis,
A te miluinos semper procul eijce fures.

Phœnix.

Solus ego Phœnix annoso tempore viuo
In summis degens montibus Arcadiæ.
Rarus ego in terris: quicquid rarũ, preciosum est,
Aurum sic ferro rarius esse vides.
Postquam quod dederit tempus fortuna peregi,
Cogor & extremos claudere morte dies:
E syluis magnos lignorum congero aceruos,
Incenso tradens ossa cremanda rogo.

Anser.

Anser ego dicor, strepero sed garrulus ore,
Per quem seruata est à Gallo milite Roma,
Dum Capitolinam cupiens inuadere turrim,
Hostica Romuleis tentoria figeret armis,
Semper ego seruo fluuios, & nutrio plumam,
Quæ possint homines mollem contexere lectum,

Hoc in me scelus est, nimiæ quòd garrulitatis
Fœmineo generi prohibens me exempla dedisse.

Accipiter.

Accipitrem aërium cautus me nominat auceps,
Quòd reliquas possim fallere primus aues.
Me semper fœlix dominorum dextera portat,
Vt reliquas volucres protinus ore sequar.
Non ego sum veluti miluus, sed differo ab illo:
Nam solum pro se quærit ipse cibum:
Ipse mihi & domino perquiro gestio prædam.
Possessor rapto non ego dico auis.
Cruribus apta meis ego unguinabula gesto:
Vt sic sim reliquas notior inter aues.

Gallus.

Sum gallus, medias designans tempora noctis,
Auroramq; canens dum prima clara diei
Lux oritur, tenebrisq; micat lux alma fugatis,
Me cum gallinis sæpe in prædam improbus auferet.
Armatus miles, dum villas transit agrestes.
Carnem habeo mollem, breuiorem dat caro vitam.
Si fierem cornus me nullus miles amaret.
In paruis habito domibus: nam diligo granum.
Quod dat aratori cerealis messis arista.

Psittacus.

Psittacus appellor, viridis cui splendicat ala,
Inter pennatas primus habendus aues.
Sum siquidem humana qui voce propinquius
uter.

Humanum visus sæpe sonare sonum.
Præsenti populo pergratum profero χάριν,
Vox mea me multis denotat esse hominem,
Qui me conspiciunt, credunt mirabile visu,
Quòd pennata hominum voce loquatur auis.

Hirundo.

Garrula ventura æstatis prænuncia hirundo
Dicor, quæ soleo in summis habitare caminis.
Erectos nidos, æstiuum & diligo tempus,
Exoptet quamuis hyemalia tempora cornix.
Nam ego prima hyeme, & dum nullo frigora regnant
Intercepta gelu, discedo, & desero frigus,
Ad calidas partes orientis abire coacta:
Nec semper ver est si sola volarit hirundo.

Passer.

Plumeus appellor passer, qui tempore verno
Gaudeo prædulci sæpius ore canens.
Gaudeo peruigiles victum mihi quærere syluas,
Et si sum exilis dulciter ore cano.
Quisquis eris magnus, causas contemnere paruas,
Sæpe etenim magnos corpora parua domant.

Gryphus.

Gryphus ego dicor diris metuendus in armis,
Cui nusquam Lybici possunt certare leones,
Non pariter fatu tygris lymphatica rapto.
Constricti mihi sunt vngues, ac vncula mordax,
Qua penetrem clypeos: mihi nec lorica nec ensis
Nec galea obsistunt, armatum bellicus vngues

Sublimare potest equitem, non se mihi Gorgon
Offerat aut validi summus labor Herculis Hydra
Gryphius appellor, qui cunctas vincere solus
Dicor aues odiosus: quem etiam mihi pugna est
Quò me semper equis hostem conferre necesse est.

Mergus.

Me summi pascunt proceres, quoniam caro mollis
Est mihi, sic molli carne peremptus ero.

Pelicanus.

Sum Pelicanus, reliquas qui vinco volucres
Alitum genus, qui rostro vulnero corpus,
Et mihi pro pullis lugubrem comparo mortem,
Nam mihi traiecto veniens è pectore sanguis
Educit natos, tanti est mihi pignus amoris.
Quisquis es, in vita proprios sic dilige natos,
Et tu perpetuæ nomen lucrabere famæ.

Turtur.

Sum Turtur lachrymas, viuens per pascua grani
Agricolis semper sic odiosa fui.

Anas.

Appellor fluuialis Anas, qui semper arenis
Infigo rostrum limo victum mihi quærens.
Sæpe mihi vibrans alacres ballista sagittas,
Dulcibus in fluuiis (dubium mors impia funus
Præparat) insingit, nec possum occurrere telo.

FINIS.

IN DIALOGVM SEQVENTEM ARGVMENTVM.

Maximilianus Frederici Cæsaris filius Bellici furoris suasu Gallis bellum minitatur, qui ad imperiale diadema iter ei præcluserant: reiectaque pace, fortunæ arborem ascendendo in terram lapsus proprio se tentat confodere gladio Pacis tamen consilio ac monitis ad se reuersus, bellicum furorem tandem eijcit.

Colloquutores, Maximilianus, Furor Bellicus, & Pax.

Maximilianus incipit.

ERgóne Francigenæ durum patiere ferocis
Roma iugũ? tantũné feret sine Marte triũphũ
Gallus, & immensum quondã dominata per orbẽ
Ardua barbaricus subiget Capitolia Mauors?
Sicné Quirinales nullo mihi Franca cruore
Lilia præripient faces? spoliabor auitis
Inuidet altitonans sceptrum? fiamne paterni
Exhæres solij? potius resoluta dehiscat (vndas
Terra mihi, aut Stygias me Iuppiter igne sub
Trudat, & immanis iecur immortale recuruo
Vultur edat rostro, latóue Ixionis orbi
Inserat, & corpus fugiamque sequarq; rotatum,
Perpetuóue feram tua Sisyphe saxa labore,
Maláue siccatis fugientia prendere labris
Cogar, & arenti lymphas haurire palato.

Furor bellicus.

Sic igitur totum perages inglorius æuum,

Nec primæ quicquam conaberis addere laudi?
Quò vires abiere tuæ? quo viuida quondam
Dextera? quò Latiæ virtus mauortia gentis?
Siccine degenerant aquilæ? sic mascula cedunt
Pectora, quæ medos toties Gallum q, comatum
Neruosa q, manu fortes domuere Lemanos?
Sic tibi Romuleum claudet sine sanguine Gallus
Ad diadema viam? nodo sua colla iugali
Roma dabit, Lybicæq, lues Oenotria vulpis?
Nunc age martigenas accerse in bella cohortes,
Et toto Hesperium petito molimine regnum,
Nónne parata ferox pro laude subire duellum
Suppetit ala tibi? quænam te tanta retardat
Segnicies? abrumpe moras, differre paratis
Sæpe nocet.

Maximilianus.

Superos & conscia sydera testor,
Ausonias vel ego nullo prohibente secarer
Assequar, aut diræ, numeroso milite freti,
Obuia quæque dabo morti. temeraria discet
Gallia Romanæ quàm magna potentia genti,
Quam valida armatos dextra prorũpit in hostes.

Furor.

Egregium haud dubie. Latio nec inutile sceptro
Moliris facinus, sic nomen ad alta volabis
Astra tuum, totoq, potens dominaberis orbi.
Sic fortes Marius Cymbros Pœnumq, Iugurthã
Sub suo sanguineo iuga marte venire coëgit.
Sic Senonum populos Cæsar flauosq, Britannos

Iruernósque truces, Germanum quoque subegit,
Oppida, sic urbes atque arua Philistæa Dauid
Et Carthaginæas deleuit Scipio turres.

Pax.

Quo raperis demens? quænam te vexat Erynnis
Quæ nóua fuit essit rabies? hæc tradita regi
Dextera Liligero? quisnam te talia Cæsar
Tam subitus posito furor egit in arma calore?
Siccine sancta piæ dissolues vincula pacis?
Iciáque inhumano temerabis fœdera ritu?
Iam tandem assueto, bellorum Auguste tumultus
Comprime, bifrontis claudantur limina Iani.

Furor.

Delirat, nimióue madens post prandia Baccho
Et stabili rapiæ hæc detrusa est cardine mentis.
Tolle moras, vanumq; necis depone pauorem.
Mors etenim forti magis expectanda Monarchæ
Quàm metuenda venit, contempsit Scæuola mortẽ
Contempsit Decius, fort ia contempsit Achilles.

Maximilianus

Scilicet infensos quà tristis Enyo per hostes,
Quà fortuna trahet, ferro tentanda cruento
Est via, quà tyrio tandem conspectus in ostro
Alta triumphali vehar in Capitolia curru.

Pax.

Aëre tamen lenis es, fuluo caret arca metallo:
Vnde sibi accisus stipendia miles habebit?

Maximilianus.

Debita permittam tolli mihi sceptra? Calendis

Id patiar Graïus: tumidum prius agna profundã
Aut tenuis solo formica vorabit hiatu.

Pax.

Heu rationis inops, tibi iam canescere crines
Incipiunt tempusne ferum compescere Martem
Decrepitos saltem curis mordacibus annos,
Exue, & emeritæ pacem concede senectæ
Ocia vnli senium.

Maximilianus.

Nolisque, volisque, virili
In pugnam prodibo manu, totisq; superbos
Viribus in celtas Gallum q; mouebo rebellem.

Pax.

Non ita principibus subeunda pericula primo
Intuitu veniunt, æquali singula lance
Sunt trutinanda prius, celeri quàm linteavento
Carbasa credantur, nec enim sua ferra colonus
Cultæ mandat humo, donec quæ sydera picto
Imperitent cœlo, varia explorauerit arte.
Adde quòd antiquis bellorum aurita ruinis
Roma diu optatam sub te sperare quietem
Incipit, & vultu Saturnia terra supino
Orat vt effrænem studeas pacare Gradiuum.

Maximilianus.

Ecquid adhuc nostræ frustra circunstrepis auri?
Inculto nullum est holitori fœnus ab horto
Nec nisi cum magno pariter sudore triumphus
Si forte asse cadam, missoq; per æra velo
Traiectus moriar, qui Romula regna gubernet

Et mea nudato qui funera vindicet ense,
Diues opum belloq; potens successor abundat,
Præterea assiduis vitam clausisse sub armis,
Laus erit. at patrios redeam si victor in agros,
Digna profecto mihi merces, celebrisq; resurget
Gloria. si verò caluam contraria frontem
Prætendat Nemesis, Gallóque subactus ab hoste
Tristibus addicar tenebroso carcere pœnis,
Parua quidem ductoris erit iactura redempti.

Pax.

In te quæso redi: tantum moderare furorem
Cæsar, & indomitum tondere caueto leonem,
Nec temere ancipiti puppis credatur Abydo.
Compertumné tibi satis est quàm viuida Gallis
Dextera, quã calidus vegetet præcordia sanguis?
Hoc equidem Paduana satis, satis Itala norunt
Arua, sat Allobroges, studijsq; asperrima belli
Parthenope, & campo stratus Gonuensis aperto.
Octauoq; probat deuicta Britannia Carlo,
Nulla etenim supero tellus supponitur axi,
Quam non armipotens æquo certamine vincat
Francia, virtutis gladius murúsque ruentis.
Aeneus in Turcas, adamantinus omnia contra
Tela Gothi clypeus, quem non truculentus acuto
Rhinoceros cornu, quem non laniare superbus
Possit aper, Venetúsque leo, pardusq; rebellis.

Maximilianus.

Fœmineóne regam voto? discede.

Pax.

Relictam
Perfide, sed serò, repetes.

Maximilianus.

Commercia tecum
Posthac nulla velim.

Pax.

Facti te sæpe pigebit.
Sed tarde gregibus clauduntur ouilia raptis.

Furor.

Fac age nobilium tibi sceptra gerenda Quiritum
Dentur, & auspicibus superis ad summa vehare
Culmina fortunæ. fac imperialia forti
Arma manu. Latio, geras insignia regis
Vt postquam exierit voti sententia compos,
Dum Venetas Francus properat Lodoicus in oras
Maiori Gallos moueas molimine.

Maximilianus.

Iacta est
alea.

Pax.

Quo male sane ruis? tibi scilicet ingens
Exurietur bonos.

Maximilianus.

Procul hinc fuge, nihil mihi tecum
Amplius.

Pax.

Hinc igitur cedam. proh quanta malorum
Ilias Ausonijs impendet finibus, vnde
Vnde tibi ista recens rabies præcordia pulsat?

Furor.

Quis nouus iſte fragor? tibi rex Romane caueto
Ecce prehenſa manu nimio frons pondere preſſa
Rumpitur.

Maximilianus.

O fatis nimium contraria noſtris
Fata, ſub æthereo quiſquámne infauſtior axe?
Semper an ingenti curarum mole ſepultus
Vixero? quin moriar potius, potiuſque ſupremam
Fatifera lucem claudat mors turbida falce,
Diſcite primates orbis, qui lata tenetis
Imperia, incertæ nimium ne credere ſorti.
Quin morere, & Stygias vltro deſcende ſub vmbras,
Intima tranſfoſſus proprio præcordia telo.

Pax.

Siſte manum: poſitis animum compeſcito frenis,
Et temerata precor meliori fœdera fœmes
Robore, nec vano Gallorum regna deinceps
Marte velut torrum formica laceſſe leonem.
Cerne quot egregij Francis è finibus olim
Emerſere viri, ſæui quot fulmina belli
Alpinas armis domuere minantibus vrbes,
Hungarus hoc ſcythico nouit prognatus ab Hunno.
Antiquumque trahens Abrahami à coniuge nomen.
Sarracenus atrox, ſpurcique potentia verpi.

Maximilianus.

Martis cede furor.

Pax.

Præstat concordia bello.

Maximilianus.

Præstat desidia.

Pax.

Martis cede furor.

Maximilianus.

Pace virens nitent.

Pax.

Fructus habet arbor amænos.

Maximilianus.

Arbor habet fructus.

Pax.

Pace virens nitent.

Maximilianus.

Appetit arma furor.

Pax.

Reddit sine cultibus æra.

Maximilianus.

Depopulatur agros.

Pax.

Appetit arma furor.

Maximilianus.

Obuia quæque necat.

Pax.

Sontes discrimine nullo
Sternit & insontes.

Maximilianus.

Obuia quæque necat.

Pax.

Pace Minerua viget.

Maximilianus.

Vastat furor arua cruentus.

Pax.

Arua furor vastat.

Maximilianus.

Pace Minerua viget.

Pax.

Impie cede furor.

Maximilianus.

Sceptro inclementia reges
Efficit indignos.

Pax.

Impie cede furor.
Gallica plaude manus, mœror procul omnis abesto.

Mœror abesto procul Gallica plaude manus.
Franca per Oenotrios fruticantur lilia fines,
Linea coccineis ante ferenda rosis.
Lilia stellatum tangentia culmine cælum,
Lilia supremi dona beata Iouis,
Ecce redit veneto victor Lodoicus ab orbe
Succubuit cui tuo Brixia victa iugo,
Succubuit longo superata Cremona labore.
Plaude tibi tantum Gallia nacta decus.
Gallica plaude manus &c.
Mœror abesto procul &c.

Tua vefrenato posses ocia ducere Marte
Dum tua tam claras proteget arma pugil,
Dum dabitur tanto Francum diadema Monarchæ,
Liligeros armis nemo lacesset agros.
Nil aper exerto bacchans tibi dente nocebit,
Nil leo, nil aquilæ, nil & Iberus atrox:
Rhinocerota domat, pardum necat ense rebellem
Ense necat pardum, Rhinocerota domat.
Gallica plaude manus, &c.
Maror abesto procul, &c.
Voce labris animo cælestia numina flecte,
Duret vt æternos gloria tanta dies.

FINIS.

EPITAPHIVM PHILIPPI HALENINI EQVITIS AVRATI

primo die nuptiarum ab equo sternace interfecti. Interloquuntur, Viator & Mors.

Viator.

Qvæ lapidum moles hic surgit in æra?

Mors.

Scito
Extremam humani corporis esse domum.

Viator.

Et quæ pestiferis armata virago sagittis.

Contracto caperans ora supercilio?

Mors.

Mors insperatus fugitiui terminus ævi,
Cuncta venenata corpora falce metens.

Viator.

Quid quæso tetricæ notat inclementia frontis,
Aut quid depressi ruga supercilij?

Mors.

Quod nullis moueor precibus.

Viator.

Quid flexilis arcus?

Mors.

Me iaculatrici mittere tela manu.

Viator.

Quid terræ cumulus tibi proximus?

Mors.

Hanc ego Cryptam,
Hanc foueam cunctis præparo corporibus.

Viator.

Et si quis turres habitarit, & aurea castra,
Hiincne teget modico tam breuis urna loco?

Mors.

Conteget.

Viator.

Et quid agent famuli dominone cadente
Suppetias poterunt tradere?

Mors.

Non poterunt.

Viator.

Quem regis hic aſtans?

Mors.

Halenius rupe Philippus -
Clauditur, & vermi nunc data eſca ſuo.

Viator.

Quiſnam Halenius?

Mors.

Eques, pugna præclarus, & armis
Inſignis, modicos vertitur in cineres.
Ornatus magnis opibus titulisque parentum.
Priuatus titulis, clauditur hoc ſcopulo.

Viator.

Magnus erat bello, nunquid?

Mors.

Fuit optimus armis,
Promptus ad armiferi bella cruenta dei,
Quingeras habuit pedites, queis præfuit, & quos
Audita primus traxit in arma tuba.
Sub patrie inſigni venetum certauit in hoſtem.
In campis pariter brixia capta tuis.
Certantem oppreſſe viderunt caſtra Rauennæ.
Certantem Brigidæ vidit acerba dies.

Viator.

Cur tua tela igitur non flexit bellica virtus
Armáque Cecropiæ ſanguinolenta deæ?

Mors.

Cur mea tela igitur non flexit bellica virtus?
Quem ſaluum Herculeo proſpicuiſſe animo?
Huic potero aternæ tempus concedere vitæ

Parcere

Parcere quæ Phrygio non voluit Priamo?
Huic ego vulnificas timeam vibrare sagittas,
Quæ nequeo magnis parcere Cæsaribus?
Hector vbi est, vbi nūc Troiæ populator Achilles
Spartanæ petulans nunc vbi prædo Helenæ?
Aut vbi lerneæ truncator clauiger Hydræ
Et duo bellorum fulmina Scipiadæ?

Viator.

Num claros habuit proauos claroſq́, parentes?

Mors.

Egregia generis nobilitate fuit.
Nāq́, Haleninus erat pater huic Lodoic. & armis
Clarus, & immenſis diuitijs opulens.
Cui modo rectori ſpacioſa Picardia ſeruit,
Qulque etiam aurati gaudet honore equitis.
Ghiſtella de progenie fuit inclyta mater,
Conſpicui fratres vita & honore duo.
Quorum alter proprio Franciſcus nomine præſul,
Moribus excellens Ambianenſis erat.
Alter Ioannes.

Viator.

Generis cur ergo ſuperba
Nobilitas nequit hunc eripuiſſe virum?

Mors.

Vanificas nihil eſt quod poſſit flectere parcas,
Quod mortis valeat flectere tela nihil.

Viator.

Quod fati genus incurrit?

Mors.

Et.

Mirabile dictu.
Hoc lybicis lachrymas tygribus excutiat,
Hoc immansuetis rabiem deponeret vrsis,
Mansuetos etiam redderet istud apros.

Viator.

Dic igitur, nec me diuturna ambage moreris,
Nosse lubet tanti fata sinistra viri.

Mors.

Dum Choreas alacres celebraret ludicer Hymen,
Contraherétque noui fœdera coniugij.
Dum teneræ canerent sponsa ridente puellæ,
Plauderet & lætis tota caterua iocis.
Regia & auratas onerarent fercula mensas,
Et Ganymedea vina parata manu,
Dum canerẽt cytharæ, dũ stridula plectra sonarẽt
Et gratum efferrent organa tacta melos.
Ecce inter choreas clarorum turba virorum,
Lætitiam miris accumulabat equis.
Inter quos toto super astans vertice, sponsam
Oblectant, nitida veste Philippus erat.
Qui quum cornipedem resilire per aëra saltu
Cogeret: & plantis surgere fulmineis.
Erectum fortassis equum stimulauit: at ille
Supposito in tergum mox cecidit domino.
Sic sternatis equi sella confossus, & amplo
Corpore, & auratis implicitus phaleris.
In lachrymas vertit choreas, sponsæq; iocanti
Pro thalami ludis attulit exequias.
Vidisses teneras fletu maduisse puellas,

Et laxam manibus vellere cæsariem.
Vidisses lætitis auferri fercula mensis,
Quémque serenatas dilaniare genas,
Quæq; prius pictis radiauerat aula tapetis,
Fulserat & lectis vndique lampadibus.
Attritis pannis momento nigruit vno,
Totáque diffusis emaduit lachrymis.
Fleuit hymen, sparsos charites traxere capillos.
Mœstarum gemuit coetus hamadriadum.
Quinetiam tacuere tubæ. Clypeoq; retecto,
Mars insperatis præfuit exequijs.

Viator.

Cur igitur lachrymis te non mouere puellæ?
Aut lachrymosarum fletus hamadriadum?

Mors.

Nec lachrymis nec blandicijs mors dura mouetur
Exuat vt rigidam pectore duritiem.

Viator.

O mors corporibus quam dira venena propinas
O quantum insanæ in feritatis habes.
Non te forma mouet, nec virtus bellica flectit
Immeræ nequeunt flectere diuitiæ
Nec te virtutum dotes, generique superbæ
Nobilitas, nec vis corporis vlla mouet.
Quo minus occultis absumas quénque sagittis
Aequalem aut facias regibus agricolam.
Falicem hunc igitur, fælicem dixero. Quisquis
In mortem vigiles protrahit excubias.
Qui transis igitur fati memor esto supremi

Certa est mors, mortis te tamen hora latet.
Hoc satis hic stanti precibus succurre Philippo.
Ores, vt longa pace quiescat, Amen.

FINIS.

EPIGRAMMATA ALIQVOT IOANNIS RAuisij Textoris.

DE PVRITATE VIRGINIS, ET Christi natiuitate.

QVum deus humanis voluit primordia rebus
Fingere, & inculsum dissociare chaos:
Principio cœlum ac terras camposq; creauit,
Illic astra locans, hic segetes statuens.
Fraternis lunam voluit succedere bigis.
Hæc noctem radijs proderet, ille diem.
Et nubes voluit circum volitare cadentes,
Vnde fluens teneram spargeret imber humum.
Aëra dehinc statuit per quem sua flamina princeps
Cæteris Aeolij mitteret Hippotades:
Corporibus partem hanc leuibus concessit, ibique
Pennigeras passim currere iussit aues.
Denique squammigeris habitandum piscibus æquor

Fecit, vbi vitreas currere iussit aquas.
Hanc partem, licet huc fluuij fontesq; recurrant
Noluit immeneris crescere fluminibus.
Vtq; prius dictum repetam, secreuit ab astris
Aëra, cuncta suo sunt elementa loco.
Terra ferax curui nihil indiga vomeris, omnes
Vbertim peperit tunc inarata dapes.
Aurea permixtas non sensit messis arenas,
Tunc vacuum tribulis germen habebat ager.
Creuerunt violæ sine semine, creuit acanthus,
Emisit gemmas flos hyacinthe tuus,
Et vario guttas clepsydra foramine spargens
Non fuerat: semen terra inarata dabat.
Hic dominus posuit diuersa animantia formæ,
Rhinocerota, leas, tygres, apros, lepores,
Lanigeras pecudes, damas, taurósque canísque,
Atq; asinos veteris nunc pecus Arcadiæ.
Et licet incuruis armasset dentibus aprum,
Ramosis cernum cornibus, vngue leas:
His tamen extiterat stabilis concordia amorq;
Securumq; lupo præbuit agna latus.
Cum canibus poterant imbelles ludere damæ,
Et vicina alacri stare columba aquilæ.
Tutus in effossis latitare lepusculus antris,
Currere securus per noua prata lepus.
Restabátque hominem sensus formare capacem
Quem felix proprio germine terra aleret.
Ergo deus modica compegit viscera massa,
Atq; Damasceno membra creata luto.

Quem quoniam sociale animal cognouerat esse,
Sopiti ex costa protulit huic comitem.
Atque horto clemens inclusit virunque virenti,
Hic vbi perpetua murmurat amnis aqua.
Hic rigui fontes, hic aura benigna tepénsque
Spirat, & æternis terra viret violis,
Lilia non desunt, non alba ligustra, rubénsque
Calthа, nec Assyrij quicquid odoris habent.
Sunt etiam fructus, pyra, persica, poma, nucésque,
Castaneæ, cerasi, mixtáque prunа rubris.
Hic virunque deus statuit, medijsque locauit
Delicijs, miræ qui locus ambrosiæ est.
Hic etiam omnigenis concessit fructibus vti:
Immensæ fuerat quod probitatis opus.
Vno interdixit tantum, tantùm vnius vsum
Abstulit, at reliquas contulit ambrosias.
O dolor, irrepsit serpens & Gorgone peior
Anguicoma & colubris sæuior hydra tuis.
Quæ tam dulce bonum tristans virique parenti
Concessum, misera tabuit inuidia.
Ferbuit Aetnæa veluti fornace recoctus
Imperio feruet nunc Ionis Enceladus.
Impatiens igitur tanti furiosa doloris,
Induit humanam protinus effigiem.
His demum properè verbis virunque parentem
Comenit, & tacitis fraudibus illaqueat:
O stulti fructum vitæ gustare timetis,
In quo stat rerum præuia cognitio?
Gustate, & vestri mandata repellite patris.

Quod mandat, tecta non sine fraude iubet.
Vos arcana suæ deitatis nosse pauescit,
Participes laudis vos timet esse suæ.
Carpite, gustetis, nulla formidine pectus
Hæreat, ignauum pellite corde metum.
His dictis, bibito sumpsit prior Eua veneno,
Atque auidis primum dentibus arripuit,
Cunctanti morsum mox obtulit illa marito,
Et rogat vt vetito compleat ora cibo.
Fœminea & colubri deceptus fraude momordit
Sic summi legem fregit vterque Dei.
Protinus immani dominus succensuit ira,
Iussa dolens legis iam temerata suæ.
Vade age, & armatus gladio vade angele præceps
Ad paradisiaci limina fausta soli:
Hinc primos hominum subitò detrude parentes
Sudoris pœna viuet vterque sui.
Dura laborifero ducentur aratra marito,
Et sterilem duro vomere scindet humum.
Terra feret tribulos, nascetur cardnus agris.
Crescet cum lolio non nisi rara seges.
Stridorem in partu mulier durósque labores
Sentiet, innumeris exululans lachrymis.
Et famulus lethi morbus torquebit vtrumque,
Mixta sitis esuriens crescet vtrique fames:
Totáque posteritas primæ subiecta ruinæ,
Post mortem furuas corruet in tenebras.
Nullus erit salsus, nullus qui limina cæli
Scandat, & æthereæ regna beata domus.

O graue iudicium, natos peccata parentum
Damnant, damnatur totaque posteritas.
O Adam tenero nequisses parcere pomo?
Esa gulæ & ventri parcere non poteras?
Tandem post multos soles multósque Decembres
Póstque diuturnum tempus olympiadum.
Maiestas veterem diuina coërcuit iram
Antiqui reuocans numina iudicij,
Verbigenam in terras voluit descendere natum,
Qui fieret pura in virgine verus homo.
Venit, faminea que humilis se clausit in aluo,
Humani sumens corporis effigiem.
Quæ fuit hæc virgo tam sæui conscia partus,
Et tam diuino digna puerperio!
Virgo Palæstinæ columen, laus, gloria gentis,
Virgo Palæstinis candidior violis,
Virgo rosas superans, niueis mage candida cygnis
Purior & conchis virgo cytheriacis.
Cuius frons antestat ebur, cerui xq, ligustrum
Puraq, Erythræos lumina Sardonyches.
Et cuius flauis cedit rosa verna capillis,
Candidaq, exiguis lilia brachiolis.
In qua nulla fuit labecula, nullaque sordes
Deformem impressit, nullaque ruga notam.
Innatum antiqua primáque ab origine crimen
Non habuit: toto corpore pura fuit.
At dices: primam, quæ postera sæcla ruinam
Sensere, & primum cuncta habuere scelus.
Stulte quid obgannis? qui cuncta elementa creauit

Qui pinxit rutilis æthera syderibus,
Non est fas aliquid propriæ concedere matri,
Quod nullis vnquam contuleris populis?
Credis in impura Christum latuisse caverna.
Credis in immundo delituisse vtero?
Dic mihi, rex Gallus fœdo dormire cubili
An velit, aut spurcas incoluisse domos?
An princeps olida vellet latitare cloaca?
Hic vbi aut graveolens quicquid averna habet?
Purpureis reges lectis auroq; quiescunt,
In fœdo Christum vis latuisse vtero?
Ergo Palestinæ cessas maledicere nymphæ,
Crimina nam primi nulla parentis habet.

DE BREVITATE VITÆ.

Est leve Phœbeo telum quod mittitur arcu,
Sunt volucres Parthi post sua terga faces.
Est leve quod refugo descendit ab æthere fulmen,
Turbida cœligenas dum manet ora deos.
Est volucer Boreæ flatus, si quando relaxat
Æolij claustrum carceris Hyppotades,
Naufragæ pariter velox est turba procellæ,
Dum vaga Scyllæis cærbasa merget aquis:
Sunt volucres etiã lepores, quos forte per herbas
Auditi petulans terruit aura canis.
Imbelles volitant mira lenitate columbæ,
Vicinum inspiciant si Ionis armigerum.
Aeripedes mivo de currunt impete cervi,
Quos venatoris perentis hasta ferox.

Est vo-

Est agilis cælo veniens saxatilis imber,
Miráque proiectæ grandinis est leuitas.
Et lenis est multo vibratus robore scrupus,
Stupea quem torto verbere funda iacit.
Sulphure fœcundi rapida est violentia saxi
Quod cana terrifica machina fauce vomit.
Creduntur celeres itidem volitare fauillæ,
Fumiferis torrens quas iacit Aetna globis,
Fulmineo volitans Hyrcanæ turbine tygres
Armatus catulis quas spoliauit eques.
Et timidi lenis est Rhodiani decursus in æquor,
Dum vaga terrificis flatibus aura sonat.
Et leuibus squamis tuus ô tibicen Arion
Aequoreas fertur scindere piscis aquas.
Est lenis alea certans mercede palæstra,
Quem pugil infesto verbere pungit equus.
Magna tuæ leuitas erat Hippodamia quadrigæ
Dicere insanos qua superasse procos.
Semiferique fuit præceps violentia Nessi,
Dum misero rapta est Deianira viro.
Teq; agilis portauit equus validissime Perseu
Expositam dum te vexit ad Andromedam.
Fama est te volucri Phaethon cecidisse ruina
Implicitus patrijs dum raperetis equis.
Et tu præcipiti rapta ex Proserpina curru,
Luderet vt Siculis nescia mater agris.
Si tamen obserues fugitiui temporis annos,
Quamq; vagis pereat vita caduca rotis,
Quamq; citis hominum discedat passibus

Quam volucri properes mors inopina gradu:
Censebis tardas quas vibrat Apollo sagittas,
Segnipedem cervum quem petit hasta ferox.
Sic pereunt anni, sic lubrica vita redit,
Sic brevis aligeris passibus hora perit.
Quisquis es ergo tuæ studeas si forte saluti,
Si sapis, in mortem sis vigil excubitor.

AD MAXIMILIANVM QVONDAM INSVBRIVM ducem in ingressu Novariæ.

Armipotens Cæsar, te tota Novaria salutat,
Arcadicis brevior tota Novaria casis.
Dignus eras nitidi carperet quem regia Phœbi,
Pactaq; Cæsarea larga theatra manu.
Nec tamen exigui magalia neglige ruris.
Nec modicæ numeros despice Calliopes,
Cernis ut occurrat iuvenum tibi turba superbis,
Quod tanti fruitur principis intuitu.
Tristatumq; sibi spacium non maius haberi:
Quo titulis possit luxuriare tuis.
Hæc quum non habeat gemmas quas offerat, offert
Intevni quicquid scrinia cordis habent.
Ocia dum nostris aderunt maiora camœnis,
Indicium nostri maius amoris erit.

DE PASSIONE CHRISTI

Hunc ego cervicem propry fregisse parentis
Dixero, & Arcadicæ concubuisse lupæ:
Aut quondam in patrios cineres minxisse fatebor

Aut rabiem Lybicis eripuisse feris,
Marmaricæ pastum iurabo lacte leænæ,
Aut scopulis genitum dixero Caucasijs:
Iurabo & miserum spurcas habitasse latrinas:
Vixisse & fœdis non nisi stercoribus.
Marcida vel turpi rapuisse cadavera corvo.
Extáque ieiunis putrida vulturibus:
Tartareis dicam flammis assisse Megeræ,
Gutture tergemini more latrasse canis:
Vincere Tartareos credam feritate leones,
Vincere & horrendas impietate lupas:
Mixtum Phasiacis potasse aut pharmacō herbis,
Et quæcunque parit toxica mœstus ager:
Quicquid habent Psylli, quicquid vel Pontica tellus,
Quicquid in os fluxit Socratis intrepidi,
Huic furias corpus lassisse paludibus undis
Credidero & Stygio ter maculasse lutō!
Vrsorum aut inter catulos mansisse fatebor,
Aut in Lernæis delituisse vadis.
Aut etiam in medijs serpentem ferre medullis
Et colubros imis pascere visceribus.
Ferre triplex chalybis iurabo in pectore robur,
Et circa rigidum crescere saxa iecur.
Vinclaq; tortilibus portare adamantina fibris,
Ferre truces oculos, ferre Perilli animos
Ferre canis Stygij tria guttura, ferre Neronis
Sævitiam, & crudæ viscera Persephones:
Qui modo qui visa morientis imagine Christi,

Et nuuilo visis corpore vulneribus:
Immotus siccis lachrymas cohiberet ocellis,
Nec rigidam exueret pectore duriciem.
Qui sacrum inspiceret venis exire cruorem,
Saucia clauorum brachia cuspidibus.
Et solido posset pariter non parcere ludo,
Aut finem primis imposuisse iocis.
Qui transis, geminos huc flecte parumper ocellos
Ante crucem subitum siste Viator iter,
Hic Deus est, cuius deitas elementa creauit,
Mortales proprio qui regit arbitrio.
Præbuit hic vdis habitandum piscibus æquor,
Et reflui pontum currere iussit aquis.
Et volucres nitidum volitare per æra iussit,
Iussit & in syluis delituisse feras.
Faciendum æstiuis terram grane fecit aristis,
Pomaq́, crispicomis fecit in arboribus.
Irriguos vernis depinxit floribus hortos,
Prataq́, odoriferis humida graminibus.
Fecit vt Assyrium pareret rosa dulcis odorem,
Tangeret attiguas spina propinqua rosas.
Turgida vinifluis penderet & vua racemis,
Et quæcunq́, suas terra crearet opes.
Piscibus iniecit squamas, armauit & vrsum
Vnguibus, & dentes præbuit arma lupis.
Vtq́, alijs pariter sese defenderet armis
Viuaci cerno cornua longa dedit.
Nęne canum imbelles paterentur vulnera damæ,
Pegaseo leuius currere iussit equo.

Deniq; ne longis onerem clamoribus aures,
Humanus propriam contulit effigiem.
Iussit & hunc alijs vnum superesse creatis,
Depressaq; leas hunc timuisse iuba.
Infundit q; animum regeret qui fictile corpus,
Auspice quæ sensis viueret interior:
Libera quinetiam est animis infusa voluntas,
Vt proprio liber viueret arbitrio
Sed post quam vetita decerpsit ab arbore pomum,
Tartareas moriens corruit in tenebras.
Totaq; posteritas primæ subiecta ruinæ.
Præda fuit nigris languida dæmonibus.
Nec sanctis licuit pœnam vitare prophetis,
Verbigenæ adventum qui cecinere Dei.
Vnus erat carcer miseris locus vnus & aula
Extiterat cunctis vnica spiritibus.
Hæc domus æternis horrebat opaca tenebris,
Nullaq; diuinæ visu lucis erat.
Supremiq; boni priuatio longa dolorem
Auxerat, æternas agglomerans lachrymas.
Et captiuorum gemitu chaos omne tremebat,
Dixisses rapidi fulminis esse sonum.
Flebilis at tandem cœlos quærimonia mouit
Et summi pepulit tecta suprema Dei.
Hic igitur tactus lachrimis, fletuq; gementum,
Spiritibus miseris contulit obsequium.
Verbigenam in terras siquidem descendere iussit,
Inq; palestinæ virginis ire vterum.
Et fragilem nostræ formam sibi sumere carnis,

Sumere & humani corporis effigiem.
Paruit æterno proles diuina parenti:
Verus in intacta virgine factus homo est.
Huc oculos, huc huc oculos conuerte viator,
Marmoreamq; animis exue duritiem.
Aspice diuini clementia quanta Tonantis,
Quanta sit & nati gratia verbigenæ.
Hic mortis dominus morti se subdit acerbæ,
O miræ speculum mortis, & effigies.
Quiq; pati nihilum poterat, vult ferre dolores.
Vult perferre famem, vult tolerare sitim.
Qui simul ac puræ genitricis claustra reliquit,
Maternoq; infans prodyit ex vtero.
Non aulas petijt non plumas Sardonapali.
Castraq; magnificis edita marmoribus.
Non lautas epulas, auleaq; maxima regum,
Sidonia Pallas quæ fabricauit acu;
Posthabuit stabulis aulas, magalia castris,
Prætulit ingrediens pauperis antra casæ.
Posthabuit thermas afflatu segnis aselli,
Et fœnum molli prætulit inde thoro.
Non renuit (speculum summis hoc regibus esto)
Molle super silices imposuisse caput.
Nec sat erat primis cuncta hæc toleraſſe diebus,
Et medios inter dilituisse greges:
In cruce sacrilegi tandem nisi more latronis
Traderet indignæ saucia membra neci.
Erige peccator faciem mentemq; supinas
Tolle manus, tanti sis memor obsequij.

AD GRAVISSIMVM PATREM Dominum N. Bouſſard Cancellarium Pariſienſem.

Claudere qui modica Rhodanum tentaverit vrna,
Aut numerum cunctis ponere ſyderibus:
Qui volet exili pelagus concludere teſta,
Dicere quot piſces parturit Oceanus:
Aeſtivis quot apes modicas paris hybla diebus,
Quotq́; geris ſuaves dulcis Hymettia favos.
Ponere litoreæ numerum conetur arenæ,
Dicere quot foliis ſylua ſuperba viret:
Quotq́; Ceres campis flauas emittat ariſtas,
Quot violas verno tempore terra parit:
Anticyras nunquid dignus ſorbere meracas.
Eſſet, & immodici hic indigus hellebori?
Dignus & à ſordis ſquillas auferre ſepulchris,
Aut ſuperis porcum ædere numinibus,
Virtutum pariter numerum titulosq́; tuarum,
Qui modicis ſataget claudere carminibus,
Sit licet & muſis & Phœbo digna loquutus,
Et gerat egregia laurea ſerta coma.
Nunquid mentis inops fuerit rationis & expers
Aut auſu plusquam prædinus Icario:
Ergo mihi ſat erit dignum te dicere ſummos
Fœliceſq́; inter viuere ſemideos.
Plura quid eloquerer, quum vaſtis cognita terris,
Laus tua percurrat ſolis vtrasq́; domum?

Nota

Nota satis nulla fas est aperire camena:
Hoc igitur satis erit commemorasse. Vale.

FINIS

EPITAPHIVM PRIMI
Præsidis Parisien. defuncti.

Quis modo non credat rigidæ penetrabile morti,
Vasta suo quicquid terra parit gremio?
Cæcuerit ne aliquis tanta caliginis umbra
Sanificas mitti dignus ad Anticyras,
Vt putet esse aliquid rigidas quod flectere Parcas
Possit, & infernæ vulnera Persephones?
Est aliquis qui se pretiosæ munere formæ,
Aut immensarum pondere fretus opum,
Speret inhumanas fati vitare ruinas,
Atq; cruoribibæ flebile mortis iter?
Est'ne aliquis tumidum faciat quem bellica virtus,
Centimani præstans robur & Enceladi?
An quisquam regno & titulis superabit auitis,
Egregijs ducens nobile stemma atauis?
Hos magis extremæ deceat meminisse diei,
Inspicere & cursu quàm fluat hora breui,
Quod videt immensos orbis periisse monarchas,
Corporis & nullas viuere relliquias.
Et finem pauci faciant vbi Cæsar, & ille
Imperio cuius non satis orbis erat.

In cineres abiere suos, pastumq; dederunt
Vermibus, orbis opes nunc nihil esse docent.
Et qui tortilibus reges traxere catenis,
Arbitrio mortis supposuere caput.
Sed si census, opes, regnum, metuenda potestas
Patipetas nequeant eripuisse homines:
Quid mirum? proprijs virtus non seruit amicis
Quo minus ad duræ vulnera mortis eant.
Quod ne delirum credas fortasse viator,
Accede & videas quem tegit iste lapis.
Huic fuerat quicquid Ioue dignos, & Iouis aula,
Mortales posset reddere semideos.
Iusto dulcis, atrox scelerato, largus egenis,
Doctrina eximius, consilio sapiens.
Iudicio tardus, præstans grauitate, seuerus.
Censura, & toto corpore mundus erat.
His meritis fortuna dedit sua præmia, quamuis
Parca bonis extet, prodiga sæpe malis.
Consul Burdegalæ primùm fuit, inde secundus
Præses successit maximus inde locus.
Et quo lucidius populo fuit agnita virtus,
Altius hoc creuit gloria, creuit honos.
Factus enim tuus est populosa Lutetia, primus:
Præses, vbi cursum fata dedere suum.
Nec tamen hæ dotes potuere resistere fatis,
Nec generis pariter splendida nobilitas,
Sed scio quid visum est superis: quia gloria mundi

Vsque adeò claris non sat erat meritis.
Tradere cœlestis voluerunt gaudia palmæ,
Participemq; suis viuere delicijs.
Si fortasse petas nomen moriture viator,
Mandorius iacet hic mortuus, hoc satis est,
Decessit Blesis, canos non vectius ad annos,
Nec prima senij vidit olympiades.
Profluuio fertur ventris periisse, cadauer
Terra tenet, superi corripuere animam.

FINIS.

CARMEN BELLICI CONFLICTVS NARratiuum.

MArtius in terras iam prosilit horror, & atrox
Armorum rabies medijs bacchatur in agris,
Prodigaq; humani iam sanguinis ardet Enyo.
Effusum patula deglubens faucè cruorem
Sparsa comas, feruens foculis, armata venenis,
Ore ferox, nullo satiata cadauere, nullis
Corporibus, sed quò crescere stragem
Cernit, eò duris feruentior extat in armis.

Arcadico par ipsa lupo, cui forte latrantem
Si premat esuries stomachum, dentesq; rapace.
Affligat triduana fames, ingressus ouile
Non vno ventris rabiem satiauerit agno,
Quin semper crescente siti non ante quiescit,
Vindictæ ignaras pecudes quàm toruus ad vnam
Fuderit, atq; sitim supremæ in sanguine claudat.
Præterea nigris frontem redimita colubris
Exilit Alecto, maioris semina flammæ
Faucibus eructans: olenmq; datura camino,
Hæc vtrasq; acies animat, promittit vtrique
Vincentes lauros, & docti rhetoris instar
Persuadet, quicquid fieri cautissima suasit:
In mortem currunt equites, peditésque decorum
Persuasi in media vitam profundere pugna,
Vulneribus factis inhiant, in vtranq; parati
Fortunam, seu forte mori, seu viuere detur.
Efficit immensas nubes saxatilis imber
Telorum, tenebrisq; diem permixtus opacat
Insolitis, timidum faciens pallescere Phœbum,
Atq; iterum versa cursum mutare quadriga.
Dira Thyesteæ velut olim fercula mensæ,
Horrentem ad primum, fama est, redijsse cubile,
Vix bene quæ triplex viderunt Nestoris æuum
Sufficiunt iaculis quercus vlmiq; parandis,
Non veneris myrtos, non quas turrita Cybelle
Conseruat pinus: non quas Tyrinthius heros
Dilexit, superùm contemptrix ora deorum
Intactus patitur: quis spretis omnia truncat

Numinibus, sacrosq; tibi Bacche optime lucos.
Rumpuntur clypei, galeas horrere videres
Pannicomas, raucoq; tubas incendia cantu
Spargere, & effusis superare tonitrua bombis,
Ferrea lunatus tot spicula proïcit arcus
Vt nunc ruricolis requies sit nulla, ministris
Mulciberi non Lemniacis torpere carminis
Detur, & impletis ventis requiescere flabris,
Sed mudum liceat suadere Pyragmona membris,
Rustica prefixis (miserum) spoliantur aratra
Vomeribus: nec habet falcem gemebundus arator,
Prædia qua flauis spoliet ieiunus aristis,
Aut qua frigidulus discindat ligna securi,
Omnia deglubit violenti Martis abyssus,
Hic perit inter aquas, alius consumitur igni.
Huic iaculum fibras penetrat: cadit ille, cadetem
Nemo iuuat, medijs sic interit obrutus armis:
Illos morsus equi, quosdã necat vngula, multos
Armorum vimas quærens interficit ensis.
Hic vno, geminis altus priuatur ocellis,
Illis dextra manus, pleriſq; sinistra quibusdam
Vtraq;, nonnullis inhonesto vulnere nates
Truncantur, quosdam contortæ in crura sagittæ
Flexipedes reddunt, huic altera scinditur auris,
Quatuor hic digitos, tres hic, vnum ille reportat,
Traiectoq; alius sua conspicit ilia ventre.
Et si sola hominum patiantur corpora vulnus,
Inuentum bombarda nouum radicitus vrbes

Dirui, ereptis veniam dare nescia templis,
Nescia, auratis diuorum ignoscere spectris
Hæc si nubifugo maculauerit aëra fumo,
Nec tibi sol clarus, nec erit tibi lucida Phœbe,
Non oculis septem poteris spectare triones,
Tu tibi tartareas iurabis adesse tenebras.

CARMEN DE PACE.

Agricolæ pigris infundite semina campis,
Vt spicata duplex fœnus arista gerat.
Reptile cornigeris inuertite bobus aratrum,
Torpentes itidem vomer hiulcet agros.
Et quum protulerint flaui sua gramina culmi,
Iugera productis tunc spoliate comis.
Nec vos mortiferi turbent incendia belli,
Omnia pestiferæ semina litis eunt.
Infernas te Persephone comitatus ad vmbras
Mars habitat Stygij carceris exilium.
Præteritis bellona iacet viduata triumphis,
Et veteris sceptrum perdidit imperij.
Pax hominum votis quoties quæsita resurgit,
Et capit auricomi Solis vtranq; domum.
Nec modicæ patitur scintillam viuere litis,
Quin terras omnes imperiosa tenet.
Dicite Io iuuenes redeunt Saturnia regna,
Venit & antiquæ relligionis honos.
Ecce hilares suauis tendit concordia pennas,
Vernaq; Cecropiæ crescit olina deæ.
Claudite Rommlidæ Iani modo templa bifrontis,

In media captus langueat æde furor.
Innumerisq; etiam vinctus post terga catenis
Sanguineo rabie percitus ore fremat,
Tu modo Lemniacis requiem concede ministris
Ferrea cæligenæ qui facis arma Ioui.
Nil opus est missa Parthi post terga sagitta
Tela nec inflexis arcubus acta iuuant.
Penthesilæam nec opus vectare securim,
Qua leuis Harpalice Thermodoonta secat.
Saxea nil prosunt Balearis verbera fundæ,
Nec quæ fulminiger proÿcit arma tenans.
Nil opus obiectis corpus defendere peltis:
Compressam galea nil onerasse comam.
Nec iuuat aërÿs componere turribus ignes,
Aut tacitas summis turribus excubias.
Nec tereti fas est portas occludere ferro,
Proditor à tutis vrbibus hostis abest,
Dicite Io iuuenes: lætum Pæana canamus:
Mascula cœlitibus ponite thura deis,
Innocuæ siquidem venerunt tempora pacis,
Mortua sopitæ semina litis eunt.
Per vicos celebres, per compita spargite flammas
Suauidicis nubes tangite carminibus.
Depositoq; metu ferratas pandite portas.
Exulet à veteri Marspiter imperio.
Neptuni bellator equus concessit oliuæ:
Palladis arma tacent, pax diadema capit.
Pax capit imperium: Mauors discessit ad vmbras
Discessit Mauors, pax capit imperium.

VIRI CELEBRIS defuncti Epitaphium.

O quos fata sinunt fungi vitalibus auris:
Mortales cohibete gradum: spectate parumper
Quid nostri gemitus, lachrymæ, suspiria, plãctus,
Verbaq; masta velint, vt nostra pericula cautos
Vos faciant quibus est maioris copia vitæ.
Diuitias natis miseri cumulate parentes,
Pernigiles nummis incumbite, parcite somno,
Et ventis & aquis dubiam committite vitam.
Vos quoq; Pontifices cumulate nepotibus aurum,
Dum tamen occurret vestræ breuis vltima vitæ
Linea, dum vestros Lacheſis finiuerit annos,
Nullus erit, nullus totæ de plebe nepotum,
Qui vestri memorem se præbeat inde sepulchri,
Ne dum animæ: vel qui miserũ sepelire cadauer,
Effossæq; iacens corpus supponere terræ
Tunc velit. Q' iterum cumulate nepotibus aurum
Pontifices & opes natis cumulate parentes.
Ecce ego quem capulo claudit breuis vrna supino.
Gallorum qui primus eram, chariſſimus ipſis
Principibus, regi Lodoico semper adhærens,
Diuitijs plenus, multis stipatus amicis,
Dum vixi, innumeris studui ditare nepotem
Diuitijs, sperans nostræ post tempora vitæ
Hunc fore, qui sacris libamina funderet aris.

Ei pro me precibus superos, ipsumq; tonantem
Placaret, tumuliq; iacens sepeliret honore
Corpus: & extrueret nobis sublime sacellum.
Hanc tamen vt cornix crocitantis more recepit
Prædam expectatam, satis est, nil curat agendum,
Nunc opibus nostro quondam sudore paratis
Nutrit equos, magno celebrat conuiuia sumptu,
Turgidus incedit, contracta fronte superbit:
Stipatus famulis graditur: belliscq; videtur
Aptior, ac pariter Geticis mage idoneus armis,
Quàm qui verbigenæ CHRISTI conducat ouile,
Nec patrui corpus dignatur honore sepulchri.
O ingrate nepos, quò nostri cura recessit
Quo promissa fides: Stygiæ ne oblivia Lethes
Potasti? An grauidum sumpsisti fauce papauer?
Siccine quod multis peperi sudoribus aurum
Dilapidas? Sic nam nostri tibi cura recessit?
Tu peregrine meo mihi mitior esto nepote,
Posce deum precibus modicis, & poplite curuo,
Det mihi cum Sanctis requiem per sæcula cuncta.

ALIVD.

Disce superba tui fastigia ponere vultus,
Et tetrici rugis parce supercilij,
Quisquis ad immensos vitiis prouectus honores
Cui fortuna suo cuncta dat arbitrio,

Nec tibi maioris ſperes fore tempora vitæ:
Dilatum vultus proferet vna dies.
Nec ſemper Zephyris duces tua vela ſecundis,
Inſtant pectiferi tempora naufragij.
Mors quoque miſſilibus ſemper redimita ſagittis,
Incuſtoditas excubat ante fores.
Vulnera ſi parcis ſperas euadere nummis,
Atq; tuis parcas flectere diuitijs.
Falleris, & lolio viuis. mihi copia rerum,
Argenti atq; auri maximus agger erat.
Nulla tamen potuit mortem lenire facultas,
Nullaq; nummorum copia, nullus amor.
Quòd tibi ſi reges fueris cauſatus amicos,
Aut gratum ſummis te fore principibus:
Quid tibi ſi (verbo Senecæ) mors omnib⁹ æqua eſt,
Nec mage mendicis aſpera quàm ducibus?
Plus reliquis me rex quondam Lodoicus amabat,
Mors tamen inſidijs cepit vtrumq; ſuis.
Quiſquis ad immenſos igitur conſcendis honores,
Cui fortuna ſuo cuncta dat arbitrio:
Diſce ſuperba tui faſtigia ponere vultus:
Et tetrici rugis parce ſupercilij.
Fac bene dum ſubitæ peragis modo tempora vitæ:
Fac bene dum rapidis paſſibus hora perit:
Néue ſalutem animæ ſatagas committere natis,
Ne nimias viuens accumlaris opes.
Eſto mihi nãq; nepos qui partis ſanguine noſtro
Diuitijs, opulens, ducitur illecebris.
Non noſtræ, nõ ſolum animæ memor eſſe videtur,

Quintiam modici nec memor est tumuli.
Nec tenui corpus recubans operire sepulchro
Dignatur: nostræ nec memor est animæ.
Et ne te lateat nomen fortasse gementis,
Miles ego quondam Gallicus hic iaceo.
Funde laudes pro me superis peregrine viator,
Præmodico claudit quem brevis urna loco.
Hic quem tu modico clausum specularis in antro,
Fecit templa sacris plurima cœlitibus.
Erexit castrum vasta spectabile, templis
Munera longa dedit, multaq; pauperibus.
Hoc duce Rotomagi cives habuere senatum,
Et creuere suis lilia consilijs.
Quanta amplo tulerit Gallorum commoda regno,
Ipsius edocuit flebilis interitus.
Hoc siquidem extincto sunt territa lilia bellis,
Aduersumque habuit Gallia Pontificem.
Qui tamen ornauit tantis altaria donis,
Rotomagum tanta qui cumulauit ope
Nunc modica & vili clausus requiescit in urna,
Angustoque iacens clauditur hoc tumulo.
Hæc est de patruo vani modò cura nepotis,
Immemor accepti qui manet obsequij.
Discite mortales moniti ditare nepotes
Quid iuuet, & multis tollere diuitijs.
Hic moriens proprio donarat ouile nepoti,
Nec tamen est nostri corporis iste memor.

DE CONTEMNENDA VOluptate Elegia.

O quem mortifera titillat peste voluptas,
Et Sirenæis pellicit illecebris.
Sæua Dionæus cui præparat arma Cupido,
Et nocitura leuis mella propinat amor.
Si sapis, insomni maneas vigilantior Argo,
Assiduis persta cautus in excubijs.
Nam Cytheræa nouas artes, noua pectore versat
Consilia, & tacitas præparat insidias.
Allicit interdum lasciuis pectora verbis,
Qualia Sirenum gutture missa putes,
Aut te si nequeat venali flectere lingua,
Altera perplexis fraudibus arma parat.
Hæc tenet Argolici fallax stratagema Sinonis,
Et tibi quicquid erat Dædale pennipotens.
Sæpe puellari cupiens te fallere forma,
Hybleis vnget putrida membra fauis.
Ornabitq́, cutem fuco, tumidasq́, mamillas:
Deteget, & nudos proferet illa humeros.
Vermigerum faciet bene olere cadauer amomo,
Corpus Idumæis imbuet illa rosis.
Et quos arte reget paruos sibi finget ocellos:
Plenaq́, vulpinæ simplicitatis erit.
Non nisi molliculis mittet sua verba labellis:
Purpureis risum deteget illa genis.
Purgatos faciet lentisco fulgore dentes,
Maxilla innatum forte putabis ebur.

Sæpe Cytheriaco disponet pectine crines,
Vt croceam videas undique Cæsariem.
Aurifici cura lunatos proferet ungues,
Turgidulo tumulum finget & in stomacho.
Quem super imponet clarissima tortilis auri
Vincula cœlitibus vel placitura deis.
Néue tuo cultu careas auidissime venter,
Defluet ad teneros pendula zona pedes.
Est etiam cultus cariosis clunibus idem,
Quo caro tota suis affluat illecebris,
Hic tumidus multas pannus tibi proferet ulnas,
Vix triplex nexus conficit ulna duos.
Sic bene dispositum tota nitet in cute corpus,
Sic sunt purpureis illita membra rosis.
Si tamen occultas partes spectare liceret,
Colchica prospiceres toxica visceribus.
Ilia conspiceres tetram exhalare mephritim,
In Stygio qualem credimus esse lacu,
Illic reptitios producunt ilia vermes.
Quos alit immundi corporis atra caro,
Vis paucis dicam quid olet dea mater amorum?
Excrementitium nil nisi stercus olet.
Si blandis igitur satagas te fallere verbis,
Aut tibi fallaces præparat insidias:
Auribus occlusis astutum imiteris Vlyssem
Circæis ne tu decipiare dolis.

DE NATALI DOMINICO

Carmen.

Cur vagus angelicis resonat modo cantibus aër,
Infernum querulo dum gemit ore chaos?
Aëris & terræ princeps de virginis alvo
Nascitur: & Stygijs tollit ovile lupis,
Et quid pallentes nox expulit atra tenebras?
Nocturno radians tempore rex oritur.

AD VERSIPELLEM.

Quod loqueris, non id sentis, tua mellea vox est,
Sed sunt vulpinis dicta referta malis.

AD INVIDVM.

Ducere difficile est teneros ad aratra iuvencos,
Et premere insolito libera colla iugo:
Libera lingua etiam frenos non passa pudentes,
Non valet insuetis verba tenere modis.

DE AMICIS ACQVIRENDIS.

Diligier quicunq; cupis, des plurima, pauca
Accipe: sic poteris plures acquirere amicos.

ALIVD.

Quisquis amicitiam quæris, superantia census
Dona, Midæ tribuas his, solidatur amor.

AD AMICVM.

Salue docte quos inter dignissime vates,

Inclyta qui dulcis concinis acta sono.
Vinctis Gorgoneos qui scuto Palladis angues,
Cui suauis linguæ gloria celsa manet.
Carmina suscipias paruis resonantia plectris,
Qui viridi lauro tempora cincta geris.

AD QVENDAM FORMOSVM appetentem sacerdotium.

Regales meritò poterunt lugere puellæ,
Si sacrum norint te fore presbyterum.
Nulla quidē in terris pulcherrima virgo quescit,
Quæ tua non fieri sponsa benigna velit.

AD QVENDAM VIDISSImum Orestem.

O mihi visceribus propriis & lumine vitæ
Charior, ô cordis gloria tota mei;
Quem mihi Lemniacis à longo tempore vinclis
Coniunxit charæ pignus amicitiæ.
Me me perpetuos fastum iactabo per annos.
Semper & in nostro gaudia corde frement,
Quod mihi contigerit talem reperisse sodalem,
Pro quo desereret Thesea Pirithous.
Pro quo Phocæum iuuenem Pelopæus Orestes
Patroclumq́, ferox linqueret Aeacides.
Tu mea dulcedo, mea spes, mea vita, meum cor,
Solamenq́, meum, gandiolumq́ meum.

Si doleas, doleo: si rides, rideo: gaudes,
Gaudeo Si moreris, tuq; repente sequor,
Nisus vt Euryalum cæsum cognouit, in hostes
Irruit, ad Stygias & comes iuit aquas.
Nec tamen ante truci voluit procumbere fato,
Aspera quàm socij mors foret vlta sui.
Sic ego, si vnquam quisquam tua viscera ferro
Impetat, vt nostrer dissocietur amor.
Protinus inuisam nitar mihi tollere lucem,
Corte vel insano subtrahet ipse dolor,
At prius infestum gladio mactabimus hostem,
Si deus exiguis viribus addat opem.

AD INVIDVM.

Zoile cur aliquo rides me vulnere lesum?
Alterius semper Zoile vulnus amas,
Cur ploras si sum votorum Zoile compos?
Semper in alterius commoditate dolet.
Dum fleo, tu rides, dum rideo, Zoile tu fles.
Inuidia in risu non finit esse duos.

AD IVNDIM.

Zoile miraris si te appellauero monstrum?
Si quæris causam, Zoile caussa patet,
Nullum animal noui quod lingua mordeat vsquã
Hoc tamen est in te quod tibi nomen erit?
Primum Marmorici norunt rugire leones.
More canum latras, non eris ergo leo.
Si canis es, tua proprietas est dentibus vti;

Tu lingua mordes, non eris ergo canis.
Tu non es cervus, quia cornu non petis vllum:
Ergo te monstrum dicere iure queo.
Si fueris leo, siue canis, cervus quoque vivax:
Si leo sis, bruti more leonis eas.
Si canis es, fias furiosi præda leonis:
Si cervus, fias altera præda canis.

FRVSTRA EST DEPLORare mortuos.

Littus aras, piscaris in aëre, perfodis isthmum,
Qui gemis extincti tristia fata viri.

AD PETENDOS AGROS.

Postquã iam volucres multum cecinere Camana,
Et longa Ismaria verba dedere cheli:
Iti vernis gaudent fessa requiescere campis:
Sæpe tulit fessis gaudia lætus ager,
Ergo animis iuuenum fessis permittite campos,
Vt studijs aptos reddat amica quies.

AD AVVNCVLVM.

Hoc tibi ieiunum tradatur anuncule carmen,
Quod meus inculta protulit arte stylus.
Non mea Phœbeam sectatur musa poesim,
Nec fero Palladia congrua verba cheli.
Attamen insipido missos è guttture cantus,
Nyn indignata fronte videre velis.

Concedi tibi millenas exopto salutes,
Vt tua sit leto vita habitura dies.
Me non ignores sanum, sum corpore sano,
Nostra tamen mumis orba crumena dolet.
Membris parta, salus, superest adhibēda crumena:
Hanc si tu sanes, vndique sanus ero.
Dum grauis est morbus, magnum medicamen habendum est.
Nodosam podagram pharmaca pauca abigunt.
Et quum difficilis descendit in ossa catharrus
Exili morbus non eget auxilio.
Sic longos dudum perpessa crumena dolores,
Vt sit sana, ingens supplicat auxilium.
Nec bene perpaucis sanabitur anxia nummis,
Auro sanari tutius illa potest.

AD EVNDEM.

Zoilus accedat, vacuas baubatibus aures
Zoilei quatiant ore fremente canes.
Vtq; adamantæi soluatur nodus amoris,
In nostrum iaciant atra venena caput.
Atra venena spuant furiarum exerta colubris,
Déque theoninos lingua proterua sonos,
Sperniteo mendaces, aures claudantur, & illos
Effuge, perpetuo tempore viuet amor.
Quicquid lingua loquax, aut vanus blattero dicet,
Floresset stabilis pignus amicitiæ.
Afferat Aetneis fabricata incudibus arma,

Afferat aut Parij marmora dura soli.
Quicquid Caucaseæ rupes, aut alta Caristos.
Quicquid habent summo Caspia saxa iugo,
Ictibus horrisonis contundat sydera: nunquam
Perpetuæ vinclum franget amicitiæ.

AD EVNDEM.

Non ea Patrocli caussa fecisset Achilles,
Quod pro te facerem frater amore tui.
Transuersa poteris subitò cognoscere Roma,
Quod mihi te, & tibi me copulat vnus amor.

EPITAPHIVM.

Risi, ploro · fui, non sum: studui, requiesco:
Lusi, non ludo, cecini: nunc muteo, paui
Corpus, alo vermes: vigilaui, dormio: dixi
Salue, dico vale. rapui, rapior: superaui,
Vincor: certaui, pace vtor: iure ego vixi,
Iure igitur morior: non obsto, obstare nequirem,
Terra fui quondam, rursus sum terra, nihil sum.
Terra caduca vale, vermes saluete, recumbo.

GRATIARVM ACTIO.

Rex tibi summe pias deuoto pectore grates
Pro sumptis epulis nos tibi Christe damus.
Est tibi casta parens, nostra via prima salutis,
Quæ te tam sacris nutrijt vberibus.
O virgo & genetrix, nati, filia, nobis
Auxilium miseris stella marina veni.

Stella marina veni, magnum rege vela per æquor,
Ne fragiles rapiant horrida monstra rates.
Horrida monstra fero nos quærunt vndique morsu:
Sed famulos seruas numine diua tuo.
Numine diua tuo mortis quum venerit hora,
Duc nos ad superi regna beata poli.
Gloria magna patri, pax vitis detur amæna,
Defunctis requies, assiduumque iubar.

AD AMICVM.

Cur amo quicquid amas? & quod vis, ego volo?
Vnum cor nobis præbuit vnus amor,
Vnde fit vt rides si rideo? dum fleo tu fles?
Nos vnit votis intemerata fides.
Vnum cor socijs, amor vnus, & vna voluntas,
Aeternum fœdus præbet amicitiæ.

AD EVNDEM.

Quando petit turtur syluas & lustra ferarum,
Et flet cum sponsum nescit habere suum:
Languida præ nimio moriuntur membra dolore,
Et vehemens cruciat pectora mœsta dolor.
Sic ego Caucaseas rupes, scopulosaq; trana
Saxa, petens te, me cuius aduris amor.
Quem quum non habeo, sœuus furorilia torquet,
Seruescit vitæ mobilis hora meæ.

AD EVNDEM.

Sint licet hæc nostræ vilissima fercula mensæ,
Istáque sit tenui mensa parata cibo:
Vos tamen immensas rerum cognoscere vires
Queis datur, & modica quicquid in arte latet:
Hoc præsens epulum iucundo sumite vultu
Antiquæ memores semper amicitiæ,
Hæc est vestra domus, vestra hic sunt omnia, vestrum
Gymnasium, vestri sunt quoque discipuli.
Nunc quod vestra gravis granitas hanc viseris aulam,
Non aulam, at modicæ rustica tecta casæ:
Immensas agimus grates, sint omnia vobis
Prospera, post mortem sit sine fine quies.

AD AMICVM, ET AD INVIDVM.

Invidus omnis eat, discedas Zoile mordax:
Zoile discedas: invidus omnis eat.
Invidus omnis eat, mendaces neglige linguas:
Neglige mendaces, invidus omnis eat.
Te (quicquid dicant inimici) semper amabo,
Semper amicus eris, quicquid amasse iuvet.

AD AMICVM.

Non ea Perithoi Theseus fecisset amore

Quæ faceres Pylades ſuauis Oreſtes tuus.
Non ego fortunæ cæcos horrebo tumultus
Si mecum es, Stygios nec trepidabo greges,
Non metuam Parthi ſtridentia tela fugacis,
Miſſa nec Odryſia ſpicula dira manu.
Thermodoontiacas audax penetrabo phalanges,
Inferni aggrediar guttura trina canis.
Maſſagetẽ penetrabo furens, qui ſanguine mixto,
Lactea præcipitis pocula ſumit equi.
Cyaneos intrabo ſinus, & culmen olympi
Ripheâſque niues, Sithoniâſque petam.
Tu mihi cuncta iube, Pindum tranſcende ni-
ualem,
Frigus hyperboreum, Sarmaticumque gelu.
Aggredere immota Getulos fronte leones,
Sæua vel Hycanæ tygridis antra ſubi.
Et quicquid potero, quod charus amabit Oreſtes,
Mox inde feſſis artubus illud agam.

DE AMICITIA.

Antiquos recolit celebranda poëſis amicos,
Concordes eadem laudat amicitias.
Nil tamen agnouit noſtris quod conferat annis,
A :: noſtræ laqueum vincat amicitiæ.
Ad de quod infanum Pylades Phocæus Oreſtem
Ad Scythicæ tulerit templa ſuperba deæ.
Sẽque Mycenæum fuerit mentitus Oreſtem,
Nil dubitans ſocij fata ſubire ſui.

AD AMICVM.

Si fortasse voles stabilem dissoluere nodum,
Qui nos perpetua iungit amicitia,
Affer Lemniacis decocta metalla caminis:
Affer & irati fulmina rauca Iouis.
Accipe belligeri præduxum marmor Hymetti,
Et lapidum quicquid Caucasus asper habet.
Marmore, fulminibus scopulis dissoluere nodum
Nitere, tange, feri, percute, firmus eris.
Firmus & incusso non dissociabilis ictu,
Nam tibi sum Theseus, tu mihi Perithous.

AD PATREM.

Si mihi ter centum nunc donet Iuppiter ora,
Ipse tuas laudes promere non potero.
Dum tamen vndosi pisces per summa natabunt
Aequora, & in vasto curua carina mari:
Aethere dum pennis volucris depicta volabit,
Dum feret exactus sydera clara polus:
Ipse tuum nitar clarum describere nomen,
Quod semper dulci laude nitente viget.
Ergo age sume meam tranquillo pectore chartam,
Metraque quæ nullo culta nitore micant.
Musa licet magno non sit confecta cothurno,
Luminibus tamen hæc grata sit (oro) tuis.

AD AMICVM.

Sæpe rogare soles qua tandem temporis hora
Cessabit nostræ zelus amicitiæ.

Hibleum marmor fac mollius esse butyro,
In medio facies nube volare bones.
Iunge lupis agnos, fac recte incedere cancrum,
Fac noctis tempus clarius esse die.
Adde catis mures, miluis adiungito pullos,
Fac noctem tenebris, luce carere diem.
Fac albos cornus, & nigros effice cygnos,
Redde gelu calidum, frigida non sit hyems.
Ignis frigidior sit aqua; fac ludere blandos
Cum canibus lepores, des aliquid vacuum.
Ventorum flatus cohibe, freta sint sine motu,
Piscis aquas fugiat: mors nihil interimat.
Gallina & vulpes sub eodem tegmine viuant,
Pax odio vivas, vivat amore odium.
Sit sine aquis pontus, facias montem sine valle,
Non habeat plantas sylua, nec astra polus,
Potet aquas formica maris, non sit Deus vsquã,
Si sit, finem habeat, non moriatur homo,
Fac scopulos gemmas, fac ferro vilius aurum,
Ebrietas mores sobrietatis amet.
Fama loquax non sit, muliebrem comprime linguam,
Fac venerem castam, non moritura mori.
Fac humiles Gallos, Italos quoq; redde pudicos,
Fac sit vt Hispanis non temerata fides,
Velitibus furtum, & Veneto depone rapinas,
Fac sine auaritia viuere posse senes.
Auernis rapas, Normanis tolle polentam,
Hypocrisim claustris, tolle iocos pueris.

Flemingos populas fac vti molle butyro.
Sint simul atq; semel partus & integritas.
Vita anima careat, Niuernenſes male viuant,
Ver careat violis, Zoilus inuidia,
Quando feceris hoc: vel factum videris illud,
Ceſſabit noſtræ zelus amicitiæ.

AD EVNDEM

Sit licet inter nos diſtantia magna locorum,
Eſt tamen vnito corde propinquus amor.
Sit licet & longe diſiunctum corpore corpus,
Eſt tamen æterno pignore iuncta fides.
Firmius eſſe puto noſtri glutimen amoris,
Quam ſint è Pario marmora tracta ſpecu.
Sic noſtro firmi nexus in amore ligantur
Vt nodos nunquam ſeparet ira Iouis.
Adde quod hybernas quanquam tranſieris Alpes,
Quæſieriſq; vagi ſolis vtranq; domum.
Aut te cum magno paſcat Mauruſia fœtu,
Siſq; pharetratos vectus ad vſq; Getas,
Haud tamen ille tuus noſtro de pectore vultus
Excidet aut veteris fœdus amicitiæ.

AD EVNDEM

O mihi Pirithoo ſemper fidiſſime Theſeu,
Suſcipe fraterna carmina ſcripta manu.
Hæc ſcripſi, vt quanto fueris mihi iunctus amore
Tenoſtræ doceat pagina Calliopes.

Vt quem nulla tibi facit experientia notum,
Versibus inscriptis edoceatur amor.
Inprimis tibi sum frater, si frater haberi
Sufficit, & pro te qui moriatur adest.
Vnius ex vna matris non venimus aluo,
Ergo natura non mihi frater eris.
Quos non vna parens effecit sanguine fratres,
Pignus amicitiæ reddit amore pares?
Talem me credas, qui post te viuere nollit:
Sed qui te viuo malit obire prius.
Talem me credas, qui te quocunque iubebis
Iuerit, & metas transeat Oceani.
Non ego me pro me, sed me pro te puto natum,
Ergo sit inter nos interimata fides.

CARMEN INVECTIVVM IN FERVLAS.

Vltores vtinam mihi musa pararet iambos,
Archilochi, & veteris satyra prenobile carmen,
Armatum stimulis, & amaro peius echino.
Quo ferulas teneræ lignum exitiale iuuentæ
Plagosi sceptrum Orbilis damnare liceret.
Sauromatasq; rogos vltra præscribere, væ væ
Væ tibi ramorum mater miserabilis arbos,
Quæ tales generas scuticas, quæ nil nisi virus
Mortiferum rigida spinocior histrice, mittis
Congrua vulneribus, laniandis congrua membris.
Aptaq; detractum venis potare cruorem,

Et nunquam missura cutem, nisi defluat ingens
Sanguinis oceanus, nisi magnus decidat imber,
Et multi rubeant humeri: rubeat q; supinus
Infantum stomachus, distillent sanguine venæ,
Mille cicatrices pateant ventre, fluantq;
Ilia, dum lacero rapiantur corpore pelles,
Brachiaq; exertis sint pene simillima fibris,
Quas lupus occisi de corpore diripit agni.
Quis modo seralem quis dixerit esse cupressum?
Cui quæso salices cortex videatur amarus?
Aut quis Cyreneas damnarit carmine taxos,
Arbor adest (tantæ si digna est nomine plantæ)
Asperior gladijs, ferro violentior omni,
Deterior spinis, & acuti cuspide teli,
Vnguibus ursorum, violentis dentibus apri,
Serpentum peior spiris, pedibusq; draconum,
O scelerata arbos, si te immatura iuuentæ
Corpora, si sexus te detestatur vterq;
Quid mirum cum cœlitibus miseranda supernis
Dissplicias: lauros seruat citharœdus Apollo,
Grata Ioui est quercus, chara est quoque vinea
Baccho.
Nauigijs aptas seruat Beretynthia pinos.
Delectant myrthi venerem frondosa sub Hercule
Populus, armigeræ cornus dilecta Gradiuo est.
Ast te nullus amat Stygis te dixero plantam
Persephones, nigriq; satam radice barathri,
Digna extartareis quæ comburare caminis:
Quandoquidem prodesse nequis, Iouis arbore

glandes
Hyberna veniunt, oleum dat planta Minervæ,
Vinea fert vuas dulces, lapidosaq; corna
Nespilus atq; mices corni, tu nil nisi spinas.
Nil præter scuticas & flagra nocentia nutris.
O qui flamigerum iacularis ab æthere fulmen,
Frugiferam ramis permittas crescere quercum,
Vtilis esto hæc pernitias quæ vulnera tantum
Progenerat tantumq; ferendis apta flagellis
Si potes, inflammasq; rapidas tonitrua cœli
Proijce & ardenti nutritam Sulphure flammam,
Ardens Aetna globos iacias. Vos antra Pelori
Ardentes vibrate rogos, comburite Plantam
Quæ pueros mutilat, quæ mollia terga fatigat.
Brachia corumpit, faciem deformat & ossa.
Asterijt, & miseros inhonesto vulnere clunes
Lancinat, & tenera assiduum de terra cruorem
Elicit, ô fædis arbos damnanda cloatis.
Te nulle flectens lachrymæ, te nulla gementum
Verba mouent, non vincta manus, non poples
adimcus.
Non mollis iuuenum promissio, blandaq; lingua
Profrato parcit catulo breuis ira leonis.
At tu marmaricum superas feritate leonem.
Blandus adulatur iuuenis, suauissima labro
Verba mouens tremulo, cernicem inclinat ocellis
Te poscit gemulis, te præcipiente misellum
Denudas corpus, monstratq; rapacibus Eurys
Inflatos clunes, caligas demittit ad imos

Vſq́, pedes, te nulla tamen querimonia flectit.
Nullaq́, ſigna mouent: lachrymarum maximus imber
Non mouet, o fœdis arbor damnanda cloacis.
Te rapiant flammæ, Siculus te deuoret ignis.
Eq́, tua fiant ſerratæ ſtipite furcæ,
Et foly domus hydrarum niduſq́, draconum,
E trunco fiant immundis fulcra latrinis.
Pentheſileeam vel tu patiare ſecurim.
Quas quæſo meruit pœnas, quo carcere clausi
Verbere plecti, vel quo vulnere, vel quam
Tormenti meruit faciem, qui primus in vſum
Te tulit, eq́, tuo fecit ſibi vimine ſceptrum?
Ferreus illi fuit, fuit ille cornea fibra,
Robur & æs triplex in pectore, lacte lupino
Nutritus, rabidæ natus de Tygridis aluo.
Illum Getulæ nutrinit mamma leænæ.
Illum vrſus genuit, fuit exitiabile monſtrum.
Per caput hoc iuro, dignus fuis in cruce cornos
Paſcere, & immundis miſeram dare vermibus eſcam.
Solertiſq́, fuit digmus qui more Perilli.
Primus facta ſua pateremur vulnera dextra,
Iſta per antiphraſim qui dicta putauerit, erit

DEFENSIO FERVLARVM

Quid me carminibus laceras? quid quaris iambos
Quid veteris ſatyræ conuicia cæca iuuentus?
Purpureum ſi forte ira de pelle cruorem,

Elicio, tundoq; incenſu robore clunes
Vulnero, vel nudis inſtigo verbera membris,
Si ventrem mutilo, ſi verbero brachia, venas
Contero, vel crebris tibi perforo crura flagellis,
Me tibi propterea capitalem dixeris hoſtem?
Inſtigine tuo cenſes ea verbera damno?
Falleris: ipſa meis me ſæpius exuo ramis,
Et foliis ſpoliata meis, mihi nil niſi duras,
Conſeruo ſcutulas, & nil nudum niſi vimen,
Vt tibi porrectum maius fatear ineſſe tuamen.
Inſtice quid pro te patior, mea vimina flecti
Permitto, rudibus laqueis me perfero ſtringi.
Me vel ad uſq; tuas humilis prope deprimo plantas
Si fortaſſe aliquis pungat tibi corpora pulex,
Protinus expello, modicos ſi ſenſero vermes,
Si ſciero minimas clunes tibi pungere muſcas,
Impoſitis abigo ramis, tibi confrico venas.
Et nudos titillo humeros, tibi more periti
Tonſoris traho corruptum de pelle cruorem,
Sepáro permixtas crines, ſcabiem aufero, ſemen
Doctrinæ infundo, virtutum confero germen.
Hoc potes obſequium rapidis committere ventis
Non reminiſſe potes meritis reſpiſſe parumper?
Virga tui ſiquidem ſtudioſa eſt mater honoris.
Ne tamen exclamans capitalem dixeris hoſtem
Nutricem potius dicas, iactantia verbo
Defuerit, ferulas torpentibus vtile calcar.
Dignas crediderim quas aurea capſa recondat.

Et quibus Assyrio iuuines libetis amomo,
Thuraq́ adorati spargatis mascula fumi.
Quas vel viterq́ genu curuato sexus adoret.
Sensissent ferulas si tempora prima Neronis,
Non tu quem fausto genera uis Corduba partu
Efflasses animam truncatæ sanguine venæ.
Non secto infœlix periisset corpore mater.
Non simile Ideis vidisses Roma fauillis
Diluuium, fœlix igitur studiosa iuuentus,
Cui tam diuini medicamina sumere ligni
Contigerit, stimulosq́ mei sensisse flagelli.
Censuerim parili fœlices iure magistros,
Qui tam diuino, vitiorum germina, sceptro
Eiciant, quantasq́ habeant in corpore vires
Ictibus assiduis perhibent, iurabo parentem
Orbelium lautis diuorum accumbere mensis,
Quin & cœligenæ vicinum affiare tonanti.
Quod crebris semper iuuenilia corpora plagis
Læserit, atq́ malo vacuarit sanguine venas
Ista per antiphrasim credas studiosa iuuentus.

AD THAIDEM DE FRAgilitate vitæ.

Si tibi candentes nitiant ô Thais ocelli,
Formaq́ conspicuis æmula syderibus,
Si niuibus certet facies, manus alba ligustris,
Frons ebori, violis brachia, lingua fauis.
Vincat Erythræum ceruix preciosa lapillum,
Si labra Pestanis inuidiosa rosis

Chaonæ fuerit guttur si molle columbæ;
Si facies teneris mollior anseribus,
Candida nobilibus certent si lilia venis,
Corycio certent omnia membra croco,
Compactas superēt quæ prorrigis oscula conchas
Et sacer in mammis esse putetur odor.
Herbaque dicatur reliquis præstantior, illa
Clausa tuo meruit quæ latuisse sinu.
Annulus & Samij gemmam superasse Tyranni,
Qui fuit ante tuæ præda beata manus.
Sitque tuos fœlix tetigit quæ fascia crines,
Sopitam fœlix qui te habuit thalamus:
An tamen elato debes turgescere fastu,
Aspicere & toruo quemque supercilio?
Esse putas niueæ decus immortale iuuentæ:
Perpetuum formæ credis habere decus?
Forma quid est, nisi flos primæui labilis æui,
Quem teneris membris subripit hora breuis?
Forma quid est, nisi naturæ donum breue, donum
Aeolis longe mobilius Zephyris?
Cui nunc pulchra nitet facies, cui tersa venustas
Et roseo multus fulget in ore decor,
Cui crocei crines, cui ceruix purior auro,
Cui coma cœlesti: dulcior ambrosia:
Cras feret exanguis forsan contagia morbi,
Qui niuei extenguet corporis omne decus:
Cotrahet aut tremulæ rugas in fronte senectæ,
Sic breuis est formæ prætereuntis honos.

Sic

Sic varijs species hominum est obnoxia morbis
Sic primæ ætatis flos fugitiuus abit.
Disce igitur Thais formæ deponere fastum:
Quem volucri leuius cernis abire Noto,
Atsi tu hæc forsan nauci meæ carmina pendas
Atq; putes nugis vanius hæc Siculis:
Te saltem faciant alienæ pericula cautam
Arguit in primis perdita forma Helenæ.

AD DEVM OMNIPOTENTEM.

Rex regum benedicte parens, qui trinus & vnus
Regnas, infirmæ suppetiere animæ.

AD PAPAM.

Si nolis seruare greges ex ore luporum:
Te saltem in pecudes non decet esse lupum.

AD REGEM.

Tu rex regnando regimen sic dirige regni:
Vt post hoc regnum regna superna habites.

AD EPISCOPVM.

Pastor oues serua: seruando sis velut Argus:
Ne lupus inferni te voret, atq; gregem.
Tu tondere gregis lanas, non radere debes.
Custodi teneras vt vigil Argus oues.
Nil mirum si nulla salus sit ouilibus agris:
Custodes etenim cernimus esse lupos.

DE IVDICIBVS.

Exiles telis captiuat aranea muscas.
Pauperibus nudis fert sua vincla Cato.
Iustitia exiterat quondam sine lumine, sed nunc
Iustitiæ visum munera restituunt,
Si vis lucrari causam, saluare patronos
Conuenit, & donis frangere causidicos.

AD AMICVM.

Limosum bibulas voluit quot littus arenas,
Frigida piscosum dum mare turbat hyems,
Aurisluo celeres volitant quot in aëre muscæ,
Dum mediæ æstatis tempora verna calent,
Pinguia quot mittunt cereales iugera spicas,
Quotq; itidem spicæ grana minuta ferunt,
Squamosi gelido viuunt quot in æquore pisces,
Quot varias aër nutrit amœnus aues,
Quot folijs syluæ, quot guttis æquor abundat,
Quot stellis æther, quot ereas Hybla fauos:
Tot tibi perpetuæ succedant dona salutis,
Sit tibi per vitæ tempora fausta salus.
Nondum præsagam norunt mea dicta poësim,
Pierijs tinctum non fero guttur aquis,
Hoc tamen inultum quamuis tibi misero carmen
Non hoc Zoileo carpere dente velis.
Sum velut immersus, non notis Icarus undis,
Qui mihi inexpertum quærere niter iter.
Sum velut æthereæ Phaethon moderator habenæ
Qui volo non notæ ducere plaustra rotæ.

Sum tanquam ductor Pegaseæ nauis Iason,
Qui volo in assueta carminis ire via.
Sim tamen ignoto quamuis temerarius ausu,
Et mihi non nota carminis arte loquar:
Non tamen infigas sermoni mordicus vnguem,
Sed potius grata fronte videre velis.
Carmen non scribo vt videaris carminis expers,
Nam tua Pierius curritin ora latex.
Et tibi laurigeræ donarunt oscula musæ.
Est tibi Phœbea non minor arte lepos.
Thraciasi lyrico cantes præconia vati:
Tuq; tuis pariter diceris esse decus.
Sic solitæ non sunt Dryades assurgere Phœbo,
Ipsa nec Andino Mantua vate tumet,
Vt te totæ tuæ collaudat concio gentis,
Iam te semideum sæcula nostra putant.
Si te spectaret vinum Phœbeia Delos
Te clarum in terra crederet esse Deum.
Si Smyrnam peteres, te forte putaret Homerum,
Corduba Lucanum, Gnosia creta Iouem.
Et breuis vt nostrum claudat sententia carmen
Normano populo crederis esse Deus.
Iamque vale errantem non spernas Psittace coruum,
Obstreperam picam spernere nolit olor.

AD EVNDEM.

Quando Mœnæiades Phrygijs Paxocius in armis

Hectoreo vulnus mortis ab enſe tulit:
Quamuis ob raptam Bryſeida Phthius Achilles
Arginis ducibus ferre negaret opem:
Attamen auditum poſt cæſi vulnus amici,
Sumpſit in Idæos protinus arma Phryges,
Vindictamq́; petens Getuli more leonis
Sæuit in Iliadas, vt lupus inter oues.
Nec prius abſtinuit dubijt furioſius in armis
Vltor quam Phrygio dirus ab hoſte fuit.
Sic redijt vindex proſtrati inſtus amici,
Conſperſa Hectoreo tela cruore gerens.
Sed quorſum hæc? ſocij mortem expectauit Achillis,
Non erat hoc veræ pignus amicitiæ.
Ille ſequi in gladios ſocium debebat euntem,
Vltio poſt mortem ſumpta iuuare nequit.
Inter nos habitat maioris zelus amoris,
Quâm ſit Achilleæ nodus amicitiæ.
Si tibi conſpicerem preſens inſtare periclum,
Obijcerem intrepidè corpus in omne malum.
Nec credas quòd te ſufferrem in corpore lædi,
Me viuo nunquam læſus ab hoſte fores.
Et ſi me viuo percuſſus forte perires,
Hoc guttur cultris te moriente darem,
Quôd ſi interfector forſan mihi deforet hoſtis,
Ipſa meæ mortis conſcia dextra foret,
Non ego me pro me, ſed me pro te piuo natum,
Ergo ſit inter nos intemerata fides.

EPITAPHIVM MAGISTRI Ædæ de sancto Victore.

Hæres peccati, natura filius iræ,
Exiliique reus nascitur omnis homo.
Vnde superbit homo, cuius conceptio culpa,
Nasci pœna, labor vita, necesse mori?
Vana salus hominis, vanus decor, omnia vana,
Inter vana nihil vanius est homine.
Dum magis alludit præsentis gloria vitæ,
Præterit, immo fugit: non fugit immo perit,
Post hominem vermis, post vermem fit cinis: heu heu,
Sic redit ad cinerem gloria nostra cinis.
Hic ego qui iaceo miser & miserabilis Adam,
Pro summo modicas munere posco preces.
Peccaui, fateor, veniam peto, parce fatenti,
Parce pater, fratres parcite, parce deus.

CARMEN AD IMITATIONEM Virgilij:

Quærit auarus opes,
Vina racemus alit,
Non sibi, sed cunctis Hortus alit.
Iuppiter esse dedit,
Multa ministrat humus,
Prata Molosse teris,
Non tibi, sed domino Fercula serue parat,
Porrigis olla cibum,
Porrigis arbor opes.

TEXTORIS
AD AMICVM.

Est Seruire
Alijs. Tenetur
Iure Qui
Sum Seruire
Iure tibi me Necesse est
Te nulli Cunctos Videris
Ant Are
Cum cunctos Te laude Cunctis
Es Fero.

QVID FOEMINA.

Fœmina blanditur, laqueos parat, arma ministrat.
Decipit, excœcat corpora, membra necat.
Debilitat vires, hominem attrahit, ossa perurit.
Flet, ridet, simulat, dat, petit, odit, amat.
Haurit opes, plenam solet euacuare crumenam,
Bella gerit, frangit mœnia, castra domat.
Fert violas, gaudet speculis, solet esse iocosa,
Gaudet odore, petit basia, corpus amat.
Disponit crines, faciem lauat, ocia quærit:
At tacite verbi est prodiga, parca boni.
Est ex Lernæis oriunda paludibus Hydra
Turgida saxificæ Gorgonis ora ferens.
Est mel interna concludens parte venenum.
Mascula Palladia corpora voce trahens.

Est flos arcano portans in vertice vermes,
Frigida sub tacita toxica pelle ferens.
Sirenum verbis capiens fallacibus aures,
Ignoto mergens naufraga vela mari.
Est fallax blandam prætendens scorpio caudam,
Quæ dum blanditur, mordet & interimit.
Est rosa quæ suaui nares perfundit odore,
At graue tam nitida sub cute virus olet,
Est Circe, nisi se cautum quis præstet Vlyssem,
In fœdas vertens corpora nostra feres.
Est Harpyia ferox deturpans aëra pennis,
Quæ solita est humilem dilaniare gregem.
Est serpens, vulpes, vultur, crocodilus, & ursus,
Gorgone portentum durius hydrigena.

DE FORTVNA.

Fortunæ facies lachrymabilis atque iocosa est,
Læta iuuat facies, sed lachrymosa nocet.

DE EADEM.

Cur nequit à cunctis fortunæ nomen amari?
Illam diues amat, cui maledicis inops.

DE STATV VITAE CARmen Elegiacum.

O homo, quid stolidi vario sermone popelli
Gestis? quid vanæ laudis amore tumes?
Quid verbosa iuuant indoctæ murmura plebis

Mobilior rabido quæ solet esse Noto?
Vana quid insulsi prodest sententia vulgi?
Optima dat vitio, deteriora probat.
Sollicitus pendes, alieno ex ore superbis,
Illicito multas fœnore quæris opes.
Et nunc extremos properas festinus ad Indos,
Nunc fragili tendis per vada cæca rate
Nunc Aegyptiacos statuis percurrere fines,
Nunc petis Adriaco rura propinqua mari.
Vestis odorifero perfusa nitescit amomo,
Quod tegit in pingui decolor Indus humo.
Articulos adamas, vultum cerussa decorat,
Diuiduæ ornant serta venusta comas.
Pernicioſa suis exercent crimina vires,
Allicit humanum tetra libido genus.
Improba neglecta regnat probitate voluptas,
Et Venus iniecta prodigiosa face,
Immeneris potitur ventosa superbia regnis
Immoderatus opum corda gubernat amor.
Aedificas semper, factas quoque diruis ædes:
Nunc vbi sublata est mensa, cubile petis.
Diceris inconstans varius, mutabilis, excors,
Vanus, iners, demens, mobilis, insipidus.
Et sacrosancta Laris iampridem numina lugent,
Quòd nequeas vnam certus habere domum.
Si ducenda tibi coniunx iam sæpe fuisset,
Mille tibi posses iam numerare socrus.
Audi & crede, nihil prosunt hæc omnia, nempe
Ista nequit stabilem vita tenere modum.

Fabula vana sumus, vita est hæc ventus & aura:
Prætereunt volucri tempora nostra die.

FINIS.

AD GENEROSISSIMOS, & magnæ spei adolescentes, Antonium & Franciscum Boheros, nobilissimi Normaniæ Quæstoris filios.

Effodiat geminos mihi bubo sinister ocellos,
Pascaturq; meis noctua visceribus:
Infernasq; mihi tendat Proserpina larvas,
Ac me tartarei sollicitent Lemures,
Si vos præteream tacitos, duo sydera, fratres,
Sydera Ledæis æmula syderibus.
Nam quis præclara vobis fuit indole maior,
Quem fouit gremio docta Navarra suo?
Vobis ingenium vehemens, sitibundaq; semper
Doctrinæ & clari mens fuit eloquij.
Constans in studijs animus, spes semper honoris,
Vincendiq; pares magna cupido fuit.
Nec nisi victores nostra cessistis arena,
Seu prosa facta est lucta ea seu numeris.
Quis vos signato vidit torpere veterno?
Aut non assidue Pierides colere?

Quis puerile aliquod verbum ſtultiſmue locutus?
Aut ſacras mortum deſtituiſſe vias?
Nec mirum ſi vos comitetur candida virtus,
Si ſancti mores, ſi probitatis amor:
Nanquè malos fructus nunquam bona parturit arbos,
Nec lolium, aut tribulos nobilis hortus alit.
Vobis diuinæ pater eſt virtutis amator,
Matri ſunt comites religio & pietas.
Vobis Remigius doctrinæ ſemina fudit,
Remigius lepido Tullius eloquio.
Vos igitur meritò morum nutriuit honeſtas,
Et gremio virtus fouit amica ſuo.
Quos tanta digni genuerunt laude parentes,
Phœbæoq; aluit nectare Remigius.
Nunc ſolita properate via duo ſydera fratres,
Sydera Lædæis æmula ſyderibus.
Sit ſpeculum vobis vtriuſq; parentis honeſtas,
Sit ſpeculum docti gloria Remigij.
Si ſemper libeat ſolitis incumbere Muſis,
Et Phœbo & Muſis dulce volumen adeſt.

AD FRANCISCVM CLIuienſem Regij ſanguinis, & probatiſſimæ indolis puerum Epigramma.

O qui conſpicuis Franciſce parentibus ortum
Ducis, & à ſumma nobilitate genus,
Aſpice quid faciat ſtudioſus arator in agro,

Vt pura æstiuo tempore grana legat,
Euellit spinas, vepres obruncat amaras,
Demetit vrticas, decutit & loliums.
Et tu si quæris virtutum nobile semen,
Quale tuæ fulgor nobilitatis amat,
Vrticas scelerum prima depone inuenta,
Quæ damno castis moribus esse solent.
Sic tu regali facies opus indole dignum:
Apta tuo generi sic tibi messis erit.
Vtere prudentum monitis alienq; semper
Gloria, dum vites, sit tibi pro speculo.
Vtq; Themistocles olim excitus esse trophæis
Miltiadis, priscis dicitur historicis:
Sic te clara patris virtus, sic candida matris
Religio, ad mores & benefacta vocent.
Et quoniam nihil est nisi pondus inutile terræ,
Qui sine doctrina, vixit inanis homo:
Inuigila studijs, vt tanto nobilis ortu,
Sis etiam claro nobilis eloquio.
Si iuuet ad doctas animum conuertere Musas,
Iucundum musis ecce volumen habes.

DE NATALI DOMINI.

Sole iubar maius, luna præclarius astrum
Nascitur, & toto fundit sua numina mundo.
Ecce Palæstinæ verus de virginis aluo
Egreditur vates, procul ô procul este prophani:
Ite procul quos ficta iuuant idola deorum,
Famosumq; Iouem stupris, dominum esse potentem

Scribitis, & tonitru refugas componere nubes.
Ignitumq; manu terris immittere fulmen,
Verus adest dominus, qui cuncta elementa figuris
Exornans veris, cœlos, terram, aëra, pontum
Fecit & omnigenæ fabricauit corpora formæ.
Hic immortalis moribundum sumere corpus,
Virginis in claustro voluit, terraq; iacentes
Incolere, vt primi delens peccata parentis
Eriperet vinclis animas, prædamq; barathro.
Tartareisq; lupis captiuum auferret ouile.
Pangite pastores, pastorem nescia virgo
Masculei coitus, intacta protulit aluo.

AD AMICVM.

Dum matutinum coniux Titonia lumen
Expulsis spargit tenebris, & lumine claro
Circuit ingentes terras, exurgere cogor
Anxius è somno fidum visurus amicum,
Præcipites fero voce sonos, & flebile carmen.
Erumpunt oculis lachrymæ, mens pallida risu
Semoto languet, quod Castoris absit amicus.
Exurgas igitur, Pythiam solabere Damon:
Solus ego tecum moriar. si sit tibi vulnus,
Vulneris illius medium tolerabo dolorem,
Si plores, plorare volo. si morte recumbas,
Tecum etiam moriar. si submergaris in vndis,
Te iam submerso, nolo, collo, contingere portum,
Si rides, ridere volo. iam vade peregre:
Tecum etiam peregrinus ero. Si nauita fias,

Nuuta ero. si fias pauper de diuite, pauper
Esse volo. si etiam fias de paupere dines,
Nolo tibi fieri socius, satis est famulari.
Et qui te lædet solam mittendo sagittam,
Vno etiam telo geminos se lædere speret.

DE PACE
Carmen.

Pax cœleste bonum sacris altaria flammis
Atq; tepescentes suscitat igne focos.
Pax hominum genetrix, pax est custodia rerum,
Pax aperit iuris, iustitiæq; fores.
Nulla dies homini, nulla est sine pace voluptas,
Nullus amor, nullum relligionis opus.
Pax vrbes, pax regna ligat, pax congregat orbem,
Fiat vt ex multis vrbibus vna domus.
Sæcula pax renouat, pax aurea tempora confert,
Et mores priscæ simplicitatis habet.
Ingenuæ redeunt artes, academica florent
Ocia, Castaliæ sollicitantur aquæ.
Pax facit innocuos saltus, nemorumq; recessus,
Tutus it, & tutas aduena portat opes.
Pax Cererem campis, & mitem collibus vuam
Efficit, armoso diuidit arua boue.
Gramina pace virent, præpinguia pascua, lætum
Luxuriat multa fertilitate pecus.
Pax vehit auratas peregrina per æquora merces,
Et steriles ponti non sinit esse vias.

Pax hilares mensas facit, & conuiuia passim,
Et recreat molli tristia corda mero.
Pax aperit thalamos, hymenæaq́, carmina cantat,
Excitet, & resides non sinit esse, lyras.
Pro gladijs lances gerit, & pro cassside scuta,
Et sua Palladia tempora fronde ligat.
Gestit & ad Thyasos agili volat ardua saltu
Et vocat ad festos agmina longa dies.

MODVS RETINENDO-rum amicorum.

Plurima des, perpauca petas, nil accipe: si nil
Accipias, & pauca petas, & plurima dones,
Gratus eris populo, te mille sequentur amici,
Si nihilum trades, fies priuatus amico.
Plurima si quæres multam patiere repulsam.
Si multa accipias populus te dicet auarum,
Nil cape, pauca petas, da plurima, habebis amicos.

DE BELLO.

Bella necant homines, faciunt sine honoribus aras,
Vrbis & agrorum depopulantur opes.
An pereat, fuerit qui tanti criminis author,
Trifliaq́, humanas misit ad arma manus.

AD AMICVM.

Vt Larissæum Patroclus amauit Achillem,

Vt fuit in Pyladem certus Orestis amor:
Pirithoũ vt Theseus, Pollucẽ vt Castor, Achates
Arsit vt Idei Martia facta ducis:
Sic ego amicitiæ stabili tua pectora nexu
Vincio: quem nihil hinc dissociare potest.
Mens eadem est nobis, & idem cor, vna voluntas,
Qualescunq; hilari perlege fronte modos.

ORATIO AD Christum.

O deus æterno qui dirigis omnia nutu,
Cuiq; aër, cælum, terra fretumq; subest:
Sacra Palæstinæ clausit quem virginis aluus.
Quem mundi florem flos sine labe tulit.
Qui genitus sine matre deus, sine semine natus
Crederis, & mundum, qui ditione regis:
Da mihi nunc veniam rex te offendisse fatenti,
Et cœli pateat rex precor aula domus.
Ruptaq; conspicui post stamina luminis auræ
Fac fruar: auxilium tu mihi quæso feras.
Fac mea tranquillo veniant ad littora flatu
Carbasa: fac turbent nulla pericla ratem.
Dirige tyrones tu rex ô maxime regum,
Participes claræ lucis vt esse queant.
Nulla salus nobis sine te est, nec caussa salutis,
Nec cuiquam æterni luminis aura patet.
Da precor optatum vitæ traducere lumen,
Libera cælestes vt petas umbra domos.

AD SPECTATORES.

Si tenui incultum pangamus arundine carmen,
Et canat exiles nostra camœna modos.
Vos tamen eximij te trica grauitate Catones
Parcite, de paruo gurgite parua fluunt.
Aequora balenas gignunt: paruo sed in alueo
Exilis tantum barbulus esse potest.
Vinea prædulces profert bene culta racemos,
Emittit tribulos non bene cultus ager.
Nos sumus inculti, nobis non spirat Apollo,
Dum bene culti erimus, messis erit melior.

CAROLI FRANCORVM REGIS HVIVSCE NOMINIS octaui Oratio, in bello Fornouiensi ad milites habita.

O fratres quos participes regni atque laboris
Assumpsi mecum, nec vos sine dote reliqui,
Vos ego non famulos, sed charos nomino fratres,
Quos amo plus vita si quid Romana vetustas
In bello Fabios referat fecisse potentes,
Hoc facite, vt nostris non sit prælata diebus
Fama potēs veterū. Quoniā vel morte cadēdū est,
Aut deōet inuisos pessundare fortiter hostes,
Nec vos perturbet mortis formido, nec ingens
Copia certantum qui nos subuertere sperant,

Nam

Nam si hodierna dies fuerit vestræ vltima vitæ
Prima tamen vestri semper dicetur honoris.
Si corpus pereat, crementum fama resumet,
Quid contraxistis frontem? mortemne timetis?
Quod peditum aduersæ sit maior copia partis,
Sunt hostes plures fateor: sed sæpe duobus
Præda fuit canibus multorum turba luporum,
Sæpe vnus Boreas densæ concurrere syluæ
Audet, & innumeras perflando dissipat vlmos,
Si summus numero contra 10 milia pauci,
Quid tum propterea? causa potiore mouemur
In tantas acies numero concurrere pauco
Sæpe sit vt modico sociatus milite princeps
Innumeram Xerxis valeat propellere gentem.
Vos igitur si qua est hodie spes vlla salutis,
Cognati, fratres, vitæ præponite laudem,
Nec nobis sit triste mori: nam corporis huius
Immoritura breuem pensabit gloria mortem.
Vester ego frater, quem sumpsit Gallia regem
Indignum, pugnæ primos intrabo tumultus:
Primas ego campum ingrediar, præponere vitæ
Immortale decus spero, nec turpe putetis
Corpus in externa moribundum perdere terra,
Sed ne forte mei simulatum pignus amoris
Credatur, vobis cunctis ego basia dono.
Nec si nos omnes multis concluserit hostis,
Sollicitos perferre animos, cautelam ego nouo
Qua nobis aditum medios quæramus in hostes,
Conuenit ingentes ex sylua carpere ramos,

Quos firmis laqueis collo nectamus equorum.
Sic vbi confligent inimici, curret in illos
Cornipes, & quotquot timidos inuenerit hostes,
Obruet in terram ramo: via talis habenda est.
Est aliud mihi consilium, permittere fas est
Cornipedes nostros semoto currere freno,
Vt quos non poterit gladiorum sternere cuspis,
Morsus equi perimat. Quare certare necessum est.
Certate & validis alacres incumbite neruis,
Ex vobis aliquos regales ferre coronas
Conuenit: vt nequeant hostes cognoscere regem.
Hoc ego consilium vobis committo. Sed ecce
Hostis adest, rauco clangat tarantara cornu.
Concrepitent litui, clypeos adiungite dextris.
Imus in hunc, mactate illos, curramus in istum
Ignitos sternens volsuat bombarda molares.
Si quis cognorit baleares volsuere fundas,
Volsuat, & immenso perterreat aëra iactu.
Arcubus aptentur funes, & turbine martis
Pulueriulenta strepat tellus, aptate sagittas,
Calcar equos pungat, facite vt vos esse virilet
Fornonius tectetur ager, curramus in hostes.
Iam taceo, nil verba iuuant, plus proderit ictus.
Hoc dixisse sat est, morti præponite famam.
Debet in asteris quæri victoria rebus.

AD AMICVM IRATVM EPIGRAMMA.

CVr mea mens, mea dextra manus, mea dextera mamma.

Contrahis irata fronte supercilium?
Cur tam submissa reddis mihi voce salutem,
Reddere quam læta fronte solebat amor?
Cur tua vox animi certè versatilis index,
Pura & aperta prius, tã modò rauca mihi est?
Quando oculis quoneam veniebas obuius istis,
Spectare Attalicas pene videbar opes,
Quas mihi fortunæ deferret nuncius, aut qui
Pastori pomum contulit Iliaco.
Dum licuit veras audire & reddere voces,
Credebar magno ditior esse Ioue.
Dum potui miscere sales, verbisq; iocari,
Quis me stellifero maior in axe fuit?
Sed mihi quæ coties mortalia fata resoluit,
Inuidit tantos cæca nouerca dies,
Quando mihi occurris, vel quà pertranseo, sulcas,
Glandilegi videor cernere corpus apri,
Qui mihi dentifero pugnam denunciet ore,
Frondeat increpitans incutiatq; minas.
Gratia quæ tereti natiua sedebat in ore,
Versa est in rugas, multiplicesq; sinus.
Et quem Democriti facies, anguſtaq; frontis,
Integritas diuis fecerat esse parem:
Huic vultus qualem crinita immanibus hydris,
Tisiphone & flagrans igne Megara facit.
Mitior ambrosia fuerat, qui mollior albo
Anserulo, spinas durus & asper habet,
Quem mihi quæ lætum fortasse Aurora ferebat,

Hæc erat astrorum lumine candidior.
Quem nunquam satis hic oculus vidisse putabat
Quem nunquam visa est sat tetigisse manus.
Cur mea mens, mea dextra manus, mea dextra papilla,
Contrahis irata fronte supercilium?
Hic tuus est, qui te tantum dilexit amicus,
Plus geminis oculis, plus & vtraq; manu.
Hic tuus est, qui te toties tremulo ore vocauit,
Qui pro te toties ora rigauit aquis.
Non tam est Alcidæ quæsitus Hilas puer olim,
Nec tam quæsita est Penelopea procis.
Quam sæpe attonitis ego vocibus aera rupi,
Sollicitus curans plus tua fata meis.
Pro quo sunt pugnata mihi tot bella, tot hostes
Quæsiti, famæ tot mala verba meæ.
Quem cithara Chiron primis instruxit ab annis,
Fecisse exequias fertur amicitiæ.
Quiq; prius Troiana latens neglexerat arma,
Ad pugnam chari sanguinis vltor ijt.
Sensit amicitiam Pyladæ damnauit Orestes,
Nisi tibi Euryali cognita flamma fuit.
Ingratum Aeneam si cognouisset Achates,
Inmedijs hominem destituisset aquis.
At quoniam syncerus amor non indiget isto
Nomine, nec ficto corpore sana fides:
Nec socium Aeneas nec Achates liquit amicum.
Non solet aduersis cedere rebus amor.
Nunquid officium vere presentis amicię

In medijs hominem deſtituiſſet aquis.
At quoniam ſyncerus amor non indiget iſta
Nomine, nec ficto corpore ſana fides:
Nec ſocium Aeneas nec Achates liquit amicum.
Non ſolet aduerſis cedere rebus amor.
Nunquid officium verè præſentis amici,
In minimo vide or deſeruiſſe pilo?
Si tibi ſum viſus nunquam ſimulatus & aſper,
Si tibi præſtiterim quicquid amoris erat:
Cur mea mens, mea dextra manus, mea dextera
mamma,
Contrahis irata fronte ſupercilium?

FINIS DIALOGORVM
aliquot & Epigrammatum
Io. Ranisij Textoris
Niuernenſis.

BRITISH MUSEUM

TABVLA IN HOC VOLVMINE CONTENTORVM.

Dialogus, Terra, Aetas, & alij plerique. fol. 1
Dialog. Tres mundani, Mors, Natura, &c. 11
Dialog. Diues glorioſus, & Adulatores, &c. 20
Comœdia Iuuenis, Pater, uxor. 34
Dialog. Sapiens, iuuenis, ſenex. 50
Dialog. Mundus, Liberum arbitrium, &c. 55
Dialog. Malus rumor, Concordia, &c. 69
Dialog. Tres Epicuri, Morbus, &c. 76
Dialog. Calliope, Lectio quarta, tres pugiles. 87
Dialogus, Pecunia, Piger, Labor, Patiens Laboris. 83
Dialo. Eccleſia, duo epi, tres hypocritæ, &c. 89
Dialog. Contemptor mundi, mors, morbus, &c. 103
Dialogus, Therſites, Vulcanus, mater Therſitis, Miles. 126
Dialog. Mors, Viator. 131
Dialog. de filio prodigo. 136
Dialog. Myſtillus, duo Thraſones, Tarantalla. 146
Dialog. Pauper & Fortuna.
Dialog. Moria, duo mendaces, &c.
Dialog. Fortuna & Aulicus. 170
Dialog. Amor, Solomon, Interpres, &c. 175
Dialog. Troia, Salomon, Sanſon. 187
Dialog. Auium.
Dialog. Maximilianus, Furor bellicus, & Pax. 191

198
De puritate virginis & Christi natiuitate. ibid.
De breuitate vitæ. 201
Ad Maximilianum Insubrium ducem. 201
De passione CHRISTI. ibidem
Ad grauissimum patrem dominum Nicolaum Boussard cancellarium Parisiensem. 204
Epitaphium primi Præsidis Parisiensis. 205
Carmen bellici conflictus narratiuum 214
Carmen de pace. 207
Viri celebris defuncti epitaphium. 216
Aliud idem. 209
De contemnenda voluptate elegia. 208
De natali dominico carmen. 211
Ad versipellem. ibidem
Ad inuidum. ibidem
De amicis acquirendis. ibidem
Ad amicum. ibidem
Ad quendam formosum appetentem sacerdotium. 220.
Ad quendam fidissimum Orestem. ibidem.
Frustra est deplorare mortuos. 213
Ad petendos agros. ibidem
Ad auunculum. ibidem
Ad eundem. ibidem
Epitaphium. 206
Ad amicum. ibidem
Ad amicum & inuidum. 215

De amicitia. 208
Ad patrem. 217
Carmen inuectiuum in ferulas. 219
Defensio ferularum. 212
Ad Thaidem de fragilitate vitæ. 221
Ad deum omnipotentem. ibidem
Ad Papam. ibidem
Ad Regem. ibidem
Ad Episcopum. ibidem
De Iudicibus. ibidem
Ad amicum. 223
Epitaphium magistri Adæ de sancto Victore ibidem
Carmen ad imitationem Virgilij. ibidem
Quid fœmina. 224
De fortuna. ibidem
De statu vitæ carmen Elegiacum. 225
Epigramma ad Antonium & Franciscum Bohemos. ibidem
Epigrammata ad Franciscum Clusienſem. 226
De natali domini. 227
Carmen de pace. ibidem
Modus retinendorum amicorum. ibidem
De bello. 228
Oratio ad Christum. ibidem
Ad spectatores. ibidem
Caroli octaui oratio ad milites. 230
Epigramma ad amicum iratum.

FINIS TABVLÆ.